

การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน



นายเทวิล ศรีสองเมือง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

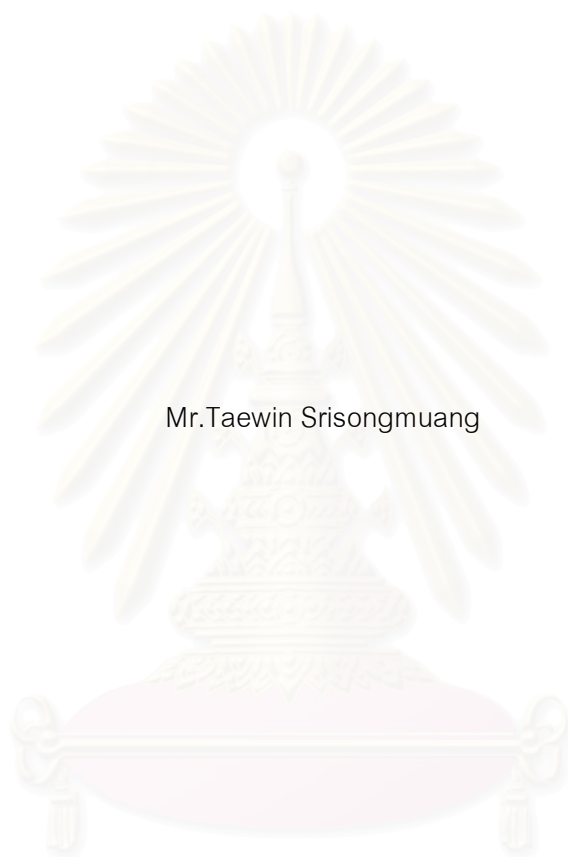
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL NETWORK MODEL BASED ON THE
SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS



Mr.Taewin Srisongmuang

สภามหาวิทยาลัยบูรพาภิบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research
Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

เทวิล ศรีสองเมือง : การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL NETWORK MODEL BASED ON THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ, 280 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบรวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระหว่างองค์ประกอบของเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) พัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 คน สำหรับพิจารณารูปแบบเครือข่ายโดยใช้เทคนิคเดลฟาย และกลุ่มผู้บริหาร 75 คน ครู 190 คน ศึกษานิเทศก์ 4 คน นักเรียน 71 คน ประชาชนชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น 53 คน และกรรมการสถานศึกษา 12 คน รวม 405 คน สำหรับพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มและการสำรวจความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า

1) รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ คือ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

2) บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย (1) กำหนดกรอบการประสานงานและความร่วมมือของสมาชิกเครือข่าย (2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเครือข่าย (3) กำหนดภารกิจหรืองานที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมกันทำ (4) กำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย (5) กำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับเครือข่าย และ (6) กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งองค์ประกอบของเครือข่ายทั้ง 6 ด้านมีความสัมพันธ์เกี่ยวพันซึ่งกันและกัน

3) รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 โดยด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย รองลงมาคือด้านผลลัพธ์ของเครือข่าย และด้านโครงสร้างของเครือข่ายกับด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายซึ่งมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมเท่ากับ 4.07, 4.02, และ 3.94 ตามลำดับ ด้านที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย รองลงมาคือ ด้านผลลัพธ์ของเครือข่าย และด้านโครงสร้างของเครือข่าย ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยของความเป็นไปได้เท่ากับ 3.68, 3.63, และ 3.56 ตามลำดับ

ภาควิชา...วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา...วิจัยการศึกษา.....ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2551.....

##4983689027: MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: NETWORK MODEL / THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY / BASIC EDUCATION INSTITUTIONS

TAEWIN SRISONGMUANG : DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL NETWORK MODEL BASED ON THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS.

THESIS PRINCIPAL ADVISOR: ASSOC.PROF. WANNEE KEAMKATE, Ph.D., 280 pp.

The purposes of this research were 1) to study components of the instructional network model based on the sufficiency economy philosophy in basic education institutions, 2) to study the roles and duties of network components and the relationships among the components of learning and instructional provision based on the sufficiency economy philosophy in basic education institutions, and 3) to develop the instructional network model based on the sufficiency economy philosophy in basic education institutions. The research methodology was mixed methods of qualitative and quantitative research. The participants were 25 experts for Delphi technique to determine an instructional network model, and 75 headmasters, 190 teachers, 4 educators, 71 students, 53 philosopher of community to determine the appropriate and possible to be used of an instructional network model. The procedure of data collection consisted of interview, focus group discussion and survey by questionnaires. The data were analyzed by content analysis, analytic induction, and descriptive statistics, ie, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows:

1) The developed instructional network model based on the sufficiency economy philosophy in basic education institutions consisted six components; ie) the network structures, the network objectives, the roles and duties of network members, the network activities, the network output and factors affecting network success.

2) The roles and duties of 6 network components consisted of (1) specify the framework of coordination and cooperation of network members (2) specify the desired goal of network (3) specify the mission and job of network member's cooperation. (4) specify network activities (5) specify the outcome of network and (6) specify the effect to the success of network. Each component has relation and support to one another.

3) The developed instructional network model based on the sufficiency economy philosophy in basic education institutions was highly appropriate to be used indicating by the average of 3.96 and it was highly possible to be practiced indicating by the average of 3.57. by the network objective was highly appropriate the network output, the network structure and factor effecting network success by the average of 4.07, 4.02 and 3.99 and it was highly possible the network objective, the network output and the network structure by the average of 3.68, 3.63, and 3.50.

Department: ... Educational Research and Psychology..... Student's Signature *Taewin Srisongmuang*
Field of Study: ... Educational Research..... Principal Advisor's Signature *Wannee Keamkate*
Academic Year: 2008.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์เสมอมา คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ให้กำลังใจ และตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งและกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่เกี่ยวข้องมา ณ โอกาสนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธ์ สุวรรณมรรคา ประธาน สอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล และ ดร.ปรียานุช พิบูลสรารุช กรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำชี้แนะ ตรวจทานและแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณผู้บริหาร ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยเพชรบุรี โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี โรงเรียนบ้านกุดแห่ และโรงเรียนกุดมะฮองดงสว่าง ที่กรุณาให้ข้อมูลในการศึกษา ครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ ให้ข้อมูลในการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความสมบูรณ์ที่สุด

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของ ผู้บริหาร คุณครู และนักเรียน และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลที่มีคุณค่าต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณนักวิจัยเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน อาจารย์จตุภูมิ เขตจัตุรัส อาจารย์ลำพอง กลมกุล อาจารย์พัชร พิพิธกุล อาจารย์สิทธิชัย ชมพูพาทย์ น้อยจรรย์ ศรีบัวนา และ อาจารย์สุลักษณ์ แก้วแหวน ตลอดจนพี่น้องเพชรในตมทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า ขอขอบคุณเพื่อนสนิทมิตรสหาย กัลยาณมิตร ทางวิชาการทั้งหลายที่ให้กำลังใจกับข้าพเจ้าเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสมใจ สิงห์มหาไชย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าภูพานวิทยา ที่ให้โอกาสในการลาศึกษาต่อในครั้งนี้ และขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนบ้านเหล่าภูพานวิทยาทุกท่านที่ทำ ภารกิจต่างๆแทนข้าพเจ้าตลอดช่วงเวลาที่ลาศึกษาต่อในครั้งนี้ ท้ายนี้ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกคน ที่คอยสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจให้กับข้าพเจ้าจนสำเร็จการศึกษาครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ตอนที่ 1 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	8
ตอนที่ 2 รูปแบบเครือข่าย.....	21
ตอนที่ 3 การวิจัยพหุกรณีศึกษา.....	39
ตอนที่ 4 การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย.....	55
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	70
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
ตอนที่ 1 การศึกษาในเชิงคุณภาพ.....	78
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย.....	78
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	81
การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายโดยใช้เทคนิคเดลฟาย.....	81

ตอนที่ 2 การศึกษาในเชิงปริมาณ.....	84
กลุ่มตัวอย่าง.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ.....	85
การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ.....	88
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	88
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
ตอนที่ 1 รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	89
กรณีศึกษาที่ 1.....	90
กรณีศึกษาที่ 2.....	116
ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 2 กรณีศึกษา.....	141
ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการ สอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดย ผู้เชี่ยวชาญ.....	151
ตอนที่ 4 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบ เครือข่ายไปใช้.....	162
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	183
สรุปผลการวิจัย.....	184
อภิปรายผลการวิจัย.....	190
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	193
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	194
รายการอ้างอิง.....	196
ภาคผนวก.....	199
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญ.....	200
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	208
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	258
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบขั้นตอนวิธีของผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 2.....	263
ภาคผนวก จ สถานศึกษาด้านแบบเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ.....	268
ภาคผนวก ฉ ประมวลภาพระหว่างดำเนินการทำวิจัย.....	275
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	280

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	วิเคราะห์ความหมายของการจัดการเรียนรู้.....	16
2.2	มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละระดับชั้น.....	18
2.3	วิเคราะห์ความหมายของเครือข่าย.....	23
2.4	พัฒนาการของเครือข่ายในสังคมไทย.....	24
2.5	วิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายในขั้นต้น.....	73
3.1	รายชื่อโรงเรียนกรณีศึกษาที่เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	80
3.2	กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลจากภูมิภาคต่าง ๆ.....	85
3.3	ตัวอย่างรายการแบบสอบถาม ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายไปใช้.....	87
4.1	เครือข่ายของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2.....	118
4.2	เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านโครงสร้างเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา.....	141
4.3	เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา.....	143
4.4	เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา.....	144
4.5	เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านกิจกรรมของเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา.....	147
4.6	เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา...	148
4.7	เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา.....	149
4.8	เปรียบเทียบองค์ประกอบแต่ละด้านของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	151
4.9	ผลการพิจารณาฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ เครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3.....	158
4.10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง.....	163
4.11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนและความถี่ขององค์ประกอบของ เครือข่ายด้านโครงสร้างของเครือข่าย.....	166
4.12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนและความถี่ขององค์ประกอบของ เครือข่ายด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย.....	168

4.13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบของ เครือข่ายด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย.....	170
4.14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบของ เครือข่ายด้านกิจกรรมของเครือข่าย.....	173
4.15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบของ เครือข่ายด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย.....	176
4.16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบของ เครือข่ายด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่าย.....	178
4.17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบ ด้าน ต่างๆของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	180



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	11
2	เครือข่ายคู่.....	30
3	เครือข่ายแวดลอมระหว่างบุคคลหรือเพื่อนบ้าน	30
4	เครือข่ายแวดลอมที่ขยายออกไป.....	31
5	เครือข่ายรวมศูนย์.....	31
6	เครือข่ายกระจาย.....	32
7	เครือข่ายกระจายเชิงซ้อน.....	33
8	ความต่อเนื่องและเกี่ยวของสัมพันธของการวิเคราะห้ข้อมูล	45
9	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	75
10	กรอบการดำเนินการวิจัย.....	77
11	รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (เบื่องต้นจากกรณีศึกษาที่ 1).....	113
12	รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (เบื่องต้นจากกรณีศึกษาที่ 2).....	137
13	รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	182
14	การพัฒนาจากเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากเครือข่ายกระจายเป็นเครือข่ายกระจายเชิงซ้อน.....	195

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย โดยทรงเน้นการพึ่งพาตนเอง ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ทรงชี้แนะแนวทางในการดำรงชีวิตอยู่บนทางสายกลาง พอมี พอกิน สร้างความสมดุล มั่นคงและยั่งยืนให้กับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ ดังพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2540 (อภิชาติ พันธเสน, 2549) ความว่า

“ความจริงเคยพูดเสมอในที่ประชุมอย่างนี้ว่า การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า “คุ้มชูตัวเองได้” ให้มีเพียงพอกับตัวเอง อันนี้ก็เคยบอกว่าความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกคนจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันก็เกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจก็มาบอกว่าล้าสมัย คนอื่นเขาต้องการเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียกว่าเป็น เศรษฐกิจการค้าไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง เลยรู้สึกว่ามันไม่หู แต่เมืองไทยเป็น ประเทศที่มีบุญอยู่ว่า ผลิตให้พอเพียงได้”

จากพระราชดำรัสข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีความสัมพันธ์กับการพึ่งพาตนเองในระดับครอบครัว ชุมชน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข พระองค์ทรงห่วงใยราษฎร จึงทรงพระราชทานแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวข้างต้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้เกิดความสมดุล มั่นคงและยั่งยืน

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และเพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมไทยดำรงอยู่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้เสนอให้มีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขยายต่อความคิดและเชื่อมโยงขยายผลที่เกิดขึ้นจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างหลากหลาย และเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน (ลีลาภรณ์ บัวสาย

และคณะ , 2549) นอกจากนี้ยังได้อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงจะประสบความสำเร็จต้องอาศัยการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่ายและการระดมพลังจากทุกภาคส่วนของสังคม

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นระยะเวลาเกือบ 30 ปี แต่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคส่วนต่างๆ ยังไม่ทั่วถึง รวมทั้งการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาก็เช่นกัน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือการเกษตรแบบผสมผสาน มีเพียงสถานศึกษาเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง ที่เข้าใจและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายให้มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยได้กำหนดเป้าหมายในปี 2550 ให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง ซึ่งผลจากการคัดเลือกมีสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 135 โรงเรียน (รวมทุกระดับและทุกสังกัดที่มีการจัดการศึกษาทั่วประเทศ) ในปี 2551 – 2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 แห่ง ในปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ

จากปัญหาดังกล่าวอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) จึงได้ประสานภาคีต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคมสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และบังเกิดผลเป็นรูปธรรม

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดแผนงานสนองพระราชดำริ ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ โดยกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 1 บูรณาการงานและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ โดยให้มีการนำเสนอสาระที่เป็นแนวพระราชดำริมาสังเคราะห์เป็นสาระของหลักสูตรการเรียนการสอนแต่ละระดับชั้นต่างๆ จัดทำสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้ศูนย์การศึกษาพัฒนา ในภูมิภาคต่างๆ และจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้การปลูกฝังวิถีชีวิตตามแนวพระราชดำริ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการเรียนรู้ โดยกำหนดให้ทุกช่วงชั้นต้องเรียนวิชาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการ และทดลองใช้หน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และจัดให้มีการประกวดโครงงานเฉลิมพระเกียรติฉลอง 60 ปี เพื่อเป็นการให้สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างจริงจัง (ปริญานุช พิบูลสรารุณ, 2549) และแนวทางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จได้นั้นจำเป็นที่จะต้องกำหนดแนวทางหรือยุทธวิธีในการขับเคลื่อนอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน โดยการเชื่อมโยงกลุ่มหรือบุคคลที่มีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อสร้างแกนนำเครือข่ายขับเคลื่อน ในการสานต่อองค์ความรู้ เพื่อดำเนินกิจกรรมไปในทิศทางเดียวกัน มีการร่วมมือกันระหว่างแกนนำเครือข่าย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีประสบการณ์และนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินชีวิตควบคู่ไปกับการเรียนรู้ (อนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550) การขับเคลื่อนหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นวัฒนธรรมหลักในการใช้ชีวิตของคนในสังคม ต้องมีกระบวนการหล่อหลอม ให้ทุกคนมีความเชื่อมั่นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง การศึกษานับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง แต่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องนามธรรม การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระยะแรกจึงเป็นการค้นหาตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนถูกต้อง โดยมีสถานศึกษาที่เป็นเครือข่ายอยู่ 9 แห่ง ปัจจุบันได้มีการจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ เน้นการใช้งานได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในการสอนในห้องเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งเปิดโอกาสให้สถานศึกษาต่างๆ ที่สนใจ อาสาสมัครเข้าร่วมเครือข่ายสถานศึกษาทดลองใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีสถานศึกษาสมัครทดลองใช้หลักสูตรประมาณ 800 แห่ง เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความเหมาะสม (ปริญานุช พิบูลสรารุณ, 2550)

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจำเป็นต้องมีแกนกลางในการขับเคลื่อน เพื่อทำหน้าที่ขยายและเชื่อมโยงเครือข่ายแห่งการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (learning network) ตลอดจนจูนสนับสนุนความร่วมมือระหว่างเครือข่ายและภาคีการพัฒนาส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ และมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเผยแพร่ให้นำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้และขยายผลได้อย่างต่อเนื่อง (อนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2550) หากต้องการที่จะทำการปฏิรูปการศึกษาให้เกิดความสำเร็จ ก็คงไม่หวังพึ่งเพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงหน่วยงานเดียวได้ เราจึงจำเป็นต้องทำให้เกิดการขยายตัวของคน

กลุ่มเล็กๆ นี้ไปสู่เครือข่าย เพื่อประสานความร่วมมือร่วมใจ เป็นปัจจัยเสริม ผลักดันกระบวนการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไป (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543) ความสำคัญของการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปลูกฝังให้กับเยาวชนของชาติที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต เพื่อให้การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาอย่างถูกต้องและเกิดความยั่งยืน การขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดความชัดเจนและความถูกต้องของการปฏิบัติจำเป็นต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายโดยสร้างสถานศึกษาแกนนำเครือข่าย จากสถานศึกษาที่เป็นอาสาสมัครทดลองใช้หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบอย่างให้สถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และช่วยเหลือกันในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สถานศึกษาทั่วประเทศมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องตรงกันตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาที่เป็นแกนนำเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศได้เป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่นๆ ในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ขึ้นเพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายเบื้องต้น ให้เป็นแนวทางในการสร้างเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองรับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มีความประสงค์ที่จะขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ซึ่งอาจจะพัฒนาสถานศึกษาดั้งเดิมเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 135 แห่งให้เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ดำเนินกรรมต่างๆ บนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

คำถามวิจัย

1. องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะอย่างไรและมีความสัมพันธ์อย่างไร
3. รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมและเป็นไปได้ มีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ ของแต่ละองค์ประกอบรวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวของระหว่างองค์ประกอบของเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

ประเด็นที่ศึกษา คือ ศึกษาองค์ประกอบ บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวของระหว่างองค์ประกอบของเครือข่าย ตลอดจนพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมในการนำไปใช้

ประชากรในการวิจัย คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดสอนระหว่างช่วงชั้นที่ 1 ถึง ช่วงชั้นที่ 4 ทั่วประเทศ จำนวน 39,896 แห่ง โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และประชาชนในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และตั้งอยู่บน 2 เสาเข็ม คือ ความรู้และคุณธรรม

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง แบบจำลอง (model) ที่แสดงถึงองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ ความเชื่อมโยง และการดำเนินงานของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งความรู้ ทรัพยากร บุคลากร โดยมีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายร่วมกัน

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม หมายถึง แบบจำลอง(model) หรือลักษณะที่แสดงถึงองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีความชัดเจนและมีความเป็นไปได้ในการนำไปเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มสถานศึกษาอื่นๆ สามารถนำไปปรับใช้ในกลุ่มเครือข่าย เพื่อให้การประสานความร่วมมือกันให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในเครือข่าย การพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

เครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล กลุ่ม องค์กร สถานศึกษา ร่วมมือกันในจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยกลุ่มเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสัมพันธ์สื่อสารกัน เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความต้องการร่วมกัน มีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบโครงสร้างของเครือข่ายที่ชัดเจน เน้นให้ทุกองค์กรมีความเท่าเทียมกันและยังคงความเป็นอิสระต่อกัน และสามารถยืนอยู่ด้วยตนเองได้

องค์ประกอบของเครือข่าย หมายถึง ลักษณะที่รวมเป็นรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

โครงสร้างของเครือข่าย หมายถึง ลักษณะของการประสานความร่วมมือของคน กลุ่มคน หน่วยงาน สถานศึกษา ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของเครือข่าย หมายถึง เป้าหมายที่สมาชิกในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการให้เกิดขึ้น

บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย หมายถึง งานหรือภารกิจที่สมาชิกในกลุ่มเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันทำ เพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกในเครือข่าย

กิจกรรมของเครือข่าย หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานของเครือข่ายส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะส่งผลให้เกิดการดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายมีความยั่งยืนและต่อเนื่อง ประกอบด้วย การประชุมกลุ่ม

เครือข่าย การอบรมสัมมนา การนำเสนอผลงานของเครือข่าย การติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกในเครือข่าย

ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย หมายถึง ผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษา และองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเกิดจากการดำเนินงานของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย หมายถึง สิ่งส่งผลให้การดำเนินงานของเครือข่ายดำเนินไปด้วยดี สามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่เหมาะสม สำหรับนำไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาให้กับสถานศึกษาอื่นที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้สอน และผู้เรียน สถานศึกษาในเครือข่ายจะได้รับหลักการและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

2. สถานศึกษาต่างๆ เกิดความเข้าใจตรงกันในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาเครือข่าย บุคลากรสามารถนำรูปแบบจากเครือข่ายไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเครือข่าย

3. หน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ทราบแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนด้านต่างๆแก่เครือข่ายและสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 6 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตอนที่ 2 รูปแบบเครือข่าย ตอนที่ 3 การวิจัยพหุกรณีศึกษา ตอนที่ 4 การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย ตอนที่ 5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการจัดการเรียนการสอน และตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2550) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริสั่งชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งปรียานุช พิบูลสรารุช (2549) ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริสั่งชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และได้สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวคิดหลักว่าเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจและเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทางวัตถุ สังคม และสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี โดยหลักการของความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งอยู่บนเงื่อนไขของความรู้จักคุณธรรม จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน การสร้างจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะ

อย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร ปัญญาและความรอบคอบ

ลีลาภรณ์ บัวสาย (2549) ได้สรุปแนวคิดหลักของเศรษฐกิจพอเพียง ว่าการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ มีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวโดยใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน คือ กรอบแนวคิด คุณลักษณะ คำนียาม เงื่อนไขแนวทางปฏิบัติ และผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยกรอบแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำรงชีวิต และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการมองโลกเชิงระบบ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤติ และเกิดความมั่นคง และความยั่งยืน โดยคุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติตนได้ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง ส่วนนิยามความพอเพียงประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน คือ ความพอประมาณ หมายถึง ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เงื่อนไขของการตัดสินใจ และการดำเนินการต้องอยู่บนเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบ เพื่อประกอบการวางแผนอย่างระมัดระวัง เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วยความตระหนักในธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภและไม่ตระหนี่

ในส่วนของคุณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง(2550) ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า “เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่การปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทิศทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนการดำเนินทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสรุปได้ดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งต้องอาศัยความรู้และมีคุณธรรม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาสำคัญ ดังนี้

1) กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

2) คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติตนในทางสายกลาง และมีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3) คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆกัน ดังนี้

3.1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

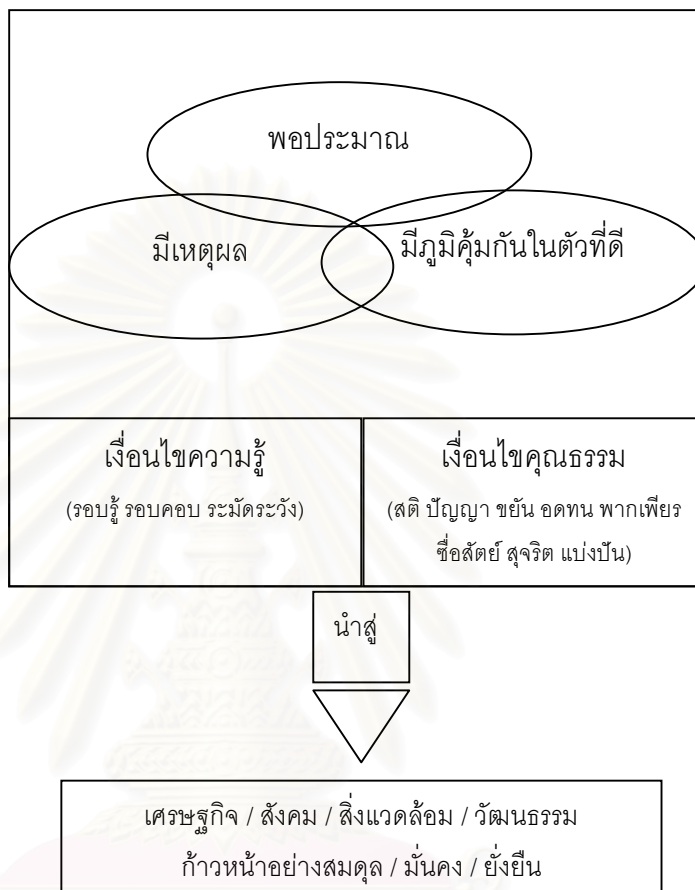
3.2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4) เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน คือ

4.1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2) เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรมมี ความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่ สรุปรัชฎาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดั่งแผนภาพที่ 1



แผนภาพที่ 1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : อนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2550)

1.2 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เชิญเชิญพระราชปรีชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2542 และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นประธาน อนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อเดือนกันยายน 2546 โดยได้จัดตั้งเครือข่ายขับเคลื่อนออกเป็นคณะทำงาน ได้แก่ เครือข่ายด้านวิชาการ เครือข่ายด้านการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชน เครือข่ายสื่อมวลชนและประชาชน เครือข่ายประชาสังคม เครือข่ายองค์กรภาคธุรกิจเอกชน เครือข่ายด้านองค์กรภาครัฐ เครือข่ายด้านการเมือง และเครือข่ายผู้นำทางความคิด โดยเครือข่ายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

พอเพียงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชน มี
 ๗ หน่วยงานแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรีเป็นที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ มี ดร.ปริญานุช พิบูลสราวุธ
 เป็นประธานคณะกรรมการ

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา มีแนวทางการดำเนินงาน โดยสรุปได้
 ดังต่อไปนี้ (ปริญานุช พิบูลสราวุธ, 2550)

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระยะแรกเริ่มต้นจากการค้นหาตัวอย่าง
 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน โดยพิจารณาจาก
 กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอประมาณกับศักยภาพของนักเรียน
 พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้ง ฝึกให้เด็กคิดเป็น ทำเป็นอย่างมีเหตุผลและมี
 ภูมิคุ้มกันด้านต่าง ๆ โดยการดำเนินกิจกรรมต้องนำไปสู่ความยั่งยืน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความรู้
 อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอา
 เปรียบผู้อื่น อดทน มีความเพียร มีวินัย มีสัมมาคารวะ รู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคม ร่วมดูแลรักษา
 สิ่งแวดล้อมและสืบสานวัฒนธรรมไทย

กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของ
 เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เมื่อเดือนกรกฎาคม 2549 โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
 เป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานคณะกรรมการ
 ดำเนินงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นฝ่ายเลขานุการ เป้าหมายหลักของการจัด
 การศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้ชีวิตอย่าง
 พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ
 แบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็น
 ไทย ซึ่งการจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินไปได้ใน 2 ส่วน คือ การบริหาร
 สถานศึกษาในด้านต่าง ๆ และการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียง
 ในหลักสูตร และสาระเรียนรู้ในห้องเรียน และการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรม
 พัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียน ปัจจุบันมีสถานศึกษาที่สามารถเป็นต้นแบบของการนำปรัชญาของ
 เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

1.3 สถานศึกษาด้านแบบเศรษฐกิจพอเพียง

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษามีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่ดูแล
 รับผิดชอบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาต่าง ๆ ปัจจุบันมีสถานศึกษาหลายแห่งที่
 สามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการ
 บริหารงานได้อย่างเหมาะสม โดยสถานศึกษาที่เป็นต้น แบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 จำนวน 9
 โรงเรียน และกลุ่มที่ 2 จำนวน 135 โรงเรียน โดยมีรายละเอียดของแต่ละกลุ่มดังนี้

1.3.1 สถานศึกษากลุ่มที่ 1 จำนวน 9 แห่ง

สถานศึกษาจำนวน 9 แห่งแรก เป็นสถานศึกษาที่กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง (ศกพ.) ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีโครงการจัดประกวดความเรียง โดยได้คัดเลือกโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดความเรียง ผลงานที่นักเรียนได้รับรางวัล และได้ค้นหาโรงเรียนจากทางเว็บไซต์ หาโรงเรียนในพระราชดำริ พระบรมวงศานุวงศ์ สนับสนุนโรงเรียนเหล่านั้น โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกตามมาตรฐาน คือ ดูกิจกรรมที่โรงเรียนนั้นได้ทำดำเนินการอยู่แล้ว ว่าสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และใช้ความรู้คู่คุณธรรม โดยคัดเลือกเครือข่ายโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงที่ดำเนินกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจาก 9 อนุภูมิภาค โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ จำนวน 9 แห่ง ได้แก่

1) โรงเรียนเทศบาลจามเทวี (ภาคเหนือตอนบน) อำเภอเมือง จังหวัด ลำพูน สนับสนุน การเรียนการสอนแบบบูรณาการและการพัฒนาหลักสูตรการเรียน การสอนของ ท้องถิ่น โดยเรียนรู้ผ่านอุทยานการศึกษาซึ่งเป็น แหล่งเรียนรู้ 17 แห่ง

2) โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย (ภาคเหนือตอนล่าง) ตำบลน้ำซุน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จัดกิจกรรม โครงการธนาคารโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย โครงการดังกล่าวเป็นหนึ่งในโครงการที่ฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้การจัดทำบัญชี รายรับ รายจ่าย และ เพื่อการรู้จักออมทรัพย์ ให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนเองจากประสบการณ์จริง ประกอบด้วย กิจกรรมจัดอบรมความรู้ธนาคารโรงเรียน และกิจกรรมการจัดทำ CDE - Learning เศรษฐกิจพอเพียง เรื่องแนวทางทางการจัดทำธนาคารโรงเรียน ธนาคารหมู่บ้าน

3) โรงเรียนบ้านเหล่ากนกทุ่งสว่าง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและ ตอนกลาง) บ้านเหล่ากนก ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น จัดกิจกรรม "โครงการกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนชุมชนบวรสามัคคีธรรมโครงการดังกล่าวเป็นการส่งเสริมแนวคิด สหกรณ์ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติจริง เนื่องจากเห็นว่าการสหกรณ์จะมี ผลในการพัฒนาประเทศ ย่อมต้องอาศัยสมาชิกที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีศรัทธาต่ออุดมการณ์ของ สหกรณ์และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของกลุ่มชน เดียวกันในการร่วมกันพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิตของคนให้พร้อมที่จะทำประโยชน์จะทำ ประโยชน์แก่สังคมต่อไปโครงการนี้ ประกอบด้วยกิจกรรมการนำผลกำไรจากสหกรณ์มาส่งเสริม ชุมชนบวรสามัคคีธรรมในกิจกรรมต่างๆ การอบรมฝึกปฏิบัติธรรม การร่วมมือกันทำความสะอาดใน ชุมชนและกิจกรรมตามประเพณีต่างๆ

4) โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง) 163 หมู่ 1 ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร โรงเรียนได้โครงการเกษตรครบวงจรเพื่อ

สนับสนุนอาหารกลางวัน โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่สนองปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งสร้างความมั่นคงในระดับชุมชนให้พึ่งตนเองได้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานความรู้วิทยากรเข้าสู่ชุมชน ในโรงเรียนจำนวน 21 แห่ง 26 หมู่บ้าน ในสังกัดกลุ่มเครือข่ายพัฒนาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เล็งนกทาที่ 4 กุดเชียงหมี-สามัคคีประกอบด้วยกิจกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพ กิจกรรมการเลี้ยงปลา กบ และโค เพื่อส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเป้าหมายให้สามารถพึ่งพาตนเองและดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

5) โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย(ภาคตะวันออก) 190 หมู่ 1 ตำบลบ้านนา อำเภอแกลง จังหวัด ระยอง โครงการผลิตสื่อการเรียนรู้อ่านรู้การสืบสานวิถีชีวิตสู่แบบเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มน้ำประแส เพื่อพลิกฟื้นลุ่มน้ำประแสให้กลับมามีสภาพที่อุดมสมบูรณ์ โดยชุมชนจะได้ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำได้ต่อไปรวมทั้งให้รู้จักอนุรักษ์ ลุ่มน้ำและดำเนินชีวิตแบบพออยู่พอกินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนจึงได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆร่วมกับชุมชน ผ่านกิจกรรมการคัดค่ายอบรมนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ เป็น 6 เครือข่าย ปลูกป่าชายเลนเพื่อฟื้นฟูปะบบนิเวศให้ลุ่มน้ำประแส ร่วมกับกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำประแส เพื่อนำจุลินทรีย์บำบัดน้ำ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นลุ่มน้ำประแส ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และลุ่มน้ำประแสและสร้างความหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ อาทิพินชุมชนลุ่มน้ำประแส

6) โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย (ภาคกลางตอนบน และตะวันตก) ที่อยู่ 427 หมู่ 8 ถนนบ้านหุบกะพง ตำบลเขาใหญ่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จัดกิจกรรม โครงการพัฒนางานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนได้ดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่สู่เยาวชนและชุมชนในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสืบสานงานพระราชดำริโครงการดังกล่าว ประกอบด้วยกิจกรรมการอบรมครู กิจกรรมการอบรมนักเรียน กิจกรรมการจัดการสอนและผลิตผลงานเอกสารเผยแพร่ความรู้ และจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน

7) โรงเรียนราชวินิตมัธยม (กทม. และปริมณฑล) ที่อยู่ 181 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิตกรุงเทพมหานคร จัดกิจกรรมโครงการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทย โครงการดังกล่าว เป็นกิจกรรมร่วมกับนักเรียนคือปลูกต้นปีบบนพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งต้นปีบเป็นไม้พื้นเมืองประจำจังหวัด และได้มีการสอนวัฒนธรรมไทย ประวัติศาสตร์ไทย รวมไปถึงการใช้ชีวิตหรือที่เรียกว่าวิถีชีวิตของคนไทยทั้งในอดีต ปัจจุบัน ทั้งในเขตชุมชนเมืองและชนบท

8) โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช(ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย) ที่อยู่ ถนน ราชดำเนิน ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช โรงเรียนจัดโครงการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้อย่าง

บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งศึกษาและวิเคราะห์โครงการหลักสูตรและองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาการเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งจะฝึกอบรมที่งานบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเข้าใจในเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อขยายผลความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกิจกรรมชุมชน

9) โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 97 (ภาคใต้ฝั่งอันดามัน) ที่อยู่ 47 บ้านบางบอน หมู่ 5 ตำบล ลำเลียง อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง จัดโครงการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงแบบยั่งยืน โรงเรียนได้มองเห็นความสำคัญของทฤษฎีเกษตรแบบพอเพียง จึงได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรแบบผสมผสาน หรือการเกษตรแบบพอเพียงตามสภาพของท้องถิ่นเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนานักเรียนและชุมชนให้ตระหนักและเรียนรู้การเกษตรแบบพอเพียง ให้เป็นเกษตรกรที่ดีในอนาคต รวมทั้งโรงเรียนจะพัฒนาเป็นศูนย์วิชาการสามารถเผยแพร่ความคิดให้แก่ชุมชนได้ต่อไป

1.3.2 สถานศึกษากลุ่มที่ 2 จำนวน 135 แห่ง

สถานศึกษาจำนวน 135 แห่งเป็นสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยในระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง ซึ่งในปี 2550 มีสถานศึกษาสมัครขอเข้ารับการประเมินเพื่อเป็นสถานศึกษาแบบอย่าง และผ่านการคัดเลือก จำนวน 135 แห่งประกอบด้วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 112 แห่ง สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 1 แห่ง สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 14 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน 3 แห่ง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง และสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น จำนวน 1 แห่ง ดังรายชื่อตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ (ในภาคผนวก จ)

1.4 การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ได้รับการพัฒนาตนเองและฝึกประสบการณ์ด้านต่างๆอย่างมีคุณภาพ จากการศึกษาความหมายของการจัดการเรียนการสอนมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้หลายท่านดังนี้

ทิตินา แชมณี (2545) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นกระบวนการจัดการด้านการเรียนการสอน โดยทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยพิจารณาจากหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีสอน และการประเมินผล รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน

ธวัช เต็มญาณ (2548) ได้สรุปความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนหมายถึง แบบแผนหรือลักษณะของการดำเนินการที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการในการจัดให้มีการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านการวัดและประเมิน และด้านปัจจัยเกื้อหนุน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งผู้เรียนและผู้สอน

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดเป้าหมายคือ ผู้เรียน ซึ่งมี องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การประเมินผล เป็นต้น

Garnge และ Briggs (1992 อ้างถึงใน ทิตินา แชมณี, 2545) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ หมายถึง การวางหลักสูตร (System Level) ระดับวิชา (Course Level) ระดับบทเรียน (Lesson Level) และระดับการนำไปปฏิบัติ (Implementation Level)

Ellis และ Hurs (อ้างถึงใน ธวัช เต็มญาณ, 2548) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่า หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่ใช้จัดกระทำในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลที่ตั้งเป้าหมายไว้กับผู้เรียน

ตารางที่ 2.1 วิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

นักวิชาการ	หลักสูตร	ผู้เรียน	ผู้สอน	วิธีการสอน	การประเมินผล	ปัจจัยเกื้อหนุน
Garnge and Briggs	/			/		
Ellis and Hurs	/	/	/	/	/	/
ทิตินา แชมณี	/	/	/	/	/	/
ธวัช เต็มญาณ	/	/	/	/	/	/
วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา	/			/	/	

จากการศึกษาความหมายของคำว่าจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ยึดตามแนวคิดของทิตินา แชมณี (2546) เป็นหลักซึ่งถือว่าครอบคลุมความหมายของนักการศึกษาท่านอื่นๆซึ่งให้ความหมาย"การจัดการเรียนการสอน" หมายถึง เป็นกระบวนการจัดการด้านการเรียนการสอนโดยทั้ง

ผู้สอนและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยพิจารณาจากหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีสอน และการประเมินผล รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน จากความหมายของการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของ “การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” หมายถึง กระบวนการจัดการด้านการเรียนการสอน โดยทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยพิจารณาจากหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีสอน และการประเมินผล รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต คือตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรอบรู้และคุณธรรม

1.4.1 ชุดหน่วยการเรียนรู้การสอนบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง

คณะกรรมการด้านวิชาการได้บรรจุการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 ที่เน้นให้เข้าใจระบบ และวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงแต่ละช่วงชั้น ดังนี้

1) ช่วงชั้นที่ 1 เน้นให้เด็กใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว รู้จักช่วยเหลือตนเองรู้จักช่วยเหลืองานในครอบครัว แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักวิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายของตนเอง สอนให้เด็กเห็นคุณค่าของสิ่งของ ตระหนักถึงคุณค่าของเงินทอง จะได้ฝึกนิสัยประหยัดฝึกจิตสำนึกและนิสัยพอเพียง

2) ช่วงชั้นที่ 2 ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุ เศรษฐกิจสิ่งแวดล้อม ปัญญา วัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน และเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

3) ช่วงชั้นที่ 3 ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน สามารถสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่าง ๆ และในมิติต่างๆ ทั้งทางวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมในชุมชนใกล้เคียง เห็นคุณค่าของการใช้หลักพอเพียงในการพัฒนาชุมชน และสามารถนำหลักการพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน จนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ในที่สุด

4) ช่วงชั้นที่ 4 เตรียมคนให้เป็นคนที่ดี สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติได้โดยเน้นเข้าใจความพอเพียงระดับประเทศ และการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เช่นการวิเคราะห์สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ หรือการศึกษา

สถานการณ์สิ่งแวดล้อม สภาพปัญหาด้านสังคมเป็นอย่างไร เป็นต้น มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละระดับชั้น สรุปได้ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1	ประถมศึกษาปีที่ 2	ประถมศึกษาปีที่ 3
1. รู้จักช่วยเหลือตนเอง	1. ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและ ครอบครัวอย่างมีความ รับผิดชอบ	1. รู้จักช่วยเหลือ ครอบครัว และชุมชน
2. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด	2. รู้จักใช้ทรัพยากรอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า	2. รู้จักเลือกใช้ทรัพยากร อย่างประหยัดและคุ้มค่า
3. รู้จักการออม	3. มีวินัยในการใช้จ่าย	3. วิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย ของตนเอง
4. รู้จักการแบ่งปันสิ่งของที่มี ให้กับผู้อื่น	4. รู้จักการแบ่งปันสิ่งของ ช่วยเหลือผู้อื่น	4. รู้จักเสียสละแบ่งปัน ทรัพยากรที่มี เพื่อประโยชน์ต่อ ส่วนรวม
	5. ปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียงอย่างมีความสุข	5. ชื่นชมและปฏิบัติตาม หลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมี ความสุข
ประถมศึกษาปีที่ 4	ประถมศึกษาปีที่ 5	ประถมศึกษาปีที่ 6
1. เข้าใจหลักคิดเศรษฐกิจ พอเพียงและนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน	1. ปฏิบัติตนตามแนวคิดของ เศรษฐกิจพอเพียง	1. เข้าใจหลักคิดเศรษฐกิจ พอเพียงและนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิต
2. สำรวจ สภาพปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในชุมชน และเสนอ แนวทางแก้ปัญหา	2. วิเคราะห์การใช้ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลใน ชุมชน	2. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมตามหลัก แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เข้าใจสภาพรายรับ- รายจ่ายของตนเอง และ วางแผนการใช้จ่ายตามหลัก แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง	3. เข้าใจสภาพรายรับ-รายจ่าย ของครอบครัว และนำหลักคิด พอเพียงมาลดรายจ่าย และ เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว	3. วิเคราะห์วางแผนและจัดทำ บันทึกรายรับ-รายจ่าย ของตนเองและครอบครัวอย่าง มีประสิทธิภาพ
4. สำรวจและเห็นคุณค่าของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4. รวบรวมองค์ความรู้ของภูมิ ปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 2	มัธยมศึกษาปีที่ 3
1.สำรวจวิเคราะห์ปัญหา แนวทางแก้ไข การพัฒนาชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ บนพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจพอเพียง	1.สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาแนวทางแก้ไข การพัฒนาชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ บนพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจพอเพียง	1.สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาแนวทางแก้ไข การพัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2.สามารถนำหลักการแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ของตนเอง ครอบครัว และชุมชน	2.มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพัฒนาชุมชน ด้านสังคม เศรษฐกิจ บนพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจพอเพียง	2.มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพัฒนาชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น บนพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจพอเพียง
มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 5	มัธยมศึกษาปีที่ 6
1.เข้าใจและวิเคราะห์การบริหารจัดการองค์การวิสาหกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1.เข้าใจและวิเคราะห์การพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1.เข้าใจและวิเคราะห์การพัฒนาประเทศ ให้ก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2.ตระหนักในความสำคัญของการบริหารจัดการองค์การวิสาหกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุล ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3.นำแนวทางการบริหารจัดการองค์การวิสาหกิจชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	3.นำแนวทางการพัฒนาประเทศ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	3.นำหลักการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุล ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
4. การเรียนรู้นอกห้องเรียนผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		

ที่มา: ปริญญา พิบูลสรารุท (2550)

1.4.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ลักษณะของกิจกรรมสามารถมีความหลากหลายของเนื้อหา แล้วแต่ตามสภาวะภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษา แต่ที่สุดแล้วต้องปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีวิถีคิด อุบนิสัยและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง เช่นกิจกรรมหลักที่ดำเนินการโดยนักเรียน นักศึกษา และมีครูเป็นผู้นำหรือผู้สนับสนุนจำนวน นักเรียน / นักศึกษา / ครู ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม

นั้น ๆ ไม่ควรมีน้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ของจำนวนบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียน นักเรียน นักศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการ ควรมีความประพฤติดี สมัครงใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนอยู่ในระดับปานกลางถึงดี และมีสุขภาพดี ครูที่เข้าร่วมโครงการควรมีความประพฤติดี สมัครงใจ และมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลทางเศรษฐกิจ / สังคม / สิ่งแวดล้อม ของสถานศึกษา และสามารถขยายผลออกสู่ชุมชนได้ พอประมาณกับภูมิสังคม สอดคล้องกับ ความต้องการ / ความจำเป็น ของสถานศึกษา / คนในชุมชน และเหมาะสมกับ ภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม และความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต สมเหตุสมผล มีหลักคิดและหลักปฏิบัติของกิจกรรม ที่สอดคล้องกับหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดของโครงการแสดงถึงความรอบคอบของการวางแผนดำเนินโครงการ ภูมิคุ้มกันที่ดี การวางแผนโครงการคำนึงถึง ความเสี่ยงในการดำเนินโครงการ โดยมีข้อเสนอทางเลือก หากมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้น ส่งเสริมความรู้และคุณธรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมต่าง ๆ ต้องส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วม มีความรอบรู้มากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ได้มีการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมการมีคุณธรรม (เช่น ความมีระเบียบวินัย มีสัมมาคารวะ ซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที มีสติปัญญา แยกแยะถูกผิด ควรไม่ควร มีความขยันหมั่นเพียร อดทน สนใจใฝ่รู้ มีจิตสำนึกเห็นประโยชน์ของการช่วยเหลือผู้อื่น และทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม)

1.4.3 ตัวอย่างกิจกรรม

ตัวอย่างกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะของกิจกรรม ดังนี้

- 1) การจัดการ การผลิต / การบริโภค ในสถานศึกษา / ชุมชน ให้เกิดความพอเพียง และสมดุล กินพอดี อยู่พอดี เช่น โครงการอาหารกลางวัน การส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์ / เกษตรผสมผสาน บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง การรักษาสมดุลของสังคม และธรรมชาติ
- 2) การพัฒนาอาชีพ การสร้างรายได้เสริม โดยประยุกต์ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือโดยการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม หรือ ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 3) การจัดการ และการจัดระบบองค์กรความร่วมมือทางการเงิน การผลิต การตลาด เช่น การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย การจัดตั้งสหกรณ์รูปแบบต่าง ๆ การจัดตั้งธนาคารโรงเรียน เป็นต้น
- 4) การจัดการ (รักษา/ฟื้นฟู) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ชยะ ทั้งในสถานศึกษา และในชุมชน อย่างยั่งยืน โดยใช้หลักวิชาการ ความประหยัด ความรอบคอบ
- 5) การจัดการระบบพลังงานของสถานศึกษา ชุมชน ให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น (ประหยัด ผลิตเอง ทดแทน)

6) การอนุเคราะห์เกื้อกูล ช่วยเหลือ คนยากจน ผู้ด้อยโอกาส (เช่น ผู้ป่วยโรคเอดส์ เด็กกำพร้า เด็กยากจน ฯลฯ) ในสังคม ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

7) การสร้างจิตสำนึก รักท้องถิ่น รักชุมชน เช่น การรักษา ฟื้นฟู ประเพณี วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่ทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน การสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

8) การสร้างจิตสำนึกรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เช่น รณรงค์การเห็นคุณค่าของสินค้าไทย การเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชาติ ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ การเข้าร่วมในกิจกรรมทางศาสนาต่าง ๆ การเรียนรู้คำสอนในศาสนา การฝึกปฏิบัติธรรม

ตอนที่ 2 รูปแบบเครือข่าย

ทฤษฎีและแนวคิดที่อธิบายการเกิดเครือข่ายในการทำงานได้แก่ 1) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน หรือ Exchange Theory ซึ่งอธิบายถึงการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน เหตุผลหลักที่จะทำให้เครือข่ายเกิดขึ้นได้ (โดยสมัครใจ) ก็คือ แต่ละฝ่ายมองเห็นประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการเข้าร่วมเครือข่าย ซึ่งจะนำไปสู่ความเต็มใจที่จะประสานกัน หรือเข้าร่วมเป็นเครือข่าย 2) แนวคิดการรวมพลัง หรือ Synergy ซึ่งอธิบายได้ด้วยสมการ $1+1=3$ หรือ $2+2=5$ หมายความว่า การรวมพลังกันทำงานนำไปสู่ผลได้ที่มีคุณค่าทวีคูณ หรือเข้มแข็งมากกว่าการที่แต่ละองค์กรจะทำงานโดยโดดเดี่ยว โดยมีความเชื่อว่าการรวมพลังกันจะก่อให้เกิดคุณค่าทวีคูณ (นฤมล นิราทร, 2543)

2.1 ความหมายของเครือข่าย

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของคำว่า “เครือข่าย” (network) ของนักวิชาการ จำนวน 6 ท่าน ได้ให้ความหมาย โดยนัยต่างๆ ดังนี้

เครือข่ายเป็นความสัมพันธ์ที่อิงอาศัยที่เป็นไปตามกฎของการไหลเลื่อนไปมาระหว่างความไร้ระเบียบกับการจัดระเบียบ

Alter และ Hage (ค.ศ.1993 อ้างถึงใน นฤมล นิราทร, 2543) ให้ความหมายของ “เครือข่าย” หมายถึง รูปแบบทางสังคมที่เปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรเพื่อแลกเปลี่ยน การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและการร่วมกันทำงาน เครือข่ายประกอบด้วยองค์กรจำนวนหนึ่งซึ่งมีอาณาเขตแน่นอน หรือไม่ก็ได้ องค์กรเหล่านี้มีฐานะเท่าเทียมกัน

Sharp (ค.ศ.1990 อ้างถึงใน นฤมล นิราทร, 2543) ให้ความหมายของเครือข่าย หมายถึง ระบบที่สมาชิกทั้งหลายเท่าเทียมกัน เป็นอิสระต่อกัน และสามารถยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง

เสรี พงศ์พิศ (2548) ให้ความหมายของเครือข่าย หมายถึง ขบวนการทางสังคมอันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์และความ

ต้องการร่วมกัน ร่วมกันทำกิจกรรมโดยที่สมาชิกของเครือข่ายยังคงเป็นเอกเทศไม่ซ้ำซ้อนกัน กิจกรรมสำคัญที่สุดที่เครือข่ายทุกเครือข่ายทำร่วมกันคือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ประสบการณ์ แล้วพัฒนาไปสู่การวางแผนร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมที่ซ้ำซ้อน และช่วยทำให้กิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพ เงื่อนไขสำคัญของเครือข่ายคือ ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ สื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างสมาชิก เครือข่ายจะยั่งยืน ถ้าหากสมาชิกร่วมมือกันตั้งแต่ต้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ให้ความหมายของเครือข่าย หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใด ๆ ได้ตกลงที่จะประสาน เชื่อมโยงเข้าหากันภายใต้วัตถุประสงค์ หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดหมายเพื่อการปฏิรูปการศึกษา กลุ่มเครือข่ายนี้ต้องมีการแสดงออกเป็นการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน

นฤมล นิราทร (2543) ให้ความหมายของเครือข่าย หมายถึง รูปแบบการประสานงานกลุ่มของคน หรือองค์กร ที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกันช่วยเหลือกัน โดยการติดต่อโดยตรงระหว่างกลุ่ม ซึ่งมีการจัดรูปแบบหรือจัดระเบียบที่ยังคงมี ความเป็นอิสระโดยมีรูปแบบการรวมตัวแบบหลวมๆ ตามความจำเป็น หรือเป็นโครงสร้างที่มีความชัดเจน สิ่งสำคัญในการทำงานแบบเครือข่าย คือ การแสวงหารูปแบบขององค์กรที่มีความยืดหยุ่น มีโครงสร้างแนวราบ ความเป็นอิสระต่อกัน สามารถตอบสนองต่อโลกที่มีปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน เปลี่ยนแปลง และมีการแข่งขันสูง

พระมหาสุทิตย์ อาภากร (2547) ให้ความหมายของเครือข่าย หมายถึง ความร่วมมือและการได้รับของฝ่ายต่างๆ ที่จะมีข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งข้อกำหนดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความมุ่งหมายที่จะระดมทรัพยากร กระบวนการ ความรู้ และวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ จากการร่วมมือและได้รับในสิ่งที่ใหม่นั้นเสมอ

จากความหมายที่นักวิชาการแต่ละท่านได้นำเสนอไว้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพื่อสรุปความหมายของเครือข่าย ดังตารางที่ 2.3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.3 การวิเคราะห์ความหมายของเครือข่าย

ความหมายของเครือข่าย	นักวิชาการ					
	Alter and Hage (1993)	Sharp (1990)	เดีร์ ฟงส์พิท (2548)	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543)	นฤมดี นิราธร (2543)	พระมหาสุชาติย์ ตาภาภโร (2547)
1) เป็นรูปแบบทางสังคม	/		/		/	
2) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันสม่ำเสมอ	/		/	/		
3) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	/		/		/	/
4) เป็นความร่วมมือกันระหว่างบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร	/		/	/	/	/
5) องค์กรในเครือข่ายมีความเท่าเทียมกัน	/	/				
6) แต่ละองค์กรสามารถยืนอยู่ด้วยตนเอง		/				
7) มีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ			/	/		/
8) มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และข้อตกลงร่วมกัน			/	/		/
9) องค์กรที่ร่วมเครือข่ายยังคงมีความอิสระ					/	
10) มีการวางแผนร่วมกัน					/	

จากผลการวิเคราะห์ความหมายของเครือข่ายข้างต้นสรุปได้ว่า เครือข่าย หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร ร่วมมือกันทำงานซึ่งกลุ่มเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์กันมีการติดต่อสัมพันธ์สื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความต้องการร่วมกัน มีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีรูปแบบโครงสร้างของเครือข่ายที่ชัดเจน เน้นให้ทุกองค์กรมีความเท่าเทียมกันและยังคงความเป็นอิสระต่อกัน และสามารถยืนอยู่ด้วยตนเองได้

2.2 ประวัติความเป็นมาของเครือข่าย

เครือข่ายกับสังคมมนุษย์ได้เกิดขึ้นกับสังคมมนุษย์มานานแล้ว โดยในสังคมตะวันตก เครือข่ายได้เกิดขึ้นในศาสนาคริสต์ ประมาณ 350 ปี แรกของคริสต์ศักราช ซึ่งขณะนั้นศาสนาคริสต์ได้เริ่มขยายออกไปสู่ภูมิภาค ภายใต้อารยธรรมกรีกและโรมัน ทำให้ถูกเบียดเบียนโดยอำนาจรัฐในทุกพื้นที่ พวกเขาได้รวมตัวกันเป็นชุมชนชาวคริสต์ (Christian Community) และมีเครือข่ายของตนเองทั้งในพื้นที่ตนเองและภูมิภาคต่างๆ เชื่อมโยงประสานงานกันทั้งโดยสถาบันทางศาสนา และ

โดยกระบวนการทำให้ศาสนาคริสต์สะสมพลังทางสังคมอย่างเข้มแข็ง สามารถสร้างรากฐานทางวัฒนธรรม สู้ทนการเบียดเบียนทุกรูปแบบจนกระทั่งได้รับการยอมรับจากอาณาจักรโรมันในยุคจักรพรรดิคอนสแตนตินเมื่อประมาณปี ค.ศ.350

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ (2547) ได้กล่าวถึง การสร้างเครือข่ายในการทำงานด้านพัฒนาสังคมมีแนวโน้มที่จะเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรที่จะทำงานพืงพืงซึ่งกันและกันมากกว่าที่จะแข่งขันกัน ซึ่งแม้ว่าภาวะการแข่งขันระหว่างกันจะมีอยู่ แต่ก็มีน้อยกว่าในภาคธุรกิจเป็นอันมาก ในงานพัฒนาสังคม การสร้างเครือข่ายการทำงาน เป็นสิ่งจำเป็นในอันที่จะนำไปสู่การสร้างผลกระทบที่หนักแน่น และยังยืนนอกจากนั้นแล้วเมื่อปัญหาสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้นและทรัพยากรมีความจำกัด ย่อมเป็นไปได้ที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งจะทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องมีการร่วมมือกันระหว่างองค์กรหรือสร้างเครือข่ายในการทำงาน การทำงานในรูปของเครือข่ายในสังคมไทยเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นคู่กับสังคมไทยมาช้านาน และมีความเกี่ยวข้องในบริบทด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และประวัติศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่น สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 พัฒนาการของเครือข่ายในสังคมไทย

ช่วงเวลา	พัฒนาการของเครือข่ายในสังคมไทย
ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475	เป็นการรวมตัวกันตามวิถีชีวิตของคนในสังคม มีการอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ มีการเชื่อมโยงกันเป็นกลุ่มชนเล็กๆ และขยายเป็นชุมชนใหญ่เป็นเมือง เป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงเรื่องราวของผู้คนในสังคม โดยอาศัยพื้นที่แหล่งทำกิน เชื่อมต่อความสัมพันธ์โดยอาศัยประเพณีและวัฒนธรรม มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองภายใต้การรวมตัวของกลุ่มอุปถัมภ์ที่มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เป็นระบบฐานันดร เป็นโครงสร้างสมัยนั้น
การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475	เป็นจุดเริ่มต้นของคนชั้นกลางที่เข้ามามีบทบาทในกิจกรรมพัฒนาประเทศ มีส่วนร่วมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในยุคนี้มีแกนนำสำคัญเช่น นายปรีดี พนมยงค์ เสนอแนวคิดการรวมกลุ่มสหกรณ์ในสังคมไทย ซึ่งเป็นฐานคิดสำคัญในการพัฒนาสังคมไทยในเวลาต่อมา
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-2 (2504-2509, 2510-2514)	มีการจัดตั้งกรมพัฒนาชุมชนขึ้น ในพ.ศ. 2505 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาองค์กร เครือข่ายภาคประชาชน ช่วงนี้เกิดขบวนการจัดตั้งกลุ่มและเครือข่ายภาคประชาชนมากมาย โดยเฉพาะเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรเพื่อการผลิต และกลุ่มทางด้านธุรกิจเอกชน เช่น มีการจัดตั้งหอการค้า

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ช่วงเวลา	พัฒนาการของเครือข่ายในสังคมไทย
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3-4 (2515-2519,2520-2524)	ได้ริเริ่มแนวทางการส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาตนเอง เช่นโครงการยกกระบัตร จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการริเริ่มของอาจารย์ป่วย อึ้งภากรณ์ ต่อมาได้พัฒนามาเป็นโครงการบูรณะชนบทที่เชื่อมโยงสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย กับการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาภาคประชาชน ซึ่งเป็นแนวคิดหลักในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถาบันการศึกษากับภาคประชาชน มีการก่อตั้งสถาบันชุมชน พัฒนาท้องถิ่น มีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเครดิตยูเนียน มีการรวมกลุ่มเกษตรและสหกรณ์
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529)	มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมากยิ่งขึ้น กิจกรรมใดที่ภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังแล้ว จะได้รับผลสำเร็จทุกกรณี แต่ความสำเร็จเกิดขึ้นเฉพาะบางจุดยังไม่กว้างขวางออกไป ช่วงดังกล่าวเป็นช่วงที่มีการกำหนดแผนจากล่างขึ้นบน (bottom up) ซึ่งเป็นผลให้การรวมกลุ่มขององค์กรต่างๆมีความเป็นปึกแผ่นมากยิ่งขึ้น ช่วงนี้มีกลุ่มเครือข่ายที่เกิดขึ้นได้แก่ กลุ่มโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โครงการอีสานเขียว นอกจากนี้ยังมีแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนมาเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งของประชาชน โดยมาฐานความคิดในการพึ่งตนเองและ การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534)	เครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติ มีการเชื่อมโยงปัญหาชุมชนเข้ากับปัญหาของประเทศ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539)	มีกลุ่มเครือข่ายเกี่ยวกับคลื่นวิทยุที่เป็นสาธารณะ เกิดเครือข่ายวิทยุชุมชน เครือข่ายการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ส่วนด้านเศรษฐกิจขณะที่ประเทศต้องการพัฒนาไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการค้าการลงทุนมากขึ้น ทำให้ละเลยกับวิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพึ่งตนเองเป็นเหตุให้ประเทศเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจในเวลาต่อมา
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544)	เครือข่ายธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) มีการจัดตั้งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยที่มาของสมาชิกมาจากองค์กรเครือข่ายภาคประชาชน ใน 5 ภาค ฐาน คือ ภาคธุรกิจ ภาคบริการ ภาคสังคม ภาคเกษตร และฐานทรัพยากร ซึ่งนับว่าเครือข่ายได้มีบทบาทมากขึ้น

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ช่วงเวลา	พัฒนาการของเครือข่ายในสังคมไทย
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2549)	ได้อัญเชิญ”ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชการปัจจุบัน มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลางเพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤติสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยมีแนวทางในการส่งเสริมองค์กรเครือข่ายภาคประชาชนภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน และการคุ้มครองทางสังคม มีการเชื่อมโยงการพัฒนาชนบทอย่างเกื้อกูล สนับสนุนให้องค์กรเครือข่ายภาคประชาชนได้ดำเนินการดูแลและรักษาปกป้องสิทธิของชุมชนในการจัดการเชิงพื้นที่มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของเครือข่ายจะเห็นได้ว่าการสร้างเครือข่ายเกิดขึ้นมาในสังคมมานานและไม่ว่าจะเป็นต่างประเทศ หรือในสังคมไทย การเกิดขึ้นเครือข่ายจะเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม และเพิ่มอำนาจในการต่อรองต่างๆ รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของสมาชิกในเครือข่าย

2.3 องค์ประกอบของเครือข่าย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ได้สรุปองค์ประกอบสำคัญของเครือข่ายว่ามีอยู่อย่างน้อย 7 องค์ประกอบด้วยกัน ดังนี้

1) การรับรู้มุมมองร่วมกัน (common perception)

สมาชิกที่เข้ามาอยู่ในเครือข่าย ต้องมีความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้ร่วมกันถึงเหตุผลการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย อาทิ มีความเข้าใจในปัญหาและมีสำนึกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีประสบการณ์ในปัญหาร่วมกัน มีความต้องการความช่วยเหลือในลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น การรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายที่จะทำให้เครือข่ายมีความต่อเนื่อง เพราะหากสมาชิกไม่มีความเข้าใจในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย จะมีผลทำให้การประสานงานและการขอความร่วมมือในการดำเนินการเป็นไปอย่างยากลำบาก

2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (common vision)

วิสัยทัศน์ร่วม เป็นการมองเห็นภาพของจุดมุ่งหมายในอนาคตร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การรับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกัน และการมีเป้าหมายที่จะไปด้วยกันจะช่วยทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีพลัง เกิดเอกภาพ และช่วยบรรเทาความขัดแย้งอันเกิดจากมุมมองความคิดที่แตกต่างลงไปได้ แม้ว่าวิสัยทัศน์ร่วมจะเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสร้างให้เกิดขึ้น แต่ก็จำเป็นต้อง

สร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ และสมาชิกของเครือข่ายก็ควรมีวิสัยทัศน์ย่อยส่วนตัวที่สอดคล้องไปด้วยกัน กับวิสัยทัศน์ของเครือข่าย แม้อาจไม่ได้ซ้อนทับอย่างแนบสนิทกับวิสัยทัศน์ของเครือข่าย แต่อย่างน้อยก็ควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

3) การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน (mutual interest / benefits)

เครือข่ายเกิดจากการที่สมาชิกแต่ละคนต่างก็มีความต้องการของตนเอง แต่ความต้องการเหล่านั้นจะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากสมาชิกต่างคนต่างอยู่ ความจำกัดนี้ทำให้เกิดการรวมตัวกันบนฐานของผลประโยชน์ร่วมที่มากเพียงพอจะดึงดูดให้รวมเป็นเครือข่าย ดังนั้น การรวมเป็นเครือข่ายจึงต้องตั้งอยู่บนฐานของผลประโยชน์ที่มีร่วมกัน การที่จะดึงใครเข้ามามีส่วนร่วมในขบวนการปฏิรูปการศึกษา จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับจากการเข้าร่วม แม้ผลประโยชน์ที่แต่ละคนได้รับอาจมีน้อยแตกต่างกัน แต่ทุกคนต้องได้รับประโยชน์ เมื่อใดสมาชิกไม่ได้รับประโยชน์ร่วม หรือเมื่อเขาคิดคำนวณแล้วเขาเสียมากกว่าได้ เขาก็จะเริ่มถอยตัวเองออกจากเครือข่ายไป ผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับต้องมากเพียงพอสำหรับเขาในการที่จะจูงใจให้เขามีส่วนร่วมในทางปฏิบัติจริง

4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง (all stakeholders' participation)

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย นับเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในเครือข่าย (all stakeholders in network) ย่อมเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างแข็งขัน ดังนั้น สถานะของสมาชิกในเครือข่าย จึงควรเป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกัน (equal status) ในฐานะของ "หุ้นส่วน (partner)" ของเครือข่าย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (horizontal relationship) ที่เท่าเทียมกันแทนความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (vertical relationship) หมายความว่า หากการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเกิดขึ้นระหว่างรัฐกับชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐก็ต้องวางสถานะของตนเองเทียบเท่ากับประชาชนในฐานะของสมาชิกเครือข่าย มิใช่การวางตัวเป็นเจ้านายเหนือประชาชน อย่างไรก็ตามแม้สิ่งนี้จะยากในทางปฏิบัติในหลาย ๆ กรณี เพราะต้องอาศัยการเปลี่ยนกรอบความคิดของสมาชิกในเครือข่าย และการสร้างบริบทแวดล้อมอื่น ๆ เข้ามาประกอบด้วย แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องกระทำหากต้องการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง

5) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary relationship)

องค์ประกอบที่จะทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องก็คือ การที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็ต้องเสริมสร้างซึ่งกันและกันโดยที่จุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวเป็นเครือข่ายมากกว่าการไม่สร้างเครือข่ายแต่ต่างคนต่างอยู่ หากเมื่อใดที่คุณสมบัติหรือผลประโยชน์ของสมาชิกของเครือข่ายไม่

เกื้อหนุนกันแล้ว โอกาสที่เครือข่ายนั้นจะสลายตัวไปก็เป็นไปได้ง่าย นอกจากนี้แล้ว การรวมกันเป็นเครือข่ายต้องทำให้เกิดการเสริมสร้างกันและกันอย่างเพียงพอในเครือข่ายด้วย หากคุณสมบัติของสมาชิกไม่เพียงพอในการเสริมสร้างกัน ก็ต้องมีการขยายเครือข่ายต่อไปอีก เพื่อแสวงหาสมาชิกใหม่เข้ามาเสริมเครือข่ายให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ (sufficiency) ในตัวเองมากขึ้น

6) การพึ่งพิงอิงร่วมกัน (interdependence)

เนื่องจากธรรมชาติความจำกัดของสมาชิกในเครือข่ายทั้งด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุนกำลังคน ฯลฯ สมาชิกของเครือข่ายจึงไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ด้วยตัวเอง การจะทำให้เป้าหมายร่วมสำเร็จได้นั้น สมาชิกต่างจำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การจะทำให้สมาชิกหรือหุ้นส่วนของเครือข่ายยึดโยงกันให้แน่นหนา จำเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึกได้ว่า หากเอาหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งออกไปจะทำให้เครือข่ายล้มลงไปได้ การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงจำเป็นต้องต่อการดำรงอยู่ของเครือข่าย ซึ่งการพึ่งพิงอิงร่วมกันนี้จะส่งผลทำให้สมาชิกต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ

7) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (interaction)

สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน เช่น มีการติดต่อกันผ่านทาง การเขียนหรือการพบปะพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนา ร่วมกัน เป็นต้น ซึ่งผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมาด้วย ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว จะเป็นลักษณะความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน (reciprocal exchange) มิใช่ปฏิสัมพันธ์ฝ่ายเดียว (unilateral exchange) ยิ่งสมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใด ก็จะทำให้เกิดความผูกพันภายในระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้น ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงในระดับที่แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น (highly integrated) นอกจากนี้ การปฏิสัมพันธ์ยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น อันจะช่วยให้เครือข่ายเข้มแข็งยิ่งขึ้น

จากการศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายจึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบต่างๆ ร่วมกัน คือ การรับรู้ มุมมองร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำงาน อย่างกว้างขวาง มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน พึ่งพาอาศัยกัน มีปฏิสัมพันธ์กันเชิงแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน องค์ประกอบเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเครือข่าย และมีผลต่อความเข้มแข็งของเครือข่าย

2.4 ประเภทของเครือข่าย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ได้แบ่งประเภทของเครือข่ายตามเกณฑ์และประยุกต์กับเครือข่ายปฏิรูปการศึกษา ดังต่อไปนี้

1) **จำแนกตามขนาดของกลุ่ม** เช่น เครือข่ายรวม (total network) เครือข่ายย่อย (subnetwork)

2) **จำแนกตามพื้นที่** เช่น เครือข่ายระดับหมู่บ้านในพื้นที่ตำบล เครือข่ายระดับหมู่บ้านข้ามพื้นที่ตำบล เครือข่ายระหว่างตำบลในอำเภอใดอำเภอหนึ่ง เครือข่ายระดับตำบลข้ามพื้นที่อำเภอ เครือข่ายระดับอำเภอในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง เครือข่ายระดับอำเภอข้ามพรมแดนจังหวัดเครือข่ายระหว่างจังหวัดในภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง

3) **จำแนกตามประเด็นที่สนใจร่วม** เช่น ประเภทของเครือข่ายขึ้นกับประเด็นที่เครือข่ายนั้นสนใจ อาทิ เครือข่ายการปฏิรูปครูประจำการ เครือข่ายการศึกษาทางเลือก เครือข่ายการศึกษาในระดับปฐมวัย เครือข่ายเพื่อปฏิรูปการเรียนการสอนแบบท้องถิ่น เครือข่ายการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4) **จำแนกตามวิชาชีพของสมาชิกกลุ่ม** อาทิ เครือข่ายนักการเมือง เครือข่ายนักวิชาการ เครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายครูอาจารย์ เครือข่ายนักธุรกิจ เครือข่ายสื่อสารมวลชน

5) **จำแนกตามบทบาทของกลุ่ม** เป็นการพิจารณาจากบทบาทหลักที่เครือข่ายนั้นดำเนินการอยู่ อาทิ เครือข่ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์การปฏิรูปการศึกษา เครือข่ายการศึกษาวิจัยเพื่อปฏิรูปการศึกษา เครือข่ายผู้สนับสนุนด้านเงินทุน เครือข่ายเพื่อการวิเคราะห์และเสนอแนะนโยบาย

6) **จำแนกตามลักษณะภาคีร่วมในเครือข่าย** ได้แก่ (1) เครือข่ายแนวนอน (horizontal network) เป็นการสร้างเครือข่ายของกลุ่มคนที่มีลักษณะทางสังคมใกล้เคียงกัน เผชิญปัญหาที่คล้ายคลึงกัน (2) เครือข่ายแนวตั้ง (vertical network) เป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างภาคีที่แตกต่างกัน อาทิ การรวมกลุ่มระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรชุมชน การรวมกลุ่มระหว่างองค์กรธุรกิจกับสถานศึกษา

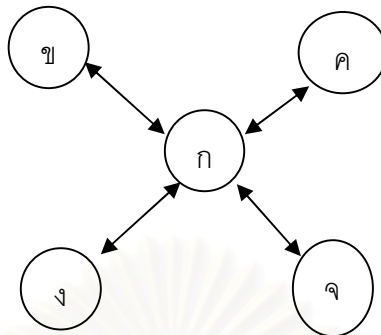
7) **ระดับความผูกพัน** การแบ่งด้วยเกณฑ์นี้ใช้ระดับความผูกพันระหว่างบุคคลที่เป็นจุดศูนย์กลางของเครือข่ายกับภาคีต่าง ๆ ของเครือข่ายเป็นหลัก

2.5 รูปแบบของเครือข่ายทางสังคมทั่วไป

สนธยา พลศรี (2550) ได้กล่าวถึงรูปแบบของเครือข่ายหลายรูปแบบตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น เช่น รูปแบบตามความสัมพันธ์แบบต่างๆ ของเครือข่าย รูปแบบตามลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกและแกนกลางประสานงาน และรูปแบบตามลักษณะกิจกรรมของสมาชิก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

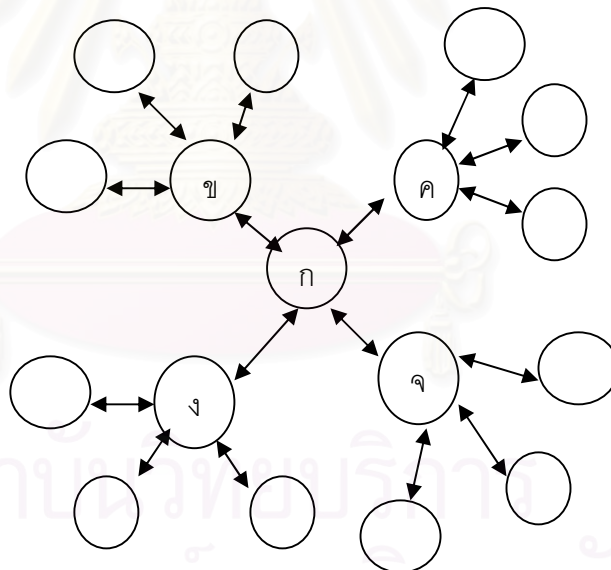
2.5.1 **รูปแบบตามความสัมพันธ์แบบต่างๆ ของเครือข่าย** แบ่งได้ 3 รูปแบบ คือ เครือข่ายคู่ เครือข่ายแวดล้อมระหว่างบุคคล และเครือข่ายแวดล้อมที่ขยายออกไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) เครือข่ายคู่ (Dyad Network) เป็นเครือข่ายที่มีคนคนหนึ่งเป็นศูนย์กลาง คนอื่นๆ ต่างไม่มีความสัมพันธ์กันแต่จะมีความสัมพันธ์เฉพาะกับศูนย์กลางเท่านั้น



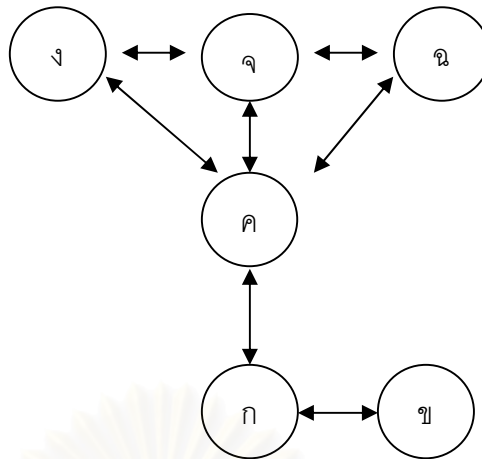
แผนภาพที่ 2 เครือข่ายคู่

2) เครือข่ายแวลล้อมระหว่างบุคคลหรือเพื่อนบ้าน เป็นเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์กัน 2 ชั้น คือ เครือข่ายชั้นแรก กับเครือข่ายชั้นสอง ที่แต่ละคนในเครือข่ายต่างก็มีเครือข่ายสัมพันธ์ของตนเอง อันเป็นเครือข่ายกับชั้นสองของคนที่อยู่ตรงกลาง



แผนภาพที่ 3 เครือข่ายแวลล้อมระหว่างบุคคลหรือเพื่อนบ้าน

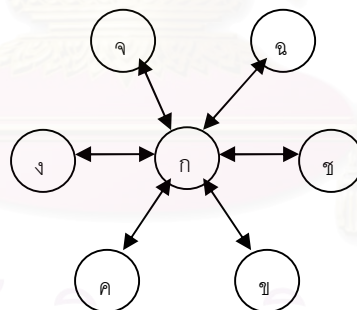
3) เครือข่ายที่ขยายออกไป เป็นเครือข่ายที่แวลล้อมคนคนหนึ่งซึ่งอาจขยายออกไปได้โดยไม่จำกัด ผลกระทบของเครือข่ายแต่ละส่วนที่มีต่อสมาชิกแต่ละคนอาจลดลงไปเรื่อยๆ ซึ่งส่วนที่มีอิทธิพลต่อศูนย์กลางมากที่สุด จะเป็นส่วนที่เป็นเครือข่ายชั้นแรกถึงชั้นที่สามเท่านั้น



แผนภาพที่ 4 เครือข่ายแวกต์ด้อมที่ขยายออกไป

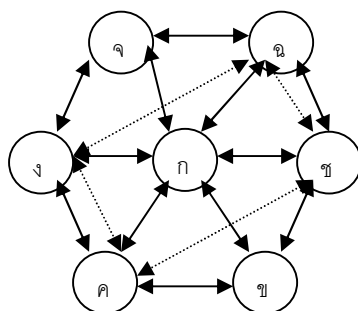
2.5.2 รูปแบบตามลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างแกนกลางประสานงานกับสมาชิกเครือข่าย แบ่งได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ เครือข่ายรวมศูนย์ เครือข่ายกระจาย และเครือข่ายกระจายเชิงซ้อน ดังนี้

1) เครือข่ายรวมศูนย์ เป็นเครือข่ายที่สมาชิก มีความร่วมมือ ประสานงาน และมีความสัมพันธ์กับศูนย์รวมหรือแกนกลางสูง แต่ความเป็นเครือข่ายกันระหว่างสมาชิกด้วยกัน มีน้อยมากหรือไม่มีเลย



แผนภาพที่ 5 เครือข่ายรวมศูนย์

2) เครือข่ายกระจาย เป็นเครือข่ายที่ศูนย์รวมหรือแกนกลางประสานงาน ตลอดจนสมาชิกมีการติดต่อสื่อสาร ประสานงาน ร่วมมือซึ่งกันและกัน กระจายประสานงานเชื่อมสัมพันธ์กันในระหว่างสมาชิกด้วยกันและกับศูนย์กลาง ซึ่งศูนย์กลางจะคอยทำหน้าที่สนับสนุนอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับสมาชิกเครือข่าย



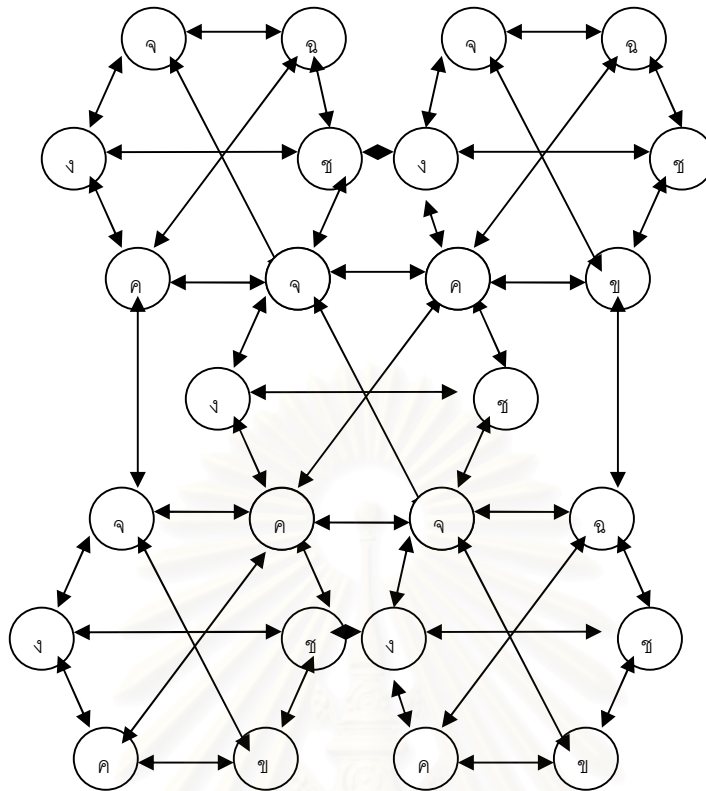
แผนภาพที่ 6 เครือข่ายกระจาย

3) เครือข่ายกระจายเชิงซ้อน เป็นเครือข่ายที่ศูนย์กลางหรือแกนกลางกระจายอำนาจให้สมาชิกเครือข่ายสามารถติดต่อ ประสานงาน ร่วมมือซึ่งกันและกัน และขยายการติดต่อไปยังสมาชิกอื่นๆ ซึ่งสมาชิกเหล่านั้นต่างก็เป็นเครือข่ายซึ่งกันและกัน มีลักษณะเป็นเครือข่ายเชิงซ้อนหลายชั้น โดยมีจุดศูนย์กลางหรือแกนกลาง ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเครือข่ายหลายศูนย์กลาง

2.5.3 รูปแบบตามลักษณะกิจกรรมของสมาชิกเครือข่าย แบ่งได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ เครือข่ายกิจกรรมประเภทเดียวกัน และเครือข่ายกิจกรรมต่างประเภทกัน ดังนี้

1) เครือข่ายกิจกรรมประเภทเดียวกัน เป็นเครือข่ายที่สมาชิกดำเนินกิจกรรมประเภทเดียวกันมารวมตัวกัน ประสานงานช่วยเหลือเกื้อกูลให้ความร่วมมือกัน เช่น ชมรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับจังหวัด เครือข่ายหมู่บ้านแก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.) การรวมตัวกันเป็นเครือข่ายตามรูปแบบนี้เป็นรูปแบบในแนวราบ ในระยะแรกสมาชิกที่มารวมกันจะอยู่ในละแวกใกล้เคียงกันก่อน เมื่อความร่วมมือได้ผลก็ขยายเครือข่ายออกไปให้กว้างขึ้น จนเป็นเครือข่ายที่มีสมาชิกมาจากเขตพื้นที่ที่แตกต่างกันเช่น สมาชิกมาจากต่างตำบล ต่างอำเภอ เป็นต้น

2) เครือข่ายกิจกรรมต่างประเภทกัน เป็นเครือข่ายที่สมาชิกต่างสาขาต่างกิจกรรมกันร่วมมือกัน หรือกิจกรรมที่มีผลสืบเนื่องกันมารวมมือประสานความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น เครือข่ายองค์กรการตลาดสินค้าชุมชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เครือข่ายกิจกรรมต่างประเภทกันนี้ นิยมเรียกว่า สหเครือข่ายหรือพหุภาคี



แผนภาพที่ 7 เครือข่ายกระจายเชิงซ้อน

2.6 รูปแบบเครือข่ายในสถานศึกษา

จากรายงานผลการประชุมระดับชาติ เรื่อง การพัฒนาเครือข่ายสถาบัน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน (2529) ได้กล่าวถึงเครือข่ายในสถานศึกษาว่าเครือข่ายได้เข้ามามีบทบาทในสถานศึกษา เมื่อประมาณ ปี 2496 โดยการริเริ่มของกรมสามัญศึกษาซึ่งรับผิดชอบการประถมศึกษาในขณะนั้น ที่ตำบลแสนแสบ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการประถมศึกษาให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ส่งเสริมบรรยากาศทางการบริหาร การปกครองตนเอง การร่วมมือกัน ตลอดจนการนำไปสู่การกระจายอำนาจทางการศึกษาในท้องถิ่น แนวคิดของกลุ่มโรงเรียนได้รับการยอมรับ และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและวัตถุประสงค์อีกหลายครั้ง แต่ก็ยังคงเป็นเรื่องความร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนในการปรับปรุงและการเพิ่มคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งการดำเนินงานและบทบาทของกลุ่มโรงเรียนได้รับความสำเร็จพอสมควรโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการร่วมมือของโรงเรียนในกลุ่มทั้งด้านวิชาการการบริหาร และกิจกรรมสนับสนุนวิชาการ ตัวอย่างของงานที่กลุ่มมีบทบาทมากและได้รับความสำเร็จก็คือ การจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน การออกข้อสอบ-จัดทำแบบทดสอบการฝึกอบรมครูประจำการ เป็นต้น

ต่อมาภายหลังเมื่อ พ.ศ. 2523 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน และมีผลบังคับใช้กับโรงเรียนประถมศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ ทำให้กลุ่มโรงเรียนมีโครงสร้าง วัตถุประสงค์ ขอบข่าย และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มชัดเจน และชี้เฉพาะขึ้น ทำให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกแห่งต้องจัดอยู่ในกลุ่มโรงเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นการถาวร การรวมโรงเรียนเข้าเป็นกลุ่มเดียวกันมีหลักการ และเกณฑ์ดังนี้คือ

- 1) กลุ่มโรงเรียนหนึ่งมีโรงเรียนไม่น้อยกว่า 7 โรงเรียน แต่ไม่เกิน 10 โรงเรียน
- 2) ถ้าจำเป็นต้องจัดจำนวนต่ำกว่าหรือสูงกว่า 7 ต้องขออนุมัติคณะกรรมการการประถมศึกษาเป็นรายๆ
- 3) การจัดกลุ่มโรงเรียน จะใช้วิธีแบ่งกลุ่มตามสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ หรือการปกครอง หรือความสะดวกทางการคมนาคมในท้องถิ่นก็ได้
- 4) ให้คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน กำหนดโรงเรียนที่เหมาะสมในกลุ่มโรงเรียน เป็นที่ทำการของกลุ่มโรงเรียน
- 5) เมื่อจัดตั้งโรงเรียนขึ้นใหม่ให้จัดเข้ากลุ่มโรงเรียนตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย

ขอบข่ายของงานกลุ่มโรงเรียน

โรงเรียนภายในกลุ่มจะร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนกัน ทั้งในด้านกำลังงานและกำลังความคิด เพื่อให้มีการปรับปรุงโรงเรียนในด้านต่างๆ รวมหกด้าน คือ งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน โดยการบริหารกลุ่มโรงเรียนมีฐานะเป็นองค์กรเพื่อให้เกิดความร่วมมือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา แต่ไม่ใช่องค์กรสายบังคับบัญชาการใช้ระบบเครือข่ายของกลุ่มโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพทางวิชาการนั้นได้รับความสำเร็จเป็นส่วนมาก การติดต่อเชื่อมโยงภายในเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน ทำให้โรงเรียนสามารถแลกเปลี่ยนสื่อการเรียนการสอน การเยี่ยมเยียนของผู้บริหาร ครูวิชาการ และร่วมมือกันในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการเรียนการสอน การประเมินผล การบริหาร และการจัดกิจกรรม หรือวางแผนร่วมมือช่วยเหลือกันในกลุ่ม นับเป็นจุดเริ่มของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับนี้

จากการระดมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม การจัดการเครือข่าย กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา ได้เสนอรูปแบบของเครือข่ายที่หลากหลาย สรุปได้ดังนี้

- 1) รูปแบบที่เกิดจากการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกัน เช่น เครือข่ายสถานศึกษา เครือข่ายสถานศึกษากับชุมชน เครือข่ายสถานศึกษากับองค์กรเอกชน เครือข่ายครู เครือข่ายผู้ปกครองฯ ซึ่งมีทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการรูปแบบทั้งที่เป็นทางการ เช่น การตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดระบบและแนวทางปฏิบัติ รูปแบบที่ไม่เป็นทางการเช่นรวมตัวกันเองตามความสนใจซึ่งส่วนใหญ่จะมีความยั่งยืนมากกว่า เนื่องจากเป็นความสนใจที่แท้จริง

2) แบ่งรูปแบบเครือข่ายตามสถานที่ เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ เครือข่ายภายในสถานศึกษา และ เครือข่ายนอกสถานศึกษา

3) แบ่งรูปแบบเครือข่ายโดยพิจารณาจากลักษณะของโครงสร้างและเป้าหมายของระบบการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระบบ คือ ในระบบ นอกระบบ และตามอัครยาศัย

2.7 การสร้างเครือข่าย

ขั้นตอนในการสร้างเครือข่ายอาจจำแนกได้เป็นขั้นตอนต่างๆตามที่นักวิชานำเสนอ ดังนี้

บัณฑูร อ่อนดำ (2538 อ้างถึงใน นฤมล นิราทร, 2543) ได้สรุปขั้นตอนในการสร้างเครือข่ายไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย (Realization) เป็นขั้นตอนที่ผู้ปฏิบัติงาน หรือฝ่ายจัดการตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายเพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายรวมทั้งพิจารณาองค์กรต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมเข้าเป็นเครือข่ายในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 2 การติดต่อกับองค์กรที่จะเป็นสมาชิกหรือภาคีเครือข่าย (Courtship) หลังจากที่ได้ตัดสินใจในองค์กรที่เห็นว่าเหมาะสมในการเข้าร่วมเครือข่าย ก็จะเป็นขั้นตอนของการติดต่อสัมพันธ์เพื่อชักชวนให้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการทำงาน โดยการรวมเป็นเครือข่ายจะเกิดขึ้นเมื่อองค์กรมีความต้องการเหมือนกัน และต้องการกระทำกิจกรรมตอบสนองความต้องการเหมือนกัน ดังนั้นจะต้องสร้างความคุ้นเคยและการยอมรับ รวมทั้งความไว้วางใจระหว่างกัน เป็นขั้นตอนของการปลูกจิตสำนึก โดยการให้ข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูล และหว่านล้อมให้อยากแก้ปัญหาาร่วมกัน อาจเรียกขั้นตอนนี้ว่าเป็นขั้นตอนการ เตรียมกลุ่มหรือเตรียมเครือข่าย (Pre-group)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างพันธกรณีร่วมกัน (Commitment) เป็นขั้นตอนของการสร้างความผูกพันร่วมกันซึ่งหมายถึงการตกลงในความสัมพันธ์ต่อกัน ในขั้นตอนนี้องค์กรเข้าสู่การตกลงที่จะทำงานร่วมกัน ซึ่งในการที่จะทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาาร่วมกัน องค์กรจะต้องมีความรู้เพียงพอที่จะทำกิจกรรมได้ ดังนั้นจึงต้องเสริมความรู้ที่จำเป็น ซึ่งอาจกระทำได้โดยแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม หรือแลกเปลี่ยนกับองค์กรนอกกลุ่ม เช่น ศึกษาดูงานเชิญวิทยากรมาถ่ายทอดเพิ่มพูนความรู้ เป็นต้น อาจเรียกขั้นตอนนี้ว่า กลุ่มศึกษาเรียนรู้ (Learning group) หากพิจารณาในประเด็นระดับการสร้างเครือข่ายก็เป็นขั้นตอนของ Informal Cooperation

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาความสัมพันธ์ (Building) เป็นขั้นตอนที่การสร้างเครือข่ายปรากฏผลงานเป็นรูปธรรม เป็นขั้นตอนของการเริ่มทำกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน ขณะเดียวกันมีการตกลงกันในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม ซึ่งเริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มกำหนดกิจกรรมจัดวางข้อตกลงในการทำงาน กำหนดบทบาทของสมาชิก รวมทั้งสิทธิและหน้าที่ของ

หัวหน้ากลุ่ม เป็นต้น ขั้นตอนนี้อาจเรียกว่าขั้นกลุ่มกิจกรรม (Action group) หากพิจารณาในประเด็นระดับการสร้างเครือข่าย ก็เรียกว่า เป็นระดับ Formal Agreement

ขั้นตอนที่ 5 การเรียนรู้ร่วมกัน หลังจากขั้นตอนการพัฒนาความสัมพันธ์ จนนำไปสู่การทำกิจกรรมร่วมกันแล้วเมื่อผลงานเป็นที่ปรากฏชัด องค์กรเครือข่ายรู้สึกว่าคุณได้รับประโยชน์จากการเข้าเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ของเครือข่ายจะแน่นแฟ้นขึ้นพร้อมกับการเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของฝ่ายปฏิบัติการแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความสัมพันธ์ด้วยความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น อาจนำไปสู่การขยายตัว ซึ่งอาจปรากฏในรูปของการขยายกิจกรรมหรือการขยายกลุ่ม ตามพื้นที่ หรือ ตามลักษณะกิจกรรม

ทัศนีย์ วัฒนากิชนชัช (2546 อ้างถึงใน สนธยา พลศรี, 2550) สรุปขั้นตอนในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชนในระดับองค์กรไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างจิตสำนึกที่จะทำงานร่วมกันกับองค์กรอื่น ในการจัดกิจกรรมหรือบริการ (Consciousness Building) องค์กรและบุคลากรต้องตระหนักในความจำเป็นของการสร้างเครือข่าย (Recognition) รับรู้และเรียนรู้ในหลักปรัชญาและวิธีการทำงานแบบเครือข่ายที่ทำงานร่วมกันองค์กรตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป มาประสานงานการทำงานโดยมีอุดมการณ์เดียวกันมีการติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงการทำงาน สนับสนุนแบ่งปันทรัพยากรหรือใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นผลงานที่ทุกองค์กรได้มีส่วนร่วมอย่างสอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรเหล่านั้น

ขั้นตอนที่ 2 การติดต่อประสานงานสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรที่เกี่ยวข้อง (Communication and Human Relation) องค์กรและบุคลากรของเครือข่ายต้องทำความเข้าใจนโยบาย แผนงานและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่จะร่วมเป็นภาคีเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 3 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกำหนดพันธกิจร่วมกัน เป็นการที่องค์กรและบุคลากรร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชนขึ้น กิจกรรมของเครือข่ายเกิดจากกระบวนการทำงานร่วมกัน ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นดำเนินการจนถึงสิ้นสุด โดยจัดให้มีการประชุมวางแผนร่วมกัน การลงพื้นที่ปฏิบัติงานร่วมกัน การติดต่อประสานงานกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารให้ความรู้ความเคลื่อนไหวของงาน การจัดเวทีปรึกษาหารือหรือร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาอุปสรรค การสรุปบทเรียนหรือผลงานผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และนโยบาย เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน เกิดขึ้นจากการตระหนักรู้ในความเป็นตนเอง (Self Awareness) ในภารกิจที่ต้องกระทำตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ เป็นจิตสำนึกร่วมกันภายในชุมชน องค์กรและกลายเป็นพลังชุมชน (Community Power) ขับเคลื่อนในการจัดกิจกรรมหรือบริการร่วมกัน (Collective Action) เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินงานร่วมกัน (Collective Action) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกของเครือข่ายร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายตามที่กำหนดไว้ร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปผลสัมฤทธิ์ของงานร่วมกัน (Performance Achievement) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกของเครือข่ายร่วมกันสรุปความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายที่สมาชิกได้ร่วมกันดำเนินการมา

มงคล ชาวเรือ (2546 อ้างถึงใน สนธยา พลศรี, 2550) ได้สรุปขั้นตอนในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชนไว้ว่ามี 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เพื่อทำงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน พิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่จะเข้าร่วมเครือข่าย ซึ่งโดยปกติแล้วการจะเป็นสมาชิกเครือข่ายได้นั้น สมาชิกจะต้องเลือกตามที่ตนเองเห็นความสำคัญ ผลประโยชน์ที่จะได้รับ ผลประโยชน์ที่ต้องเสียสละ ระยะเวลาในการเข้าร่วมและความสำเร็จของเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 2 การติดต่อกับสมาชิกที่จะร่วมเป็นเครือข่าย เมื่อพิจารณาว่าบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรที่สนใจจะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายมีคุณสมบัติที่เหมาะสมและควรรับเป็นสมาชิกก็ทำการติดต่อสัมพันธ์เพื่อชักชวนให้เข้าร่วมเป็นเครือข่าย โดยการสร้างความคุ้นเคย การยอมรับและความไว้วางใจระหว่างกัน ให้ข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูล กระตุ้นให้คิดร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างพันธกรณีร่วมกัน เป็นการสร้างความผูกพันร่วมกัน ตกกลงในรูปแบบของความสัมพันธ์ต่อกันและทำงานร่วมกันในลักษณะของเครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชนที่ทำงานกิจกรรมร่วมกันเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาร่วมกันซึ่งสมาชิกจะต้องมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะทำกิจกรรมได้ ซึ่งอาจจะเพิ่มพูนความรู้ให้แก่สมาชิกได้ โดยการถ่ายทอดความรู้ด้วยการไปศึกษาดูงาน เป็นต้น ทำให้เกิดการศึกษาร่วมกันขึ้นในเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาความสัมพันธ์ร่วมกัน เป็นขั้นตอนที่สร้างเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม โดยเริ่มให้สมาชิกทำกิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรร่วมกัน ตกกลงกันในเรื่องการบริหารจัดการวัตถุประสงค์ กิจกรรม บทบาทของสมาชิก สิทธิหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น อย่างชัดเจนเพื่อใช้ปฏิบัติร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 5 การทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นขั้นตอนที่สมาชิกของเครือข่ายเริ่มทำกิจกรรมร่วมกัน จนปรากฏผลงานหรือผลประโยชน์ ทำให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกเครือข่ายแน่นแฟ้นขึ้นในขณะเดียวกันก็เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกด้วย ซึ่งอาจจะขยายกิจกรรมของเครือข่ายให้กว้างขวางออกไปได้มากยิ่งขึ้น

เสรี พงศ์พิศ (2548) สรุปว่าการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน ควรให้ผู้ที่จะเป็นสมาชิกร่วมกันดำเนินการใน 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างเป้าประสงค์ (Purpose) ให้ชัดเจน เพื่อให้สมาชิกรู้ถึงความเป็นมาของการก่อตั้งเครือข่าย ความสำคัญของเครือข่าย วัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย (Goals) และวัตถุประสงค์ (Objective)

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดแผนการดำเนินงาน (Action Plan)

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดกฎระเบียบกฎเกณฑ์ขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดกระบวนการในการตัดสินใจ (Define Decision Making Process)

ขั้นตอนที่ 6 เตรียมแผนการสื่อสารระหว่างสมาชิก

ขั้นตอนที่ 7 เลือกโครงสร้างการบริหารจัดการเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 8 จัดหาทุนในการดำเนินงาน

ลำพอง กลมกุล (2548) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้สรุปกระบวนการสร้างเครือข่าย โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดแผนปฏิบัติการของเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดบทบาทของสมาชิกในเครือข่าย

จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาได้สรุปขั้นตอนของการสร้างเครือข่ายตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการจัดตั้งเครือข่าย เป็นขั้นตอนของการสร้างความตระหนักให้กับสมาชิก ถึงข้อดีของการรวมกลุ่มเครือข่าย สร้างความคุ้นเคยและการยอมรับของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกรู้ถึงความเป็นมาของการก่อตั้งเครือข่าย ความสำคัญของเครือข่าย รวมทั้งสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ถือเป็นขั้นตอนของการปลูกจิตสำนึก ให้ข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันของเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 2 ร่างจุดมุ่งหมายและโครงสร้าง เป็นขั้นตอนของการร่างเป้าประสงค์ (Purpose) ให้ชัดเจน วัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย ร่วมทั้งการเลือกโครงสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายหรือรูปแบบของเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดบทบาทของทีมงาน เป็นขั้นตอนของการกำหนด บทบาทของสมาชิก เพื่อให้ดำเนินงานวัตถุประสงค์ และโครงสร้างของเครือข่ายอย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 4 ประสานสัมพันธ์ให้มั่นคง เป็นขั้นตอนที่สมาชิกของเครือข่ายเริ่มทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกเครือข่ายแน่นแฟ้นมากขึ้น และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิก มีการพบปะกันของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอเพื่อทบทวนความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ตอนที่ 3 การวิจัยพหุกรณีศึกษา

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในขั้นต้น สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย และการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายที่ได้ไปใช้จริง โดยศึกษาในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแบบพหุกรณีศึกษา 2 กรณี ผู้วิจัยจึงขอเสนอรายละเอียด 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การวิจัยพหุกรณีศึกษา (Multiple case study research) 2) เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การวิจัยพหุกรณีศึกษา (Multiple case study research)

การวิจัยพหุกรณีศึกษาในตอนนี้จะยกนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ลักษณะของการวิจัยพหุกรณีศึกษา 2) องค์ประกอบและขั้นตอนการวิจัยคุณภาพ 3) วิธีการวิจัยภาคสนาม 4) การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1.1 ลักษณะของการวิจัยพหุกรณีศึกษา

การวิจัยพหุกรณีศึกษา เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดระบบของข้อมูลจากกรณีตัวอย่างในการวิจัยตั้งแต่ 2 กรณีตัวอย่างขึ้นไป เพื่อที่จะทำความเข้าใจสิ่งที่ต้องการศึกษาได้อย่างลึกซึ้งและสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับบริบทที่ใกล้เคียงได้มากขึ้นเพราะการวิจัยแบบพหุกรณีศึกษาเป็นวิธีการวิจัยที่ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสมบูรณ์มากกว่าการวิจัยรายกรณี ซึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพทั่วๆ ไปนั้น สนใจลักษณะของข้อมูลที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมมองภาพรวมของปรากฏการณ์ ความรู้สึกนึกคิด จิตใจ เน้นการศึกษาติดตามเจาะลึกโดยที่นักวิจัยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่างๆ ในบริบทการวิจัยนั้นๆ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติแต่ผลการวิจัยที่ได้มีจุดอ่อนในการสรุปอ้างอิงสู่บริบทการวิจัยอื่น ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยพหุกรณีศึกษา

Yin (1994) กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของกรณีศึกษามี 3 ข้อ คือ เพื่ออธิบาย (Explanation) เพื่อบรรยาย (Description) และเพื่อแสวงหา (Exploratory) ส่วนประกอบของกรณีศึกษาได้จำแนกตามการออกแบบการวิจัย โดยสามารถแบ่งกรณีศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) **กรณีศึกษาเดียว (Single Case Study)** เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มบุคคลกลุ่มคนปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง หรือกรณีใดกรณีหนึ่งเพียงกรณีเดียวภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน เพื่อแสวงหาคำตอบที่จะอธิบายหรือหาเหตุผลของการเกิดปรากฏการณ์นั้น เพื่อการตรวจสอบหรือเป็นการศึกษานำร่องเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างทฤษฎี เช่น การศึกษากรณีโรงเรียนที่มีปัญหาในการปฏิรูป การศึกษาถึงชีวิตของคนกลุ่มหนึ่งในบริบทเดียวกัน เป็นต้น

2) **การวิจัยพหุกรณี (Multiple Case Study)** เป็นการศึกษากรณีเฉพาะหลายๆ กรณีโดยสนใจทำการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบและมุ่งหาความสัมพันธ์จากข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อนำไปสู่การสรุปเป็นทฤษฎี

สุภาวศ์ จันทวานิช (2543) นำเสนอลักษณะสำคัญของการวิจัยพหุกรณีศึกษาว่าเป็นการแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น วิธีการนี้จะสนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิดความหมาย ค่านิยมหรืออุดมการณ์ของบุคคลนอกเหนือไปจากข้อมูลเชิงปริมาณ มักใช้เวลาในการศึกษาติดตามระยะยาว ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ซึ่งจะขยายความเป็นลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพได้ดังนี้

1) เน้นการมองปรากฏการณ์ให้เห็นภาพรวม โดยการมองจากหลายแง่มุมการศึกษาปรากฏการณ์นั้นจากแง่มุมหรือแนวคิดทฤษฎีที่มีความหลากหลายมากกว่ายึดแนวคิดอันใดอันหนึ่งเป็นหลัก ไม่พิจารณาปรากฏการณ์อย่างเป็นเสี่ยงเดียวหรือดูเพียงด้านใดด้านหนึ่งแต่ดูให้เห็นภาพเต็มรูป

2) เป็นการศึกษาติดตามระยะยาวและเจาะลึก เพื่อให้เข้าใจความหมายของปรากฏการณ์สังคมซึ่งมีความเป็นพลวัตการวิจัยจึงมักกินเวลาเป็นปี เพื่อจะให้เห็นสภาพความเปลี่ยนแปลงในระยะต่างๆ นอกจากนั้นก็เป็นการศึกษาเจาะลึก เช่น การศึกษาเฉพาะกรณีหรือการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อให้ทำความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งและสามารถมองเห็นภาพได้จากหลายแง่มุม

3) ศึกษาปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อให้เข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริง มักมีการวิจัยสนาม (Field research) ในการวิจัยคุณภาพจะไม่มีกรอบควบคุมและทดลองในห้องปฏิบัติการเพราะทำให้ผู้วิจัยไม่เห็นปรากฏการณ์ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

4) คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกวิจัยให้ความสำคัญ และเคารพผู้ถูกวิจัยในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ไม่นำข้อมูลของผู้ถูกวิจัยไปเผยแพร่ไปทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกวิจัย ไม่ฝืนใจ ถ้าผู้ถูกวิจัยไม่เต็มใจหรือไม่ต้องการให้ความร่วมมือ

5) ใช้การพรรณนาและการคิดวิเคราะห์แบบอุปนัย ในการศึกษาชุมชนหรือการศึกษาเฉพาะกรณี เพื่อให้เห็นภาพรวมในขั้นแรกนักวิจัยเชิงคุณภาพจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไป

ของชุมชนหรือกรณีศึกษาในลักษณะของการพรรณนา ส่วนในการวิเคราะห์ให้นักวิจัยเชิงคุณภาพ จะใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (induction) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่สำคัญวิธีการนี้คือการนำข้อมูลเชิงรูปธรรมย่อยๆ หลายๆ กรณีมาสรุปเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรมโดยการพิจารณาลักษณะร่วมที่พบในการวิจัยเชิงคุณภาพจะเน้นการวิเคราะห์แบบอุปนัยมากกว่าการใช้สถิติตัวเลข

6) เน้นปัจจัยหรือตัวแปรด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ความหมาย ในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม นักวิจัยเชิงคุณภาพเชื่อว่าองค์ประกอบด้านจิตใจ ความคิดและความหมายคือสิ่งที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมมนุษย์และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมา จำเป็นต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนจึงจะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้

3.1.2 องค์ประกอบและขั้นตอนการทำวิจัยคุณภาพ

นิศา ชูโต (2545) ได้เสนอองค์ประกอบและขั้นตอนในการวางแผนการวิจัยคุณภาพ เพื่อให้ นักวิจัยพร้อมที่จะทำงานตามขั้นตอนต่างๆ ได้ดังนี้

การวางแผน ประกอบด้วย 1) ปัญหาชั่วคราว 2) เลือกพื้นที่ 3) เวลาที่ศึกษา และ 4) ตัวแปรต่างๆ ที่จะศึกษา

สมมุติฐานในการทำงาน ประกอบด้วย 1) สมมุติฐานชั่วคราว และ 2) ได้ปัญหาวิจัย **การเก็บข้อมูล** ประกอบด้วย 1) สัมภาษณ์ สังเกตแบบมีส่วนร่วม และ 2) ข้อมูลเอกสาร **การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล** ประกอบด้วย 1) ลดทอนขนาดข้อมูล, จัดทำให้เป็นระบบ 2) ตรวจสอบสมมุติฐานและทฤษฎี และ 3) การสรุป

การเขียนรายงาน ประกอบด้วย 1) รูปแบบ, การพิมพ์ และ 2) การตรวจสอบ ฯลฯ

3.1.3 การวิจัยภาคสนาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาตำราของ สุภาวงศ์ จันทวานิช (2543) และ นิศา ชูโต (2545) เพื่อทำความเข้าใจขั้นตอนของการวิจัยภาคสนาม จึงได้สรุปแนวทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

1) การเลือกสนามวิจัย

การเลือกสนามหรือสถานที่วิจัย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ทั้งที่เกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาว่าเหมาะสมกับสถานที่วิจัย และ/หรือนักวิจัยจะสามารถเข้าไปเก็บข้อมูลได้หรือไม่ รวมทั้งนักวิจัยมีความรู้เดิมคุ้นเคยเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ มาก่อน การเลือกสนามในช่วงแรกๆ และการให้เหตุผลในการเลือกส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวของความเหมาะสมและเหตุผลทางหลักการต่างๆ ไปและหลังจากเข้าไปสำรวจ “สนาม” แล้ว บางครั้งอาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นประเด็นสำคัญในการเลือกสนามจึงขึ้นอยู่กับว่า (1) นักวิจัยสามารถจะเข้าไปศึกษาในสถานที่ หรือสนามที่ตั้งใจจะเข้าไปศึกษานั้นได้หรือไม่ (2) บทบาทที่จะเป็น หรือบทบาทที่จะสวมเข้าไปในสถานการณ์นั้นๆ จะช่วยทำให้เข้าถึงข้อมูลที่สนใจได้มากน้อยพอเพียงหรือไม่ นักวิจัยไม่มี

ทางรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังกล่าวมาก่อน จนกว่าจะได้ทดลองเข้าไปสำรวจดูของทางความเป็นไปได้ด้วยตนเองก่อน พร้อมทั้งประยุกต์ใช้วิธีการต่างๆ ในการเข้าถึงสนามให้ได้

2) การใช้เวลาในสนาม

การใช้เวลาในสนาม นักวิจัยต้องหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดช่วงเวลาที่อยู่ในสนามคือ จะเข้าสนามช่วงไหน ใช้เวลานานเท่าใด และจะออกจากสนามช่วงเวลาใด นักวิจัยต้องคำนึงถึงกิจกรรมของชุมชนที่ตนควรเข้าไปมีส่วนร่วม

3) การเตรียมตัวเข้าสู่สนาม

การเตรียมตัวเข้าสู่สนาม คือ การพยายามที่จะเข้าไปอยู่ในสนามอย่างดีที่สุดผสมผสานกลมกลืนที่สุดและพร้อมที่สุด สิ่งที่ต้องเตรียม คือ ภาษา ในกรณีนี้ผู้วิจัยไม่ได้ใช้ภาษาเดียวกับที่ใช้ในสนาม การแต่งกายนักวิจัยควรแต่งกายให้เหมือนกับคนในสังคมที่เราจะเข้าไปศึกษา เพื่อให้คนในสังคมนั้นยอมรับ เตรียมอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานภาคสนาม เช่น กล้องถ่ายรูปเพปบันทึกเสียง อุปกรณ์เหล่านี้ช่วยให้การเก็บบันทึกข้อมูลสมบูรณ์ขึ้น

4) ยุทธวิธีเข้าสู่สนาม

นักวิจัยมียุทธวิธีใหญ่ๆ 2 แบบอย่างในการแสดงออกถึงสถานภาพของนักวิจัย ได้แก่ แบบเปิดเผย คือ นักวิจัยขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูลในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งโดยเปิดเผยสถานภาพการเป็นนักวิจัย และแบบปกปิดสถานภาพนักวิจัย เมื่อต้องการได้ข้อมูลสนามแบบ “ปิด” ต่อคนภายนอกกรณีดังกล่าวนักวิจัยจะสวมบทบาทเป็นคนอื่นปะปนเข้าสนามโดยไม่แจ้งให้ผู้คนในสนามรู้บทบาทที่แท้จริงของตัวเอง การเลือกบทบาทชนิดเปิดเผยหรือปกปิดขึ้นกับการคาดการณ์ว่า ถ้าคนในชุมชนทราบบทบาทของนักวิจัยแล้วจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของชาวบ้านหรือไม่

5) การสร้างสัมพันธภาพในสนาม

เมื่อนักวิจัยได้รับอนุญาตเข้าไปในสนามแล้ว สิ่งสำคัญที่จะทำให้การเก็บข้อมูลราบรื่นและได้ข้อมูลที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับการสร้างสัมพันธภาพ การปฏิบัติตนให้เข้ากับบรรยากาศของสนามไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย กิริยาวาจา การประพฤติ การปฏิบัติตนซึ่งไม่ควรจะมากหรือน้อยเกินมาตรฐานของบุคคลในสนามที่ศึกษาอยู่ (นิศา ชูโต, 2545) ในวันแรกๆ ของการเตรียมตัวทำงานภาคสนาม เทคนิคที่จะช่วยให้นักวิจัยสร้างความสัมพันธ์ได้ดีมีดังนี้

(1) วางท่าที่สงบเสงี่ยม ไม่ทำตัวให้เด่นจนผิดสังเกต

(2) หลีกเลี่ยงการถามคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบรู้สึกอึดอัด และ

จำเป็นต้องปกป้องตนเอง

(3) อย่าทำตัวทัดเทียมผู้นำของชุมชน

- (4) พยายามเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน แต่เกี่ยวข้องอย่างสงบและพร้อมที่จะช่วยเหลือจะทำให้ได้รับการยอมรับจากชาวบ้านเร็วขึ้น
- (5) หากใครคนหนึ่งเป็นผู้แนะนำให้เรารู้จักกับชาวบ้าน
- (6) เมื่อมีความรู้สึกอึดอัดให้เข้าใจว่าเป็นความรู้สึกปกติธรรมดา เพราะเรากำลังเข้ามาอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่
- (7) ให้ถือว่าสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในสนามโดยเฉพาะการกระทำของเรา ไม่ใช่เรื่องส่วนตัวแต่เป็นเรื่องของงาน
- (8) อย่าคาดหวังว่าจะทำอะไรได้มากในวันแรกๆ การสร้างความสัมพันธ์ใช้เวลาเป็นเดือนๆ
- (9) เป็นมิตรกับทุกคน

6) การรวบรวมข้อมูลในสนาม

ยุทธวิธีสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสนามคือ การสังเกต การสัมภาษณ์แบบลุ่มลึกและการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสนามการวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจะกระทำควบคู่กันไป กล่าวคือเมื่อได้ข้อมูลมาไม่ว่าจะได้จากเอกสารสังเกตหรือสัมภาษณ์ นักวิจัยจะวิเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องจากแหล่งต่างๆ ในสนาม โดยการสังเกตสัมภาษณ์ซ้ำจากแหล่งผู้ให้ข้อมูลหลายคนด้วยวิธีการหลายๆ วิธีการ แล้วค่อยๆ ปรับสมมติฐานชั่วคราวไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเกิดความชัดเจนในข้อมูลและการตีความหมาย

3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในความหลากหลาย ความหมายและความสัมพันธ์ของข้อมูลในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมหนึ่ง การอธิบายความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่างๆ เพื่อให้เห็นความหลากหลายของปรากฏการณ์มากกว่าที่จะเสนอความสัมพันธ์และความคล้ายคลึงที่วัดได้ด้วยค่าทางสถิติ ความหลากหลายของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกันเพราะเชื่อมโยงกัน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่มีอยู่จริงในสังคมทุกๆ ด้านเพื่อให้ได้ภาพรวม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพอาจทำได้หลายวิธีตามลักษณะงานวิจัยแนวการวิเคราะห์ข้อมูลสนามในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แนวคิดทฤษฎีในการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามส่วนใหญ่นั้นอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดของทฤษฎีใหญ่ๆ ทางปรากฏการณ์วิทยา วัฒนธรรมการเรียนรู้ ดังนั้นแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามจึงเป็นเรื่องที่นักวิจัยจะนำรายละเอียดและประสบการณ์ในสนามมาแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยอย่างไรโดยวิเคราะห์ให้เห็นรายละเอียดที่ลึกซึ้งให้เห็นรูปแบบประสบการณ์วิถีคิด กรอบของ

วัฒนธรรมสนามหรือเพียงแต่ต้องการแสดงภาพตัวอย่างเพื่อประกอบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อให้เห็นเปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่างของแต่ละกรณี และ/หรือต้องการศึกษาเพื่อพัฒนาทฤษฎีเฉพาะจากข้อมูลรูปธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การได้มาซึ่งทฤษฎีอื่นๆ ได้คำอธิบายใหม่ ทฤษฎีใหม่ๆ ต่อไปเมื่อตระหนักในความคิดดังกล่าวแล้วนักวิจัยก็สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างทฤษฎีจากข้อมูลรูปธรรมในสนามเป็นข้อมูลนามธรรมได้ โดยวิธีการอุปนัยต่อไปว่าจะวิเคราะห์ข้อมูลในระดับใด ระดับอธิบายปรากฏการณ์จะเชื่อมโยงความคิดคนใน คนนอก จะจัดทำสารบบคำ วิธีคิดจะสร้างเป็นรูปแบบหรือทฤษฎี และการเขียนรายงานการวิจัยก็เป็นผลผลิตของรูปแบบการวิเคราะห์ที่ได้คิดสร้างตามแนวที่ได้วางไว้นั่นเอง

การวิจัยเชิงคุณภาพนั้นขณะที่เก็บข้อมูลไม่ว่าจะเป็นการสังเกต การสัมภาษณ์ ข้อมูลเอกสารในสนามนั้น นักวิจัยจะใช้เวลาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ควบคุมกันไปและนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการปรับ แนวคิด ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลให้ครบถ้วนเพิ่มความแม่นยำของการวิจัยยิ่งขึ้นดังนั้นช่วงการเก็บข้อมูลกับการวิเคราะห์จึงมิได้แยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดเป็นสองช่วงแต่เป็นกระบวนการที่ควบคุมกันไป เพียงแต่ความเข้มข้นของกิจกรรมในแต่ละช่วงแตกต่างกัน (Lofland, 1971 อ้างถึงใน นิศา ชูโต, 2545) กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงเริ่มกระทำไปเรื่อยๆ ตั้งแต่อยู่ในสนามและหลังจากเก็บข้อมูลเสร็จก็เป็นช่วงที่นำเอาแนวคิดต่างๆ ที่ได้พัฒนาไว้ก่อนมาวิเคราะห์ทำเป็นระบบอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะทำให้งานวิเคราะห์เป็นระบบและทำได้สะดวกไม่ยุ่งยากสิ่งสำคัญที่นักวิจัยพึงระมัดระวัง คือ อย่าทิ้งให้ข้อมูลกองไว้เป็นตั่งๆ โดยมีได้วิเคราะห์หรือแม้แต่อ่าน นักวิจัยจะต้องอ่านบันทึกต่างๆ ที่เขียนบันทึกไว้ในสนามไม่ว่าจะเป็นบันทึกสนามที่เขียนเองหรือบันทึกสนามที่ผู้ช่วยวิจัยหรือผู้ร่วมวิจัยเขียน ข้อมูลบันทึกสัมภาษณ์ที่พิมพ์ถ่ายทอดจากเทปบันทึกและข้อมูลจากเอกสารต่างๆ การอ่านเพื่อวิเคราะห์นั้นจะต้องอ่านแล้วอ่านอีกหลายครั้ง อ่านวิเคราะห์ เชื่อมโยงและอ่าน อาจจะเป็น 4 หรือ 5 ครั้งถ้าจำเป็น และถ้าคิดว่ายัง “สกิดแก่นสาระ” จากข้อมูลได้ไม่ครบถ้วน การอ่าน คิด วิเคราะห์ เชื่อมโยง สังเคราะห์ หลายๆ ครั้งนี้เปรียบเสมือนการซักถามพูดคุยกับข้อมูลจนรู้อย่างทะลุปรุโปร่ง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพต้องใช้เวลาและความละเอียด นักวิจัยไม่มีทางลัดอื่นๆ ให้อีกนอกจากจะอุทิศเวลาและพลังกำลังให้งานนี้อย่าลืมนำว่า “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นกระบวนการค้นหาค้นคิดที่ต่อเนื่องตลอดเวลาในการวิจัย”

การจัดระบบเอกสารข้อมูล

ในขณะที่เก็บข้อมูลนักวิจัยมีเอกสารมากมาย จึงต้องจัดทำเอกสารเหล่านี้ให้เป็นระบบ โดยสร้างระบบแยกเป็นหมวดหมู่ (File) เพื่อการสืบค้นได้ง่าย เมื่อแยกเป็นหลายหมวดหลายแฟ้มก็ต้องทำสำเนาหลายชุดและจะต้องเก็บต้นฉบับทุกสิ่งทุกอย่างไว้ 1 ชุด ในแฟ้มต้นฉบับเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ต้นฉบับทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นเอกสารหรือเทปบันทึกต่างๆ เมื่อนำออกไปจากแฟ้มต้นฉบับ

เพื่อทำสำเนาเสร็จแล้วต้องรีบเก็บทันที เมื่อมีข้อมูลใหม่ก็ต้องรีบทำสำเนาต้นฉบับเข้าเพิ่มเติมต้นฉบับทันที เพิ่มสำเนาที่ควรจัดทำนอกจากเพิ่มเติมต้นฉบับแล้ว ควรจัดทำเพิ่มข้อมูลดังนี้ (นิศา ชูโต, 2540)

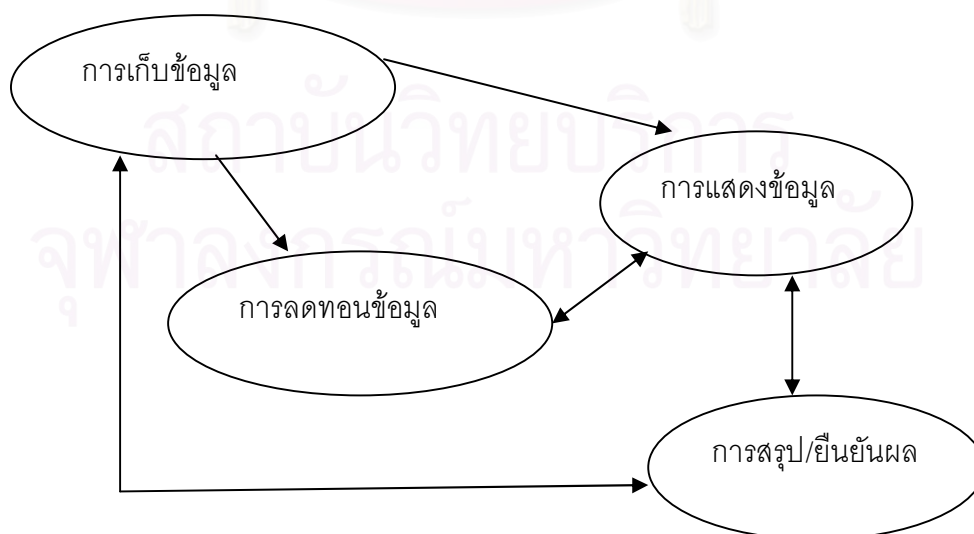
1) หมวดย่อยต่างๆ ไป เพื่อติดตามเรื่องราวต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็วควรแยกเป็นแฟ้มบุคคล สถานที่ องค์กร เอกสาร รู้ได้ว่าอะไรเกิดขึ้นกับใครที่ไหนอย่างไร

2) หมวดข้อมูลสนาม นักวิจัยควรแยกเพิ่มข้อมูลการสังเกต แฟ้มการสัมภาษณ์ และแฟ้มบันทึกเกี่ยวกับกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้โดยเฉพาะ เพื่อช่วยในการเขียนวิธีการและกระบวนการเก็บข้อมูลสำหรับรายงานการวิจัย

3) หมวดการวิเคราะห์ ในขณะที่เก็บข้อมูลและเริ่มต้นวิเคราะห์ นักวิจัยก็เริ่มจะมีแนวคิดเกี่ยวกับ หัวเรื่อง หัวข้อเกิดขึ้นแล้วจึงสามารถเริ่มทำแฟ้มหัวเรื่องต่างๆ แยกเก็บเหตุการณ์และบันทึกความคิดในการวิเคราะห์ ฯลฯ เมื่อเวลาเก็บข้อมูลผ่านไปแฟ้มการวิเคราะห์ก็จะเพิ่มจำนวนเอกสารและหัวเรื่องมากขึ้นๆ ถ้านักวิจัยมีงบประมาณเพียงพอจะทำสำเนาเรื่องต่างๆ เรื่องละแผ่นแยกเข้าแฟ้ม แต่ถ้างบประมาณจำกัดก็ใช้ดินสอขีดเขียนหรือใส่หัวเรื่องไว้ แล้วแยกคิดปะติด เก็บใส่ในแต่ละแฟ้มหัวเรื่องการยกแฟ้มไว้เป็นหมวดหมู่ให้เป็นระบบนี้ จะช่วยในการวิเคราะห์และเขียนต่อไป แม้ว่าการแยกและเก็บแฟ้มจะต้องใช้เวลามากก็ตามแต่ถ้าทำให้เป็นระบบเสียแต่แรกจะประหยัดเวลาในภายหลัง

กิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล

กิจกรรมการวิเคราะห์นั้นประกอบด้วย กิจกรรมการลดทอนขนาดและปริมาณข้อมูล(Data Reduction) การเลือกข้อมูลเพื่อแสดงหลักฐาน (Data display) การสร้างข้อสรุป และการทดสอบยืนยันผลสรุป (Conclusion and Verification) กิจกรรมทั้ง 3 นี้ ต้องต่อเนื่องและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังแผนภาพที่ 8



แผนภาพที่ 8 ความต่อเนื่องและเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การลดทอนข้อมูล (Data Reduction)

การลดทอนข้อมูล หมายถึง วิธีการ “เลือกค้นหาจุดที่น่าสนใจ อันจะทำให้เข้าใจง่ายสรุปย่อ ปรับข้อมูลดิบที่เก็บจากสนาม” การปรับลดทอนข้อมูลดิบนั้นนักวิจัยทำอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่การเลือกสนาม การตัดสินใจว่าจะเก็บข้อมูลอะไรที่จะแสดงแนวคิดและในช่วงการเก็บข้อมูลก็กระทำเช่นเดียวกัน คือ การลงรหัส การทดสอบแนวคิด รวมเป็นกลุ่มแบ่งเป็นส่วนๆ เขียนข้อสรุปชั่วคราวและแปลงข้อมูลอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งเขียนรายงานเสร็จ นักวิจัยเป็นผู้ตัดสินใจว่าข้อมูลกลุ่มไหนจะลงรหัส กลุ่มไหนจะใช้สรุป กลุ่มไหนไม่ใช้เพราะซ้ำกับกลุ่มก่อน ฯลฯ การลดทอนข้อมูลจึงเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความชัดเจน เป็นพวก เป็นประเภท เป็นรูปแบบหาจุดที่น่าสนใจและปรับลด เพิ่ม หาข้อมูลใหม่ จนกระทั่งได้ผลสรุปและพิสูจน์บทสรุปจนเป็นที่น่าสนใจ

2) การแสดงข้อมูล (Data display)

การแสดงข้อมูล หมายถึง “กระบวนการวิเคราะห์ การจัด เลือกเฟ้นสรรหาตัวอย่างข้อมูลหรือสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นการสรุปจากรายงาน การสังเกต คำพูดจากการสัมภาษณ์ หรือ การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของ บุคคลสำคัญ ฯลฯ แสดงประกอบเป็นหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราว” เพื่อแสดงตัวอย่างให้เห็น และก่อให้เกิดความเข้าใจว่า เกิดอะไรขึ้นก่อนหลังอย่างไรและทำไม อันจะโยงไปสู่การวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป

3) การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion and Verification)

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ หมายถึง “การสังเคราะห์ ประติดปะต่อข้อสรุปย่อยๆ ในช่วงแรกๆ เข้าด้วยกันเป็นบทสรุปและตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปการวิจัยในช่วงสุดท้าย” เมื่อนักวิจัยได้ข้อมูลมาในช่วงแรกและเริ่มวิเคราะห์เขาจะมองเห็นความหมาย ความคล้ายคลึง ความแตกต่าง ความอาจจะเป็นไปได้และรูปแบบต่างๆ ได้ชั่วคราว ซึ่งควรต้องสรุปเก็บไว้พลางๆ ก่อนแล้วจึงค่อยๆ เก็บข้อมูลต่อเนื่อง ทดสอบแนวคิดของการสรุปชั่วคราวนั้นๆ ไปเรื่อยๆ อีกเพราะข้อสรุปยังไม่มั่นคงหรือยังเคลือบไม่ตก “ตะกอน” ยังต้องการหลักฐานพิสูจน์ยืนยันให้ชัดเจนการพัฒนาข้อสรุปย่อยๆ ไปสู่ข้อสรุปใหญ่ๆ เรื่อยๆ ขึ้นไปนี้เป็นก้าวย่อยๆ ก้าวแรกของการพัฒนาทฤษฎีการสภาพเฉพาะไปสู่ข้อสรุป (Generalized) ทั่วๆ ไป นั่นคือ กระบวนการประมวลความคิดอันเกิดจากข้อมูลรูปธรรมในสนามไปสู่แบบที่เป็นนามธรรมจนเป็นแนวคิดทฤษฎี (Grounded Theory) ตามวิธีการแบบอุปนัย (Inductive) นั่นเองจะเห็นได้ว่า กิจกรรมทั้ง 3 ประการ ในช่วงการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นเชื่อมโยงซึ่งกันและกันเกี่ยวเนื่องไปยังช่วงในการเก็บข้อมูล เมื่อเก็บข้อมูลแล้วก็ต้องลดทอนลง จนได้ความคิดแล้วนำไปสู่การแสดงข้อมูลไปสู่การสรุปชั่วคราว พร้อมทั้งเพื่อทดสอบเก็บข้อมูล ลดทอน สรุปแสดงหลักฐานอีกจนกว่าจะได้ข้อสรุปที่ชัดเจนมั่นคง

3.2 เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาตำราของ สุภาวงศ์ จันทวานิช (2543) และ นิสา ชูโต (2545) เพื่อทำความเข้าใจเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงได้สรุปเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งหมด 4 เทคนิค คือ 1) การสังเกต 2) การสัมภาษณ์ 3) การสนทนากลุ่ม 4) การวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 การสังเกต (Observation)

การสังเกต หรือการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยเชิงคุณภาพ เน้นที่ความสัมพันธ์ของคนในสังคมมากกว่าสังเกตตัวคนแต่ละคน การสังเกตพฤติกรรมทางสังคมจึงต้องทำอย่างต่อเนื่องด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยเชิงคุณภาพจึงต้องพักอยู่ในชุมชนที่ตนทำการวิจัย การสังเกตมี 2 แบบ (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2543) ได้แก่

1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) เป็นการเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือร่วมกิจกรรมด้วย เช่น ไปร่วมในพิธีแต่งงาน ผู้วิจัยจะเห็นพฤติกรรมหรือขั้นตอนต่างๆ ผู้วิจัยจะพบเห็นแบบแผนพฤติกรรม ความสัมพันธ์ของบุคคลและความหมายของพฤติกรรมนั้นๆ ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยก็ควรพูดคุยและสัมภาษณ์ ชักถามพร้อมๆ กันไปเช่นเดียวกัน

2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participant observation) เป็นการสังเกตโดยที่ผู้วิจัย ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรม ผู้วิจัยเป็นคนที่อยู่นอกกิจกรรมที่เกิดขึ้น จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ละเอียดเหมือนการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจึงเหมาะในการเข้าสู่สนามในช่วงแรกๆ หรือขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เช่น การสังเกตการประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ผู้จัดไม่อนุญาตให้บุคคลอื่นเข้าร่วมประชุม เป็นต้น

การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมอาจเกื้อกูลกันได้ เช่น ระยะเวลาแรกๆ ใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แต่เมื่อผู้วิจัยคุ้นเคยกับชุมชนดีแล้วอาจขออนุญาตเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วมได้ ผู้วิจัยจึงต้องตระหนักว่าจะสังเกตอะไรปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มคนเป็นอย่างไร เพื่อให้เห็นความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ส่วนการบันทึกนั้นถ้าเป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมก็สามารถกระทำได้ในขณะสังเกตแต่ถ้าเป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วมการบันทึกอาจจะไม่สะดวก ควรบันทึกเมื่อเสร็จจากการสังเกตแล้ว ในขณะที่สังเกตหรือบันทึกนั้นผู้วิจัยต้องคิด (หรือตีความ) และตรวจสอบลักษณะต่างๆ ของกิจกรรมไปด้วย การสังเกตจะให้ประโยชน์แก่ผู้วิจัย คือ ทำให้เห็นพฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติ ทำให้ได้ข้อมูลที่คนไม่ยากบอกหรือไม่อาจตอบได้และจะเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การสังเกต หมายถึง การเฝ้าดูหรือการศึกษาเหตุการณ์หรือเรื่องราวโดยละเอียด ซึ่งนักวิจัยไม่สามารถจะสังเกตทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในสนามได้หมด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีศูนย์กลางของการสังเกต กรอบของปรากฏการณ์ในฉากสนาม (Social Setting) ไม่ว่าจะเป็น

องค์การ โรงเรียน ชุมชน มุมถนน ฯลฯ ซึ่งสามารถแยกย่อยออกเป็นศูนย์กลางของการสังเกตตั้งแต่น้อยไปหาใหญ่ได้ ประมาณ 6 หน่วย (Lofland, 1971 อ้างถึงใน นิศา ชูโต, 2545) ดังนี้

1) การกระทำ (Acts) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์หนึ่งในช่วงเวลาสั้นๆ คือ ตั้งแต่ วินาที นาที ไปจนถึง ชั่วโมง

2) กิจกรรม (Activities) หรือการกระทำของหลายๆ คนในฉากซึ่งแสดงความสำคัญและความผูกพันการกระทำที่เกี่ยวข้องกับหลายคนมากกว่าเป็นส่วนบุคคล หรือส่วนตัว ซึ่งใช้เวลาเป็นหน่วยวัน สัปดาห์ เดือนหรือเป็นช่วงฤดู ปลูก หว่านไถ เป็นต้น

3) ความหมาย (Meanings) คือการให้ความหมายของการกระทำหรือกิจกรรม โดยคำพูดที่แสดงออกของผู้ให้ข้อมูล (Actor's Verbal) อธิบายให้คำจำกัดความและทิศทางของการกระทำต่อสิ่งของ เหตุการณ์และคุณลักษณะต่างๆ ของมนุษย์ เช่น ทำตามนวัตกรรม ความเชื่อ ความเข้าใจ อุดมการณ์ ภาพตายตัวหรือภาพเหมารวม (stereotype) อคติต่างๆ ทั้งทางบวกและทางลบ

4) การมีส่วนร่วม (Participation) ของบุคคลต่างๆ ในสถานการณ์หรือฉากที่เราศึกษา ซึ่งอาจเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์การที่มีรูปแบบอยู่แล้วในฉาก เช่น ร่วมอยู่ในทีมนักกีฬา เป็นกรรมการกลุ่มอาชีพ ทำหน้าที่เป็นกรรมการทำงานในโรงงาน กลุ่มผู้ด้อยโอกาสกลุ่มผู้ใช้แรงงานหรืออาจเป็นรูปแบบอันเกิดจากการคิดสร้าง โดยคุณสมบัติอันเป็นส่วนร่วมในฉากหนึ่งๆ (Constructing Pattern)

5) ความสัมพันธ์ (Relationship) ของบุคคลต่างๆ ลักษณะของความสัมพันธ์อันเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่มีอิทธิพลต่อกันและกัน ความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่เชื่อมโยงในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นทางแนวตั้งหรือแนวนอน ทางมิตรหรือปรปักษ์ ทางปกป้องหรือละเลย ฯลฯ รวมทั้งด้านความตระหนักในเรื่องราวเกี่ยวกับสถานภาพของมนุษย์ เช่น ความเจ็บป่วยในกลุ่มผู้เป็นโรคเอดส์ความตาย ฯลฯ

6) สถานที่ (Setting) รูปแบบทุกสิ่งทุกอย่างภายใต้ “สภาพศึกษา” ซึ่งถือเป็นหน่วย การวิเคราะห์ อาจเป็นสถาบันรูปแบบต่างๆ เช่น โรงเรียน โรงงาน โรงพยาบาล โรงแรม ฯลฯ หรืออาจเป็นระบบ เช่น ระบบราชการ ระบบเอกชน ฯลฯ ซึ่งถ้ามีหลายหน่วยการวิเคราะห์ ก็อาจแยกเป็นอนุระบบ (Sub Setting) เช่น การศึกษาเต็มรูปแบบของโรงเรียนราษฎร์หรือโรงเรียนขนาดเดียวกันหรือประเภทเดียวกันเมื่อสามารถแตกปรากฏการณ์ทางสังคมออกเป็นหน่วยย่อยๆ แล้ว เราก็จะสามารถบอกได้ว่า ภายใต้สภาพการณ์ศึกษาของเรา เราสังเกตคุณลักษณะใด รูปแบบใด ช่วงเวลาใด ใช้บุคคลหรือกลุ่ม หรือสถานที่ใดเป็นหน่วยการวิเคราะห์ ภายใต้หน่วยย่อย เราให้ภาพนิ่ง (Static) ณ จุดเวลาหนึ่งเหมือน “รูปถ่าย” หรือจะแสดงภาพต่อเนื่องเหมือน “ภาพยนตร์”

ในช่วงระยะเวลาไม่นานเท่าใด วิเคราะห์รูปแบบใด ฯลฯ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละเรื่อง

ช่วงระยะเวลาของการสังเกต

การสังเกตสนาม อย่างมีระบบนั้น (Spradley 1980 อ้างถึงใน นิศา ชูโต, 2545) แบ่งการสังเกตในสนามไว้เป็น 3 ช่วงระยะเวลา คือช่วงระยะแรก การสังเกตทั่วไป (Descriptive) ของทุกสิ่งทุกอย่างในฉาก เช่น โครงสร้างด้านกายภาพ สถานที่ต่างๆ บ้านเรือน การแต่งกายของบุคคล ฯลฯ ซึ่งเป็นเรื่องที่เห็นได้ง่ายชัดเจนในช่วงนี้ นักวิจัยจะสังเกตและจัดเตรียมทำแผนผังของเขตแผนที่ สถานที่ต่างๆ ของฉากช่วงระยะสอง การสังเกตแบบมีศูนย์กลาง (Focused) หลังจากคุ้นเคยกับสนาม ฉากและบุคคลต่างๆ รวมทั้งมีโอกาสได้เข้าถึงฉากต่างๆ ทางสังคมมากขึ้นแล้ว อาจมุ่งประเด็นสังเกตเฉพาะบางกิจกรรมที่สนใจเท่านั้น ซึ่งต้องอาศัยการสัมภาษณ์ผู้รู้หรือผู้ให้ข้อมูลเข้ามาช่วยด้วย เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเกณฑ์การสังเกต เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงแรกแล้วช่วงนี้จะเป็ระบบมากกว่าช่วงระยะสาม การสังเกตแบบเลือกเฟ้น (Selective) เป็นการสังเกตต่อจากช่วงที่สองโดยเน้นประเด็นประเภทของกิจกรรมแต่ช่วงนี้จะมุ่งประเด็นเรื่องความแตกต่างของกิจกรรมเพื่อตรวจสอบให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นนั่นเองส่วนใหญ่การสังเกตจะทำคู่ไปกับการสัมภาษณ์บางกรณีอาจจะสังเกตโดยอิสระได้ เช่น พฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่มีภาษาเกี่ยวข้องหรือเรื่องพิเศษที่ต้องรอจังหวะช่วงเวลาของการสังเกต การกระทำหลายๆ เรื่อง การเลื่อนฐานะทางสังคมของบุคคลในสนามหรือการเปลี่ยนแปลงของบริบทของสนาม เป็นต้น

3.2.2 การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าที่ใช้กันโดยทั่วไปในแขนงวิชาทางสังคมศาสตร์เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ฉะนั้นจึงใช้ได้ทั่วไปโดยไม่จำกัดว่าผู้ให้ข้อมูลจะมีระดับการศึกษาสูงต่ำเพียงใด ลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์คือ มีความยืดหยุ่นผู้สัมภาษณ์มีโอกาสอธิบายขยายความหรือซักถามคำถามเพิ่มเติมต่อกัน เพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจจุดประสงค์ของผู้สัมภาษณ์ ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ในขณะที่สัมภาษณ์สามารถสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของผู้ตอบได้ ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสสังเกตสีหน้าท่าทาง ความรู้สึกปฏิกิริยาที่ซ่อนเร้นไว้ในใจที่แสดงออกมาในขณะที่พูดไม่พูด

ประเภทของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยอาจแบ่งออกได้เป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) การสัมภาษณ์แบบนี้มีลักษณะคล้ายกับการใช้แบบสอบถาม และเป็นวิธีที่ใช้ได้ค่อนข้างง่ายสำหรับนักสัมภาษณ์เพราะคำถามต่างๆ ได้ถูกกำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์ขึ้นใช้ประกอบกับการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า

2) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) หรือการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) การสัมภาษณ์แบบนี้เป็นวิธีการที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ และเป็นแบบที่มักจะควบคู่กับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมมักจะใช้กับการวิจัยทางชาติพันธุ์วรรณา ซึ่งต้องการข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งเกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มชน ข้อมูลที่ได้ต้องถูกนำมาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม

ขั้นตอนของการสัมภาษณ์

การเตรียมการสัมภาษณ์ ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไปสัมภาษณ์ เตรียมงานขั้นต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างวางแผนการสัมภาษณ์โดยเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า กำหนดเวลาสัมภาษณ์ให้เหมาะสม ข้อมูลสัมภาษณ์บุคคลอื่นๆ เพื่อจะได้แก้ไขคำถามให้สมบูรณ์ถูกต้อง เตรียมอุปกรณ์จดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ติดต่อกับผู้ถูกสัมภาษณ์โดยนัดหมายไว้ล่วงหน้า ขั้นเริ่มการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนคือ แนะนำตนเองของผู้ถูกสัมภาษณ์ สร้างบรรยากาศให้ผู้รู้สึกเป็นกันเอง บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์พร้อมให้คำสัญญาว่าจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ ถ้าจำเป็นต้องจดบันทึกหรือใช้เครื่องบันทึกเสียงต้องแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบขั้นสัมภาษณ์ นักวิจัยควรปฏิบัติดังนี้ ใช้คำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้า ควรเป็นนักฟังที่ตั้งใจฟังและติดตาม ใช้ภาษาที่สุภาพเข้าใจง่าย ทำให้ผู้สัมภาษณ์รู้สึกว่าจะเปิดเผยระหว่างการสัมภาษณ์เป็นเรื่องพิเศษเฉพาะตัวขั้นบันทึกข้อมูลและสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ควรจดบันทึกข้อมูลตามความเป็นจริง รีบทำบันทึกการสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์หลังจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นทันที รวบรวมข้อมูลและเอกสารต่างๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์แนบไว้กับบันทึกการสัมภาษณ์ด้วย วิธีการสัมภาษณ์มีจุดเด่นตรงที่เป็นวิธีการที่ใช้ได้กับผู้ให้ข้อมูลทุกคนไม่ว่าจะอ่านออกเขียนได้หรือไม่ เป็นวิธีที่นักวิจัยได้เผชิญหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์ทำให้สามารถอธิบายคำถามให้ผู้ตอบเข้าใจ ชัดเจนได้ และใช้คำถามเพิ่มเติม หรือตะล่อมถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนได้มากขึ้นและสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้ตอบได้ด้วย

การจากสนาม

การจากสนามเป็นเรื่องที่นักวิจัยตัดสินใจว่าควรสิ้นสุดเมื่อใดและควรจะทำอย่างไรจึงจะเหมาะสมสำหรับนักวิจัยเองและผู้ให้ข้อมูลซึ่งเริ่มจะเบื่อหน่ายในกรณีที่ไม่มีปัญหาผิดปกติ

3.2.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่ม เป็นวิธีการหนึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มีวิวัฒนาการมาจากการนั่งสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) ของนักวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ข้อมูลที่ได้จากการสนทนาจะเป็นคำตอบที่แสดงทั้งเหตุผล และอารมณ์ (Emotion) เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนกับการชี้แจง (Evaluation) และการตัดสินใจ (Decision)

ชะนวนทอง ธนสุกาญจน์ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวไว้ว่า “การสนทนากลุ่มเป็นการสนทนาในชั้นละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้ร่วมสนทนา 8 – 10 คน เป็นอย่างมาก และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ หัวข้อที่สนทนาจะเป็นเรื่องสำคัญต่อโครงการหรือกิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่ ผู้สนทนาได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของคุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมายของโครงการหรืองานวิจัยนั้น”

โดยสรุป การสนทนากลุ่ม หมายถึงการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาดังกล่าวระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูล (Key informants) เป็นกลุ่ม ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมสนทนาจากการเลือกสรรตามหลักเกณฑ์ที่นักวิจัยกำหนดว่า สามารถตอบคำถามตรงประเด็นและตอบวัตถุประสงค์ที่สนใจศึกษามากที่สุด และจะต้องมีลักษณะต่าง ๆ ใกล้เคียงกันมากที่สุด (Homogenous) ซึ่งจะเสนอรายละเอียดดังนี้

1) องค์ประกอบในการจัดสนทนากลุ่ม

1.1) กำหนดแนวทางในการสนทนา ประกอบด้วย เรื่องที่จะสนทนาและแนวคำถามหรือกรอบคำถาม ซึ่งแนวทางการสนทนากลุ่ม จะต้องนำคำถามที่ร่างไว้มาเรียงลำดับหรือผูกเป็นเรื่องราวเพื่อนำการสนทนาให้เป็นขั้นตอน โดยจัดตามลำดับความคิดเป็นหมวดหมู่ เช่น คำถามเกี่ยวกับเรื่องในอดีต สถานการณ์ในปัจจุบัน เป็นต้น

1.2) การคัดเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา เป็นแนวทางในการคัดเลือกบุคคลที่เป็นตัวแทนเพื่อเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่สามารถตอบคำถามในการศึกษาค้นคว้าได้ตรงประเด็นและตรงตามวัตถุประสงค์ ของการศึกษามากที่สุด การคัดเลือกอาจทำแบบสอบถามย่อยๆหรืออาจทำเป็นตารางคัดเลือกก็ได้ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

1.3) บุคคลที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1.3.1) พิธีกร (Moderator) เป็นผู้ถามคำถามและเป็นผู้นำการสนทนาของกลุ่มให้เป็นตามแนวทางของหัวข้อศึกษา พิธีกรต้องเป็นผู้ที่พูดและฟังภาษาถิ่นได้ มีบุคลิกภาพดี สุภาพอ่อนน้อม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

1.3.2) ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note taker) เป็นผู้คอยจดบันทึกคำสนทนาตลอดจนอาการท่าทางของสมาชิกทุกคนที่เข้าร่วมกลุ่ม เช่น สีหน้า แววตา การพยักหน้า การส่ายหน้า การยิ้ม การหัวเราะ ก็เป็นการแสดงออกถึงคำตอบได้และเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ในภายหลัง ผู้บันทึกจะต้องพูดและฟังภาษาถิ่นได้ด้วย หน้าที่อีกอย่าง คือคอยสะกิดเตือนพิธีกร กรณีลืมถามคำถามสำคัญ

1.3.3) เจ้าหน้าที่บริการทั่วไป เป็นบุคคลที่คอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้าร่วมสนทนา คือคอยบริการน้ำดื่ม ขนม บันทึกรูปถ่าย เปลี่ยนเทป ตลอดจนคอยกันคนที่ไม่ได้รับเชิญเข้ามาในวงสนทนา

1.4) อุปกรณ์ในการรวบรวมข้อมูล เป็นสิ่งที่ช่วยเก็บรวบรวมรายละเอียดต่างๆ ในวงสนทนาที่ผู้บันทึกไม่สามารถสังเกตหรือจดบันทึกได้ทันที ได้แก่ เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ เทปบันทึกเสียงควรมี 2 เครื่อง บันทึกข้อมูลเหลื่อมกันประมาณ 5 นาที

1.5) อุปกรณ์เสริมการสนทนา เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยเสริมให้บรรยากาศในวงสนทนาเป็นไปอย่างราบรื่น ดูเป็นธรรมชาติไม่เครียด ได้แก่ น้ำดื่ม ขนม หรือของขบเคี้ยวเล็กๆ น้อยๆ

1.6) สถานที่จัดสนทนาดูแล ควรกำหนดให้แน่นอน เป็นที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่ร้อน ไม่มีเสียงรบกวนหรือไม่มีแมลงคอยตอมหรือกัด และเป็นสถานที่ที่ผู้เข้าร่วมสนทนารู้จักดี

1.7) ของที่ระลึก มอบไว้ก่อนจากกันเพื่อเป็นสิ่งขอบคุณสมาชิกที่เสียสละเวลามาร่วมวงสนทนาไม่ใช่ค่าจ้าง แต่มอบให้รำลึกถึงกันว่าครั้งหนึ่งเราเคยมานั่งสนทนาถกประเด็นปัญหาด้วยกัน ขอควรระวัง ควรให้ตามความเหมาะสม อย่าให้เป็นเงื่อนไขที่จะต้องให้ตลอด

1.8) ระยะเวลา ควรใช้เวลาในการสนทนาดูแลไม่เกิน 2 ชั่วโมง 15 นาที นับแต่เริ่มคำถามแรก เพราะถ้านานกว่านี้สมาชิกจะเมื่อยล้า คำตอบที่ได้เป็นการตอบไม่ได้ตั้งใจเพียงแต่เพื่อให้เสร็จสิ้นการสนทนา

2) บทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้นำสนทนาที่ดี ผู้นำการสนทนาที่ดีควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1) ต้องแนะนำตัว อธิบายถึงจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของการสนทนา และบอกให้ผู้ร่วมสนทนาทราบว่ามีกระบวนการที่ปลอดการถกปัญหา

2.2) เกริ่นนำด้วยคำถามอุ่นเครื่องเพื่อสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง

2.3) มีความเชื่อมั่น การดำเนินการสนทนาอย่าเกรงว่าจะมีข้อผิดพลาด ไม่ควรกังวลหรือเสียใจกับเรื่องที่ผ่านมาไป

2.4) สร้างบรรยากาศให้ผู้เข้าร่วมวงสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.5) ต้องไม่ซักถามคนใดคนหนึ่งมากเกินไปหรือถ้าไม่จำเป็นไม่ควรซักถามรายตัว เว้นแต่ต้องการคำตอบต่อเนื่องให้ซักรายละเอียดเชิงเหตุผลออกมาให้ได้ และต้องควบคุมให้อยู่ในประเด็น

2.6) ต้องเป็นผู้ที่พูดเก่ง มีการเว้นจังหวะการถามที่ดี ถามซ้ำ ๆ ละเอียด และการพูดแทรกตกลงอย่างเหมาะสมเพื่อช่วยให้บรรยากาศในการสนทนาดูสนุกสนานไม่เมื่อยล้า

2.7) ต้องพยายามคุมเกมให้ได้ อย่าให้เกิดการข่มทางความคิดหรือชักนำให้คนอื่นเห็นคล้อยตามกับผู้พูดเก่ง (Dominate)

2.8) ต้องปิดการสนทนาก่อนเวลา เพื่อได้เชื่อมโยงความคิดของผู้ร่วมสนทนา เข้าด้วยกันเป็นข้อสรุป

2.9) ต้องประเมินตนเองหลังสิ้นสุดการสนทนา เพื่อเรียนรู้ข้อดี ข้อบกพร่องของตนเองและนำไปพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

3) วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม การสนทนากลุ่มมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 3.1) เพื่อสร้างความรู้และสมมติฐานใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น
- 3.2) เพื่อสำรวจความคิดเห็น ทศนคติ ของกลุ่มประชากรต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นที่สนใจศึกษา
- 3.3) เพื่อทดสอบแนวคิดและสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน
- 3.4) เพื่อประเมินผลวิจัยต่าง ๆ หรือโครงการพัฒนา
- 3.5) เพื่อค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือหรือไม่แน่ชัด โดยนำคำตอบจากการสนทนากลุ่มไปอธิบายเสริม
- 3.6) เพื่อประโยชน์ในการทำการศึกษานำร่อง (Pilot Study)

4) ข้อดีของการจัดสนทนากลุ่ม การสนทนากลุ่มมีข้อดี ดังนี้

- 4.1) ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากผู้รู้หลาย ๆ คน
- 4.2) ข้อมูลที่ได้ชัดเจนทุกแง่มุม
- 4.3) ประหยัดเวลาและงบประมาณ
- 4.4) ได้คำตอบเชิงเหตุผล

5) ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม การสนทนากลุ่มมีข้อจำกัด ดังนี้

- 5.1) หากกำหนดประเด็นไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือ จะได้คำตอบที่ไม่สอดคล้องกับสิ่งที่อยากรู้จริง ๆ
- 5.2) ถ้าเรียบเรียงคำถามไม่ดีววน หรือไม่มีการทดสอบคำถามก่อนนำไปใช้จริงจะทำให้การสนทนาไม่ราบรื่น คนถามก็รู้สึกเบื่อหน่ายคนร่วมกลุ่มสนทนาก็ไม่เข้าใจคำถาม ความคิดกระโดดไปกระโดดมา และไม่ทราบว่าถึงเรื่องอะไรกันแน่
- 5.3) การเลือกสมาชิกผู้เข้าร่วมวงสนทนา หากเป็นบุคคลที่ไม่เป็นมิตรกันมาก่อน จะทำให้วงสนทนาแตก หรือแก่งัดคำตอบซึ่งกันและกัน หากเป็นญาติกันก็จะได้คำตอบที่เอนเอียงเข้าข้างกัน
- 5.4) กรณีเป็นพฤติกรรมหรือความคิดเห็นหรือทัศนคติในบางเรื่องไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชนอาจไม่ได้รับการเปิดเผยในวงสนทนากลุ่ม ต้องใช้วิธีการนั่งสนทนาแบบตัวต่อตัว นอกวงสนทนากลุ่มแทนจึงจะได้คำตอบ

5.5) ผู้เป็นพิธีกรหากไม่พร้อมหรือไม่มีความชำนาญพอจะทำให้การสนทนาไม่ราบรื่น คุ่มเกมสนทนาได้ไม่นาน การถามคำถามไม่ชัดเจนทำให้ผู้ตอบเข้าใจคำถามต่างกัน แต่ละคนตอบไปคนละทิศทาง สรุปไม่ได้

5.6) ความเหมาะสมของพิธีกร บางครั้งต้องเพศชายหรือเพศหญิงเท่านั้น เช่น การสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับสตรี พิธีกรก็ควรเป็นผู้หญิงจะไม่ได้เขินอาย

5.7) ภาษาที่ใช้ในการพูด พิธีกรควรพูดภาษาท้องถิ่นของสมาชิกในกลุ่มสนทนาหรือในพื้นที่ที่ทำการศึกษา เพราะเป็นการง่ายต่อการสื่อสาร และสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง ดังนั้นการสนทนาดังนี้จึงเป็นวิธีที่ผู้วิจัยนำไปใช้ในการศึกษา และเพื่อนำข้อมูลที่ได้ออกไปสนับสนุนการเขียนรายงานในเชิงคุณภาพต่อไป

3.2.4 การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)

การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) หรือเรียกว่า การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) หมายถึง การสกัดเนื้อหาสาระ (Content Message) ที่ผู้เขียนสื่อความหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ผู้อ่าน บางครั้งก็เรียกวิธีนี้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหา

Hole Street (1969 อ้างถึงใน นิศา ชูโต, 2548) ได้กล่าวไว้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหา มีองค์ประกอบสำคัญ คือ

1) ความเป็นปรนัย (Objectivity) ความเป็นระบบ (Systematic) ระเบียบแบบแผนเป็นวิธีวิจัยวิทยา

2) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลมีความเป็นปรนัย เชื่อถือได้ (Reliability) คือมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์เมื่อผู้วิจัยนำเครื่องมือไปใช้ในสภาพแตกต่างกัน คือ ผู้ใช้ต่างคนหรือคนเดียวกันในเวลาต่างกัน ผลที่ได้จะคล้ายคลึงกัน หรือได้สิ่งเดียวกัน

3) มีการแสดงปริมาณที่เป็นตัวเลข (Quantitative) ได้ตลอดจนแสดงผลด้านคุณภาพ (Qualitative) ได้ กล่าวคือ มีความตรงตามธรรมชาติของสาระของสารได้

การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร

เนื่องจากผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Written Document) ประกอบกับการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่ม วิธีการวิเคราะห์เอกสารมีดังนี้

1) หน่วยการวัด (Unit of Measurement, Unit of Analysis) ต้องแสดงให้เห็นถูกต้องชัดเจน เช่น เวลา ช่วงการตอบ หรือเป็นการตีความ ตลอดจนบริบทของการตอบ (Context Unit) ว่าเป็นอย่างไร เช่น การโต้ตอบในธรรมชาติ เป็นการลอก (Copy) หรือการตีความเพื่อดูสาระ ของเรื่องดังกล่าว

2) บ่งบอกว่าคำที่แสดงคุณลักษณะว่าหมายความว่าอย่างไร เป็นบวกหรือลบหรือเป็นกลางให้ชัดเจนเพื่อผู้ลงรหัสจะได้ลงรหัสได้อย่างถูกต้อง เป็นแนวเดียวกัน

3) ตรวจสอบวิเคราะห์เพื่อจัดประเภทข้อมูลว่าเกิดผลจริงๆ เป็นอย่างไร (Impact Analysis) ในบริบทอะไรให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4) ตรวจสอบกับสมมติฐานของเราว่าเป็นอย่างไร บริบทอะไร คำตอบเป็นเนื้อหาได้ใหม่ หรือเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือคุณค่าต่างๆ และประเภทต่างๆ ว่าเป็นอย่างไร และควรจัดประเภทข้อมูลที่บันทึกไว้ว่าขัดแย้งกับข้อมูลในการสัมภาษณ์หรือการสังเกตหรือไม่ ในบริบทอะไร เพื่อจดหลักฐานไว้

5) ควรตรวจสอบความเชื่อมั่นระหว่างผู้ลงรหัส (Coder) ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป (Inter-consistency) หรือผู้ลงรหัสคนเดียวแต่ทั้งช่วงเวลาไว้แล้ว

ตอนที่ 4 การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย

4.1 ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟาย เป็นเทคนิคการวิจัยที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ การเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา สำหรับทางเทคโนโลยีการศึกษาได้มีการนำมาใช้อย่างกว้างขวาง เช่น การวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มของเทคโนโลยีการศึกษา อีก 5 ปี ทิศทางการวิจัยเทคโนโลยีการศึกษาในอนาคต แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนแบบ e-Learning ของประเทศไทย เป็นต้น ซึ่งเทคนิคเดลฟายเป็นวิธีการวินิจฉัยหรือตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยไม่มีการเผชิญหน้ากันโดยตรงของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เช่นเดียวกับกับการระดมสมอง (Brain storming) ทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่และอิสระ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของผู้อื่น นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังมีโอกาสถกเถียงความคิดเห็นของตนอย่างรอบคอบ ทำให้ได้ข้อมูลที่นำเชื่อถือและนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในด้านต่างๆ ได้

Jensen (1996) ได้ให้คำนิยามของเทคนิคเดลฟาย ว่า เป็นโครงการจัดทำรายละเอียดรอบคอบ ในการที่จะสอบถามบุคคลด้วยแบบสอบถามในเรื่องต่างๆ เพื่อจะได้ให้ข้อมูลและความคิดเห็นกลับมา โดยมุ่งที่จะรวบรวมการพิจารณาการตัดสินใจและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต

Johnson (1993) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า เป็นเทคนิคของการรวบรวมการพิจารณาการตัดสินใจที่มุ่งเพื่อเอาชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจแต่เดิมที่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะหรือความคิดเห็นของกลุ่มหรือมติของที่ประชุม

จากความหมายสรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟาย คือ กระบวนการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจหรือลงข้อสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบที่ปราศจากการเผชิญหน้าโดยตรงของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยรวบรวมและสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

4.2 คุณลักษณะของเทคนิคเดลฟาย

1) เทคนิคเดลฟายเป็นเทคนิคที่มุ่งแสวงหาข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยการตอบแบบสอบถาม ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงจำเป็นต้องตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นในแต่ละขั้นตอนการตอบหรือการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญจะมีความถูกต้องและความตรงสูงเมื่อผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นผู้ที่มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ศึกษา

2) เป็นเทคนิคที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ร่วมในการวิจัยจะไม่ทราบว่าใครเป็นใครบ้าง ที่มีส่วนออกความเห็นและไม่ทราบว่าแต่ละคนมีความคิดเห็นในแต่ละข้ออย่างไร ซึ่งนับว่าเป็นการจำกัดอิทธิพลของกลุ่มที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของตน

3) เทคนิคเดลฟายนี้ได้ข้อมูลมาจากแบบสอบถาม หรือรูปแบบอย่างอื่นที่ไม่ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญมาพบกัน โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องตอบแบบสอบถามครบทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ความเห็นที่ถูกต้อง เชื่อถือได้จึงต้องมีการใช้แบบสอบถามหลาย ๆ รอบ ซึ่งโดยทั่วไปแบบสอบถามในรอบที่ 1 มักเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดและในรอบต่อไปจะเป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

4) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ตอบแบบสอบถามโดยกลั่นกรองอย่างละเอียด รอบคอบและให้คำตอบได้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น ผู้ทำวิจัยจะแสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันในคำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามที่ตอบลงไปอีกครั้งก่อนแสดงในรูปสถิติ คือค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาว่าจะคงคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงใหม่

5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะเป็นสถิติเบื้องต้น คือ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ฐานนิยม (Mode) มัธยฐาน (Median) ค่าเฉลี่ย (Mean) และการวัดการกระจายของข้อมูล คือ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

4.3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยของเทคนิคเดลฟาย มีขั้นตอน ดังนี้

4.3.1 กำหนดปัญหาที่จะศึกษา ปัญหาที่จะวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายควรเป็นปัญหาที่ยังไม่มี คำตอบที่ถูกต้องแน่นอนและสามารถวิจัยปัญหาได้จากกรทำให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขา นั้น ๆ เป็นผู้ตัดสินใจ ประเด็นปัญหาควรจะนำไปสู่การวางแผนนโยบายหรือการคาดการณ์ในอนาคต

4.3.2 การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญมากเนื่องจากคุณลักษณะเฉพาะของ การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย คือ การอาศัยข้อคิดเห็นจากการตอบของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยจะน่าเชื่อถือหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เลือกสรรมานั้น สามารถให้ข้อมูลที่ น่าเชื่อถือได้เพียงใด ดังนั้นสิ่งที่ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงในการเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ความสามารถของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญจำนวนผู้เชี่ยวชาญและวิธีการ เลือกสรรผู้เชี่ยวชาญ สำหรับจำนวนผู้เชี่ยวชาญนั้นถึงแม้ไม่ได้มีการกำหนดตายตัวว่าควรใช้จำนวน เท่าไหร่ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นสำคัญ จากการศึกษาพบว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วม โครงการวิจัยนั้น มีตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ถ้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความแตกต่างกันมาก ก็อาจต้องใช้จำนวน ผู้เชี่ยวชาญมาก (ขนิษฐา วิทยานุมาส, 2547) และจากการศึกษาของ Macmillan (1997 อ้างถึงใน เกษม บุญอ่อน, 2522) พบว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ถ้าจะช่วยลด ความคลาดเคลื่อนให้น้อยลงจนคงที่ ควรมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องเลือก ผู้เชี่ยวชาญที่มีจำนวนมากกว่า 17 คน เพราะจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมามักเกิดการสูญหาย ของผู้เชี่ยวชาญระหว่างทำการวิจัย

4.3.3 การทำแบบสอบถาม ในกระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายนี้ จะให้ ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามจำนวน 2- 4 รอบดังนี้

1) การสร้างแบบสอบถามรอบที่ 1 การทำแบบสอบถามฉบับแรก โดยทั่วไป แบบสอบถามฉบับแรกเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและเป็นการถามแบบกว้าง ๆ ให้ ครอบคลุมประเด็นปัญหาที่จะวิจัยนั้น เพื่อระดมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยทางไปรษณีย์ที่ สอดคล้องซึ่งจำเป็นและปิดดวงตราไปรษณีย์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เชี่ยวชาญ กำหนดเวลาใน การส่งคำตอบนี้คืนภายใน 2 สัปดาห์ ถ้าผู้เชี่ยวชาญคนใดไม่ส่งคืนควรทวงถาม สำหรับการวิเคราะห์ คำตอบแบบสอบถามรอบแรกผู้วิจัยจะต้องรวบรวมความคิดเห็น และวิเคราะห์โดยละเอียดและนำมา สังเคราะห์เป็นประเด็น โดยตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออกเพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามในรอบต่อไป

2) การสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยการนำคำตอบที่วิเคราะห์ได้จาก รอบแรกมา สร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) อาจใช้ 5 ระดับ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้น้ำหนักความสำคัญของแต่ละข้อ รวมทั้งเหตุผลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็น ด้วยของแต่ละข้อลงในช่องว่างที่เว้นไว้ตอนท้ายประโยค หรือการแก้ไขจำนวนผู้เชี่ยวชาญสามารถให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้ แล้วส่งแบบสอบถามในรอบนี้ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมและอำนวยความสะดวก ในการส่งคืนทางไปรษณีย์เช่นเดียวกับรอบแรกและสำหรับการวิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามรอบ ที่ 2 โดยการนำคำตอบแต่ละข้อมาหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range)

3) การวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 3 นำคำตอบแต่ละข้อจากการ วิเคราะห์รอบที่ 2 โดยพิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ กล่าวคือ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แคบแสดงว่า คำตอบที่วิเคราะห์ได้นั้นมีความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกัน ซึ่งถ้าผู้วิจัยได้

ข้อมูลเพียงพอก็อาจสรุปผลการวิจัยได้รอบนี้เลย แต่ถ้าถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์กว้าง(มีค่ามาก)แสดงว่า คำตอบที่วิเคราะห์ที่ได้นั้นมีความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไม่สอดคล้องกัน(ต่างกัน) ก็อาจสร้างแบบสอบถามใหม่เป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยมีข้อความเดียวกันกับแบบสอบถามรอบที่ 2 แต่เพิ่มตำแหน่งของคำถามพื้นฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และเครื่องหมายแสดงตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ๆ ได้ตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 ลงไป แล้วส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ได้ยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่

4) การวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 4 ทำตามขั้นตอนหรือวิธีการเดียวกันกับรอบที่ 3 ถ้าผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ปรากฏคำตอบที่ได้มีความสอดคล้องกัน นั่นคือ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แคบก็ยุติกระบวนการวิจัยได้ แต่ถ้าคำตอบทั้งหมดยังมีความต่างก็สร้างแบบสอบถามใหม่เป็นแบบสอบถามรอบที่ 4 โดยมีข้อความเดียวกันกับแบบสอบถามรอบที่ 3 ด้วยวิธีการเดิมอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการวิจัยเดลฟายส่วนใหญ่สามารถได้ข้อสรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถามรอบที่ 3 และหากดำเนินการวิจัยรอบที่ 4 ก็จะได้ข้อสรุปใกล้เคียงกับรอบที่ 3

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในเทคนิคเดลฟาย

การเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟาย จะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญ รูปแบบของแบบสอบถามใช้ทั้งสองประเภท คือ แบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราประมาณค่า (โดยทั่วไปใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ) เทคนิคเดลฟายที่พัฒนามาแบบดั้งเดิม จะเก็บข้อมูลรอบแรกโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ส่วนรอบต่อมาจะใช้แบบปลายปิด การเก็บข้อมูลในรอบแรกโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมความคิดเห็นกว้างๆ จากผู้เชี่ยวชาญสำหรับแบบสอบถามในรอบที่สองพัฒนามาจากคำตอบของแบบสอบถามในรอบแรก โดยนำความคิดเห็นทั้งหมดจากผู้เชี่ยวชาญมาสังเคราะห์สร้างเป็นแบบสอบถามปลายเปิดชนิดมาตราประมาณค่าแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจัดลำดับความสำคัญหรือคาดการณ์แนวโน้มในแต่ละข้อ การจัดทำแบบสอบถามในรอบที่ 3 นั้น จะมีการนำคำตอบของแต่ละข้อที่ได้รับจากแบบสอบถามรอบที่ 2 ทั้งหมดมาคำนวณค่าสถิติ ประเด็นที่ต้องพิจารณาในการจัดทำแบบสอบถามคือการเลือกค่าสถิติที่ใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) หรือ ความถี่ ร้อยละ เป็นต้นการให้ข้อมูลย้อนกลับในกระบวนการเดลฟาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้รับรู้ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยสรุปรวมว่ามีความคิดเห็นอย่างไรต่อข้อความแต่ละข้อ ข้อมูลย้อนกลับนี้ จะนำเสนอด้วยค่าสถิติค่าสถิติที่นำเสนอจะประกอบด้วยข้อมูล 2 กลุ่ม กลุ่มแรกประกอบด้วยค่าสถิติ 2 ส่วน คือค่าสถิติที่แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยสรุปรวมซึ่งอาจแสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยมหรือร้อยละเพื่อแสดงความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ค่าสถิติส่วนที่สองคือ ค่าสถิติที่แสดงการกระจายของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแสดงระดับความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่พบ

บ่อย ได้แก่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์หรือการแจกแจงความถี่หรือร้อยละในแต่ละกลุ่มคำตอบ กลุ่มที่สอง เป็นตัวเลขที่แสดงคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่แล้ว เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความสอดคล้องหรือความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนกับความคิดเห็นของกลุ่ม

4.5 จำนวนรอบที่เหมาะสม

การเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟาย สามารถดำเนินการได้หลายรอบจนกว่าจะได้คำตอบที่สอดคล้องกันของสมาชิกในกลุ่ม จำนวนรอบที่เหมาะสมของเทคนิคเดลฟายขึ้นอยู่กับ การได้ข้อสรุปที่มีฉันทามติหรือจนกว่าสามารถให้เหตุผลได้ว่าทำไมจึงไม่สามารถได้ข้อสรุปที่มีฉันทามติ โดยปกติการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟายอย่างน้อยที่สุดจะต้องใช้ 2 รอบ แต่ไม่ควรเกิน 4 รอบอย่างไรก็ตาม ผู้รับผิดชอบกระบวนการไม่สามารถคาดคะเนได้ล่วงหน้าว่าจะต้องใช้กระบวนการเก็บข้อมูลจำนวนกี่รอบ เนื่องจากขึ้นอยู่กับระดับฉันทามติของกลุ่มว่าจะสามารถบรรลุผลได้ในรอบใด

4.6 รูปแบบของเทคนิคเดลฟายที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบของเทคนิคเดลฟายมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบดั้งเดิม และรูปแบบปรับปรุง ธรรมชาติของเดลฟายมีลักษณะสำคัญ หรือแนวโน้ม ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากกลุ่มผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้นๆ เพื่อสร้างความคิดเห็นที่สอดคล้องต่อกันหรือฉันทามติระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการนำมาสู่ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ ที่มีรูปแบบการดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามนำในรอบแรกและแบบสอบถามที่ใช้ในรอบแรกเป็นแบบสอบถามปลายเปิดการนำเทคนิคเดลฟายแบบเดิมไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประสบปัญหาหลายด้าน เช่นการใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามปลายเปิดนาน การเก็บข้อมูลหลายรอบทำให้ผู้เชี่ยวชาญรู้สึกเบื่อและถูกรบกวนมากเกินไป อัตราการตอบกลับแบบสอบถามค่อนข้างต่ำ ข้อมูลที่ได้ไม่ค่อยมีความหลากหลาย ตอบเข้าหาค่ากลางเพื่อให้ยุติโดยเร็ว ปัญหาเหล่านี้จึงทำให้ผู้วิจัยปรับปรุงข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟายแบบเดิมให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงหรือ Modified Techniques หมายถึง เทคนิคเดลฟายที่มีการปรับปรุงวิธีการหรือขั้นตอนการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และลดข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในเทคนิคเดลฟายแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาในการเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามของเทคนิค เดลฟายในแต่ละรอบใช้ระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 40 วัน จึงมีความพยายามหาวิธีลดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีต่างๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.6.1 การใช้วิธีระดมความคิดเห็นแทนการตอบแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรก

มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมแนวคิดที่หลากหลายของกลุ่มบุคคล สำหรับการจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดในรอบที่ 2 ของเทคนิคเดลฟายแบบดั้งเดิม การระดมความคิดเห็นจะช่วยลดระยะเวลาสำหรับการจัดทำแบบสอบถามในรอบสอง เพราะการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

ด้วยเทคนิคระดมความคิดจะทำให้ได้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีการอภิปรายภายในกลุ่มอย่าง มีเหตุผล และช่วยลดระยะเวลาในการรวบรวมสอบถามกลับคืนในรอบแรก

4.6.2 การใช้วิธีการสัมภาษณ์แทนการตอบแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรก

จุมพล พูลภัทรชีวัน (2541) ได้ปรับปรุงเทคนิคเดลฟายให้เหมาะกับการวิจัย อนาคต โดยพัฒนาเทคนิคที่เรียกว่า EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เทคนิค นี้เก็บรวบรวมข้อมูลรอบแรกด้วยการสัมภาษณ์ไม่จำกัดขอบเขตของแนวคิดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ใช้การสัมภาษณ์แบบเปิดและไม่ชี้แนะ ผู้ให้สัมภาษณ์มีโอกาสปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไข ข้อมูลที่ให้สัมภาษณ์ทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีความน่าเชื่อถือ

4.6.3 การประชุมแบบเดลฟาย (Delphi Conference) เป็นการเก็บรวบรวม ข้อมูลในลักษณะของการประชุม ระหว่างการประชุมจะเก็บข้อมูลซ้ำด้วยแบบสอบถาม และ นำเสนอข้อมูลย้อนกลับแก่สมาชิกในกลุ่ม และขอให้ผู้ให้ข้อมูลพิจารณาและตรวจสอบความ คิดเห็นของตนเองอีกครั้งพร้อมกับกาสับสนุนให้เกิดการอภิปรายกันภายในกลุ่ม การเก็บข้อมูล แบบนี้ไม่สามารถปิดบังสถานภาพทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลได้ ผู้วิจัยสามารถสังเกตพฤติกรรมของ ผู้ให้ข้อมูลได้

4.6.4 เดลฟายใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐาน (Computer Based Delphi) การวิจัยที่เก็บ รวบรวมข้อมูลผ่านทางคอมพิวเตอร์ ผู้ให้ข้อมูลจะเห็นข้อมูลของสมาชิกในกระบวนการ โดยไม่ต้องอาศัย การสรุปหรือวิเคราะห์ความคิดโดยนักวิจัยซึ่งอาจมีความลำเอียง วิธีนี้จะเก็บข้อมูลได้รวดเร็ว ประหยัด

4.6.5 เดลฟายกลุ่ม (Group Delphi) Wikin และ Altschuld (1995) เสนอการใช้ เดลฟายกลุ่มโดยการกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและเชิญเข้ามีส่วนร่วมในการประชุม เมื่อได้รับการ ตอบรับและผู้เชี่ยวชาญให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมในการประชุมแล้ว ผู้วิจัย ส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ไปให้ก่อนการประชุม หลังจากนั้นก่อนหรือหลังการประชุมประมาณ 3-4 ชั่วโมงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จะได้รับแบบสอบถามฉบับที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญใช้ช่วงเวลาระหว่างพักการประชุมประมาณ 20 นาที ใน การตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยขอความร่วมมือไม่ให้เกิดการอภิปรายเกี่ยวกับการตอบ แบบสอบถามภายในกลุ่ม ผู้วิจัยรวบรวมคำตอบที่ได้อย่างรวดเร็ว จากนั้นสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 เมื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 เสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะหรือประเด็นที่มีผู้ ไม่เห็นด้วยมาพิจารณาร่วมกันแบบเผชิญหน้าเพื่อหาข้อสรุปโดย การใช้เทคนิคเดลฟาย เป็นวิธีการ อภิปรายที่มีการควบคุมประเด็นการอภิปรายโดยผู้อำนวยการความสะดวก มีการเปิดเผยความคิดเห็น และใช้ วิธีการสร้างฉันทามติที่ปราศจากการแสดงอารมณ์ของผู้ให้ข้อมูล ไม่ว่าจะป็นอารมณ์โกรธ ร้อน หรือเย็น แม้ว่าในบางครั้งจะไม่สามารถหาฉันทามติได้จากเทคนิคนี้ แต่ก็มีข้อมูลเหตุผลที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถ นำไปใช้ในการวางแผนหรือกำหนดนโยบายได้ หลักการของเดลฟายมี 3 ประการ คือ การกำหนดโครงสร้าง ของเส้นทางการส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล

เทคนิคนี้เหมาะสมกับการใช้กับการคาดการณ์ในมิติที่ซับซ้อน ส่วนใหญ่มีมิติเดียว วิธีนี้สามารถไปใช้คู่กับเทคนิคเชิงขนาดอื่น ๆ เช่น การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้

4.7 ข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย สรุปได้ดังนี้

ข้อดีของเทคนิคเดลฟาย

- 1) เป็นเทคนิคที่สามารถรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก โดยไม่ต้องมีการพบปะหรือประชุมกัน ซึ่งเป็นการทุ่นเวลาและค่าใช้จ่าย
- 2) ข้อมูลที่ได้จะเป็นคำตอบที่น่าเชื่อถือ เพราะ เป็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญใน สาขานั้น ๆ อย่างแท้จริงและคำตอบได้มาจากการย้าถามหลายรอบ
- 3) เป็นเทคนิคที่มีขั้นตอนการดำเนินงานไม่ยากนัก ได้ผลรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
- 4) ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมการวิจัยมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ มีโอกาสได้รับทราบผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละรอบและปรับเปลี่ยนหรือยืนยันความคิดเห็นของตนเอง

ข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย

- 1) ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือก มิใช่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในสาขานั้น
- 2) ผู้เชี่ยวชาญไม่ให้ความร่วมมือในการวิจัย
- 3) นักวิจัยขาดความรอบคอบหรือมีความลำเอียงในการพิจารณา คำตอบ
- 4) แบบสอบถามที่ส่งไปสูญหายหรือไม่ได้รับคำตอบกลับคืนมา

ศักดิ์ชัย บาลศิริ (2543) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการให้ข้อมูลกลับคืนในเทคนิคเดลฟายระหว่างการให้ข้อมูลกลับคืนด้วยค่าสถิติที่ต่างกัน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า การให้ข้อมูลกลับคืนด้วยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่งผลให้ผู้เชี่ยวชาญตอบสอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุดและได้รับฉันทามติเร็วที่สุด นอกจากนี้ยังส่งผลให้ผู้เชี่ยวชาญเปลี่ยนแปลงคำตอบน้อยที่สุด

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟาย ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคเดลฟายแบบดั้งเดิม เนื่องจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอยู่ทั่วประเทศทำให้ยากในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยเลือกใช้แบบสอบถามปลายเปิดเป็นเครื่องมือรอบที่ 1 แล้วนำข้อมูลกลับมาสร้างแบบสอบถามปลายปิดในรอบที่ 2 และ 3 ให้ข้อมูลกลับคืนด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง

สุวิมล ณะผลเลิศ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนาทักษะการคิดเพื่อปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ กรณีศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเกี่ยวกับแนวพระราชดำริทางการศึกษา การคิด การปลูกฝังค่านิยม และทฤษฎีอันเป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำมาบูรณาการกับผลการวิเคราะห์สาระเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดและหลักสูตรการสอนทักษะการคิด เพื่อสร้างหลักสูตรและแบบวัดทักษะการคิดเชิงเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ 2) เพื่อทดลองใช้หลักสูตรการสอนและแบบวัดที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนในภาคตะวันตก เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ และหาข้อสรุปเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริให้เป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการศึกษา อบรมราษฎรและเยาวชนทุกระดับ การศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงกลุ่มทดลอง ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์ ตำบลห้วยทราย อำเภอชะอำจังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดเพื่อปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงตามวิถีชีวิตไทยในแนวพระราชดำริจัดเป็นกิจกรรมเฉพาะกลุ่มที่เน้นหลักการทางจิตวิทยา เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมในสารบบของจิตพิสัยครอบคลุมสาระจากทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคิดและการปลูกฝังตามแนวพระราชดำริค่านิยมไทยรวมทั้งสิ้น 12 กิจกรรม ในการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินกิจกรรมโดยให้นักเรียนช่วยกันค้นหาวิธีปลูกฝังค่านิยมให้กับตนเองและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้ นักเรียนได้ร่วมกันสรุปว่าเป็นเรื่องที่ดีสามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่น ใช้เงินอย่างประหยัด ช่วยพ่อแม่ทำงาน ช่วยหาเลี้ยงครอบครัว ขยันมากกว่าเดิม มีเงินมาก มีเงินเหลือเก็บ ได้ศึกษาสูงขึ้นและมึงานทำที่ดี ควบคุมอยู่อย่างประมาณตน มีความสุจริต 2) พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง หลังจากได้ปลูกฝังทักษะกระบวนการคิดแล้วทำให้มีระดับการวางแผนดีขึ้น แตกต่างจากเดิมทุกสถานการณ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีชีวิตไทยเป็นอย่างดี จะขาดแต่โอกาสการพัฒนาทักษะการคิด ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการสอนทักษะการคิดพบว่า เมื่อได้รับการสัมภาษณ์ทั้ง 10 สถานการณ์มีระดับความรู้ต่างไปจากเดิมเพียง 3 สถานการณ์

สนั่น สุขเหลือ (2547) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการส่งเสริมโครงการตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) จังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการส่งเสริมโครงการตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) จังหวัดสุรินทร์และเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ต่อการส่งเสริมโครงการตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) ในจังหวัดสุรินทร์ โดยการจำแนกตามระดับช่วงชั้นและประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 255 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่ายแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และเจาะจง จากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 166 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 61 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 28 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 255 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้านการวางแผนในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) ด้านการดำเนินการในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) ด้านการประเมินผลตรวจสอบในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) และด้านการแก้ไขปรับปรุงในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) บทบาทเกี่ยวกับการนำโครงการมาปฏิบัติด้านการวางแผนในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) ด้านการดำเนินการในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) ด้านการประเมินผลตรวจสอบในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.72$) ด้านการแก้ไขปรับปรุงในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) บทบาทเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากร ด้านการวางแผนในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) ด้านการดำเนินการในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) ด้านการประเมินผลตรวจสอบในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) ด้านการแก้ไขปรับปรุงในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการส่งเสริมโครงการตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามระดับช่วงชั้นและประสบการณ์ ทั้งรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และผลการทดสอบสมมติฐานไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงควรพัฒนาปรับปรุงบทบาทด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ บทบาทด้านการดำเนินการจัดการเรียนรู้ บทบาทด้านการประเมินผลตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ และบทบาทด้านการแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ทุกๆ ด้านให้ดียิ่งกว่านี้โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและสนับสนุนการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับหลักสูตรการศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในทุกรายวิชา โดยเฉพาะกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เน้นการให้นักเรียนปฏิบัติในเรื่องการวางแผน การจัดการการผลิตและการตลาด และการส่งเสริม/สนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในทุกรายวิชา เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างหลากหลาย และส่งเสริมสนับสนุนการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และการผลิตสื่อการเรียนรู้ รวมทั้งการนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำผลการประเมินหลักสูตรที่บูรณาการกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในทุกรายวิชามาดำเนินการแก้ไขปรับปรุง นำผลการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในทุกรายวิชาเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการมาแก้ไขปรับปรุง รวมทั้งนำผลการประเมินการใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ และนำผลการประเมินการใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาแก้ไขปรับปรุง ซึ่งมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้มีการนำแนวคิดในด้านการจัดการเรียนรู้ลงสู่การปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้ โครงการตามแนวพระราชดำริขึ้น โดยการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการเข้ากับหลักสูตรและเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ เป็นวิถีการดำเนินชีวิตจริงของคนในชุมชน ส่งเสริมให้ มีทักษะการคิด การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ การทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี (2543) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (survey Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนแกนนำ และโรงเรียนแกนนำอาสาสมัครสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 50 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน การกำหนดผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีเจาะจง (Purposive sampling) ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 50 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 50 คน ครูผู้สอนโรงเรียนละ 2 คน จำนวน 100 คน กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 200 คน ผลการศึกษาพบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติ และปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งด้านการเตรียมการ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ความต้องการที่สำคัญในการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร สถานที่ และงบประมาณ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การบูรณาการโครงการ เศรษฐกิจพอเพียงกับรายวิชาต่าง ๆ และการกำกับติดตาม ประเมินผลอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปว่า ควรศึกษาความก้าวหน้าของการดำเนินโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ปีเริ่มดำเนินการถึงปัจจุบัน ศึกษาปัจจัยในการดำเนินการตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ที่จะทำให้

นักเรียนมีความรู้และนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้ และควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนโดยการทำวิจัยเชิงคุณภาพ

ธีรพงศ์ ปุ๊กสันเทียะ (2546) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ตามทัศนะของบุคลากร ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ตามทัศนะของบุคลากร ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอนและนักเรียน ในโรงเรียนแกนนำโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2545 จำนวน 32 โรงเรียน จำนวนบุคลากร 192 คน โดยมีผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 32 คน ครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 32 คน ครูผู้สอน โรงเรียนละ 2 คน ได้ครูผู้สอนจำนวน 64 คน นักเรียน จำนวนโรงเรียนละ 2 คน เป็นจำนวน 64 คน ผลการศึกษาพบว่า สภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างความคิดรวบยอดที่ตรงกัน รองลงมาได้แก่ ด้านการสร้างเครือข่ายการทำงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ สภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ตามทัศนะของข้าราชการครูกับนักเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ในรายด้านมีความแตกต่างกัน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างเครือข่ายการทำงาน โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานดังกล่าวมากกว่าข้าราชการครู สภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน และนักเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างความคิดรวบยอดที่ตรงกัน ในเรื่อง ค่านิยม ความรู้ ความคิด เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานดังกล่าว มากกว่าครูผู้สอน และนักเรียน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน และนักเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ คือ โรงเรียนขาดงบประมาณ ควรมีการนิเทศอย่างจริงจัง และโรงเรียนต้องการครูที่มีความรู้ทางด้านเกษตร

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในโรงเรียนให้เพียงพอต่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้มีการนิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแลอย่างใกล้ชิดให้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องและประสานงานกับหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชนเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ และในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในโรงเรียน โดยการทำวิจัยเชิงคุณภาพควรศึกษาประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในโรงเรียน ควรศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงาน ปัจจัยนำเข้ากระบวนการดำเนินงาน ผลผลิตที่ได้รับ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ และควรศึกษาสภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในโรงเรียนทั่วประเทศที่ได้ดำเนินโครงการ เพื่อจะได้ทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการดำเนินงานตามโครงการ ในภาพรวมที่ชัดเจน

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายทั่วไป

ลำพอง กลมกุล (2548) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาโมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาโมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับประเทศไทย และเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานคือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประกอบด้วยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสำรวจความคิดเห็นและการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า

1) โมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 โมเดลย่อยคือ โมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนภายในโรงเรียน โมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน และ โมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการภายในเขตพื้นที่การศึกษา โมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมี 7 องค์ประกอบหลัก คือ วัตถุประสงค์ของเครือข่าย โครงสร้างของเครือข่าย องค์ประกอบของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย แผนการดำเนินงานของเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่ายและผลลัพธ์ของเครือข่าย

2) โมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่พัฒนาขึ้นเป็นโมเดลที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกภายในเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีความเหมาะสมในการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและมีความเหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทั้งนี้การก่อตัวของเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มจากการมีเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ร่วมกันของสมาชิก

ภายในเครือข่ายในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน มีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ณัฐลิดา ระหา (2542) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาเครือข่ายครูเพื่อเด็กเพื่อชุมชนจังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาเครือข่ายครูเพื่อเด็กเพื่อชุมชนจังหวัดสงขลาในด้านวิธีการสร้างเครือข่าย ด้านโครงสร้างเครือข่ายครู ด้านการดำเนินงานของเครือข่ายครู ด้านปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการพัฒนาเครือข่ายครูผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1) วิธีการสร้างเครือข่าย เกิดจากครูที่มีอุดมการณ์ในการจัดการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน มีองค์กรเอกชนและรัฐบาลสนับสนุนให้เกิดเวทีเครือข่าย พัฒนาการของเครือข่ายปี 2532-2534 เป็นระยะก่อตั้งของกลุ่มออมทรัพย์ ปี 2534-2537 เกิดเครือข่ายครูเพื่อพัฒนาเด็กเพื่อชุมชนและขยายไปสู่กิจกรรมการจัดการศึกษาโดยเน้นหลักสูตรท้องถิ่น ปี 2537-2541 เป็นระยะการขยายเครือข่าย โดยมีนโยบายคือ ต้องการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาที่ไม่ตอบสนองต่อท้องถิ่น มีเป้าหมายเพื่อการจัดการศึกษาเพื่อเชื่อมประสานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีแนวการดำเนินงานโดยใช้หลักการประสานและพึ่งตนเอง มีปัจจัยสนับสนุนคือ มีผู้นำบุคลากรและองค์กรชุมชนให้การสนับสนุนสภาพโดยรวมของเครือข่ายการจัดการเครือข่ายใช้เครือข่ายสังคม ในการดำเนินกิจกรรมกิจกรรมที่ดำเนินการคือ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กและชุมชน และนำประสบการณ์สะท้อนออกมาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น สภาพเครือข่ายที่ต้องการในอนาคต ต้องการให้มีการสนับสนุนงบประมาณ และกฎระเบียบของราชการต้องผ่อนคลายลง ศักยภาพของเครือข่ายคือ ความมีอุดมการณ์ร่วมกันและมีการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอยู่เสมอ ข้อดีของเครือข่ายคือ ขาดการเก็บหลักฐานการทำงาน

2) โครงสร้างเครือข่าย ขนาดกลุ่มที่ปรึกษามี 2-3 คน กลุ่มของผู้นำมี 7-15 คน ความสัมพันธ์กับโรงเรียน ชุมชนเครือข่าย และเพื่อนสมาชิก แสดงบทบาทโดยให้คำปรึกษา ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ สิ่งที่มีการแลกเปลี่ยนกันในเครือข่าย คือ คน ความรู้ และทรัพยากรลักษณะความสัมพันธ์เป็นแบบแนวราบ ความถี่ในการติดต่อสื่อสาร 1-2 สัปดาห์ต่อครั้ง ระยะเวลาความสัมพันธ์ 1-8 ปี การประสานงานในเครือข่ายใช้โทรศัพท์และปากต่อปากมากที่สุด เนื้อหาที่ติดต่อสื่อสารคือ การศึกษาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศูนย์การอำนวยความสะดวกไม่มีการกำหนดแน่นอน ปัญหาในการพบปะ คือ เวลาซ้ำซ้อนกับงานราชการ ผลของปฏิสัมพันธ์ โครงสร้างเครือข่าย สมาชิกได้พัฒนาเรื่องรูปแบบและเทคนิคการสอน ได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ความคิด

3) การดำเนินงานของเครือข่าย กิจกรรมเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ มีการประชุมสัมมนา และศึกษาดูงานทั้งในและนอกพื้นที่ ร่วมกับเครือข่ายระดับชาติ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง กิจกรรมการหาทรัพยากร และกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่ามีการดำเนินการน้อย กิจกรรมเพื่อขยาย

และสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายพบว่า ดำเนินการร่วมกันโดยไม่แยกออกจากกิจกรรมอื่นโดยดำเนินการในรูปกิจกรรมทอดผ้าปาพรณไม้

4) ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการพัฒนาเครือข่าย คือ ระเบียบราชการ เวลาซ้ำซ้อนกับงานประจำ ขาดเงินทุน

ณัฐฐา คุ่มบาง (2546) ได้ศึกษาการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้มีนโยบายเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการสอนของครูให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ สภาพการดำเนินกิจกรรม 3 กิจกรรมคือ กิจกรรมสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการสร้างศรัทธา การสาธิตรูปแบบการสอน การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และการติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการ ปัญหาที่พบคือ สมาชิกมีเวลาไม่เพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรม งบประมาณที่ใช้ดำเนินกิจกรรมไม่เพียงพอ กิจกรรมการหาทรัพยากรให้กับสมาชิกในชมรม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของชมรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทรัพยากรที่จัดหาคือ อุปกรณ์และงบประมาณ ปัญหาที่พบคือ ทรัพยากรที่มีไม่ได้รับความสนใจ และมีจำนวนจำกัด กิจกรรมเพื่อขยายและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชมรม โดยใช้กิจกรรมหรืองานต่าง ๆ ของชมรมเป็นเครื่องมือในการหาสมาชิก สร้างศรัทธาเพื่อให้ครูร่วมเป็นสมาชิกของชมรม และแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ ปัญหาที่พบคือ สมาชิกมีจำนวนมากดูแลไม่ทั่วถึง สมาชิกอยู่ไกล วิธีการสร้างเครือข่ายของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มครูจัดเป็นกลุ่ม มีครูต้นแบบขยายผลในลักษณะครูเครือข่าย ทำให้สมาชิกเพิ่มจำนวนมากขึ้น โครงสร้างเครือข่ายชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผู้สนับสนุนชมรม คณะกรรมการชมรม สมาชิกชมรม แสดงบทบาทร่วมกันโดยการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ปัญหาการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่พบคือ การใส่ใจของผู้บริหารที่จะสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรม สัมมนาจากชมรม การไม่ยอมรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครู ภาระหน้าที่ของครูที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว สุขภาพ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางและชมรมไม่มีงบประมาณเพียงพอ ในการสนับสนุนการดำเนินงานของชมรม

Charles และคณะ (2007) ได้ทำการศึกษาเพื่อที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ให้เป็นแบบสืบสวนสอบสวน (inquiry) โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการการทำงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ในเขตชนบทเป็นจำนวนมาก ประสบกับปัญหาขาดแคลนแหล่งข้อมูลและการสนับสนุนในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ ครูส่วนมากยังคงยึดเนื้อหาในตำราเรียนเป็นหลัก และไม่มีปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้ทัน

ยุคทันสมัย ดังนั้นจึงได้เกิดความพยายามที่จะปฏิรูประบบการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยผู้เชี่ยวชาญและนักการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์มีความคิดเห็นตรงกันว่าในการปฏิรูประบบการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์จะต้องประกอบไปด้วยการทำงานร่วมกันของกลุ่มแกนนำ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้งานวิจัยเป็นฐานในการพัฒนา ความพร้อมของข้อมูลและสื่ออุปกรณ์ สำหรับการเรียนการสอนแบบสืบสวนสอบสวน และได้สรุปเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำงานของเครือข่ายว่าขั้นตอนการทำงานของเครือข่ายประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้

1) สร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้นำ

ในการเริ่มต้นพัฒนาเครือข่าย จะต้องเริ่มด้วยการพบปะพูดคุยกันของแกนนำ ผู้อำนวยการเขต และผู้ประสานงานด้านหลักสูตร ในเรื่องกำหนดเป้าหมายในการปฏิรูปการเรียนการสอนของเครือข่าย และเพื่อพัฒนาเครือข่ายของครูผู้สอนวิชาศาสตร์ของแต่ละโรงเรียน

2) ใช้เครือข่ายจัดการกับความต้องการเฉพาะหน้า

ครูแกนนำของแต่ละโรงเรียนร่วมกันวางเป้าหมายของเครือข่ายเพื่อให้เป็นแกนกลางร่วมกันจัดทำพัฒนาหลักสูตรแกนกลางเพื่อวางแผนและใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของทุกโรงเรียนในเครือข่าย

3) เชื่อมโยงเครือข่าย

กลุ่มเครือข่ายนี้เมื่อจัดตั้งแล้วจะต้องประกอบไปด้วยศาสตราจารย์ทางการศึกษา ผู้อำนวยการเขตการศึกษา ผู้ประสานงานด้านหลักสูตรของเขต และครูผู้สอนที่ได้รับการคัดเลือกบุคคลเหล่านี้จะต้องทำงานร่วมกันเพื่อการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในตอนนีผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ศึกษาถึงลักษณะและองค์ประกอบของเครือข่ายต่างๆ และแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวไว้เกี่ยวกับเครือข่าย ซึ่งมีรายละเอียดจากการศึกษาค้นคว้าดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) กล่าวถึงรูปแบบและการบริหารจัดการรูปแบบเครือข่ายว่าควรมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1) การจัดผังกลุ่มเครือข่าย (mapping)

ในการดำเนินงานของเครือข่ายควรมีการจัดผังกลุ่ม หรือโครงสร้างของเครือข่าย ที่แสดงถึงความเชื่อมโยงภายในเครือข่ายและระหว่างเครือข่าย มีองค์กรใดกลุ่มใดเป็นแกนกลาง ผนวกเข้ากับสมาชิกเครือข่ายในลักษณะคล้ายดุมล้อกับวงล้อ การสร้างแผนผังหรือโครงสร้างของเครือข่ายได้ครบถ้วนเพียงใดย่อมจะช่วยให้การบริหารเครือข่ายได้ดียิ่งขึ้น และพร้อมที่จะขยายตัวออกไปได้เป็นอย่างดี

2) การจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย (Role and responsibility)

การดำเนินงานของเครือข่ายหากไม่มีการจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายแล้ว สภาพของเครือข่ายก็ไม่ต่างอะไรกับการเอาคนมากองรวมกันเหมือนก้อนอิฐ เพราะเมื่อแต่ละคนต่างไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตัวเอง สมาชิกแต่ละคนก็จะไม่ลงมือทำการใดๆ มีหน้าที่อาจเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกเนื่องจากการการทำงานที่ซับซ้อนกัน ดังนั้นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดระบบเครือข่ายคือ การแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนให้ชัดเจน ตามความเหมาะสมและเป็นไปตามศักยภาพและความสนใจของสมาชิก

พระมหาสุทิตย์ อากาศะโร (2547) กล่าวถึงจุดร่วมที่สำคัญ อย่างน้อย 5 ประการที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นเครือข่าย ได้แก่

1) หน่วยชีวิตหรือสมาชิก

หน่วยชีวิตหรือสมาชิกเป็นองค์ประกอบเบื้องต้นของความเป็นเครือข่าย ที่สร้างระบบปฏิสัมพันธ์ ดำเนินการสานต่อเพื่อหาแนวร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ดังนั้นหน่วยชีวิต หรือสมาชิกในองค์กรนั้น จะเป็นองค์ประกอบหลักที่ก่อให้เกิดความเป็นเครือข่าย

2) จุดหมาย

จุดหมายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะหากว่าบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรมารวมกันเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยไร้ความมุ่งมั่นหรือจุดมุ่งหมายร่วมกัน ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นเครือข่าย เพราะความเป็นเครือข่ายจะต้องมีความ

หมายถึงการร่วมกันอย่างมีจุดหมาย เพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์และกระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดหมายนั้น

3) การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก

การที่แต่ละหน่วยชีวิตหรือการที่แต่ละบุคคลจะมารวมกันนั้น สิ่งที่จะยึดโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน คือการทำหน้าที่ต่อกัน และทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก ย่อมเป็นแรงขับที่จะนำไปสู่การคิด วิเคราะห์และการค้นพบวิธีการแก้ปัญหาและทำงานร่วมกัน สร้างพลังอำนาจในการต่อรองหรือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ในเครือข่าย

4) การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยน

ในองค์ประกอบของความเป็นเครือข่ายสิ่งที่จะขาดมิได้คือ การมีส่วนร่วม การพึ่งพาอาศัย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของสมาชิกจะเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมให้เครือข่ายเกิดความเข้มแข็งมากขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จึงเป็นทั้งแนวคิดกระบวนการ และวิธีการของการจัดการเครือข่าย ดังนั้นการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนจึงเสมือนเป็นกลไกที่เป็นแรงผลักดันให้ความเป็นเครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

5) ระบบความสัมพันธ์และการสื่อสาร

ถ้ากล่าวถึงเครือข่ายว่าเป็นความสัมพันธ์ที่โยงใยแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญต่อเครือข่ายคือ ข้อมูลและการสื่อสารระหว่างกัน โดยกระบวนการสื่อสารนั้นจะช่วยให้สมาชิกเครือข่ายเกิดการรับรู้ เกิดการยอมรับในกระบวนการทำงานและช่วยรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ดังนั้น การพัฒนาระบบเครือข่ายต้องยึดหลักการของความสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกันโดยมีกิจกรรมและข้อมูล เพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวของเครือข่ายนั้นๆ

นฤมล นิราทร (2543) ได้กล่าวถึงลักษณะของเครือข่ายว่าควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) เครือข่ายมีลักษณะโครงสร้างทางความคิด (Cognitive structures) ไม่ว่าจะพัฒนาไปถึงระดับใด บุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์กรเครือข่ายจะมีกรอบความคิดที่เกี่ยวกับองค์กรเครือข่าย ใกล้เคียงกันในความรู้ความสามารถ ความคาดหวังต่อเครือข่าย

2) องค์กรเครือข่ายไม่มีลำดับชั้น (Hierarchy) การเชื่อมโยงระหว่างองค์กร เครือข่าย เป็นไปในลักษณะแนวราบ แต่ละองค์กรเป็นอิสระต่อกัน แต่ระดับความเป็นอิสระของแต่ละองค์กร อาจไม่เท่ากัน

3) องค์กรเครือข่ายมีการแบ่งงานกันทำ (Division of labour) การที่องค์กรเข้ามาร่วมเป็น เครือข่ายกัน เพราะส่วนหนึ่งคาดหวังการพึ่งพิงแลกเปลี่ยนความสามารถระหว่างกัน ดังนั้นหาก องค์กรใดไม่สามารถแสดงความสามารถให้เป็นที่ประจักษ์ ก็อาจหลุดออกจากเครือข่ายได้

สนทยา พลศรี (2550) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่ายที่สำคัญหลาย ประการดังนี้

1) สมาชิกของเครือข่าย อาจจะเป็นบุคคล กลุ่มคน องค์กร หรือชุมชนขนาดต่างๆ ตามระดับของเครือข่าย สมาชิกเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของเครือข่ายเพราะถ้าไม่มีสมาชิกแล้วเครือข่ายไม่สามารถเกิดขึ้นได้

2) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกของเครือข่ายจะต้องมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเหมือนกัน มารวมกันเป็นเครือข่ายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน

3) ระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย สมาชิกของเครือข่ายมารวมกันด้วยความสมัครใจ สมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน มีความเท่าเทียมกันในการดำเนินกิจกรรม มีระบบในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์หรือการถ่ายทอดสายใยของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกให้เกิดความยั่งยืน

4) การบริหารจัดการ สมาชิกเครือข่ายเป็นผู้ร่วมกันกำหนดการบริหารและจัดการเครือข่าย ทั้งโครงสร้างของเครือข่าย สถานภาพและบทบาทของสมาชิก กฎระเบียบที่ใช้ร่วมกัน การประสานงาน การติดต่อ แผนงานและโครงการ งบประมาณ ซึ่งรูปแบบของการบริหารจัดการเครือข่ายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์เป้าหมายของเครือข่าย คุณลักษณะของสมาชิกเครือข่ายเป็นสิ่งสำคัญ

5) ผู้ประสานงานเครือข่าย เครือข่ายต้องมีผู้ประสานงาน ทำหน้าที่ ประสานงานบริหารและจัดการเครือข่ายที่คัดเลือกโดยสมาชิก ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในลักษณะของกรรมการเครือข่าย อาจมีศูนย์กลางประสานงานเพียงศูนย์เดียวหรือหลายศูนย์ก็ได้

6) กิจกรรมร่วมกัน เครือข่ายต้องมีกิจกรรมที่สมาชิกร่วมกันดำเนินงานเพื่อการบรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่าย ซึ่งควรจะเป็นกิจกรรมในการดำเนินงานของเครือข่ายตามปกติ และกิจกรรมที่ร่วมกันดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้สมาชิกได้ร่วมกันดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

7) ผลงานของเครือข่าย เครือข่ายต้องมียุทธศาสตร์ดำเนินงานซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของเครือข่าย ความสำเร็จดังกล่าวคือการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของเครือข่าย ผลงานของเครือข่ายจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของเครือข่าย

สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549) ได้พัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก พบว่า รูปแบบความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่าย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก และ 33 องค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบที่มีความสำคัญคือ องค์ประกอบที่ 1 คือส่วนประกอบที่สำคัญของเครือข่าย ความร่วมมือ ประกอบด้วย

- 1) แกนนำหรือผู้นำของเครือข่าย
- 2) สมาชิกเครือข่าย
- 3) บทบาทหน้าที่ ภาระหน้าที่
- 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิก
- 5) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

ลำพอง กลมกุล (2548) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดย วัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาโมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับประเทศไทย พบว่า โมเดลเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 รูปแบบย่อย คือรูปแบบย่อย คือรูปแบบเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนภายในโรงเรียน รูปแบบเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนภายในกลุ่มสถานศึกษา รูปแบบเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนภายในเขตพื้นที่การศึกษา โดยโมเดลเครือข่ายการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมี 7 องค์ประกอบหลักคือ วัตถุประสงค์ของเครือข่าย โครงสร้างของเครือข่าย องค์ประกอบของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกของเครือข่าย แผนการดำเนินงานของเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย และผลลัพธ์ของเครือข่าย

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์รูปแบบเครือข่ายได้ ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 วิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายในชั้นต้น

องค์ประกอบของรูปแบบเครือข่าย	นักวิชาการ					
	เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ดี (2543)	พระมหาสุทัศน์ อามภากร (2547)	นฤมล นิราทร (2543)	สนทยา พลศรี (2550)	สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549)	ลำพอง กลมกุล (2548)
1) การจัดตั้งกลุ่ม หรือโครงสร้างของเครือข่าย	/	/	/	/	/	/
2) วัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของเครือข่าย	/	/	/	/	/	/
3) บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย	/	/	/	/	/	/
4) กิจกรรมของเครือข่าย	/	/	/	/	/	/
5) ผลงาน หรือผลลัพธ์ที่เกิดจากเครือข่าย	/	/	/	/	/	/

จากการวิเคราะห์เอกสารจากแนวคิดของนักการศึกษาสามารถสรุปจุดร่วมที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นเครือข่าย ที่ทำให้เครือข่ายดำเนินงานจนเกิดความสำเร็จได้ด้วยดีและเกิดความเข้มแข็งกับเครือข่าย ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. การจัดตั้งกลุ่มหรือโครงสร้างของเครือข่าย ประกอบด้วย องค์กร หรือกลุ่มที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย รูปแบบของการดำเนินงาน ประสานงาน เชื่อมโยงและความร่วมมือสมาชิกของกลุ่มเครือข่าย

2. วัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของเครือข่าย เป็นเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นร่วมกันของสมาชิกในเครือข่าย

3. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย ประกอบด้วยงานหรือภารกิจที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมกันทำเพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกในเครือข่าย

4. กิจกรรมของเครือข่าย เป็นแนวทางในการดำเนินงานของเครือข่ายส่งเสริมส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายบรรลุตามจุดประสงค์ของเครือข่าย และมีความยั่งยืนและต่อเนื่อง

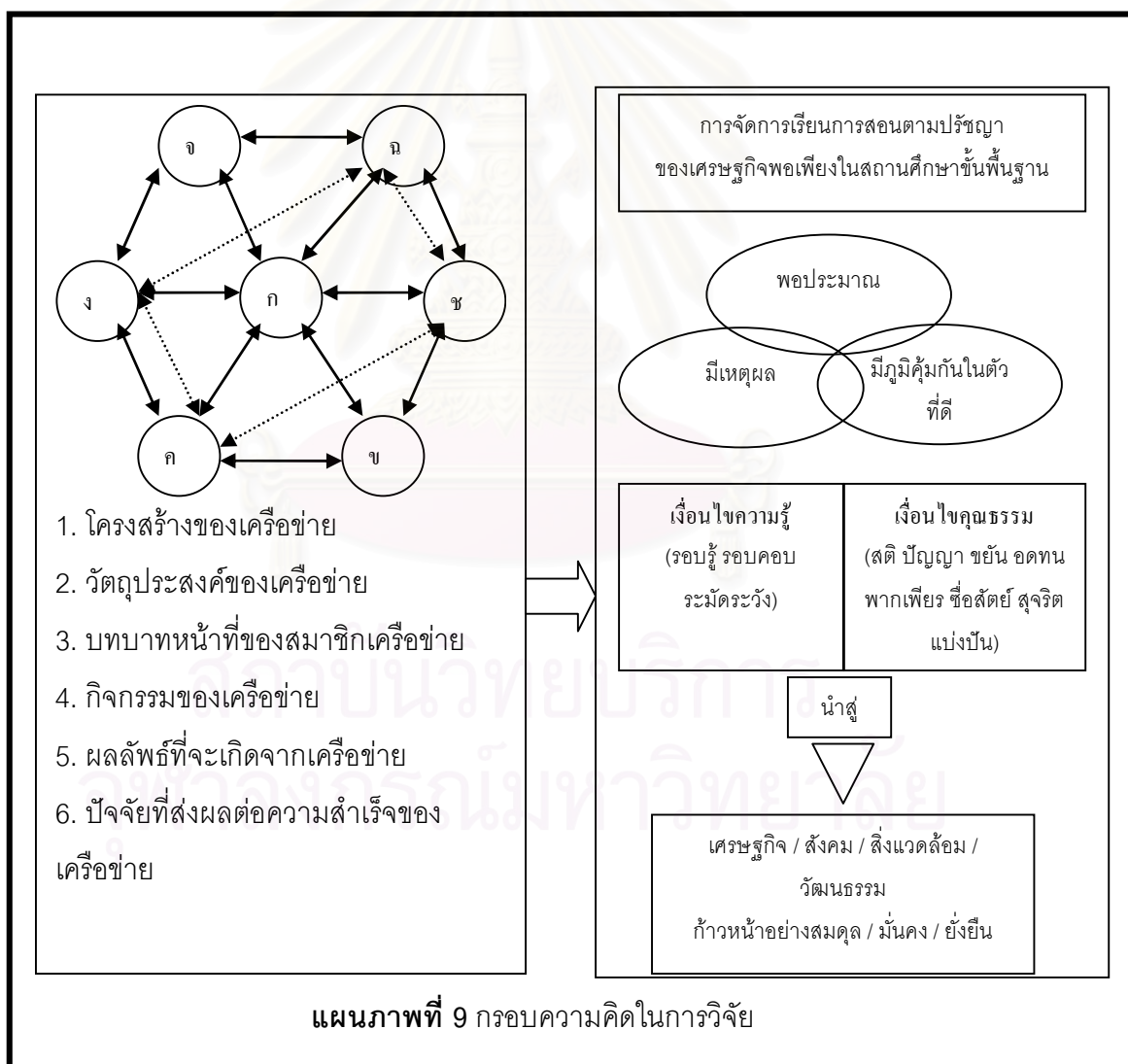
5. ผลงานหรือผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเครือข่าย ที่ส่งผลต่อสมาชิกเครือข่าย และประโยชน์ที่เกิดกับเครือข่าย

จากองค์ประกอบที่สำคัญ ทั้ง 5 องค์ประกอบหลัก และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเครือข่าย ผู้วิจัยได้รับข้อเสนอแนะให้มีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย หรือสิ่งที่ส่งผลให้การดำเนินงานของเครือข่ายดำเนินไปด้วยดี สามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบในการศึกษารูปแบบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างของเครือข่าย
2. ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย
3. ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย
4. ด้านกิจกรรมของเครือข่าย
5. ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย
6. ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลที่คาดหวังที่จะเกิดจากเครือข่าย ตลอดจนความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย โดยภายในเครือข่ายประกอบด้วยสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันเป็นเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง ได้แก่ ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งตั้งอยู่บนเงื่อนไขของความรู้ ซึ่งได้แก่ ครอบรู้ ครอบอบ ระมัดระวัง และเงื่อนไขของคุณธรรม ได้แก่ ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน สติปัญญา และแบ่งปัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ดังแผนภาพที่ 9



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีประชากรเป้าหมายของการวิจัย คือ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งการศึกษาในเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู นักเรียน ประชาชนชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นจาก 2 กรณีศึกษา จากนั้นนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ได้ ไปตรวจสอบความเหมาะสมโดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) การดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการโดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน ประชาชนชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แบบสอบถาม มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยโดยสรุปได้ดังแผนภาพที่ 10

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



แผนภาพที่ 10 กรอบการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อความชัดเจนในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การศึกษาเชิงคุณภาพ และตอนที่ 2 การศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาในเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยการวิจัยพหุกรณีศึกษา (Multiple case study research) โดยทำการศึกษากรณีศึกษา 2 กรณีศึกษาโดยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อศึกษารูปแบบของเครือข่ายในขั้นต้น

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาภาคสนามประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ศึกษานิเทศก์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน โดยคัดเลือกจากโรงเรียนแกนนำเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง 9 โรงเรียน (ดังรายละเอียดของสถานศึกษาในหน้า 12-15) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกรณีศึกษาจากโรงเรียนแกนนำเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่กระบวนการเรียนการสอน และขยายสู่สถานศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ในลักษณะของเครือข่าย อย่างชัดเจนเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่นๆ ซึ่งจากการสอบถามคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาพบว่าสถานศึกษาที่มีลักษณะดังกล่าว ได้แก่ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย จังหวัด เพชรบุรีซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 และโรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี จังหวัดยโสธร เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1-3 เพื่อให้รูปแบบเครือข่ายที่ได้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ผู้วิจัยจึงเลือกกรณีศึกษาดังกล่าวในการศึกษารูปแบบและพัฒนาารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ และแบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย องค์ประกอบของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะ

เกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายซึ่งมีตัวอย่างของประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ดังนี้

1) ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับโครงสร้างของเครือข่ายและวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

(1) การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาของท่านมีลักษณะอย่างไร

(2) สถานศึกษาของท่านได้มีการร่วมมือกันกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร

(3) การขยายผลการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยอาศัยการขับเคลื่อนในลักษณะของเครือข่ายสถานศึกษานั้นดีหรือไม่อย่างไร

(4) เครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาควรประกอบไปด้วยบุคคล หรือหน่วยงานใดบ้าง

(5) วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีอะไรบ้าง

2) ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายและกิจกรรมของเครือข่าย

(1) บุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างไรในการดำเนินการของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

(2) ผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไรบ้าง

(3) กิจกรรมที่เครือข่ายควรจัดขึ้นในเครือข่ายควรมีกิจกรรมอะไรบ้างอย่างไร

3) ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่ายและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

(1) ท่านคิดว่าผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดจากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานมีอะไรบ้าง

(2) ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ศึกษานิเทศก์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ในโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อศึกษารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย และผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย โดยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล 2 แห่ง แห่งละ 7 วัน โดยตัวผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมีแผนการลงเก็บข้อมูลภาคสนามดังนี้

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกรณีศึกษาจากโรงเรียนแกนนำเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 โรงเรียน จาก 9 โรงเรียน และโรงเรียนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายของโรงเรียนแกนนำเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 4 โรงเรียน จากกรณีศึกษาละ 2 โรงเรียน โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล กรณีศึกษาละ 17 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครูผู้สอน 6 คน นักเรียนจำนวน 6 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง และสอบถามจากโรงเรียนเครือข่ายจาก 9 โรงเรียน โดยผู้วิจัยคัดเลือกมาจำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี และโรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รายชื่อโรงเรียนกรณีศึกษาที่เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

กรณีศึกษาที่ (ภาค)	โรงเรียน
กรณีศึกษาที่ 1 (ภาคกลางตอนบนและตะวันตก) (14 – 21 ธ.ค. 2550)	โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย 427 หมู่ 8 ถ.บ้านหุบกะพง ต. เขาใหญ่ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี 76120
กรณีศึกษาที่ 2 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง) (24 – 28 ธ.ค. 2550)	โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี 163 หมู่ 1 ตำบลกุดเชียงหมี อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร 35120

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาดังนี้

1.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยนำเอกสารและข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์แล้วนำเสนอโดยบรรยาย

1.4.2 การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมมาสรุปเป็นองค์ประกอบต่างๆของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

1.5 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายโดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.5.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูล

การสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นในระยะที่ 1 ผู้วิจัยกำหนดจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 25 คน เนื่องจากการศึกษาพบว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมโครงการวิจัยนั้น มีตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ถ้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความแตกต่างกันมาก ก็อาจต้องใช้จำนวนผู้เชี่ยวชาญมาก (ชนิษฐา วิทยาอนุมาต, 2547) และจากการศึกษาของ Macmillan (1997 อ้างถึงใน เกษม บุญอ่อน, 2522) พบว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ถ้าจะช่วยลดความคลาดเคลื่อนให้น้อยลงจนคงที่ ควรมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีจำนวนมากกว่า 17 คน เพราะจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาเกิดการสูญหายของผู้เชี่ยวชาญระหว่างทำการวิจัย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจำนวนทั้งหมด 25 คน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกดังต่อไปนี้

1) กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ ผู้ที่มีบทบาทหรือผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายด้านการจัดการเรียนการสอน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่สถานศึกษา หรืออื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่นสอนหรือวิจัยเกี่ยวกับเครือข่าย มีผลงานหรือตำราเกี่ยวกับเครือข่าย

2) กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนต้นแบบเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นโรงเรียนแกนนำเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง

3) กลุ่มครูผู้สอนที่มีประสบการณ์หรือมีบทบาทด้านการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนแกนนำเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง

1.5.2 เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 1 ฉบับ และแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ จนกว่าจะยุติกระบวนการเดลฟาย ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือดังนี้

1) การสร้างแบบสอบถามปลายเปิด

ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนามไปใช้ในการกำหนดกรอบคำถาม สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า องค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่าย ว่ามีความเหมาะสม ครบถ้วน ชัดเจน หรือไม่ อย่างไร พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีตัวอย่างแบบสอบถามในรอบที่ 1 ดังนี้ (รายละเอียดของแบบสอบถามดูในภาคผนวก ข)

2) การสร้างแบบสอบถามปลายปิด

การสร้างแบบสอบถามปลายเปิดผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญมาสังเคราะห์สร้างเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายในรอบที่ 2 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้กับมาวิเคราะห์ทางสถิติหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มัชฌิมฐานฐานนิยม แล้วสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับโดยมีข้อความเกี่ยวกับตัวบ่งชี้เหมือนกับในรอบที่สอง และเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งของค่าเฉลี่ย เลขคณิต ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่มรวม รวมทั้งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรอบที่ผ่านมา สำหรับเก็บข้อมูลในรอบที่ 3 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญใช้ประกอบในการพิจารณายืนยันคำตอบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบให้เป็นไปตามภาพรวมของกลุ่ม กรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการยืนยันคำตอบเดิมเมื่อคำตอบในรอบที่ผ่านมาอยู่นอกเหนือขอบเขตพิสัยควอไทล์ของกลุ่ม ต้องแสดงเหตุผลให้เห็นด้วย ในการคัดเลือกองค์ประกอบของแต่ละด้านผู้วิจัยพิจารณาจากฉันทามติของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาตรวจสอบการได้รับฉันทามติ คือ องค์ประกอบจะได้ฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญก็ต่อเมื่อองค์ประกอบนั้นมีค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.50 ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและฐานนิยมไม่เกิน 1.00 และค่าพิสัยระหว่าง

ควอไทล์ไม่เกิน 1.50 (Dalkey and Helmer, 1963 ; Kurth-Schai, Poolpatarachewin and Pittiyanuwat,1998) และกำหนดการแปลความหมายของมัธยฐานจากการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป	หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุนั้น เหมาะสมมากที่สุด
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50-4.49	หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุนั้น เหมาะสมมาก
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50-3.49	หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุนั้น เหมาะสมปานกลาง
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50-2.49	หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุนั้น เหมาะสมน้อย
ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50	หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุนั้น เหมาะสมน้อยที่สุดหรือไม่เหมาะสม

1.5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมรูปแบบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟาย สอบถามถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 ท่าน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามทางไปรษณีย์ 3 รอบ และการประสานงานทางโทรศัพท์ ซึ่งดำเนินการระหว่างเดือนมกราคม 2551 ถึงเดือน สิงหาคม 2551

1.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการสรุปค้นหามติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่าย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.50 ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและฐานนิยมไม่เกิน 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 (Dalkey and Helmer, 1963 ; Kurth-Schai, Poolpatarachewin and Pittiyanuwat, 1998)

ตอนที่ 2 การศึกษาในเชิงปริมาณ

ในการศึกษาเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการโดยสำรวจความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนนักเรียนศึกษานิเทศก์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ปรากฏชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือกรรมการสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ที่เปิดสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไปที่เปิดสอนระหว่างช่วงชั้นที่ 1 ถึงช่วงชั้นที่ 4 (ที่ไม่ได้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารการจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปี 2550 ในภูมิภาคต่างๆของประเทศไทย) ได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มร้อยละ 5 จึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน แต่เนื่องจากการตอบกลับของแบบสอบถามในการวิจัยโดยเฉลี่ยมีค่าประมาณร้อยละ 80 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 อ้างถึงใน ภาวิณี บุญเสริม, 2546) ผู้วิจัยจึงปรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้เป็น 480 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลตอบกลับเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีการดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มจังหวัดในแต่ละภาค จาก 6 ภาค ๆ ละ 2 จังหวัด รวมทั้งหมด 12 จังหวัด
2. สุ่มเขตพื้นที่การศึกษาจาก 12 จังหวัด ที่ได้จากการสุ่มขั้นที่ 1 จังหวัดละ 1 เขต
3. สุ่มสถานศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาจาก 12 เขต ๆ ละ 8 โรงเรียน รวม 12 เขต ได้จำนวนทั้งหมด 96 โรงเรียน ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน รวม 480 คนโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามภูมิภาคต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลจากภูมิภาคต่างๆ

ภาค	จังหวัด	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
เหนือ	1) เชียงใหม่	เขต 3
	2) เชียงราย	เขต 4
ใต้	1) กระบี่	เขต 1
	2) นครศรีธรรมราช	เขต 4
ตะวันออก	1) จันทบุรี	เขต 2
	2) สระแก้ว	เขต 2
ตะวันตก	1) เพชรบุรี	เขต 1
	2) ตาก	เขต 2
กลาง	1) อุทัยธานี	เขต 1
	2) นครนายก	นครนายก
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1) นครพนม	เขต 1
	2) สุรินทร์	เขต 3

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือกรรมการสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ การแสดงความคิดเห็นถึงความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ โดยใช้แบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบรูปแบบเครือข่ายจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่สาม ซึ่งเป็นรอบสุดท้ายของเทคนิคเดลฟาย จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 30 ชุด เพื่อปรับปรุงสำนวนภาษา และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.97 จากนั้นนำแบบสอบถามกลับมาปรับปรุงภาษา คำชี้แจง นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง (รายละเอียดแบบสอบถามในภาคผนวก ข) สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ผู้วิจัยกำหนดระดับความเหมาะสมดังนี้

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ประชาชนในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ โดยขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ประสานงานไปยังครูที่อยู่ในจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางโทรศัพท์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังตัวแทนครูผู้ประสานงานทางไปรษณีย์ ในจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ปรชาชนในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มค่าคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	รูปแบบเครือข่ายมีความเหมาะสมมากที่สุด
3.50-4.49	รูปแบบเครือข่ายมีความเหมาะสมมาก
2.50-3.49	รูปแบบเครือข่ายมีความเหมาะสมปานกลาง
1.50-2.49	รูปแบบเครือข่ายมีความเหมาะสมน้อย
1.00-1.49	รูปแบบเครือข่ายมีความเหมาะสมน้อยมากหรือไม่เหมาะสม

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	รูปแบบเครือข่ายมีความเป็นไปได้มากที่สุดในการปฏิบัติ
3.50-4.49	รูปแบบเครือข่ายมีความเป็นไปได้มากในการปฏิบัติ
2.50-3.49	รูปแบบเครือข่ายมีความเป็นไปได้ปานกลางในการปฏิบัติ
1.50-2.49	รูปแบบเครือข่ายมีความเป็นไปได้น้อยในการปฏิบัติ
1.00-1.49	รูปแบบเครือข่ายมีความเป็นไปได้น้อยมากหรือเป็นไปได้ไม่ในการปฏิบัติ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาเชิงคุณภาพ การใช้เทคนิคเดลฟาย และการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 2 กรณีศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 4 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

ตอนที่ 1 รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้เลือกกรณีศึกษา โดยเลือกจากสถานศึกษาที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ กรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย โรงเรียนในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา และกรณีศึกษาที่ 2 โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี โรงเรียนในบริบทของโรงเรียนประถมศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูล แยกนำเสนอตามรายกรณีศึกษา ดังนี้

กรณีศึกษาที่ 1 เครือข่ายโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย

1 ข้อมูลพื้นฐาน

โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี เป็นโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อตั้งขึ้นเนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 36 พรรษา เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2536 เพื่อเฉลิมพระเกียรติที่พระองค์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่องาน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งจัดการศึกษาเน้นด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ทั้งยังปลูกฝังเยาวชนให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และสามารถพึ่งตนเองได้

โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี ตั้งอยู่บนผืนดินพระราชทานบ้านหุบกะพง พื้นที่ 141 ไร่ 1 งาน 38 ตารางวา กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2537 โดยแต่งตั้งให้นายธานี กาทอง ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารโรงเรียน จัดให้มีการเรียนการสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2538 โดยใช้ศูนย์พัฒนาบุคลากร กรมสามัญศึกษา เป็นที่เรียนจนถึงวันที่ 12 มกราคม 2539 เมื่อโรงเรียนได้ก่อสร้างแล้วเสร็จจึงย้ายมาเรียนยังสถานที่ปัจจุบัน

โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี เป็นโรงเรียนสหศึกษาแบบประจำ จัดการเรียนการสอนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-6 รับนักเรียนที่เรียนดีจากพื้นที่ในเขตการศึกษา 5 ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี สมุทรสงคราม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี และเพชรบุรี มีอุปกรณ์การศึกษาครบทุกสาขาวิชา อาทิ วิชาวิทยาศาสตร์ สาขาฟิสิกส์ เคมี และชีววิทยา วิชาคอมพิวเตอร์ วิชาพลานามัย และครุภัณฑ์ประกอบด้วยห้องโสตทัศนศึกษา นับว่าเป็นสถาบันที่มีมาตรฐาน เป็นแหล่งสร้างเสริมคุณภาพชีวิตแก่เยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถ พัฒนาเยาวชนให้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทยอย่างสมบูรณ์

พันธกิจของโรงเรียน

1. สืบสานงานตามโครงการพระราชดำริ
2. มุ่งสร้างนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ มีจิตวิญญาณของความเป็นนักวิจัย นักคิดค้น และพัฒนา มีความคิดสร้างสรรค์
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคม เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

5. มีการบริหารจัดการ และการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จุดเน้นของโรงเรียน

1. สร้างผู้เรียนและบุคลากรที่มีคุณลักษณะของความเป็นผู้มีหลักคิด หลักวิชา และหลักปฏิบัติ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
3. ดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. เน้นคุณธรรมนำวิชาการ

โรงเรียนเครือข่าย โรงเรียนสมาชิกเครือข่ายโครงการเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัยเพชรบุรี มีจำนวน 12 แห่ง ดังนี้

1	โรงเรียนโยธินบูรณะ เพชรบุรี	7	โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา
2	โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา	8	โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี
3	โรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์	9	โรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยา
4	โรงเรียนดอนยางวิทยา	10	โรงเรียนป่าเต็งวิทยา
5	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เพชรบุรี	11	โรงเรียนบ้านลาดวิทยา
6	พรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี	12	โรงเรียนแก่งกระจานวิทยา

2. รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากข้อมูลกรณีศึกษาที่ 1

ในการนำเสนอผลวิเคราะห์การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านโครงสร้างของเครือข่าย
- 2.2 ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย
- 2.3 ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย
- 2.4 ด้านกิจกรรมของเครือข่าย
- 2.5 ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย
- 2.6 ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

2.1. ด้านโครงสร้างของเครือข่าย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านโครงสร้างของเครือข่าย พบว่า ลักษณะของโครงสร้างของเครือข่าย ควรประกอบด้วยสถานศึกษาที่เป็นแกนนำหรือเรียกว่าแม่ข่าย ทำหน้าที่ในการประสานงานและเป็นหน่วยงานหลักในการทำงานของเครือข่าย มีสถานศึกษาที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายหรือที่เรียกว่า ลูกข่าย เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมของเครือข่าย มีคณะกรรมการที่มาจากสถานศึกษาในเครือข่ายทำหน้าที่ต่างๆในเครือข่าย มีการประสานงาน เชื่อมโยงกัน ระหว่างแม่ข่ายกับลูกข่าย และระหว่างลูกข่าย เพื่อร่วมมือในการทำงาน นอกจากนี้ในโครงสร้างของเครือข่ายควรมีหน่วยงานต่างๆ ให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานต่างๆในชุมชน รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านโครงสร้างของเครือข่าย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อประสานงานกับสมาชิกในเครือข่าย และมีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกของเครือข่ายและดำเนินกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย

ลักษณะของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรเป็นลักษณะของเครือข่ายแนวนอน หรือเครือข่ายกระจาย มีสถานศึกษาที่เป็นแกนนำเครือข่ายหรือแม่ข่าย มีสถานศึกษาอื่นๆที่เป็นสมาชิกเครือข่ายหรือลูกข่าย สามารถเชื่อมโยงการทำงานจากแม่ข่ายสู่ลูกข่ายและมีการประสานงานจากลูกข่ายกับลูกข่ายด้วยตนเอง มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายทั้งด้านงบประมาณ ด้านวิทยากร รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...พีคิดว่าเครือข่ายน่าจะมึลักษณะเป็นแบบที่ 1(ที่ที่รูปแบบเครือข่ายแนวนอนหรือเครือข่ายกระจาย) คือ มีแม่ข่ายเป็นหลัก แล้วลูกข่ายก็มารวมกับแม่ข่าย มันเข้มขึ้น น่าจะดีกว่า...”

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

“ (ดูภาพเครือข่ายกระจาย) โรงเรียนนี้ติดต่อโรงเรียนนี้ได้ แบบนี้จะดีกว่า บางครั้งพอเราไป ไม่ใช่ศูนย์รู้คนเดียว บางครั้งโรงเรียนนี้อาจจะเริ่มรู้ เริ่มเก่งถ่ายทอดให้คนอื่นได้ จะได้ไม่มาหนักที่ตรงนี้ที่เดียว อยู่ใกล้ๆ มาถามตรงนี้ก็ไดั แทนที่จะ

มาแบบรวมศูนย์ มันหนักอยู่ที่เดียว บางที่ข้อมูลอาจารย์เขาจะเก่ง แต่ลูกชายไม่รู้เรื่อง บางเรื่อง”

ครู โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“รูปแบบที่ 2 กระจาย เพราะผมว่าการที่จะทำอะไรก็แล้วแต่ มันควรจะ เป็นเครือข่าย ไม่ควร กระจุกตัว เพราะการกระจุกตัว อำนาจการต่อรองมันไม่ดี นัก เหมือนการมีอำนาจแล้วมันมากระจุกตัวอยู่ที่คนนั้นมากเกินไป เพราะฉะนั้น ผมว่า แล้วผลที่ได้มันไม่มาก แต่ถ้าเป็นแบบลูกข่ายกระจายกันไป แม้ข่าย กระจายกันไปเนี่ย เราสู้พอๆกัน โครงการนี้จะสมบูรณ์กว่า”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

2.1.2 มีคณะกรรมการของเครือข่ายที่มาจากสถานศึกษาในเครือข่าย เพื่อร่วมวางแผนการดำเนินงานของเครือข่าย มีการวางเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของเครือข่าย

การดำเนินงานของเครือข่ายควรมีลักษณะการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการโดย เลือกลงจากสถานศึกษาที่เป็นสมาชิก หรือหน่วยงานในชุมชนร่วมมือกันวางแผนและกำหนดบทบาทหน้าที่ กิจกรรมของเครือข่าย ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...อยากให้แต่ละโรงเรียนมาช่วยกันพวกที่เป็นแกนกลางผู้นำต้องมีการ เรียกอบรมประชุม เอางานไปทำ ได้ผลอย่างไรก็ต้องมีการประชุมกัน ว่าเรา ดำเนินไปได้ผลไหม ขยายไปสู่ชุมชน สู่คนที่สนใจไหม...”

ครู โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“...ในส่วนตัวของพี่เองคิดว่าการทำงานควรจะให้ทุกคนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมในรูปกรรมการนะ เพราะถ้าคนไหนไม่ได้เป็นกรรมการเขาก็ไม่ยากทำ ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกรรมการของเครือข่าย เพื่อช่วยกันวางแผนและ ดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย ...”

ครู โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย

2.1.3 มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย และระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย

การเชื่อมโยงของเครือข่ายเพื่อการติดต่อประสานความร่วมมือและการกระจายข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในเครือข่ายควรมีการติดต่อกันอยู่เสมอระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายกับลูกข่ายรวมทั้งระหว่างลูกข่ายด้วยกันเอง การทำงานจึงจะเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของเครือข่าย ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การอยู่ร่วมกันเราต้องมีการประสาน ซึ่งงานของเราก็มีศูนย์พัฒนาที่ดิน อส. มีค่ายตำรวจตระเวนชายแดน มีวัด อย่างเราก็จะได้ประสาน อย่างเมื่อวานก็มีทั้งอส.และตำรวจตระเวนชายแดนก็เข้ามา บอกเราต้องช่วยกัน เราต้องประสานกัน ในเรื่องการเผยแพร่ให้ความรู้ ในการอยู่ของพวกเรา เราต้องร่วมมือร่วมมือกัน คือเราพยายามดึงเรื่องเก่าๆ เราจะมีภาระลงแขก การช่วยกัน ซึ่งไม่ค่อยมีแล้ว เราก็มารื้อฟื้นของเก่ามาใช้ ช่วยกัน ไม่ต้องใช้เทคโนโลยีอะไรมากมาย ร่วมไม้ร่วมมือกัน ใครสามารถตรงไหน ก็ให้เขาเป็นผู้นำ เราก็เป็นผู้ตาม บางครั้งเราก็เป็นผู้นำ เขาเป็นผู้ตาม เรียกว่าการประสานความคิด เป็นการประสานการกระทำ ช่วยเหลือกัน มุ่งไปสู่ความพอเพียง...”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“...การประสานงานเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่าง โรงเรียนแม่ หรือแม่ข่าย จำเป็นต้องให้มีเกิดขึ้นนะนอกจากนี้ก็น่าจะมีการประสานงานกันระหว่างลูกข่ายด้วยกันเองเพราะบางครั้งการติดต่อกับโรงเรียนแม่ไกลกว่า โรงเรียนที่อยู่ใกล้กันก็น่าจะประสานงานและช่วยเหลือกันได้...”

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

“...น่าจะเป็นแบบนี้ (กระจาย) นี้ก็คือเรา ไปสู่เครือข่าย บางสถานที่อย่างป่าเต็ง นี้เป็นแก่ง เขาไม่ยิงตรงมาที่เราก็ได้ เพราะเค้าใกล้กัน... อย่างประดุมก็อยู่ใกล้ๆกัน จะสะดวกมากกว่า.....”

ครู โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย

2.1.4 มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วิทยากรและด้านอื่นๆ สำหรับดำเนินงานในเครือข่าย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ สมาคม ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา วัด ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน

การทำงานของเครือข่ายควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆเป็นอย่างดี เช่น องค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น ชมรม สมาคมต่างๆ ชุมชนรวมทั้งกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน โดยการเข้ามาด้วยจิตอาสา ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...พี่ว่าเครือข่ายจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องการมวลชน ทั้งภาครัฐและเอกชน การดึงอบต สมาคมต่างๆมาร่วมด้วยจะเป็นผลดีต่อเครือข่ายได้พี่ว่า แหล่งคนเหล่านี้จะเป็นทั้งแหล่งงบประมาณและวิทยากรให้กับเครือข่ายได้เป็นอย่างดี...”

ศึกษานิเทศก์ สพท.เพชรบุรี เขต 2

“...โรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนที่ส่วนมากใช้งบประมาณจากการสนับสนุนจากธนาคารไทยพาณิชย์ และหน่วยงานอื่นๆที่พอให้การช่วยเหลือได้...”

ศึกษานิเทศก์ สพท.เพชรบุรี เขต 2

“...คือ ผมว่า ต้องมองที่หน่วยงานก่อน ไม่ว่าจะหน่วยงานเอกชน หรือของรัฐ เป็น mind mapping เชื่อมโยงกัน เป็นวัดก็ได้ อนามัยก็ได้ ตรงนี้ก็พอเพียงได้เลย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาล โรงพยาบาล อบต. คือผมมองไปที่องค์กรก่อนที่จะต้องร่วมมือกันแล้วมองไปที่ตัวบุคคลในนั้น...”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“...ผมคิดว่าน่าจะมีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนนะครับ เช่น หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นและภาคเอกชน ...”

ครู โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย (สนทนากลุ่ม)

2.2. ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

จากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลจากสถานศึกษาในกรณีศึกษาที่ 1 ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย สรุปได้ว่าการดำเนินงานของเครือข่ายควรมีจุดประสงค์หลักคือ

เพื่อ ขยายผล ให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกันในเครือข่าย รวมทั้งเกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ขยายผล ให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าควรเน้นเรื่องการขยายผลให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ขยายผลให้แต่ละโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยน เข้าค่าย ใกล้เคียง รู้จักกันมากขึ้น”

นักเรียนชาย โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

“ให้ความรู้แก่เครือข่าย บุคลากร เกิดความตระหนัก ส่วนมากใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เกิดความยั่งยืน”

ผู้บริหาร โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย

“อย่างน้อยต้องให้เด็กวิเคราะห์เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ได้ก่อนเอามาใช้ในชีวิตประจำวันให้ได้”

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

2.2.2 เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ในโรงเรียนเครือข่าย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย คือวัตถุประสงค์หนึ่งของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากการทำงานร่วมกันควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน แบ่งปันความรู้ที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกันในเครือข่าย เพื่อความสำเร็จและสามัคคีของเครือข่าย ดัง คำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...อันแรก ให้เขารู้ เข้าใจในคำว่า แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่เขามาเข้าใจแนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ถ้าเขาเข้าใจ เขาสามารถทำอะไรได้ทุกอย่าง ถ้าเข้าใจแล้ว น่าจะนำไปใช้ ต้องประยุกต์ให้เข้ากับสภาพของแต่ละท้องถิ่น ประเมิน แลกเปลี่ยน และมานำเสนอ.....”

ครู โรงเรียนจุฬารามราชวิทยาลัย

“ขยายผลให้แต่ละโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยน เข้าค่าย ใกล้เคียง รู้จักกันมากขึ้น”

นักเรียนชาย โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

“แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โรงเรียนนี้ทำกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงทำอะไรบ้าง ประสบความสำเร็จเพียงไหน มีปัญหาอุปสรรคอะไร โรงเรียนนี้ทำกิจกรรมเดียวกันไหม ประสบความสำเร็จเหมือนกันไหม เพราะอะไร เป็นการพัฒนาตัวเอง”

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

2.2.3 มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน

นอกจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อเสนอแนะอีกประเด็น คือ การแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ร่วมกัน เช่น โรงเรียนที่มีแหล่งเรียนรู้ที่ดี สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ดีและเหมาะสมก็สามารถนำมาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่ายได้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเรื่องปกติอยู่แล้ว เช่นน้องทำปาล์ม ผมทำสบู่ดำ เราก็มาเปรียบเทียบกัน เมื่อมีการทำเศรษฐกิจพอเพียงต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ...พูดคุยกัน”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“...อันแรก ให้เขารู้ เข้าใจในคำว่า แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่ เขามาเข้าใจแนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ถ้าเขาเข้าใจ เขาสามารถทำอะไรได้ทุกอย่าง ถ้าเข้าใจแล้ว น่าจะนำไปใช้ ต้องประยุกต์ให้เข้ากับสภาพของแต่ละท้องถิ่น ประเมิน แลกเปลี่ยน และมานำเสนอ.....”

ครู โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย

“ให้เด็กแต่ละโรงเรียน ให้มีกิจกรรมรยาท ไต่ไปเป็นครูหรือผู้ใหญ่ ผู้เฒ่า ผู้แก่ ก็ริยากี่ต้องเคารพอ่อนน้อม วางตัวได้อย่างเหมาะสม มีอะไรก็แลกเปลี่ยนกัน มันต้องฝึกตั้งแต่ตอนเด็กๆ ให้อ่อนดัดง่าย ไม่แกดัดยาก ฝึกแต่ตอนนี้ดี ให้เด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งโรงเรียน ที่นี้ดีอย่างหนึ่ง ที่หนึ่งดีอีกอย่างหนึ่งเอามาแลกเปลี่ยนกัน...”

ปราชญ์ชุมชน โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

2.2.4 เพื่อเกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

วัตถุประสงค์จากการดำเนินงานของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าการดำเนินงานของเครือข่ายควรคำนึงถึงความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา คือการดำเนินงานอย่างจริงจัง ส่งเสริมการขับเคลื่อนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ให้ความรู้แก่เครือข่าย บุคลากร เกิดความตระหนัก ส่วนมากใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อน ไม่ใช่ทำตามสมัยนิยมเท่านั้น”

ผู้บริหาร โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย

“การขับเคลื่อนตัวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังที่น่าจะเป็น
วัตถุประสงค์ของเครือข่ายนะเพราะหากไม่ตั้งไว้ก็จะทำกันไม่นานไม่ต่อเนื่อง

ครู โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“วัตถุประสงค์อยากให้ทุกคนมีความเข้มแข็ง โรงเรียนมีความเข้มแข็ง
เครือข่ายมีความเข้มแข็ง ยืนอยู่บนขาของตนเองได้ โดยไม่รบกวนคนอื่น ร่วมกัน
ขับเคลื่อนจริงๆ...”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

2.3. ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู นักเรียน ศิษยานิเทศก์ ประชาชนชุมชนหรือภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น สามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายการจัดการเรียน
การสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าการกำหนดบทบาทหน้าที่
ของสมาชิกเครือข่ายควรพิจารณาจาก โครงสร้างของเครือข่าย โดยแยกเป็นบทบาทหน้าที่ของ
สถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย สถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจน
หน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย

สถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายควรมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ
และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาลูกข่ายเป็นแบบอย่าง ให้
คำปรึกษาในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการ
ดำเนินงานของเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อ
ประชาสัมพันธ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“บทบาทหน้าที่ของแม่ข่ายคือประสานให้ความรู้ จัดอบรม ให้ความรู้แก่
สมาชิกของเครือข่าย”

ผู้บริหาร โรงเรียนจุฬารัตนวิทยา

“แม่ข่ายควรเป็นผู้นำเขา คืออยากให้เขาศึกษาอะไร ก็ต้องประชุม ตกลง
ในที่ประชุมว่าเราจะทำอะไรกัน พอทำตามระยะเวลาที่ประเมินผลกัน”

ครู โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“อย่างแรก ต้องให้ความรู้กับลูกชาย เป็นการอบรม แล้วต้องช่วยเหลือให้
คำแนะนำแก่โรงเรียนอื่นๆ”

ครู โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย

“บทบาทหน้าที่ของแม่ชาย หนึ่ง แม่ชายให้ความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนกับลูก
ชาย สนับสนุนสื่อให้กับโรงเรียนอื่นๆ”

ครู โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย

“จะต้องมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ โดยที่ใครอย่างไร นี่อีกเรื่องหนึ่ง ถ้า
เราไม่เชี่ยวชาญ ก็หาผู้เชี่ยวชาญมา ก็เป็นนิเทศมี ดีเวิร์ดอยู่ 3 คำ ส่งเสริม
สนับสนุน พัฒนา ...ทั้งความรู้ความเข้าใจ ผู้มีส่วนร่วม ลักษณะนี้ มีการเผยแพร่
ข้อมูลสู่โรงเรียนอื่นๆ ครั้งแรกต้องให้ความรู้ก่อน นำเสนองานถ้าจุฬารัตนจะ
นำเสนองานด้วยให้เห็นภาพความสำเร็จไปด้วย”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่เพชรบุรีเขต 2

2.3.2 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายหรือลูกข่าย

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นลูกข่ายสรุปได้ว่า
สถานศึกษาลูกข่ายต้องให้ความร่วมมือกับแม่ชายในการร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน
กิจกรรม โครงการของเครือข่าย ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา
และผู้ปกครอง ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน
ชีวิตประจำวัน ลูกข่ายมีการแสวงหาความรู้และเรียนรู้การทำงานจากแม่ชาย และหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ชายต่อไป ส่งเสริม สนับสนุนครูให้
นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน
ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...2 ลูกข่ายต้องเตรียมตัวเพื่อขยายต่อไป...”

ครู โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย

“...ก็เหมือนกันต้องปฏิบัติจริงเหมือนกัน คือต้อง พอเป็นลูกชายแล้วต้องปฏิบัติจริงเหมือนกันไม่ใช่พอเป็นลูกชายแล้ว เขาบอกก็พยักหน้าอย่างเดียว ต้องทำ เพราะต่อไปลูกชาย ต้องกลายเป็นแม่ชาย ต้องเป็นแม่ปุเหมือนกัน ต้องทำจริง แล้วส่งต่อไปให้โรงเรียนอื่นๆ คือมันจะเป็นเครือข่ายเรื่อยๆ เป็นใยแมงมุมไปเรื่อยๆ..”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“ต้องมีหน้าที่ทำตามที่ประชุม ที่ตกลงกัน นำเสนอ และประเมินผล พิจารณาว่าต้องทำแบบนี้ใหม่ หรือไม่ทำ”

ครู โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“ต้องให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ให้ข้อมูลและพัฒนาตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้”

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

“ส่วนมากรับประโยชน์กับแชร์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความก้าวหน้าในงานของตนตามนโยบาย เผยแพร่ใหม่ ตอนนี้อย่างไม่ชัดเจน แต่ถ้าเป็นคุณธรรม นำความรู้ เปิดบ้านได้นะ 14 โรง เผยแพร่ความรู้ เขาเรียนจัดการองค์ความรู้ คือเรื่องเล่า เป็นเรื่องเล่า ถ้านักวิชาการ ก็บอก Best Practice”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2

2.3.3 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงานของเครือข่ายอย่างจริงจัง ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ที่ว่าบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาน่าจะให้การช่วยเหลือทางด้านงบประมาณในการดำเนินงานของเครือข่าย และให้การสนับสนุนด้านวิทยากรตามโอกาส คือแล้วแต่จังหวะ”

ครู โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“เขตก็น่าจะมาสสนับสนุน มีคำสั่งจากเขต อย่างเราเรียกประชุมก็จะมาน้อย แต่ถ้าเป็นเขตจะมาเยอะ งบประมาณอย่าง อบต. ที่เขาเวิร์คๆ เขาก็สนับสนุนให้อีก...”

ครู โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“เขตก็น่าจะลงมาดู มาดูตามโรงเรียนบ้าง อยากให้มาดูมาช่วยกันมันต้องกระตุ้น”

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

2.3.4 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายในชุมชน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายในชุมชนควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วิทยากรและด้านอื่นๆ สำหรับดำเนินการในเครือข่าย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ สมาคมผู้ประกอบการ คณะกรรมการสถานศึกษา วัด ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆของรัฐ และเอกชน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“นอกจากโรงเรียนเราเองก็จะมีสำนักงานเกษตร ที่เกษตรอำเภอดูแลอยู่นะ ผมว่าทุกหน่วยงานนะ ไม่เฉพาะสำนักงานเกษตร ผมว่าทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกคนก็รู้ก็รับไปทำงาน ก็มีแนวคิดของทุกสถาบัน โรงพยาบาล อำเภอ สถานีตำรวจก็มีของเขา งานตรงนี้ถ้ามาเกี่ยวข้องร้อยยกกันออกไปด้วยกัน แบ่งปันความรู้ ตรงนี้ขาด ตรงนั้นยังไม่เต็ม เต็มเต็ม ผมว่าทุกหน่วยงานทำแล้ว งานมันมันก็จะมีความสุข”

ผู้บริหาร โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

“จริงๆแล้วนะ อบต. เขามีนโยบายเยอะน่าจะสนับสนุนการทำงาน ของเครือข่ายได้นะส่วนสำนักงานเกษตร ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ต่างๆอาจให้การสนับสนุนด้านวิทยากรและแหล่งเรียนรู้ ทำให้เครือข่ายของเราแข็งแรง”

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

“งานบางงานที่โรงเรียนเราไม่ถนัดเราไม่รู้ เขาก็น่าจะหาวิทยากรมาถ่ายทอดให้เรานะ แทนที่เราจะถ่ายทอดแค่โรงเรียนถ้าเราช่วยกันก็จะประหยัด งบประมาณในการดำเนินงานคุ้ม ประหยัด พอเพียงนะ”

ครู โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย

2.4 ด้านกิจกรรมของเครือข่าย

การจัดกิจกรรมของเครือข่าย นับเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินการของเครือข่ายประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด จากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล สรุปได้ว่า ควรมีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในเครือข่าย มีการจัดนิทรรศการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พบปะกัน มีการประชุมคณะทำงานตามความเหมาะสม มีการนิเทศประเมินผลการทำงานของเครือข่าย และมีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่าย โดยจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ รวมทั้งเผยแพร่ผลงาน ให้หน่วยงานอื่นๆ ได้รับทราบและได้เรียนรู้เป็นแบบอย่างตามความเหมาะสม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.4.1 การจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่ายได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมแรกที่เครือข่ายต้องดำเนินการคือควรการจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่ายได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของครูและบุคลากรทางการศึกษาสำหรับใช้ในการถ่ายทอดให้กับนักเรียนต่อไป ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เรื่องนี้จะไม่สำเร็จได้ถ้าครูไม่เข้าใจเศรษฐกิจพอเพียง เพราะการนำไปใช้จะยาก ทั้งการวิเคราะห์ การสอดแทรกในแผน ถ้าไม่เข้าใจก็จะเกิดจากการตัดปะ มากกว่านำเศรษฐกิจพอเพียงมาปะไว้ แต่พอสอนจริง ๆ ก็ไม่ได้ใช้ วิเคราะห์หลักสูตรไปเขียนแผนให้รู้ว่าจะเอาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในส่วนใด ดังนั้นสิ่งแรกที่เครือข่ายต้องทำคือให้ความรู้กับสมาชิกก่อน”

ครู โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย

“ต้องดูวงรอบการพัฒนาว่าเขาวางรอบการพัฒนาไว้อย่างไร เขาวางขั้นตอนที่ 1 ไว้ว่า ให้ความรู้ แล้วก็การนำความรู้สู่ชั้นเรียนเครือข่ายต้องเอาลูกข่ายทั้งหมดไปจัด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาเอาข้อดีของแต่ละโรงเรียน...”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“จัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มันจะเป็นช่องทางที่ใกล้ชิดเคียงกัน เอาครุมาอบรมร่วมกัน “

ครู โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย

2.4.2 การจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่าย เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย

การจัดนิทรรศการเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าเครือข่ายควรมีการจัดนิทรรศการในเครือข่ายเพื่อเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย โดยนำเรื่องเด่นที่ทำแล้วมาให้เพื่อนในเครือข่ายได้เรียนรู้รับรู้ร่วมกัน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“คือต้องมีการจัดนิทรรศการ คือเอาของจริงมาดูกัน สำคัญมาก ในรอบปี การที่เราจะประเมินต้องเอาผลงานจริงมา จัดนิทรรศการ เอาผลจริงมา ว่าทำอะไรบ้าง ว่าเครือข่าย องค์กรต่างๆ ทำอะไรกันบ้าง หรือจัดนิทรรศการเป็นภาพรวม หรือจัดเป็นเครือข่ายเรา คือเธอได้ทำจริงได้ให้เด็ก ได้เรียนรู้ ถึงการปฏิบัติ”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“ควรมีการจัดนิทรรศการปีละครั้งหนึ่ง โชว์ผลงานในแต่ละโรงว่าทำอะไร มาบ้าง ไปเสนอเขาว่าแต่ละโรงขับเคลื่อนไปแค่ไหน ปีหนึ่งสักครั้งหนึ่ง ว่าไปถึงไหนแล้ว ผิดพลาดยังไง จะได้ช่วยกันแก้ไข”

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เพชรบุรี

“...ขั้นตอนสุดท้าย คือเปิดบ้าน ให้มีส่วนร่วม คือ ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา แต่ถ้าเครือข่ายจะทำ เครือข่ายต้องเอาลูกข่ายทั้งหมดไป จัด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาเอาข้อดีของแต่ละโรงเรียน...”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบุรีเขต 2

2.4.3 การจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

จากการสัมภาษณ์นักเรียนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของเครือข่ายว่า อยากให้เครือข่ายจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน เช่น ค่ายเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เด็กนักเรียนมีบทบาทกันในการจัด ร่วมกันวางแผน และดำเนินกิจกรรม เพื่อฝึกประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...อยากให้มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนครับ เช่น ค่าย โดยการนำนักเรียนมา เข้าค่ายกิจกรรมความพอเพียง โดยให้เด็กได้วางแผนและมีบทบาทในการจัดฐานต่างๆ เช่นที่มีวิทยานิพนธ์เล่นกิจกรรมอย่างนี้ครับ ...”

นักเรียนชาย โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี

“...ครูควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน นักเรียนก็เหมือนกัน ควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน อาจจะเป็นค่ายก็ได้ ให้เขามานำเสนอแนวคิด เพราะหากมาระดมความคิดมาจัดค่าย อย่างนี้ เราจะได้รู้ว่าคนอื่นคิดยังไง.”

นักเรียนชาย โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี

“เข้าค่ายครับ จัดรวมกันระหว่างครูนักเรียน ”

นักเรียนชาย โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เพชรบุรี

2.4.4 การจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของเครือข่าย สรุปได้ว่าเครือข่ายควรมีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อย 2 ครั้งในหนึ่งภาคเรียนเพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงานรวมทั้งประเมินการทำงานของเครือข่ายในแต่ละภาคเรียน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ต้องจัดประชุมให้แต่ละโรงเรียนให้ได้ขับเคลื่อนไปแค่ไหน ...”

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

“...การประชุมสัมมนาก็ได้ เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว เด็กไปอบรมแกนนำที่จุฬารัตนมา ก็มีการ พรีเซนต์แต่ละโรงเรียน”

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เพชรบุรี

“...ควรมีกรรมการในเครือข่าย อาจจะได้เลือกกันมาจากเครือข่าย ให้กลุ่มนี้เป็นแกนนำในการทำงาน มีการประชุมกันบ้างอย่างน้อยเทอมละ 2 ครั้ง เพื่อวางแผนกันทำงานว่าจะทำอะไรบ้าง...”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

2.4.5 การนิเทศและประเมินผลการทำงานของเครือข่ายจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย

การนิเทศติดตามและประเมินผลโครงการเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ควรทำในเครือข่ายกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการนิเทศและประเมินผลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย เช่น ประเมินว่าผลงานที่เกิดขึ้นดีมาน้อยเพียงใด มีสิ่งใดบ้างที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เครือข่ายดำเนินกิจกรรมต่อไปได้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การนิเทศติดตามเป็นอีกรายการหนึ่งที่เครือข่ายควรทำ เพราะเมื่อเราดำเนินกิจกรรมไปแล้วต้องมีการกลับมาดูโดยผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับสู่เครือข่ายเพื่อการพัฒนา”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบุรีเขต 2

“...ควรมีการมานิเทศบ้าง แต่ไม่ใช่มาประเมินดีไม่ดีย่างเดียวจนควรมีการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับเครือข่าย เสนอแนะว่าควรปรับปรุงอะไรบ้าง อะไรดีบ้าง คนนิเทศอาจมาจากเขตหรือผู้ที่รู้ในเรื่องนี้จริงๆ ...”

ครู โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี

“...เราไม่ควรลืมการนิเทศติดตามการทำงานของเครือข่าย เพราะเมื่อทำงานไม่ประเมินเราก็ไม่รู้ว่าจะทำแล้วดีไหมคุ้มไหม..”

ผู้บริหาร โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี

2.4.6 การนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ หรือการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู นักเรียน เกี่ยวกับกิจกรรมของเครือข่าย ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของเครือข่ายอีกประการหนึ่งว่า ควรมีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เครือข่าย และให้คนทั่วไปได้เรียนรู้การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม ดังข้อมูลต่อไปนี้

“...ข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเราควรมีการประชาสัมพันธ์ให้คนภายนอกรู้ว่าเราทำอะไรกันบ้างทางอินเทอร์เน็ตก็ได้ทุกวันนี้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายขึ้น หรือทำจดหมายข่าวก็ได้...”

ครู โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย

“ ต้องดูวงรอบการพัฒนาว่าเขาวางรอบการพัฒนาไว้อย่างไร เขาวางขั้นตอนที่ 1 ไว้ว่า ให้ความรู้ แล้วก็การนำความรู้สู่ชั้นเรียน แข่งขันจัดกิจกรรมอะไรก็ได้ อย่างน้อยให้เกิดดอกเกิดผล ในโรงเรียนก็ทำอย่างนี้ ขั้นตอนสุดท้ายคือเปิดบ้าน ให้มีส่วนร่วม คือ ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา แต่ถ้า

เครือข่ายจะทำ เครือข่ายต้องเอาลูกข่ายทั้งหมดไปจัด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาเอา
ข้อดีของแต่ละโรงเรียน รวมทั้งประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต หรือวารสาร ”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

2.5 ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย

การทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ หากดำเนินการตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของเรื่อง
นั้นๆ สิ่งที่จะเกิดตามมาคือ ที่ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น การดำเนินการของเครือข่ายการจัดการเรียนการ
สอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็เช่นกันผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมา
จากการดำเนินงานของเครือข่ายก็เป็นสิ่งที่ต้องคำนึง และยึดเป็นแนวทางในการทำงาน จากการ
สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเครือข่าย เกี่ยวกับผลลัพธ์ที่อยากให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของ
ได้แก่ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนใน
ชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง ให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ มีความสามารถ
นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้อย่าง
เหมาะสม รวมทั้งประชาชนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยมี
รายละเอียดจากการสัมภาษณ์ดังนี้

2.5.1 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนในชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลคาดหวังว่าผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในเครือข่าย
ในประเด็นหลักคือ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ
ต่อเนื่อง ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...หากการทำงานของเครือข่ายประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์
ของเครือข่าย ภาพที่เราจะเห็นคือ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียน
ต่างๆไปจะเป็นจริง และต่อเนื่อง...”

ครู โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัยเพชรบุรี

“...ผมว่าความภาคภูมิใจ ที่โรงเรียนหรือชุมชนทำได้ เป็นแรงบันดาลใจ ให้
ครู เด็ก และชุมชน ทำต่อ เพราะฉะนั้นผลเกิดที่ตัวเด็ก ถ้าเด็กได้รับสิ่งที่ดีๆ เมื่อเขา
จบไปเขาก็สามารถอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข สามารถแนะนำคนอื่นได้
แนะนำพี่น้อง เพื่อนฝูง เขารู้ว่าทำอย่างไรแล้วประสบความสำเร็จ เขาก็ไปขยาย
ผลได้ ขยายผลโดยเราได้มาอย่างนี้ จากที่ไปเป็นเครือข่ายเขา แล้วเราประสบ

ความสำเร็จ เรามีความรู้ความสามารถแล้ว เราก็ไปถ่ายทอดให้เพื่อนฝูงพี่น้องทำให้อยู่ได้อย่างพอเพียงไม่รบกวนคนอื่น เมื่อไม่รบกวนคนอื่น ต่างคนต่างมีกินมีอยู่ ไม่ไปรบกวนคนอื่น ก็อยู่อย่างมีความสุข ประเทศชาติก็จะไม่มีปัญหาเหมือนในปัจจุบัน...”

ครู โรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยเพชรบุรี

2.5.2 การประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ นักเรียน ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในเครือข่าย เมื่อเครือข่ายประสบผลสำเร็จคือ ให้สมาชิกในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ส่วนย่อยที่เราเผยแพร่ นั้น สามารถไปเผยแพร่ให้กับคนที่ไม่รู้ได้ ให้มีความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น นำไปใช้ในวิถีประจำวันได้..”

นักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

“...เกิดผลกับเด็ก มีมนุษยสัมพันธ์ดีมาก เด็กได้พบปะกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แล้วเด็กสามารถนำไปใช้ในวิถีประจำวันของเขาได้..”

ปราชญ์ชุมชน โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“...อย่างน้อย อันดับแรก เกิดกับตัวนักเรียน นักเรียนในเครือข่ายนั้นมีความคิด ตระหนักในคุณค่าของความพอเพียง และสามารถดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง จากกลุ่ม จากโรงเรียนนั้นเลย...”

ผู้บริหาร โรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยเพชรบุรี

“...นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่นที่บ้านผมเป็นร้านอาหารพอถึงเวลาเปิดร้านในตอนเย็นเราก็ไม่ได้เปิดไฟหมดจากเดิมที่เคยเปิดทุกดวงก็เปลี่ยนมาเปิดเฉพาะจุดที่มีแขกนั่ง ปริมาณไฟฟ้าที่ใช้ก็ให้แสงสว่างพอจะครบ และทุกคนที่ร้านก็คำนึงถึงความเหมาะสมพอประมาณครับ...”

นักเรียน โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

2.5.3 การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากเครือข่ายหากการดำเนินงานของเครือข่ายประสบผลสำเร็จคือ ให้ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...หากการทำงานของเครือข่ายประสบผลสำเร็จ ผมว่าครูในโรงเรียนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายจะมีความเข้าใจ ในหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ตรงกัน ถูกต้อง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม...”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“...สำคัญที่สุดคือ ครูต้องเข้าใจตัวปรัชญา หากครูไม่เข้าใจ นำไปสอนนักเรียน ก็จะคิดว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเพียงการเกษตร ปลูกผักเลี้ยงปลา แต่จริงแล้วตัวหลักปรัชญาคือการดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หากได้รับการถ่ายทอดจากเครือข่ายข้อมูลจะไม่เพียงไปนะผมว่า...”

ครู โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย

2.6 ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล สรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายต้องมีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณรวมทั้งเป็นวิทยากรให้ความรู้ รวมทั้งความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของสมาชิกในเครือข่ายและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

2.6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ

ผู้บริหารนับเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการทำงานของเครือข่าย หากผู้บริหารมีความเข้าใจในตัวปรัชญา มีความรู้เพียงพอ และให้การสนับสนุนครู

ตลอดจนเครือข่าย ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยแรกที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายดึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การทำงานในลักษณะนี้นะ ผู้บริหารต้องเอาด้วย ต้องคอยดู ทั้งช่วยเหลือ สนับสนุน ครูอยู่เสมอไม่ใช่ว่าครูทำแต่ผู้บริหารสนใจเรื่องอื่นถ้าโรงเรียนไหนเป็นลักษณะอย่างนี้ก็คงไม่รอด...”

ครู โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย

“...ผู้บริหารสำคัญนะ ต้องเล่นด้วย แต่ส่วนใหญ่ผู้บริหารก็เห็นด้วยนะ แต่ที่เห็นนะ ผอ.ไม่ค่อยเจาะไปที่การทำแผนเท่าไร คือก็รับว่า โรงเรียนเข้าร่วมเศรษฐกิจพอเพียงนะ แต่ผลที่ออกมามันยังไม่ค่อยชัดเป็นรูปธรรม...”

ครู โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย

“...ความร่วมมือของผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเขตพื้นที่ ถ้าบุคคลเหล่านี้ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ให้ความร่วมมือความสำเร็จก็ไม่เกิด หากให้ความร่วมมือร่วมใจ ผมว่าเกิด...”

ผู้บริหาร โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เพชรบุรี

2.6.2 เครือข่ายได้รับ การส่งเสริม สนับสนุนจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่นๆของรัฐ และเอกชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลให้ข้อคิดว่า นอกจากความร่วมมือของสมาชิกในเครือข่ายแล้ว อีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานของเครือข่าย คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานของท้องถิ่น สมาคมผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา รวมทั้งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่สามารถสนับสนุนเครือข่ายได้ ไม่ว่าจะ เป็นงบประมาณหรือวิทยากรที่จะให้ความรู้กับสมาชิกในเครือข่าย ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...อันดับแรก ความร่วมมือของสมาชิก ของเขตฯ เขตต้องให้การสนับสนุน ไม่ใช่เรื่องงบประมาณก็ได้ ผู้บริหารสำคัญนะ ต้องเล่นด้วย แต่ส่วนใหญ่ผู้บริหารก็เห็นด้วยนะ แต่ที่เห็นนะ ผอ.ไม่ค่อยเจาะไปที่การทำแผนเท่าไร คือก็รับว่า โรงเรียนเข้าร่วมเศรษฐกิจพอเพียงนะ แต่ผลที่ออกมามันยังไม่ค่อยชัดเป็นรูปธรรม...”

ครู โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย

“...เครือข่ายไม่ควรทำงานกันลำพัง ควรนำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมามีส่วนร่วมในการทำงาน เช่น อบต.มิ่งบประมาณ ไทยพานิช มิ่งบประมาณ หน่วยงานที่มีวิทยากร เราควรนำเขามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน...”

ผู้บริหาร โรงเรียนโตนดหลวงวิทยา

“...ปัจจัยที่จะทำให้เครือข่ายสำเร็จ คือความร่วมมือของผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเขตพื้นที่ ถ้าบุคคลเหล่านี้ไม่ให้ความร่วมมือ ความสำเร็จก็ไม่เกิด หากให้ความร่วมมือร่วมใจ ผมว่าเกิด ...”

ผู้บริหาร โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

2.6.3 ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของสมาชิกในเครือข่ายและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายด้วยจิตอาสา

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมากในการทำงานของเครือข่าย คือความสามัคคี ความตั้งใจ ความเข้าใจกันของสมาชิกในเครือข่าย หากขาดปัจจัยนี้อาจทำให้เครือข่ายไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายของเครือข่ายได้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ปัจจัยที่จะทำให้เครือข่ายสำเร็จ คือความร่วมมือของผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเขตพื้นที่ ถ้าบุคคลเหล่านี้ไม่ให้ความร่วมมือ ความสำเร็จก็ไม่เกิด หากให้ความร่วมมือร่วมใจ ผมว่าเกิด ...”

ผู้บริหาร โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

“...เกิดความสามัคคีของสมาชิกในเครือข่าย...”

ครู โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรี (สนทนากลุ่ม)

“...ความตั้งใจ มุ่งมั่น อดทน และพยายาม ของทุกฝ่าย...”

ครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี

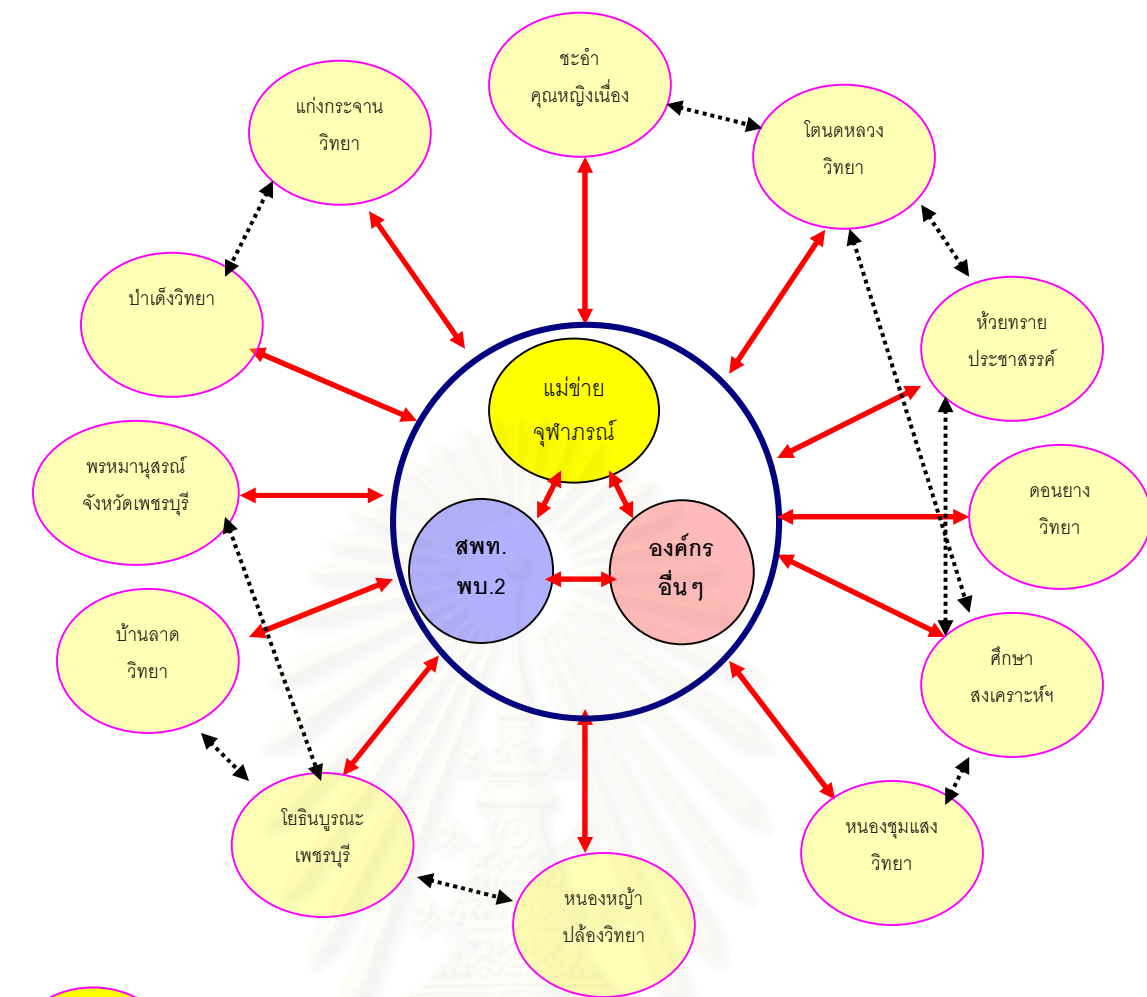
3. สรุปรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเบื้องต้น จากกรณีศึกษาที่ 1

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนเครือข่ายของกรณีศึกษาที่ 1 สรุปได้ว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีรูปแบบของเครือข่ายเป็นเครือข่ายแบบกระจาย คือมีการประสานงานกันทั้งแม่ข่ายกับลูกข่าย และระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย โดยโครงสร้างของการทำงานประกอบด้วย สถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย ลูกข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรต่างๆในชุมชน ซึ่งบุคคลในหน่วยงานต่างๆที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและวิทยากร ได้แก่ ธนาคารไทยพาณิชย์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัด โดยหน่วยงานเหล่านี้มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อความชัดเจนผู้วิจัยได้สรุปเป็นรูปแบบเครือข่ายที่ประกอบด้วย องค์ประกอบ 6 ประการหลัก ได้แก่โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย รายละเอียดดังแผนภาพที่ 11 และรายละเอียดของแต่ละด้านมีดังนี้



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



- แม่ข่าย
- องค์กร อื่นๆ
- สพท.
- ลูกข่าย

หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายคือ โรงเรียนจุฬาราชมนตรีวิทยาลัย

หมายถึง หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ ธนาคารไทยพาณิชย์ สำนักงาน ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และจังหวัดเพชรบุรี

หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานศึกษาใน เครือข่าย

หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายหรือ ลูกข่าย

↔ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายที่ต้องเกิดขึ้น

⋯↔ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในเครือข่าย

แผนภาพที่ 11 รูปแบบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเบื้องต้นจากกรณีศึกษาที่ 1

1. โครงสร้างของเครือข่าย ประกอบด้วย

- 1.1 มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย
- 1.2 มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย
- 1.3 มีการประสานความร่วมมือของเครือข่ายระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา
- 1.4 มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในเครือข่าย
- 1.5 มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย
- 1.6 การรวมกลุ่มของเครือข่ายเกิดขึ้นจากความสมัครใจ
- 1.7 มีหน่วยงานที่สนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 1.8 มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน

2. วัตถุประสงค์ของเครือข่าย ประกอบด้วย

- 2.1 เพื่อร่วมมือกันพัฒนาบุคลากรในเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จัดการเรียนการสอน
- 2.2 เพื่อส่งเสริมครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเครือข่าย
- 2.3 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียนเครือข่าย
- 2.4 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน
- 2.5 เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู นักเรียน และประชาชนในชุมชน
- 2.6 เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและทุกส่วนของสังคม

3. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย ประกอบด้วย

- 3.1 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาลูกข่าย
- 3.2 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นต้นแบบในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย
- 3.3 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย
- 3.4 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย
- 3.5 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ

3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม การทำงานของเครือข่าย

3.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษากับสถานศึกษาในเครือข่าย

3.8 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของเครือข่าย ทางด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร อาคารสถานที่และด้านอื่นๆ

3.9 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับแม่ข่ายในการร่วมกันกำหนดแผนการ ดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของเครือข่าย

3.10 ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร นักเรียนและประชาชนในชุมชน ให้ สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

3.11 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา บูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน

3.12 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่ายมีการ พัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป

4. กิจกรรมของเครือข่าย ประกอบด้วย

4.1 มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

4.2 มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย

4.3 มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

4.4 มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์ และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

4.5 มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ หรือการ จัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ

5. ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย ประกอบด้วย

5.1 ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้

5.2 ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ประยุกต์ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสม

5.3 ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตสู่ชุมชนได้อย่างเหมาะสม

5.4 การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนทุกภาคส่วนของสังคม ดำเนินไปด้วยความต่อเนื่องและยั่งยืน

5.5 ประชาชนทุกภาคส่วนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความมั่นคงสมบูรณและยั่งยืน

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ประกอบด้วย

6.1 ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมอย่างจริงจังจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6.2 ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา

6.3 ครูให้ความร่วมมือในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียน และสามารถนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการกับการเรียนการสอน

6.4 นักเรียนให้ความร่วมมือในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวได้

6.5 ได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน ในการส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของเครือข่าย ทางด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร อาคารสถานที่และด้านอื่นๆ

6.6 ความสามัคคีของสมาชิกในเครือข่าย

กรณีศึกษาที่ 2 เครือข่ายโรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

1. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกรณีศึกษา

โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี เครือข่ายโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เลขที่ 155 หมู่ 1 ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2467 เริ่มแรกใช้ศาลาวัดเป็นโรงเรียน เดิมชื่อโรงเรียนประชาบาล ตำบลกุดเชียงหมี 1 (วัดกุดเชียงหมี) เปิดทำการสอนตั้งแต่ ป.1 – ป.4

ปัจจุบัน เปิดทำการสอน 4 ระดับ คือระดับปฐมวัย ช่วงชั้นที่ 1,2 และ 3 ปีการศึกษา 2550 มีนักเรียนทั้งสิ้น 274 คน บุคลากรจำนวน 18 คน แยกได้ดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครู 16 คน พนักงานราชการ 1 คน

ปรัชญาของโรงเรียน คือ ศักยภาพดี มีคุณธรรม นำสังคม นิยมประชาธิปไตย ใช้วิถีเศรษฐกิจพอเพียง

สีประจำโรงเรียน คือ เหลือง-แดง สีเหลือง หมายถึง สีแห่งคุณธรรม สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญ

อักษรย่อของโรงเรียน คือ ก.ม.

บุคลากรในโรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี มีทั้งหมด 18 คน ผู้บริหารโรงเรียน คือ นายทวี สุขบัติ

ผลงานที่น่าภาคภูมิใจของโรงเรียน มีดังนี้

1. โรงเรียนผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพรางวัลเหรียญทองประจำปี 25482
2. นายทวี สุขบัติ ได้รับโล่และเกียรติบัตรดีเด่นประเภทผู้บริหารสถานศึกษาจากสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลงานในรอบปีการศึกษา 2549

1) โรงเรียนได้เข้าร่วมเครือข่ายโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริโดยการสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ธนาคารไทยพาณิชย์ ให้ทุนโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อดำเนินการโครงการเกษตรครบวงจรเพื่อสนับสนุนอาหารกลางวันโดยได้ดำเนินการ 6 กิจกรรม คือ (1) กิจกรรมเลี้ยงปลา (2) กิจกรรมเลี้ยงกบ (3) กิจกรรมเลี้ยงโคขุน (4) กิจกรรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ (5) กิจกรรมทำรูปหอม (6) กิจกรรมเพาะเห็ด (อยู่ในระหว่างการดำเนินการ)

2) นำนักเรียนอบรมโครงการครอบครัวอบอุ่นด้วยพระธรรมที่วัดโพธิ์ไทร บ้านกุดมะฮะง ตำบลกุดแห่ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ระหว่างวันที่ 17-19 สิงหาคม 2548

3) นำนักเรียนเข้าร่วมอบรมโครงการเยาวชนของแผ่นดินที่ค่ายพุทธธรรมครั้งที่ 1 ที่วัดภูด่านแต้ ตำบลโชคชัย อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร ระหว่างวันที่ 17-19 กันยายน 2548

4) นำคณะครูไปร่วมจัดนิทรรศการที่อิมแพคเมืองทองธานี กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 4-6 พฤศจิกายน 2548

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 เครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี อำเภอเลิงนกทา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2

ที่	โรงเรียน	กิจกรรมที่ดำเนินการ
1	โรงเรียนบ้านกุดเข้ด่อนหนองบัว อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- วิถีธรรมวิถีไทย - เพาะพันธุ์ยางพารา
2	โรงเรียนบ้านกุดขุนสวาสดี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- เลี้ยงปลา - เกษตรผสมผสาน
3	โรงเรียนบ้านหวาย อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- เกษตร - สวนกล้วย - สวนหวาย
4	โรงเรียนบ้านกุดแห่ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- เลี้ยงปลา - เพาะพันธุ์ยางพารา - กิจกรรมวิถีพุทธและวินัยนักเรียนโดยใช้ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี จราจร
5	โรงเรียนชุมชนบ้านหนองคู อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร	- เกษตรทฤษฎีใหม่ - ปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการศึกษา
6	โรงเรียนทรายมูลวิทยา อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร	- เกษตรทฤษฎีใหม่ - ธนาคารนักเรียน
7	โรงเรียนบ้านดำน อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- การปรับปรุงสภาพแวดล้อม - เกษตรครบวงจร
8	โรงเรียนบ้านสวาท อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- กิจกรรมสหกรณ์ - กลุ่มออมทรัพย์
9	โรงเรียนชุมชนบ้านศรีฐานกระจาย อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร	- การผลิตหมอนขวานลายซิด - ธนาคารนักเรียน
10	โรงเรียนบ้านนาโพธิ์อ่างสร้างหิน อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- เกษตรครบวงจร
11	โรงเรียนบ้านกุดมะฮงดงสว่าง	- เลี้ยงปลา - ปลูกพืชสมุนไพร
12	โรงเรียนบ้านโคกสูงอ่างสมบุรณ์ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- เกษตรครบวงจร - ธนาคารขยะ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	กิจกรรมที่ดำเนินการ
13	โรงเรียนบ้านหนองหมี่ อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร	- ออมทรัพย์เพื่อการศึกษา - กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
14	โรงเรียนบ้านหนองเล็งคำ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- เกษตรทฤษฎีใหม่ - ปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการศึกษา
15	โรงเรียนบ้านมันปลา อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- การสานตะกร้าพลาสติก
16	โรงเรียนบ้านโป่งหนองส้ม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- ปลูกชีวภาพ - การเลี้ยงหมูป่า
17	โรงเรียนบ้านสมสะอาด อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- ธนาคารขยะ - ออมทรัพย์
18	โรงเรียนบ้านดงยาง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- การเลี้ยงปลา - การทำไม้กวาด - การทำลวดหนาม
19	โรงเรียนบ้านแสนสำราญ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- การเลี้ยงปลา
20	โรงเรียนบ้านดอนมะซ่อม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- โรงเรียนสวยด้วยมือเรา - ธนาคารขยะเพื่อการอนุรักษ์
21	โรงเรียนบ้านโคกอกหินเหล็กไฟ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- การปลูกพืชเศรษฐกิจ - การปลูกพืชผักสวนครัว
22	โรงเรียนบ้านคำเก็ง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- โรงเรียนปลอดอบายมุข - การผลิตน้ำมันพืชทานตะวัน - การทำปุ๋ยอินทรีย์
23	โรงเรียนบ้านโสกसान อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- การเลี้ยงปลา - การทอเสื่อ - การปลูกเห็ดฟาง
24	โรงเรียนบ้านน้อมเกล้า อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- การเลี้ยงปลานิลในกระชัง - การปลูกพืชผักสวนครัว
25	โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- การเลี้ยงปลานิล - การเลี้ยงสุกรพื้นเมือง - การเพาะกล้าไม้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	กิจกรรมที่ดำเนินการ
26	โรงเรียนนาโป่งประชาสรรค์ (พล.อ.เจริญ วุฒิกาญจน์ อุปถัมภ์) อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร	- การเลี้ยงปลา - การเลี้ยงหมู - การปลูกผักสวนครัว

2. รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากข้อมูลกรณีศึกษาที่ 2

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาในกรณีศึกษาที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อในกรณีศึกษาที่สองเพื่อต้องการศึกษาความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู นักเรียนศึกษานิเทศก์ ประชาชนชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทของโรงเรียนประถมศึกษา โดยเลือกจากโรงเรียนแกนนำเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมีการขยายผลสู่สถานศึกษาอื่น จากการสัมภาษณ์ สันทนา กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปรูปแบบเครือข่ายควรมีลักษณะเป็นแบบเครือข่ายกระจาย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในการศึกษาจากกรณีศึกษาที่ 1 ส่วนรายละเอียดขององค์ประกอบทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านโครงสร้างของเครือข่าย

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู นักเรียน ศึกษานิเทศก์ ประชาชนชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น สรุปได้ว่าโครงสร้างของเครือข่าย ควรมีสถานศึกษาที่เป็นแกนนำของเครือข่ายหรือแม่ข่าย มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันทำงานและสนับสนุนการทำงาน of เครือข่าย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 มีสถานศึกษาที่เป็นแกนนำในการประสานงานติดต่อกับโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมกัน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลให้ความคิดเห็นว่า ลักษณะของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีแกนนำในการทำงาน ควรเป็นเครือข่ายที่มีลักษณะการติดต่อประสานงานและติดตามผลระหว่าง โรงเรียนแม่ข่าย ลูกข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรเอกชนหรือ

ในชุมชน โดยมีกลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นแกนนำของเครือข่ายในการติดต่อประสานงาน ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...การทำงานของเครือข่ายน่าให้มีการติดต่อประสานงานและติดตามผลระหว่าง โรงเรียนแม่ข่าย ลูกข่าย สพท. อบต. และองค์กรเอกชนหรือในชุมชนการทำงานจึงจะทั่วถึงนะ...”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“การทำงานของเครือข่ายน่าจะมีโครงสร้าง ที่ประกอบด้วยโรงเรียนแม่ข่ายที่ทำหน้าที่ในการประสานงาน มีลูกข่าย มี อบต. สำนักงานเขตพื้นที่ ชุมชนทุกหน่วยให้การสนับสนุน”

ครู โรงเรียนบ้านกุดมะฮงดงสว่าง

“พอว่าองค์ประกอบของเครือข่ายน่าจะประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันคือ โรงเรียน วัด พระ ชุมชน อบต. ตำรวจ ถึงจะดีนะทุกฝ่ายต้องช่วยกัน คนใดคนหนึ่งทำไม่สำเร็จหรอก”

ปราชญ์ชุมชน โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“องค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่ายน่าจะประกอบด้วย เกษตรอำเภอ ประมง พัฒนาชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนเรื่องนโยบาย น่าจะเป็นส่วนที่ขยายผลมากกว่า ส่วนอบต. นั้นควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

2.1.2 มีโรงเรียนที่เป็นต้นแบบของเครือข่ายที่มาจากสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจดีและถูกต้องในเรื่องนี้ และการทำงานของเครือข่ายน่าจะเป็นลักษณะของทีมบริหารร่วมกัน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของเครือข่ายสรุปได้ว่าเครือข่ายควรมีสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบโดยพิจารณาจาก สถานศึกษาที่มีความรู้จริงในเรื่องนี้เป็นสำคัญเพราะถ้าไม่รู้แล้วไปขยายต่อจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจผิดมากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการทำงานในรูปแบบทีมบริหารร่วมกันในรูปของคณะกรรมการที่มาจากสถานศึกษาต่างๆ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...พี่ว่าถ้าเราจะขับเคลื่อนในรูปแบบของเครือข่ายก็ดีนะ แต่โรงเรียนที่เป็นต้นแบบหรือแม่ข่ายควรมีความรู้ในเรื่องนั้นจริง ไม่งั้นถ้าไม่รู้จริงมีหวังเข้าใจผิดกันไปหมด...”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรเขต 2

“...ต้องมีโรงเรียนแม่ข่าย เป็นต้นแบบศูนย์กลางแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ...”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“การทำงานของเครือข่ายน่าจะอยู่ในรูปของที่มีบริหารร่วมกันบริหารร่วมกันแชร์ประสบการณ์โดยดึงจากโรงเรียนต่างๆมาร่วมกัน”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

2.1.3 มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วิทยากรและด้านอื่น ๆ สำหรับดำเนินงานในเครือข่าย

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่า การดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายควรมีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินงาน โดยเฉพาะ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ สมาคมผู้ประกอบการ คณะกรรมการสถานศึกษา วัด ชุมชนให้การสนับสนุน เพราะว่าถ้าไม่มีงบประมาณที่เพียงพอจะทำให้การดำเนินงานยากมากขึ้น ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...โรงเรียนแม่ข่ายควรมีงบประมาณในการดำเนินงานไว้ดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดแห่

“...อบต.เป็นหน่วยงานที่มีงบประมาณ ควรให้อบต.เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม โดยสนับสนุนงบประมาณในการทำงานแต่เขาก็บอกว่าคนละสายงานช่วยไม่ได้โดยตรงต้องทำในลักษณะชุมชนถึงจะได้”

ปราชญ์ชุมชน โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“...จริงแล้วนี้ ทางเขตเรามีงบประมาณนะ พี่ว่าการทำงานของเครือข่ายสามารถใช้เงินส่วนนี้ได้ โดยเขียนโครงการเข้ามาแต่ถ้าไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานการทำงานต่างๆ อาจจะยากพี่ว่า.....”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโยธา เขต 2

2.2 ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเครือข่ายโรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย ว่าเครือข่ายควรมีวัตถุประสงค์หลักๆ คือ การขยายผลให้โรงเรียนในเครือข่ายเข้าใจรูปแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บุคลากรในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 เพื่อขยายผล ให้โรงเรียนเครือข่ายเข้าใจรูปแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความสำคัญว่าควรมีการกำหนดไว้ในเครือข่ายคือ เพื่อการขยายผลให้โรงเรียนเครือข่ายเข้าใจการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์

“...วัตถุประสงค์ของเครือข่ายนะพี่ว่า หนึ่ง ให้โรงเรียนเครือข่ายเข้าใจรูปแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สองนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นผู้มีเหตุผล มีคุณธรรมนำความรู้ รู้จักประมาณตน สามเพื่อเป็นการสนองกระแสพระราชดำริตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สี่เพื่อเผยแพร่รูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอน คุณธรรมนำความรู้สู่โรงเรียนเครือข่าย”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“...ขยายผลสู่โรงเรียนอื่น และชุมชน ให้มีความเข้าใจการนำปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“ปลูกฝังแนวคิดให้กับโรงเรียนในรูปแบบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ”

ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2

2.2.2 เพื่อให้ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน สามารถนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลให้ข้อเสนอแนะว่าวัตถุประสงค์ของเครือข่ายใน
ประเด็นที่สองควรคำนึงถึงการนำไปใช้ว่า เพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน สามารถนำหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ดังข้อมูลการสัมภาษณ์
ต่อไปนี้

“...นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นผู้มีเหตุผล
มีคุณธรรมนำความรู้ รู้จักประมาณตน

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“...สร้างความตระหนักในการดำเนินชีวิตของนักเรียนเพื่อเป็นแกนนำใน
การพัฒนาและขยายผลสู่ชุมชน...”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดแห่

“ปลูกฝังและพัฒนาความคิดให้รู้จักการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ประหยัด
อดออม”

นักเรียน โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

2.2.3 เพื่อให้ครูสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ได้เรียนรู้ ร่วมกันมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของเครือข่ายที่ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะเพิ่มเติมคือเพื่อให้ครูได้นำรูปแบบ
การจัดการเรียนการสอนที่ได้เรียนรู้ร่วมกันในเครือข่ายไปใช้ได้อย่างเหมาะสม โดยการศึกษา
แนวทางจากครูที่มีความชำนาญในเครือข่าย ซึ่งมีข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“เผยแพร่วิธีแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนคุณธรรมนำความรู้สู่โรงเรียนเครือข่าย”

“โรงเรียนอื่นๆ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ และมาศึกษาดูงานเป็นระยะ แต่ยังคงขาดการดำเนินการร่วมกันกับโรงเรียนในเครือข่าย”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“ส่งเสริมให้บุคลากรนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การดำเนินชีวิตอย่างประหยัดรู้จักประมาณตนทั้งครู นักเรียนและชุมชนโดยดูแบบอย่างจากผู้รู้

”ครู โรงเรียนบ้านกุดมะฮองดงสว่าง

2.2.4 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ในโรงเรียนเครือข่ายและเกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงคือ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ในเครือข่าย เพื่อความหลากหลายและประสบการณ์ที่ดีให้กับเครือข่าย ดังรายละเอียดจากคำพูดต่อไปนี้

“เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มและนอกกลุ่มเครือข่าย”

ครู โรงเรียนบ้านกุดมะฮองดงสว่าง

“เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของหลักสูตร...จัดแสดงผลงานประกวดผลงานทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2

2.3 ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย

องค์ประกอบของเครือข่ายด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่ายข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู นักเรียน ประชาชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถสรุปเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเครือข่ายตามโครงสร้างของเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนที่เป็นแม่ข่าย ลูกข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยบทบาทหน้าที่หลักของแม่ข่ายคือการเป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย ให้

ความรู้แก่สมาชิกในเครือข่าย โรงเรียนลูกข่ายมีบทบาทในการเรียนรู้จากแม่ข่ายนำมาถ่ายทอดและจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน และติดตาม การทำงานของเครือข่าย ซึ่งรายละเอียดของข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนแม่ข่ายควรเป็นผู้ให้ความรู้และนำสาธิตการปฏิบัติให้กับเครือข่าย

จากการสัมภาษณ์ถึงบทบาทของโรงเรียนแม่ข่ายจากผู้ให้ข้อมูล สรุปได้ว่าบทบาทหน้าที่หลักของแม่ข่ายคือการเป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย ให้ความรู้แก่สมาชิกในเครือข่าย พร้อมลูกข่ายได้มาศึกษาดูงานและให้คำปรึกษากับสถานศึกษาในเครือข่าย โดยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“แม่ข่าย จัดกิจกรรมในโรงเรียนให้เป็นแบบอย่าง ส่งเสริมช่วยเหลือให้โรงเรียนลูกข่ายดำเนินกิจกรรมได้ กระตุ้นเครือข่ายให้ช่วยเหลือกัน”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรเขต 2

“โรงเรียนแม่ข่าย ให้ความรู้และนำสาธิตการปฏิบัติให้กับลูกข่ายนำไปใช้”

ครู โรงเรียนบ้านกุดมะฮงดงสว่าง

“โรงเรียนแม่ข่ายเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการดำเนินการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี่

2.3.2 โรงเรียนลูกข่ายควรปฏิบัติจริงปลูกฝังนักเรียนให้รู้จักนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างเหมาะสม และมีการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะเติบโตเป็นแม่ข่ายในอนาคตต่อไป

จากข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของลูกข่าย ที่ต้องร่วมมือกับแม่ข่าย คือ การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากแม่ข่ายไปถ่ายทอดให้กับนักเรียน ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ลูกข่ายควรมีการ

เรียนรู้การทำงานจากแม่ข่าย เพื่อพร้อมที่จะเป็นแม่ข่ายในโอกาสต่อไป ซึ่งรายละเอียดจากการสัมภาษณ์มีดังนี้

“โรงเรียนลูกข่าย ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนแม่ข่ายนำหลักการสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม...”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

โรงเรียนลูกข่าย ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม ดำเนินการตามโรงเรียนแม่ข่าย ติดต่อประสานงาน คอยรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากโรงเรียนแม่ข่าย

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“ลูกข่ายบริหารเครือข่ายสร้างกิจกรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดแห่

2.3.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุน ติดตามการทำงานของเครือข่ายอย่างจริงจัง

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน และติดตาม การทำงานของเครือข่าย โดยเน้นด้านการส่งเสริมสนับสนุนมากกว่าการนิเทศเพื่อประเมินผลเครือข่าย ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เกษตร แนะนำเกี่ยวกับการเกษตร เขตพื้นที่ สนับสนุนงบประมาณ บุคลากรให้คำแนะนำ ให้ความรู้ โรงเรียนแม่ข่าย สนับสนุนด้านงบประมาณ ผู้บริหาร โรงเรียนแม่ข่าย ลูกข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้พบปะกันอยู่เสมอ”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“เขตพื้นที่ สนับสนุนงบประมาณ บุคลากรให้คำแนะนำ ให้ความรู้”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“เขตพื้นที่ ให้คำแนะนำ สนับสนุนติดตามประเมินผล ”

ครู โรงเรียนบ้านกุดมะฮังดงสว่าง

2.4 ด้านกิจกรรมของเครือข่าย

กิจกรรมของเครือข่ายเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการดำเนินงานของเครือข่ายจากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่ากิจกรรมที่สมาชิกในเครือข่ายต้องการให้จัดขึ้น ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การเข้าค่ายเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 จัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่าย

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันนับเป็นสิ่งสำคัญที่เครือข่ายควรคำนึงถึงในการจัดกิจกรรมของเครือข่าย จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า เครือข่ายควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู และนักเรียนในเครือข่าย ดังข้อมูลต่อไปนี้

“หนูว่าควรมีกิจกรรมร่วมกันจะได้มีเพื่อนร่วมงานมากขึ้น”

นักเรียน โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“...จัดนิทรรศการแสดงผลงาน การดำเนินงาน ปีละครั้ง โดยเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ สองจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่าย”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“จัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ โดยขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่าย โรงเรียนต้นแบบจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากผู้บริหารสุครุวิชาการและครูผู้สอนตามลำดับ”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

2.4.2 จัดนิทรรศการแสดงผลงาน การดำเนินงาน ปีละครั้ง โดยเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ

นอกจากการจัดกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย ผู้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน ของสมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพในแต่ละปี เพื่อให้ครู นักเรียน ได้มีโอกาสศึกษาผลงานของโรงเรียนอื่นๆ ดั่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...จัดนิทรรศการแสดงผลงาน การดำเนินงาน ปีละครั้ง โดยเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพ สองจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูนักเรียนของโรงเรียนในเครือข่าย”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“...หนึ่งจัดแสดงผลงานร่วมกันของทุกเครือข่าย สองผู้สอน ประกวดบุคลากรดีเด่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันนอกเครือข่าย สื่อนำนักเรียนในเครือข่ายเข้าค่ายเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกัน”

ครู โรงเรียนบ้านกุดมะสังดวง

“...อบรมครู ผู้บริหาร ช่วงชั้นละ 1 คน สองโรงเรียนเอาแนวทางนี้ไปใช้กับหลักสูตรตามรูปแบบที่รับมา สามโรงเรียนแม่ข่ายกับเขตพื้นที่ร่วมกันนิเทศติดตาม สามจัดแสดงผลงานประกวดงานทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

2.4.3 จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเช่น เข้าค่ายเศรษฐกิจพอเพียง

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ครู และนักเรียนให้ข้อเสนอแนะว่า เครือข่ายควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสพบปะกันเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เช่นการเข้าค่าย หรือการอบรมร่วมกันในเครือข่าย โดยมีข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“หนูว่าควรมีกิจกรรมร่วมกันจะได้มีเพื่อนร่วมงานมากขึ้น”

นักเรียน โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“...หนึ่งจัดแสดงผลงานร่วมกันของทุกเครือข่าย สองผู้สอน ประกวด บุคลากรดีเด่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันนอกเครือข่าย สี่นำนักเรียนในเครือข่ายเข้าค่ายเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกัน”

ครู โรงเรียนบ้านกุดมะฮงดงสว่าง

“นำนักเรียนในเครือข่ายเข้าค่ายเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกัน”

ครู โรงเรียนบ้านกุดมะฮงดงสว่าง

2.5 ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย

ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเครือข่าย หากการดำเนินงานของเครือข่ายประสบความสำเร็จ จากความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถสรุปได้ว่าผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของเครือข่ายคือ การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานอื่นๆ เข้าถึงภาคประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ส่งผลให้ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยผลลัพธ์ต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.5.1 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนในชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ นั้นเป็นวัตถุประสงค์หลักของเครือข่าย ดังนั้นหากการทำงานของเครือข่ายประสบผลสำเร็จผลลัพธ์ที่จะตามมาคือ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังคำพูดจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ภาพรวมของการขับเคลื่อนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนชุมชน เข้าใจและสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต.”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“แต่ละโรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกัน”

ครู โรงเรียนบ้านกุดมะฮองดงสว่าง

“จัดแสดงผลงาน ประกวดผลงานทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรเขต 2

2.5.2 ครู บุคลากร นักเรียน ประชาชน ในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและสามารถขยายผลสู่ชุมชนได้

การขยายผลให้ครู บุคลากร นักเรียน ในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมเป็นอีกหนึ่งผลลัพธ์ของเครือข่าย ที่สมาชิกของเครือข่ายคาดว่าจะเกิดขึ้นจากเครือข่าย ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่ายหลักๆคือให้ครูสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องมีคุณภาพ สองบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตและขยายผลสู่ชุมชน สามผู้เรียนสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน.”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“...ผลที่จะตามมาหากเครือข่ายดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายได้สำเร็จคือครู บุคลากร นักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดมะฮองดงสว่าง

“...ผลที่จะตามมาหากเครือข่ายดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายได้สำเร็จคือ ครู บุคลากร นักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดมะฮงดงสว่าง

2.5.3 บุคลากรในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลพบว่าผลลัพธ์ที่สมาชิกเครือข่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นคือ ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...หากเครือข่ายดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ผลลัพธ์ที่เราจะได้คือนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้อง ...”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี่

“บุคลากรในเครือข่ายสามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างถูกต้อง สอนได้ถูกต้อง”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดแห่

“...หากครูนำมาสอนได้ถูกต้อง นั้นแสดงถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากเครือข่ายประการหนึ่งนะ...”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2

2.6 ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

การทำงานของเครือข่ายจะประสบผลสำเร็จได้เครือข่ายต้องอาศัยปัจจัยหลายๆอย่างที่จะช่วยผลักดันให้เกิดความสำเร็จ จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู นักเรียน สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความสามัคคีของเครือข่าย การมีงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงาน ตลอดจนความรู้ความเข้าใจ และการสนับสนุนของผู้บริหาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.6.1 เครือข่ายได้รับ การส่งเสริม สนับสนุนจาก องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐและเอกชน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ครู ผู้บริหารสามารถ สรุปได้ว่าปัจจัยแรกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายคือการได้รับการส่งเสริม สนับสนุน จากหน่วยงานต่างๆในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา รวมทั้งภาครัฐและเอกชนต่างๆ ให้การสนับสนุน ดังคำพูดจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“มีคณะทำงานที่เข้มแข็ง และมีผู้สนับสนุนด้านงบประมาณ การดึง
องค์กรต่างๆ เข้าร่วมเครือข่ายน่าจะเข้มแข็งขึ้น”

ปราชญ์ชุมชน โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“องค์กรต่างๆ เห็นความสำคัญและมีความตระหนักในการนำปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้
การสนับสนุน บุคลากรต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงใช้ได้จริง”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“อบต. สนับสนุนงบประมาณ จัดแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้น”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดแห่

2.6.2 ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของสมาชิกในเครือข่ายและทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายด้วยจิตอาสา

นอกจากการสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องแล้วปัจจัยภายในเครือข่ายเองที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย คือ ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของสมาชิกในเครือข่าย หากสมาชิกในเครือข่ายมีความสามัคคีการดำเนินกิจกรรมใดๆในเครือข่ายก็มีโอกาสประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ดังข้อมูลการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ได้แก่ ความร่วมมือของโรงเรียนแม่
ข่าย ลูกข่าย ชุมชน อบต.และองค์กรอื่นๆ ในชุมชน องค์กรต่างๆ เห็น
ความสำคัญและมีความตระหนักในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ

แก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน บุคลากรต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช้ได้จริง ”

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายเห็นว่า ความสามัคคีของทุกคนในเครือข่ายมีผลมากค่ะ”

นักเรียน โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การรู้จักแบ่งปันและความเข้าใจกันในเครือข่ายสำคัญครับ เราต้องรู้จักทั้งให้และรับจึงจะอยู่ร่วมกันได้ครับ ”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดแห่

2.6.3 มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินกิจกรรม ของเครือข่าย

ปัจจัยด้านที่สาม ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย คืองบประมาณในการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมต่างๆในเครือข่าย ต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงาน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

“การดำเนินงานของเครือข่ายจะประสบผลสำเร็จหากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนการทำงานที่เพียงพอสำหรับใช้จ่ายในเครือข่าย ”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“งบประมาณมีความสำคัญมากในการทำงานหากไม่มีงบประมาณการทำงานต่างๆอาจจะไม่สามารถดำเนินการได้ดีเท่าที่ควร

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จเหนือพื้ว่า ความเอาจริงเอาจัง และความต่อเนื่องของการขับเคลื่อนนโยบายให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติได้ มีงบประมาณและกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนให้ชัดเจน ”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรเขต 2

2.6.4 ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากปัจจัยต่างๆที่กล่าวมาจะส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายแล้ว การสนับสนุนของผู้บริหารมีส่วนช่วยอย่างยิ่งในการจัดการการขับเคลื่อนเครือข่าย เพราะหากผู้บริหารไม่มีความรู้ความสามารถ ไม่ให้การสนับสนุน การดำเนินงานของเครือข่ายก็ประสบความสำเร็จยาก ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ความเอาใจจริงเอาใจ และความเอาใจใส่ของผู้บริหาร มีความรู้ในการจัดการเครือข่ายให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม”

ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

“ปัจจัยที่สำคัญมากๆ คือผู้บริหาร หากผู้บริหารเล่นดีวนโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จก็มีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารในโรงเรียนแม่ข่าย โรงเรียนลูกข่าย หากผู้บริหารไม่เอาด้วย ก็ยากแก่การขับเคลื่อนที่ดีของเครือข่าย ”

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรเขต 2

“จริงๆแล้วเรื่องนี้ควรได้รับการสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายอย่างเหมาะสมทั้งแม่ข่ายและลูกข่าย” หากไม่มีการสนับสนุนก็ยากแก่การทำงาน

ครู โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี

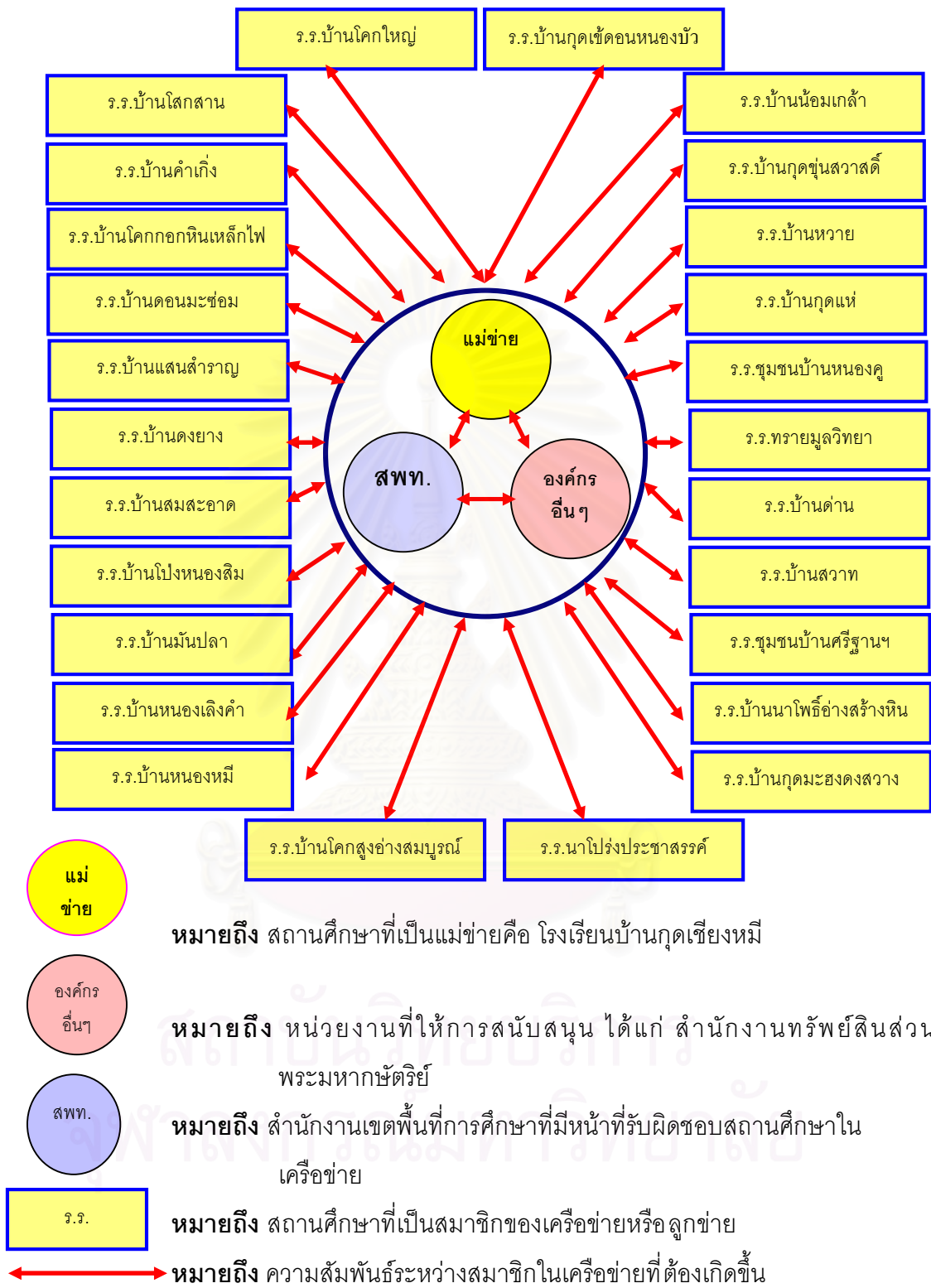
3. สรุปรูปแบบเบื้องต้นของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากกรณีศึกษาที่ 2

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายของโรงเรียนที่เป็นสภาพปัจจุบัน ของเครือข่าย นอกจากนั้นได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆสามารถสรุปรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความเหมาะสมน่าจะมีรูปแบบเครือข่ายแบบกระจาย และมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มรูปแบบของเครือข่ายที่แสดงให้เห็นถึงการ

เชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษาลูกข่ายกับชุมชน วัด และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ส่วนองค์ประกอบของ
เครือข่าย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่
ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ความสำเร็จของเครือข่าย รูปแบบเครือข่ายจากสภาพจริงของเครือข่ายสรุปได้ดังแผนภาพที่ 12



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



แผนภาพที่ 12 รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากกรณีศึกษาที่ 2

จากรูปแบบเครือข่ายที่ปรากฏกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดีควรมีองค์ประกอบ ต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้านโดยมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1. โครงสร้างของเครือข่าย ประกอบด้วย

- 1.1 มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย
- 1.2 มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย
- 1.3 มีการประสานความร่วมมือของเครือข่ายระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา
- 1.4 มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในเครือข่าย
- 1.5 มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย
- 1.6 การรวมกลุ่มของเครือข่ายเกิดขึ้นจากความสมัครใจ
- 1.7 มีหน่วยงานที่สนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 1.8 มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน

2. วัตถุประสงค์ของเครือข่าย ประกอบด้วย

- 2.1 เพื่อร่วมมือกันพัฒนาบุคลากรในเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จัดการเรียนการสอน
- 2.2 เพื่อส่งเสริมครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเครือข่าย
- 2.3 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียนเครือข่าย
- 2.4 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน
- 2.5 เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู นักเรียน และประชาชนในชุมชน
- 2.6 เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและทุกส่วนของสังคม

3. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย ประกอบด้วย

- 3.1 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาลูกข่าย
- 3.2 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นต้นแบบในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย
- 3.3 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย
- 3.4 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย

3.5 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจ

3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการทำงานของเครือข่าย

3.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษากับสถานศึกษาในเครือข่าย

3.8 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐและเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของเครือข่ายทางด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร อาคารสถานที่และด้านอื่น ๆ

3.9 เครือข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับแม่ข่ายในการร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของเครือข่าย

3.10 เครือข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร นักเรียนและประชาชนในชุมชน ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

3.11 เครือข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน

3.12 เครือข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่ายมีการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป

4. กิจกรรมของเครือข่าย ประกอบด้วย

4.1 มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

4.2 มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย

4.3 มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

4.4 มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

4.5 มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ หรือการจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ

5. ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย ประกอบด้วย

5.1 ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้

5.2 ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประยุกต์ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสม

5.3 ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตสู่ชุมชนได้อย่างเหมาะสม

5.4 การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนทุกภาคส่วนของสังคม ดำเนินไปด้วยความต่อเนื่องและยั่งยืน

5.5 ประชาชนทุกภาคส่วนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความมั่นคงสมบูรณและยั่งยืน

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ประกอบด้วย

6.1 ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมอย่างจริงจังจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6.2 ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา

6.3 ครูให้ความร่วมมือในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียน และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการกับการเรียนการสอน

6.4 นักเรียนให้ความร่วมมือในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวได้

6.5 ได้รับความร่วมมือจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน ในการส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของเครือข่าย ทางด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร อาคารสถานที่และด้านอื่นๆ

6.6 ความสามัคคีของสมาชิกในเครือข่าย

จากข้อมูลที่ได้จากกรณีศึกษาทั้ง 2 กรณีศึกษาผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์จากรูปแบบเครือข่ายที่ได้จากสภาพจริงที่พบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายให้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุดเพื่อใช้ในการศึกษาในขั้นตอนต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 2 กรณีศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 2 กรณีศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งสองกรณีศึกษาเสนอความคิดเห็นว่ารูปแบบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีลักษณะเป็นเครือข่ายแบบกระจาย คือมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาแม่ข่ายและลูกข่าย และมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างลูกข่ายด้วยตัวเอง ส่วนรายละเอียด ทั้ง 6 องค์ประกอบผู้วิจัยได้นำเสนอในลักษณะเชิงเปรียบเทียบจากทั้งสองกรณีศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านโครงสร้างของเครือข่าย

จากการศึกษาเชิงเปรียบเทียบของกรณีศึกษาทั้งสองกรณีศึกษา พบว่ามีองค์ประกอบด้านโครงสร้างของเครือข่าย ที่เหมือนกัน 8 รายการ และมีรายการเพิ่มเติมจากกรณีศึกษาที่ 2 คือ (1) ให้มีคณะกรรมการในการดำเนินงานของเครือข่ายที่มาจากสมาชิกในเครือข่าย (2) มีแผนการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านโครงสร้างของเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2
1) มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย	1) มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย
2) มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย	2) มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย
3) มีการประสานความร่วมมือของเครือข่ายระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา	3) ลูกข่ายมีการประสานงานกับชุมชน วัด และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
4) มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในเครือข่าย	4) มีการประสานความร่วมมือของเครือข่ายระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา
5) มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย	5) มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในเครือข่าย
6) การรวมกลุ่มของเครือข่ายเกิดขึ้นจากความสมัครใจ	6) มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2
<p>7) มีหน่วยงานที่สนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา</p> <p>8) มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน</p>	<p>7) การรวมกลุ่มของเครือข่ายเกิดขึ้นจากความสมัครใจ</p> <p>8) มีหน่วยงานที่สนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา</p> <p>9) มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน</p>

จากการเปรียบเทียบทั้งสองกรณีศึกษาผู้วิจัยได้สังเคราะห์รูปแบบด้านโครงสร้างของเครือข่าย เพื่อใช้เป็นรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับการศึกษาในขั้นตอนต่อไปโดยใช้เทคนิคเดลฟาย โดยยึดรายละเอียดจากการศึกษาทั้งสองกรณีศึกษาที่มีองค์ประกอบด้านโครงสร้างตรงกันและเพิ่มเติมในส่วนที่แตกต่างจากทั้งสองกรณีศึกษาโดยมีทั้งหมด 8 รายการ ส่วนรายการที่ 2 ของกรณีศึกษาที่สอง ผู้วิจัยได้นำไปเพิ่มเติมในรูปแบบของเครือข่าย ดังนั้นรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านโครงสร้างของเครือข่ายจากกรณีศึกษาทั้งสองมีลักษณะดังนี้

- 1) มีการประสานความร่วมมือของเครือข่ายระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา
- 2) มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย
- 3) มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย
- 4) มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในเครือข่าย
- 5) มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย
- 6) การรวมกลุ่มของเครือข่ายเกิดขึ้นจากความสมัครใจ
- 7) มีหน่วยงานที่สนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม
- 8) มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน

2. ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

จากการศึกษาทั้งสองกรณีศึกษาพบว่าองค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย ที่ได้ข้อสรุปสอดคล้องกัน 6 รายการ ดังรายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2
1) เพื่อร่วมมือกันพัฒนาบุคลากรในเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จัดการเรียนการสอน	1) เพื่อร่วมมือกันพัฒนาบุคลากรในเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน
2) เพื่อส่งเสริมครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเครือข่าย	2) เพื่อส่งเสริมครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการในการจัดการเรียนการสอน
3) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียนเครือข่าย	3) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียนเครือข่าย
4) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน	4) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน
5) เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู นักเรียน และประชาชนในชุมชน	5) เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู นักเรียน และประชาชนในชุมชน
6) เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและทุกส่วนของสังคม	6) เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและทุกส่วนของสังคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบจากทั้งสองกรณีศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นต่างๆ เพื่อใช้เป็นรูปแบบเบื้องต้นในการศึกษาในลำดับต่อไปโดยวัตถุประสงค์ของเครือข่ายในเบื้องต้นมีทั้งหมด 6 วัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักเรียน ครู ผู้บริหาร และประชาชนในชุมชน

2. เพื่อร่วมมือกันพัฒนาบุคลากรในเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จัดการเรียนการสอน

3. เพื่อส่งเสริมครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเครือข่าย

4. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียนเครือข่าย

5. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน

6. เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและทุกส่วนของสังคม

3. ดัชนีบทยภาพหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากทั้งสองกรณีศึกษาพบว่ารายการต่างๆ มีลักษณะสอดคล้องกัน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2
1) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาลูกข่าย	1) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาลูกข่าย
2) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นต้นแบบในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย	2) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นต้นแบบในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย
3) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย	3) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย
4) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย	4) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย
5) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ	5) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2
<p>6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ ในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการ ทำงานของเครือข่าย</p> <p>7) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ ให้คำปรึกษากับสถานศึกษาในเครือข่าย</p> <p>8) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและ เอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของเครือข่าย ทางด้าน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร อาคาร สถานที่และด้านอื่นๆ</p> <p>9) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความ ร่วมมือกับแม่ข่ายในการร่วมกันกำหนด แผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของ เครือข่าย</p> <p>10) ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจ แก่บุคลากร นักเรียนและประชาชนในชุมชน ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน</p> <p>11) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการ สอนของครูในโรงเรียน</p> <p>12) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหา ความรู้และเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่ายมี การพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการ เป็นแม่ข่ายต่อไป</p>	<p>6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ ในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการ ทำงานของเครือข่าย</p> <p>7) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ ให้คำปรึกษากับสถานศึกษาในเครือข่าย</p> <p>8) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและ เอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของเครือข่าย ทางด้าน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร อาคาร สถานที่และด้านอื่นๆ</p> <p>9) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความ ร่วมมือกับแม่ข่ายในการร่วมกันกำหนด แผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของ เครือข่าย</p> <p>10) ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจ แก่บุคลากร นักเรียนและประชาชนในชุมชน ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน</p> <p>11) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการ สอนของครูในโรงเรียน</p> <p>12) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหา ความรู้และเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่ายมี การพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการ เป็นแม่ข่ายต่อไป</p>

จากการเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อให้มีความชัดเจนและครอบคลุมเนื้อหาผู้วิจัยได้ นำทั้ง 12 รายการไปเป็น รูปแบบเครือข่ายเบื้องต้นด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย เพื่อใช้ศึกษาในขั้นตอนต่อไป โดยการเรียงลำดับใหม่ตามลำดับดังนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1. แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาเครือข่าย
2. แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นต้นแบบในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย
3. แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย
4. แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย
5. แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ
- 6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามการทำงานของเครือข่าย
7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษากับสถานศึกษาในเครือข่าย
8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการทำงานของเครือข่าย ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย
9. ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับแม่ข่ายในการร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของเครือข่าย
10. ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร นักเรียนและประชาชนในชุมชน ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
11. ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน
12. ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่ายมีการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป

4. ด้านกิจกรรมของเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากทั้งสองกรณีศึกษาพบว่ารายการต่างๆ มีลักษณะสอดคล้องกัน โดยรายละเอียดดัง ตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านกิจกรรมของเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2
<p>1) มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2) มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย</p> <p>3) มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง</p> <p>4) มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง</p> <p>5) มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ หรือการจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ</p>	<p>1) มีการอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2) มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย</p> <p>3) มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง</p> <p>4) มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง</p> <p>5) มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ หรือการจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ</p>

จากการเปรียบเทียบข้อมูลจากทั้งสองกรณีศึกษาผู้วิจัยได้ นำกิจกรรมทั้ง 5 รายการไปเป็นรูปแบบเครือข่ายเบื้องต้นด้านกิจกรรมของเครือข่าย เพื่อใช้ศึกษาในขั้นตอนต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง
2. มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย
3. มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง
4. มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
5. มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ หรือการจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ

5. ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลจากทั้งสองกรณีศึกษาพบว่ารายการต่างๆ มีความสอดคล้องกัน โดยมีรายละเอียดดัง ตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2
1) ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการ การจัดการเรียนการสอนได้	1) ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มี ความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้
2) ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสม	2) ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถ ขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาในการดำเนินชีวิตสู่ชุมชนได้อย่าง เหมาะสม
3) ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถ ขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตสู่ชุมชนได้ อย่างเหมาะสม	3) การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชน ทุกภาคส่วนของสังคม ดำเนินไปด้วยความ ต่อเนื่องและยั่งยืน
4) การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชน ทุกภาคส่วนของสังคม ดำเนินไปด้วยความ ต่อเนื่องและยั่งยืน	4) ประชาชนทุกภาคส่วนสามารถนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ ดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความมั่นคงสมบูรณ์ และยั่งยืน
5) ประชาชนทุกภาคส่วนสามารถนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน ชีวิต เพื่อให้เกิดความมั่นคงสมบูรณ์และยั่งยืน	

จากการเปรียบเทียบข้อมูลจากทั้งสองกรณีศึกษาผู้วิจัยได้นำรูปแบบรูปแบบเครือข่าย เบื้องต้นจากทั้งสองกรณีศึกษารวมกัน เพื่อ เพื่อใช้ศึกษาในขั้นตอนต่อไป โดยมีผลลัพธ์ที่จะเกิดจาก เครือข่ายทั้งหมด 4 รายการ ดังนี้

1. ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้

2. ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสม

3. การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนทุกภาคส่วนของสังคม ดำเนินไปด้วยความสมดุลและยั่งยืน

4. ประชาชนทุกภาคส่วนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความมั่นคงสมดุลและยั่งยืน

6. ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากทั้งสองกรณีศึกษา มีลักษณะที่คล้ายกัน มีรายการที่แตกต่างกันในข้อที่ 1 กล่าวคือจากกรณีศึกษาที่ 1 กล่าวว่าเครือข่ายควรได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่กรณีศึกษาที่สอง มองในภาพรวมว่าควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้ออื่น ๆ มีลักษณะเหมือนกัน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบองค์ประกอบด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายจาก 2 กรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2
1) ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมอย่างจริงจังจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	1) ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมอย่างจริงจังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตามการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา	2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตามการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา
3) ครูให้ความร่วมมือในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียน และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการกับการเรียนการสอน	3) ครูให้ความร่วมมือในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียน และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2
4) นักเรียนให้ความร่วมมือในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวได้	4) นักเรียนให้ความร่วมมือในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวได้
5) ได้รับความร่วมมือจาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐและเอกชน ในการส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่าย ทางด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร อาคาร สถานที่และด้านอื่นๆ	5) ได้รับความร่วมมือจาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐและเอกชน ในการส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่าย ทางด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร อาคาร สถานที่และด้านอื่นๆ
6) ความสามัคคีและเกิดจากจิตอาสาของ สมาชิกในเครือข่าย	6) ความสามัคคี ของสมาชิกในเครือข่าย

จากการเปรียบเทียบข้อมูลจากทั้งสองกรณีศึกษาผู้วิจัยได้สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย จากทั้งสองกรณีศึกษารวมกัน เพื่อใช้ศึกษาในขั้นต่อไป โดยมีทั้งหมด 4 ปัจจัย ดังนี้

1. ผู้บริหาร ครู นักเรียน สามารถวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
3. ครูให้ความร่วมมือในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียน และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นบูรณาการกับการเรียนการสอน
4. นักเรียนให้ความร่วมมือในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวได้
5. เครือข่ายได้รับความร่วมมือจาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน ในการส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่าย
6. ความสามัคคีของสมาชิกในเครือข่าย

หลังจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้นำรูปแบบเครือข่าย และองค์ประกอบของเครือข่ายทั้ง 6 ด้านที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายในขั้นตอนต่อไปโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในตอนนี้เป็นผลการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาองค์ประกอบของเครือข่ายในด้านต่างๆโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รอบ ในแต่ละรอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลการพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในรอบที่ 1

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด (open ended questionnaire) ที่มีข้อความให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาองค์ประกอบของเครือข่าย ทั้ง 6 ด้านซึ่งเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย พร้อมทั้งคำนิยามขององค์ประกอบด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ว่าองค์ประกอบด้านต่างๆเหมาะสมหรือไม่ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 25 ฉบับ มาประมวลความคิดเห็นวิเคราะห์ สังเคราะห์ จนได้องค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายในด้านต่างๆ ทั้ง 6 ด้าน ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางในที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างระหว่างรูปแบบเครือข่ายเบื้องต้นที่นำเสนอกับรูปแบบเครือข่ายที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	รูปแบบเครือข่ายเบื้องต้นที่นำเสนอ	รูปแบบเครือข่ายที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
1. ด้านโครงสร้างของเครือข่าย	1) มีการประสานความร่วมมือของเครือข่ายระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา 2) มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย 3) มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย	1) เครือข่ายมีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อประสานงานกับสมาชิกในเครือข่าย 2) เครือข่ายมีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่ายซึ่งเป็นสมาชิกของเครือข่ายและดำเนินกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	รูปแบบเครือข่ายเบื้องต้นที่นำเสนอ	รูปแบบเครือข่ายที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	<p>4) มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในเครือข่าย</p> <p>5) มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย</p> <p>6) การรวมกลุ่มของเครือข่ายเกิดขึ้นจากความสมัครใจ</p> <p>7) มีหน่วยงานที่สนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม</p> <p>8) มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน</p>	<p>3) มีคณะกรรมการของเครือข่ายที่มาจากสถานศึกษาในเครือข่าย เพื่อร่วมวางแผนการดำเนินงานของเครือข่าย</p> <p>4) มีการวางแผนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของเครือข่าย</p> <p>5) มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย</p> <p>6) มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็น แม่ข่าย และลูกข่าย</p> <p>7) มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับ ลูกข่าย</p> <p>8) มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย</p> <p>9) การเชื่อมโยงโครงสร้างของเครือข่าย อาจเกิดจากความสนใจของโรงเรียนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน ตามพื้นที่ๆ ใกล้เคียง หรือโครงสร้างการทำงานของกลุ่มสถานศึกษาเดิม</p> <p>10) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุน ส่งเสริมและติดตามการดำเนินงานของเครือข่าย</p> <p>11) มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วิทยากรและด้านอื่นๆ สำหรับดำเนินการในเครือข่าย เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ สมาคมผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา วัด ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน</p>
2.ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย	<p>1) เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักเรียน ครู ผู้บริหาร และประชาชนในชุมชน</p> <p>2) เพื่อร่วมมือกันพัฒนาบุคลากรในเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จัดการเรียนการสอน</p>	<p>1) เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน</p> <p>2) เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียน ในเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญา</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	รูปแบบเครือข่ายเบื้องต้นที่นำเสนอ	รูปแบบเครือข่ายที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	3) เพื่อส่งเสริมครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเครือข่าย 4) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียนเครือข่าย 5) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน 6) เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและทุกส่วนของสังคม	ของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในจัดการเรียนการสอน 3) เพื่อส่งเสริมครูในโรงเรียนเครือข่ายให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน 4) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย 5) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน 6) เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
3. ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย	1) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาลูกข่าย 2) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นต้นแบบในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย 3) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย 4) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย 5) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ 6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการทำงานของเครือข่าย 7) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษากับสถานศึกษาในเครือข่าย	1) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาลูกข่าย 2) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นแบบอย่าง ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ 3) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย 4) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย 5) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ 6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงานของเครือข่าย 7) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	รูปแบบเครือข่ายเบื้องต้นที่นำเสนอ	รูปแบบเครือข่ายที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	<p>8) องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐ และเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการทำงานของเครือข่าย ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย</p> <p>9) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับแม่ข่ายในการร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของเครือข่าย</p> <p>10) ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร นักเรียนและประชาชนในชุมชน ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน</p> <p>11) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน</p> <p>12) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่ายมีการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป</p>	<p>และเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการทำงานของเครือข่าย ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย</p> <p>8) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับแม่ข่ายในการร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของเครือข่าย</p> <p>9) ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน</p> <p>10) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน</p> <p>11) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป</p>
4.ด้านกิจกรรมของเครือข่าย	<p>1) มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2) มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย</p> <p>3) มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง</p>	<p>1) มีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่ายได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2) มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	รูปแบบเครือข่ายเบื้องต้นที่นำเสนอ	รูปแบบเครือข่ายที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	<p>4) มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง</p> <p>5) มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ หรือการจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ</p>	<p>3) มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง</p> <p>4) มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง</p> <p>5) มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ หรือการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต</p> <p>6) มีการนิเทศและประเมินผลการทำงานของเครือข่ายจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย</p>
5.ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย	<p>1) ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการจัดการจัดการเรียนการสอนได้</p> <p>2) ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสม</p> <p>3) การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนทุกภาคส่วนของสังคม ดำเนินไปด้วยความสมดุลและยั่งยืน</p> <p>4) ประชาชนทุกภาคส่วนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความมั่นคงสมดุลและยั่งยืน</p>	<p>1) การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนในชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง</p> <p>2) ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและสามารถ ขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้</p> <p>3) ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการจัดการจัดการเรียนการสอนได้</p> <p>4) ประชาชนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	รูปแบบเครือข่ายเบื้องต้นที่นำเสนอ	รูปแบบเครือข่ายที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
6.ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย	<ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้บริหาร ครู นักเรียน สามารถวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตามการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ 3) ครูให้ความร่วมมือในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียน และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการกับการเรียนการสอน 4) นักเรียนให้ความร่วมมือในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวได้ 5) เครือข่ายได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน ในการส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของเครือข่าย 6) ความสามัคคีของสมาชิกในเครือข่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้การส่งเสริมสนับสนุน การทำงานของเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ 2) มีการประสานงานและสื่อสารกันในเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 3) ผู้บริหาร ครู นักเรียน ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของเครือข่ายและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการกับการเรียนการสอน 4) เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อประสานความสัมพันธ์และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเครือข่าย 5) เครือข่ายได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน 6) ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของสมาชิกในเครือข่ายและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายด้วยจิตอาสา 7) มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมองค์ประกอบในด้านต่างๆ ตามรูปแบบเครือข่ายเบื้องต้นที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย องค์ประกอบจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับรูปแบบเบื้องต้น แต่มีรายละเอียดที่ชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านต่างๆให้มีความชัดเจนเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาในรอบที่ 2 ต่อไป

3.2 ผลการพิจารณาฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่สอง นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ผลจากการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อหาฉันทามติ (Concensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาจากฉันทามติของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาตรวจสอบการได้รับฉันทามติ คือ องค์ประกอบจะได้ฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญก็ต่อเมื่อองค์ประกอบนั้นมีค่ามัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.50 ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและฐานนิยมไม่เกิน 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 (Dalkey and Helmer, 1963 ; Kurth-Schai, Poolpatarachewin and Pittiyanuwat, 1998) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้คืนกลับมาทั้งหมด 25 ฉบับ พบว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 ด้าน รวม 45 รายการได้รับฉันทามติด้านความเหมาะสมทุกรายการ รายละเอียดผลการวิเคราะห์ดูในภาคผนวก ง

3.3 ผลการพิจารณาฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบสอบถามในรอบที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 3 ที่ได้คืนกลับมาทั้งหมด 25 ฉบับ พบว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 ด้าน รวม 45 รายการได้รับฉันทามติด้านความเหมาะสมทุกรายการ พิจารณาจากค่ามัธยฐาน ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานและฐานนิยม รวมทั้งค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในแต่ละรายการของแต่ละด้าน พบว่า

ความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.00 ถึง 5.00 ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานและฐานนิยม มีค่าเท่ากับ 0 ทุกรายการ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มีค่าตั้งแต่ 0.00 ถึง 1.00 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดที่สอดคล้องกันว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ อยู่ ในระดับ มากถึงมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการพิจารณาอันดับความดีของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	Mdn	Q3-Q1	mdn-Mo	\bar{X}	SD	อันดับ
1. ด้านโครงสร้างของเครือข่าย						
1.1 มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อประสานงานกับสมาชิกในเครือข่าย	5	0	0	4.80	0.50	ได้
1.2 มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกของเครือข่ายและดำเนินกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย	5	0	0	4.76	0.60	ได้
1.3 มีคณะกรรมการของเครือข่ายที่มาจากสถานศึกษาในเครือข่าย เพื่อร่วมวางแผนการดำเนินงานของเครือข่าย	5	0	0	4.70	0.52	ได้
1.4 มีการวางเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของเครือข่าย	5	0	0	4.60	1.00	ได้
1.5 มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย	5	1	0	4.52	0.92	ได้
1.6 มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย	5	0	0	4.68	0.90	ได้
1.7 มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย	5	1	0	4.48	0.96	ได้
1.8 มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย	5	1	0	4.56	0.92	ได้
1.9 การเชื่อมโยงโครงสร้างของเครือข่ายอาจเกิดจากความสนใจของโรงเรียนที่สนใจในเรื่องเดียวกันตามพื้นที่ใกล้เคียง หรือโครงสร้างการทำงานของกลุ่มสถานศึกษาเดิม	5	1	0	4.36	1.08	ได้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	Mdn	Q3-Q1	mdn- Mo	\bar{X}	SD	จรรยา มติ
1.10 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุน ส่งเสริม และติดตามการดำเนินงานของเครือข่าย	5	1	0	4.52	0.87	ได้
1.11 มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วิทยากรและด้านอื่นๆ สำหรับดำเนินการใน เครือข่าย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ สมาคมผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา วัด ชุมชน ตลอดจน หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน	5	0.5	0	4.64	0.86	ได้
2. ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย						
2.1 เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของ ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน	5	0.5	0	4.64	0.86	ได้
2.2 เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียน ใน เครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ใน จัดการเรียนการสอน	5	0	0	4.76	0.52	ได้
2.3 เพื่อส่งเสริมครูในโรงเรียนเครือข่ายให้นำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการ จัดการเรียนการสอน	5	0	0	4.84	0.47	ได้
2.4 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู นักเรียน ในโรงเรียนเครือข่าย	5	0	0	4.84	0.62	ได้
2.5 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน	5	0	0	4.72	0.68	ได้
2.6 เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	5	0	0	4.72	0.61	ได้
3. ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย						
3.1 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรใน สถานศึกษา และสถานศึกษาลูกข่าย	5	1	0	4.64	0.57	ได้
3.2 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นแบบอย่าง ให้ คำปรึกษาในการดำเนินงานและประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการ ดำเนินงานของเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ	5	0	0	4.76	0.52	ได้
3.3 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่ เลี้ยงให้กับลูกข่าย	5	1	0	4.64	0.64	ได้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	Mdn	Q3-Q1	mdn- Mo	\bar{X}	SD	จรรยา มติ
3.4 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อ แจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย	5	0	0	4.84	0.47	ได้
3.5 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์ และ เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจ	5	0.5	0	4.72	0.54	ได้
3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่ใน การส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงานของ เครือข่าย	5	0	0	4.76	0.52	ได้
3.7 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงาน อื่นๆของรัฐและเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการ ส่งเสริมการทำงานของเครือข่าย ตลอดจน สนับสนุนปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมของ เครือข่าย	5	1	0	4.60	0.87	ได้
3.8 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับ แม่ข่ายในการร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของเครือข่าย	5	0	0	4.80	0.58	ได้
3.9 ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และ ผู้ปกครอง ให้สามารถนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน	5	0.5	0	4.68	0.63	ได้
3.10 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน คู่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา บูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูใน โรงเรียน	5	0	0	4.68	0.90	ได้
3.11 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้ และเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่าย และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนาตนเองให้มีความพร้อม เพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป	5	0	0	4.68	0.90	ได้
4. ด้านกิจกรรมของเครือข่าย						
4.1 มีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่าย ได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง	5	0	0	4.72	0.61	ได้
4.2 มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย	5	0.5	0	4.68	0.69	ได้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	Mdn	Q3-Q1	mdn- Mo	\bar{X}	SD	จันท มติ
4.3 มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้ พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	5	1	0	4.52	0.71	ได้
4.4 มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่าง น้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง	4	1	0	4.40	0.71	ได้
4.5 มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายใน รูปข้อมูลสารสนเทศ การจัดนิทรรศการในโอกาส ต่างๆ หรือการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต	5	1	0	4.56	0.77	ได้
4.6 มีการนิเทศและประเมินผลการทำงานของ เครือข่ายจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้การ สนับสนุนการทำงานของเครือข่าย	5	1	0	4.48	0.71	ได้
5. ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย						
5.1 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนใน ชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง	5	1	0	4.56	0.58	ได้
5.2 ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ใน การดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและสามารถ ขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้	5	1	0	4.52	0.82	ได้
5.3 ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มี ความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียน การสอนได้	5	0	0	4.84	0.47	ได้
5.4 ประชาชนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน ชีวิตได้อย่างเหมาะสม	5	1	0	4.56	0.65	ได้
6. ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย						
6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายมีความรู้ความ เข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้ การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่าย อย่างสม่ำเสมอ	5	0	0	4.84	0.47	ได้
6.2 มีการประสานงานและสื่อสารกันในเครือข่ายอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	5	0	0	4.80	0.58	ได้
6.3 ผู้บริหาร ครู นักเรียน ให้ความร่วมมือในการร่วม กิจกรรมของเครือข่ายและนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และ สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ใช้บูรณาการกับการเรียนการสอน	5	0.5	0	4.68	0.63	ได้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	Mdn	Q3-Q1	mdn- Mo	\bar{X}	SD	จันท มติ
6.4 เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อประสาน ความสัมพันธ์และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกใน เครือข่าย	5	1	0	4.64	0.64	ได้
6.5 เครือข่ายได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจาก องคกร ปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐและเอกชน	5	0	0	4.76	0.52	ได้
6.6 ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของสมาชิกใน เครือข่ายและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรม ของเครือข่ายด้วยจิตอาสา	5	0	0	4.80	0.50	ได้
6.7 มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินกิจกรรม ของ เครือข่าย	5	1	0	4.32	0.95	ได้

ผลการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เทคนิคเดลฟายข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้นำรูปแบบเครือข่ายที่ได้ มาสร้างเป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติในขั้นตอนต่อไป

ตอนที่ 4 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน ปรากฏชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น จากภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเป็น 2 ตอน คือผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

4.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานสภาพโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ ภูมิลำเนา สถานศึกษาและขนาดสถานศึกษา พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.07 และ 45.93 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 46.91 รองลงมาคือ ผู้บริหารและนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.52 และ 17.53 ตามลำดับผู้ตอบส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 19.75 รองลงมาคือ ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 18.27 และ 17.78 ตามลำดับ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 1-2) คิดเป็นร้อยละ 54.57 รองลงมาคือ ประถมศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา (ช่วงชั้นที่ 1 - 3) และ มัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3-4) คิดเป็นร้อยละ 36.05 และ 5.19 ตามลำดับ และส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดที่ ขนาดที่ 2 จำนวนนักเรียน 121-200 คน คิดเป็นร้อยละ 33.83 รองลงมาคือ ขนาดที่ 4 จำนวนนักเรียน 301-500 คน และ ขนาดที่ 1 จำนวนนักเรียน 1-120 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ 18.02 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ	
1) เพศ	ชาย	219	54.07
	หญิง	186	45.93
	รวม	405	100.00
2) สถานภาพ	ผู้บริหาร	75	18.52
	ครูผู้สอน	190	46.91
	บุคลากรทางการศึกษา	4	0.99
	นักเรียน	71	17.53
	ปราชญ์ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่น	53	13.09
	วิทยากรชุมชน		
	อื่นๆ	12	2.96
รวม	405	100.00	
3) ภูมิภาค	ภาคกลาง	66	16.30
	ภาคใต้	80	19.75
	ภาคเหนือ	72	17.78
	ภาคตะวันออก	63	15.56
	ภาคตะวันตก	50	12.35
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	74	18.27
รวม	405	100.00	
4) สถานศึกษา	ประถมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 1 และ 2)	221	54.57
	ประถมศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา (ช่วงชั้นที่ 1.-3)	146	36.05
	มัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3)	15	3.70
	มัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 4)	2	0.49
	มัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3-4)	21	5.19
	รวม	405	100.00

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
5) ขนาด สถานศึกษา	ขนาดที่ 1 จำนวนนักเรียน 1-120 คน	73
	ขนาดที่ 2 จำนวนนักเรียน 121-200 คน	137
	ขนาดที่ 3 จำนวนนักเรียน 201-300 คน	66
	ขนาดที่ 4 จำนวนนักเรียน 301-500 คน	81
	ขนาดที่ 5 จำนวนนักเรียน 501-1500 คน	44
	ขนาดที่ 6 จำนวนนักเรียน 1501-2500 คน	4
	ขนาดที่ 7 จำนวนนักเรียน 2501 คนขึ้นไป	-
	รวม	405
		100.00

4.2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ขององค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของรูปแบบเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานไปใช้ โดยสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน ประชาชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือกรรมการสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมด้านโครงสร้างของเครือข่าย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของเครือข่ายมีความเหมาะสม ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย ($sk=-0.63$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานด้านโครงสร้างของเครือข่ายมีความเหมาะสมค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ ($ku=0.27$) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.83 - 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.79 - 0.93 ค่าความเบ้ (sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.78)-(-0.51) และค่าความโด่งมี

พิสัยอยู่ระหว่าง $(-0.08) - (0.68)$ ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้านความเป็นไปได้ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายด้านโครงสร้างเครือข่ายมีความเป็นไปได้ ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย ($sk=-0.31$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านโครงสร้างของเครือข่ายมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ ($ku=0.05$) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.44 -3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.84 - 0.90 ค่าความเบ้(sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง $(-0.13) - (-0.52)$ และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง $(-0.38) - (0.52)$

เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านของโครงสร้างของเครือข่าย เกี่ยวกับความเหมาะสมรายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนส่งเสริม และติดตามการดำเนินงานของเครือข่ายมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.62 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.07 2) มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.62 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.31 และ 3) มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.79 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.64 ตามลำดับ

ด้านความเป็นไปได้อด้านของโครงสร้างของเครือข่าย พบว่า รายการที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) มีการวางแผนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของเครือข่าย มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.52 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.52 2) มีคณะกรรมการของเครือข่ายที่มาจากสถานศึกษาในเครือข่าย เพื่อร่วมวางแผนการดำเนินงานของเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.47 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.37 3) การเชื่อมโยงโครงสร้างของเครือข่ายอาจเกิดจากความสนใจของโรงเรียนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน ตามพื้นที่ที่ใกล้เคียง หรือโครงสร้างการทำงานของกลุ่มสถานศึกษาเดิม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.17 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.07 โดยรายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบของ
เครือข่ายด้านโครงสร้างของเครือข่าย

ข้อ	โครงสร้างของเครือข่าย	ความเหมาะสม						ความเป็นไปได้					
		\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม การดำเนินงานของเครือข่าย	4.04	มาก	0.82	-0.62	0.07	20.30	3.57	มาก	0.87	-0.30	-0.04	24.26
2	มีการประสานความร่วมมือระหว่าง องค์กรที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย	4.00	มาก	0.83	-0.62	0.31	20.85	3.58	มาก	0.89	-0.34	-0.05	24.83
3	มีการประสานความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ ข่าย และลูกข่าย	4.00	มาก	0.88	-0.79	0.64	21.90	3.57	มาก	0.88	-0.35	0.13	24.51
4	มีการวางเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ร่วมกันของเครือข่าย	3.99	มาก	0.86	-0.78	0.63	21.55	3.66	มาก	0.85	-0.52	0.52	23.17
5	มีคณะกรรมการของเครือข่าย ที่มาจากสถานศึกษาใน เครือข่าย เพื่อร่วมวางแผนการ ดำเนินงานของเครือข่าย	3.97	มาก	0.87	-0.67	0.34	21.86	3.60	มาก	0.84	-0.47	0.37	23.19
6	มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำ หน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อ ประสานงานกับสมาชิกในเครือข่าย	3.94	มาก	0.79	-0.60	0.68	20.00	3.58	มาก	0.80	-0.45	0.31	22.26
7	การเชื่อมโยงโครงสร้างของ เครือข่ายอาจเกิดจากความสนใจ ของโรงเรียนที่สนใจในเรื่อง เดียวกัน ตามพื้นที่ที่ใกล้เคียง หรือโครงสร้างการทำงานของ กลุ่มสถานศึกษาเดิม	3.94	มาก	0.89	-0.57	0.03	22.59	3.59	มาก	0.85	-0.17	-0.07	23.54
8	มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่ายซึ่งเป็น สมาชิกของเครือข่ายและดำเนิน กิจกรรมร่วมกับเครือข่าย	3.88	มาก	0.85	-0.61	0.41	21.91	3.55	มาก	0.84	-0.27	0.11	23.55
9	มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ด้านงบประมาณ วิทยากรและ ด้านอื่นๆ สำหรับดำเนินการใน เครือข่าย เช่น องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ สมาคม ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา วัด ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐและเอกชน	3.88	มาก	0.93	-0.61	-0.08	23.99	3.44	ปาน กลาง	0.90	-0.19	-0.38	26.28
10	มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างสมาชิกในเครือข่าย	3.85	มาก	0.91	-0.57	0.00	23.56	3.49	ปาน กลาง	0.87	-0.13	-0.23	24.81
11	มีการประสานความร่วมมือ ระหว่างลูกข่ายกับ ลูกข่าย	3.83	มาก	0.89	-0.51	-0.02	23.32	3.51	มาก	0.86	-0.21	-0.08	24.53
	รวม	3.94	มาก	0.87	-0.63	0.27	21.97	3.56	มาก	0.86	-0.31	0.05	24.09

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับความเหมาะสมด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่างค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่ายมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย ($sk=-0.70$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่ายมีความเหมาะสมค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ ($ku=0.51$) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.99 - 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.80 - 0.85 ค่าความเบ้ (sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.86) - (-0.57) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (0.27) - (0.97) ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้านความเป็นไปได้ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย ($sk=-0.36$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่ายมีความเป็นไปได้อย่างค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ ($ku=0.26$) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.62 - 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.78 - 0.82 ค่าความเบ้ (sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.51) - (-0.11) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.26) - (0.56) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย พบว่า รายการต่างๆของด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่ายที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับได้แก่ 1) เพื่อส่งเสริมครูในโรงเรียนเครือข่ายให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน มีระดับความคิดเห็น มีเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.86 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.97 2) เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.68 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.31 3) เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน มีเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.72 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.38

ด้านความเป็นไปได้ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย พบว่า รายการที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด 3 ลำดับ คือ 1) เพื่อส่งเสริมครูในโรงเรียนเครือข่ายให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.37 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.34 2) เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน ชีวิตของผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.47 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.30 3) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ในโรงเรียนเครือข่าย มีเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.47 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.32 รายละเอียดดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบของเครือข่ายด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

ข้อ	วัตถุประสงค์ของเครือข่าย	ความเหมาะสม						ความเป็นไปได้					
		\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
1	เพื่อส่งเสริมครูในโรงเรียนเครือข่ายให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน	4.13	มาก	0.81	-0.86	0.97	19.52	3.72	มาก	0.78	-0.37	0.34	20.99
2	เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	4.09	มาก	0.83	-0.68	0.31	20.34	3.66	มาก	0.82	-0.11	-0.26	22.46
3	เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน	4.08	มาก	0.82	-0.72	0.38	20.15	3.70	มาก	0.86	-0.47	0.30	23.32
4	เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียน ในเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.06	มาก	0.80	-0.65	0.57	19.58	3.68	มาก	0.81	-0.51	0.56	22.04

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อ	วัตถุประสงค์ของเครือข่าย	ความเหมาะสม						ความเป็นไปได้					
		\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
5	เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ในโรงเรียนเครือข่าย	4.04	มาก	0.85	-0.73	0.54	20.94	3.69	มาก	0.82	-0.44	0.32	22.11
6	เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน	3.99	มาก	0.84	-0.57	0.27	21.05	3.62	มาก	0.81	-0.25	0.29	22.49
รวม		4.07	มาก	0.82	-0.70	0.51	20.26	3.68	มาก	0.82	-0.36	0.26	22.24

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายในด้านความเหมาะสม พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่างค์ประกอบของเครือข่ายด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย (sk=-0.55) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่างรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายมีความเหมาะสมค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ (ku=0.08) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.88 - 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.83 - 0.90 ค่าความเบ้ (sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.67) - (-0.47) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.17) - (0.44) ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในด้านความเป็นไปได้ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่างค์ประกอบของเครือข่ายด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายมีความเป็นไปได้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย (sk=-0.25) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่างรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ (ku=0.09) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.60-3.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.79 - 0.92 ค่าความเบ้ (sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.12) - (-0.34) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.04) - (0.54)

เมื่อพิจารณาด้านความเหมาะสมของด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายพบว่า รายการต่างๆที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับได้แก่ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

หน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงานของเครือข่าย มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.57 และค่าความโด่งเท่ากับ -0.05 2) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ มีเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.54 และค่าความโด่งเท่ากับ -0.16 3) มีรายการที่มีความเหมาะสมเท่ากัน 5 รายการได้แก่รายการที่ 1 , 2, 4, 9, 10 โดยมีระดับความเหมาะสมเท่ากับ 0.92 โดยรายละเอียดของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้เท่ากับ และค่าความโด่งมีรายละเอียดดังตาราง 4.13

ด้านความเป็นไปได้ของด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่ายพบว่า รายการต่างๆที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด 3 ลำดับได้แก่ 1) ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.24 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.14 2) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ มีความเป็นไปได้เท่ากับ รายการที่มีรายละเอียดว่าลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83, 0.84 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.25, -0.33 ตามลำดับ และค่าความโด่งเท่ากับ -0.07, 0.34 ตามลำดับ 3) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงานของเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86, 0.89 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.24, -0.30 ตามลำดับ และค่าความโด่งเท่ากับ -0.04, -0.07 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบของเครือข่ายด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย

ข้อ	บทบาทหน้าที่ของสมาชิก เครือข่าย	ความเหมาะสม						ความเป็นไปได้					
		\bar{x}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{x}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามี บทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงานของ เครือข่าย	4.00	มาก	0.87	-0.57	-0.05	21.75	3.56	มาก	0.89	-0.30	-0.07	24.92

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทหน้าที่ของสมาชิก เครือข่าย	ความเหมาะสม						ความเป็นไปได้					
		\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
2	แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ	3.98	มาก	0.87	-0.54	-0.16	21.76	3.57	มาก	0.83	-0.25	-0.07	23.11
3	ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน	3.92	มาก	0.83	-0.58	0.44	21.25	3.60	มาก	0.81	-0.24	0.14	22.58
4	แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นแบบอย่าง ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ	3.92	มาก	0.85	-0.47	-0.11	21.66	3.54	มาก	0.79	-0.15	0.08	22.26
5	แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย	3.92	มาก	0.87	-0.53	-0.03	22.22	3.56	มาก	0.86	-0.24	-0.04	24.19
6	ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.92	มาก	0.87	-0.56	0.17	22.12	3.57	มาก	0.84	-0.33	0.34	23.64
7	แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาลูกข่าย	3.92	มาก	0.88	-0.48	-0.17	22.47	3.53	มาก	0.85	-0.12	-0.12	24.02
8	ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับแม่ข่ายในการร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงานกิจกรรม โครงการของเครือข่าย	3.90	มาก	0.84	-0.51	0.12	21.64	3.54	มาก	0.81	-0.33	0.54	22.94
9	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการทำงานของเครือข่าย ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย	3.89	มาก	0.90	-0.67	0.39	23.06	3.44	ปานกลาง	0.92	-0.32	-0.07	26.74

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทหน้าที่ของสมาชิก เครือข่าย	ความเหมาะสม						ความเป็นไปได้					
		\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
10	ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการ แสวงหาความรู้และเรียนรู้การทำงาน จากแม่ข่าย และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนาตนเองให้มี ความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป	3.88	มาก	0.86	-0.54	0.18	22.27	3.49	ปาน กลาง	0.83	-0.34	0.24	23.64
11	แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษา และเป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย	3.88	มาก	0.90	-0.58	0.07	23.07	3.51	มาก	0.84	-0.16	0.06	23.85
รวม		3.92	มาก	0.87	-0.55	0.08	22.11	3.54	มาก	0.84	-0.25	0.09	23.81

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านกิจกรรมของเครือข่าย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ว่าองค์ประกอบด้านกิจกรรมของเครือข่ายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย ($sk=-0.64$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกิจกรรมของเครือข่ายมีความเหมาะสมค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ ($ku=0.08$) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.84 - 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.91 - 0.95 ค่าความเบ้ (sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.73) - (-0.58) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.18) - (0.47) ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้านกิจกรรมของเครือข่ายเกี่ยวกับความเป็นไปได้ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ว่าองค์ประกอบด้านกิจกรรมของเครือข่ายมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย ($sk=-0.27$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกิจกรรมของเครือข่ายมีความเหมาะสมค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่ต่ำกว่าโค้งปกติ ($ku=-0.13$) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายมากหรือมีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.48 - 3.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.86 - 0.95 ค่าความเบ้ (sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.33) - (-0.19) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.28) - (-0.02)

เมื่อพิจารณา รายละเอียดด้านความเหมาะสมด้านกิจกรรมของเครือข่าย ในรายการต่างๆ พบว่า รายการที่ความเหมาะสมมากที่สุดของ 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) มีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่ายได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง มีระดับความคิดเห็น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.63

และค่าความโด่งเท่ากับ 0.02 2) มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.67 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.07 3) มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.59 และค่าความโด่งเท่ากับ -0.18

ด้านความเป็นไปได้ด้านกิจกรรมของเครือข่ายพบว่า รายการที่ความเป็นไปได้มากที่สุดขององค์ประกอบ 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.25 และค่าความโด่งเท่ากับ -0.12 2) มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ หรือการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต โดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.29 และค่าความโด่งเท่ากับ -0.02 3) มีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่ายได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง และมีการนิเทศและประเมินผลการทำงานของเครือข่ายจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย มีความเป็นไปได้เท่ากันคือ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.49 รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบของเครือข่ายด้านกิจกรรมของเครือข่าย

ข้อ	กิจกรรมของเครือข่าย	ความเหมาะสม						ความเป็นไปได้					
		\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
1	มีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่ายได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง	3.91	มาก	0.92	-0.63	0.02	23.40	3.49	ปานกลาง	0.86	-0.19	-0.18	24.50
2	มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง	3.89	มาก	0.92	-0.67	0.07	23.62	3.49	ปานกลาง	0.95	-0.33	-0.17	27.11

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อ	กิจกรรมของเครือข่าย	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้						
		\bar{x}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{x}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
3	มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย	3.88	มาก	0.93	-0.59	-0.18	23.92	3.52	มาก	0.87	-0.25	-0.12	24.69
4	มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.86	มาก	0.95	-0.65	0.02	24.64	3.48	ปานกลาง	0.94	-0.25	-0.28	26.93
5	มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ หรือการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต	3.86	มาก	0.93	-0.73	0.47	23.96	3.50	มาก	0.88	-0.29	-0.02	25.23
6	มีการนิเทศและประเมินผลการทำงานของเครือข่ายจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย	3.84	มาก	0.91	-0.58	0.08	23.72	3.49	ปานกลาง	0.90	-0.30	-0.02	25.70
รวม		3.87	มาก	0.92	-0.64	0.08	23.88	3.50	มาก	0.90	-0.27	-0.13	25.69

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมเกี่ยวกับความเหมาะสม ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย ($sk=-0.55$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้าน ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่ายมีความเหมาะสมค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ ($ku=0.15$) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความเห็นที่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.91 - 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.75 - 0.88 ค่าความเบ้ (sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.69) - (-0.46) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.25) - (0.60) ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่ายด้านความเป็นไปได้ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย ($sk=-0.27$)

แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่ายมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ ($ku=0.17$) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.53-3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.74 - 0.85 ค่าความเบ้ (sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.44) - (-0.12) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.18) - (0.39)

เมื่อพิจารณา ด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่ายพบว่ารายการที่ความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.60 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.60 2) ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.46 และค่าความโด่งเท่ากับ -0.17 3) ประชาชนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.47 และค่าความโด่งเท่ากับ -0.25

ด้านความเป็นไปได้ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่ายพบว่ารายการต่างๆ ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่ายที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด 3 ลำดับได้แก่ 1) ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.25 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.25 2) ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.27 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.23 3) ประชาชนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.12 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.18 รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบ
ของเครือข่ายด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย

ข้อ	ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย	ความเหมาะสม						ความเป็นไปได้					
		\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
1	ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและสามารถ ขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้	4.09	มาก	0.75	-0.60	0.60	18.41	3.72	มาก	0.74	-0.25	0.25	20.00
2	ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้	4.06	มาก	0.78	-0.46	-0.17	19.19	3.71	มาก	0.75	-0.27	0.23	20.24
3	ประชาชนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม	4.01	มาก	0.82	-0.47	-0.25	20.50	3.56	มาก	0.84	-0.12	-0.18	23.54
4	การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนทุกภาคส่วนของสังคม ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง	3.91	มาก	0.88	-0.69	0.41	22.61	3.53	มาก	0.85	-0.44	0.39	24.02
รวม		4.02	มาก	0.81	-0.55	0.15	20.18	3.63	มาก	0.80	-0.27	0.17	21.95

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่าย ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย ($sk=-0.62$) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่ายมีความเหมาะสมค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ ($ku=0.17$) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือ

มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.60 - 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.08 ค่าความเบ้ (sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.72)-(-0.51) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.06) - (0.51) ส่วนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายด้านความเป็นไปได้ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย (sk=-0.26) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการแจกแจงของการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายมีความเหมาะสมค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ (ku=0.10) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.06 - 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.77 - 1.01 ค่าความเบ้(sk) มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.46)-(-0.07) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.37) - (0.42)

เมื่อพิจารณา ด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบของเครือข่ายด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของสมาชิกในเครือข่ายและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายด้วยจิตอาสา มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.67 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.23 2) ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.65 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.41 3) ผู้บริหาร ครู นักเรียน ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของเครือข่ายและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการกับการเรียนการสอน โดยระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 ค่าความเบ้ (sk) เท่ากับ -0.61 และค่าความโด่ง 0.24

ด้านความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของเครือข่ายด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายพบว่า พบว่า รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ครู นักเรียน ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของเครือข่ายและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการกับการเรียนการสอนมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 ค่าความเบ้เท่ากับ -0.17 และค่าความโด่งเท่ากับ 0.19 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายมีความรู้

ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของ
เครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ โดยระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เท่ากับ 0.81 ค่าความเบ้ (sk) เท่ากับ -0.32 และค่าความโด่ง 0.26 3) ความสามัคคี ความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของสมาชิกในเครือข่ายและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินงานของเครือข่ายด้วยจิต
อาสา โดยระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 ค่าความเบ้
(sk)เท่ากับ -0.46 และค่าความโด่ง 0.42 รายละเอียดดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบ
ของเครือข่ายด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของเครือข่าย	ความเหมาะสม						ความเป็นไปได้					
		\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
1	ความสามัคคี ความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของสมาชิก ในเครือข่ายและทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องดำเนินงานของ เครือข่ายด้วยจิตอาสา	4.09	มาก	0.84	-0.67	0.23	20.54	3.60	มาก	0.85	-0.46	0.42	23.47
2	ผู้บริหารสถานศึกษาใน เครือข่ายมีความรู้ความ เข้าใจหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและให้ การส่งเสริม สนับสนุน การ ทำงานของเครือข่ายอย่าง สม่ำเสมอ	4.05	มาก	0.80	-0.65	0.41	19.75	3.68	มาก	0.81	-0.32	0.26	21.96
3	ผู้บริหาร ครู นักเรียน ให้ความ ร่วมมือในการร่วมกิจกรรม ของเครือข่ายและนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการดำเนิน ชีวิต และสามารถนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้บูรณาการกับ การเรียนการสอน	4.02	มาก	0.82	-0.61	0.24	20.32	3.69	มาก	0.77	-0.17	0.19	20.95
4	เครือข่ายมีการจัดกิจกรรม เพื่อประสานความสัมพันธ์ และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก ในเครือข่าย	3.96	มาก	0.86	-0.62	0.18	21.77	3.57	มาก	0.80	-0.22	0.04	22.44

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ของเครือข่าย	ความเหมาะสม						ความเป็นไปได้					
		\bar{x}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{x}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
5	มีการประสานงานและ สื่อสารกันในเครือข่ายอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.94	มาก	0.89	-0.58	-0.06	22.64	3.53	มาก	0.83	-0.29	0.02	23.46
6	เครือข่ายได้รับ การส่งเสริม สนับสนุนจาก องค์การ ปกครอง ส่วน ท้อง ถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่นๆของรัฐ และเอกชน	3.93	มาก	0.89	-0.72	0.51	22.72	3.51	มาก	0.86	-0.30	0.17	24.44
7	มีงบประมาณเพียงพอใน การดำเนินกิจกรรม ของ เครือข่าย	3.60	มาก	1.08	-0.51	-0.32	30.00	3.06	มาก	1.01	-0.07	-0.37	32.84
รวม		3.94	มาก	0.88	-0.62	0.17	22.53	3.52	มาก	0.85	-0.26	0.10	24.22

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย ($sk=-0.62$) แสดงว่าระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความเหมาะสมค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ ($ku=0.21$) โดยระดับความคิดเห็นเฉลี่ยมีพิสัยอยู่ระหว่าง 4.07-3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.92-0.81 มีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.70)-(-0.55) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (0.51)-(-0.08) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ลำดับได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย ด้านผลลัพธ์ของเครือข่าย และด้านโครงสร้างของเครือข่ายเท่ากับด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งมีระดับความเหมาะสมเท่ากับ 4.02, 3.94, 3.94 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86, 0.81, 0.88 ค่าความเบ้(sk) -0.70, -0.55, -0.62 ค่าความโด่งเท่ากับ 0.08, 0.15, 0.17 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 โดยมีการแจกแจงของความคิดเห็นเบ้ซ้าย ($sk=-0.29$) แสดงว่าระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง และมีลักษณะการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ ($ku=0.10$) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายน้อยหรือมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ยกเว้น ด้านกิจกรรมของเครือข่าย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นที่แตกต่างหรือมีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน โดยมีลักษณะการแจกแจงที่ต่ำกว่าโค้งปกติ ($ku=-0.13$) ระดับความคิดเห็นเฉลี่ยทั้ง 6 ด้าน มีพิสัยอยู่ระหว่าง 3.50 - 3.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.80 - 0.90 มีพิสัยอยู่ระหว่างค่าความเบ้ระหว่าง (-0.36)-(-0.25) และค่าความโด่งมีพิสัยอยู่ระหว่าง (-0.05) - (0.26) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด 3 ลำดับได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย ด้านผลลัพธ์ของเครือข่าย และด้านโครงสร้างของเครือข่ายเท่ากับด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งมีระดับความเหมาะสมเท่ากับ 3.68, 3.63, 3.58 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82, 0.80, 0.86 ค่าความเบ้(sk) - 0.36, -0.27, -0.62 ค่าความโด่งเท่ากับ 0.26, 0.17, 0.05 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตาราง 4.17

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบด้านต่างๆของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบด้านต่างๆ ของเครือข่าย	ความเหมาะสม						ความเป็นไปได้					
	\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.	\bar{X}	ระดับ	S.D.	Sk	Ku	C.V.
โครงสร้างของเครือข่าย	3.94	มาก	0.87	-0.63	0.27	21.97	3.56	มาก	0.86	-0.31	0.05	24.09
วัตถุประสงค์ของเครือข่าย	4.07	มาก	0.82	-0.70	0.51	20.26	3.68	มาก	0.82	-0.36	0.26	22.24
บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย	3.92	มาก	0.87	-0.55	0.08	22.11	3.54	มาก	0.84	-0.25	0.09	23.81
กิจกรรมของเครือข่าย	3.87	มาก	0.92	-0.64	0.08	23.88	3.50	มาก	0.90	-0.27	-0.13	25.69
ผลลัพธ์ของเครือข่าย	4.02	มาก	0.81	-0.55	0.15	20.18	3.63	มาก	0.80	-0.27	0.17	21.95
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ เครือข่าย	3.94	มาก	0.88	-0.62	0.17	22.53	3.52	มาก	0.85	-0.26	0.10	24.22
รวม	3.96	มาก	0.86	-0.62	0.21	21.82	3.57	มาก	0.85	-0.29	0.09	23.67

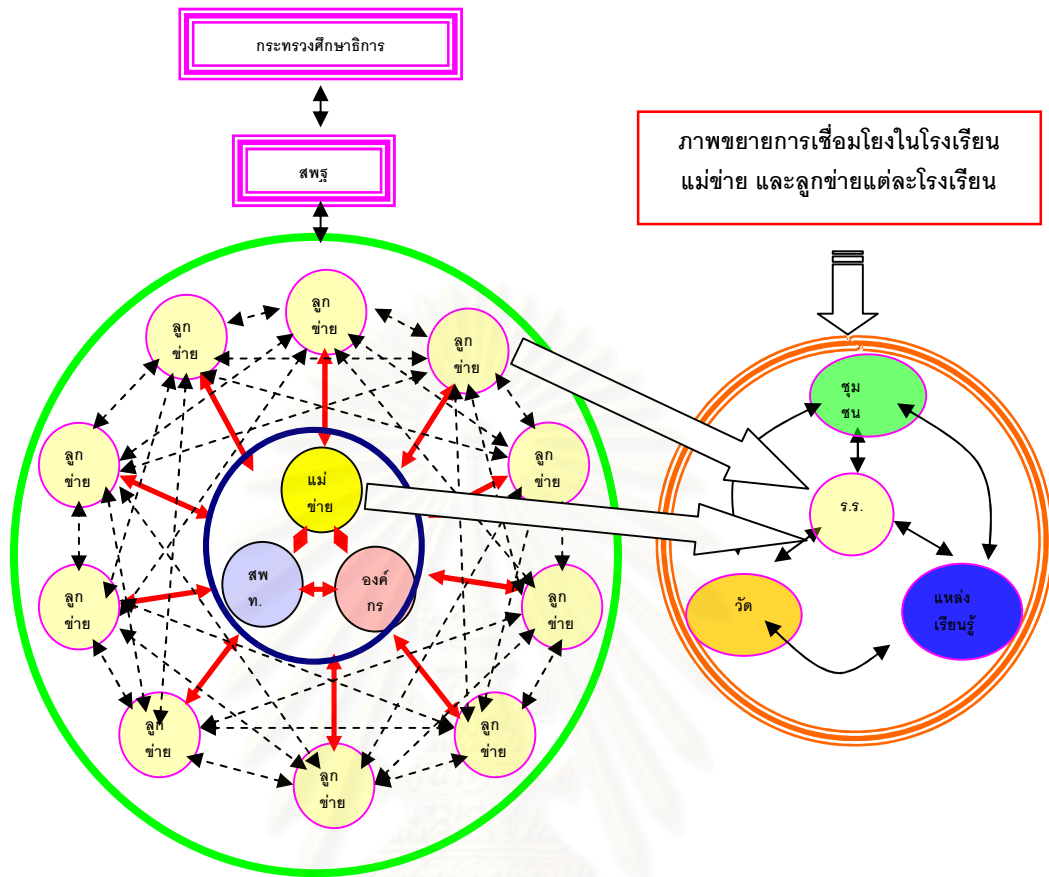
จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสองกรณีศึกษา การตรวจสอบความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญและความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน ประชาชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น สรุปได้ว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรเป็นเครือข่ายที่มีรูปแบบเครือข่ายเป็นแบบกระจาย มีสถานศึกษาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายประมาณ 10-12 แห่ง มีแม่ข่ายการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เขตพื้นที่การศึกษา ธนาคารแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อน

เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เป็นแกนกลางในการประสานงานงานของเครือข่าย มีคณะกรรมการในการดำเนินงานของเครือข่าย สถานศึกษา มีการประสานงานกันระหว่างแม่ข่ายกับลูกข่าย และระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย สถานศึกษาลูกข่ายมีการร่วมมือกับบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ซึ่งรูปแบบเครือข่ายที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ควรมีลักษณะดังแผนภาพที่ 13 โดยสัญลักษณ์ที่แสดงในแผนภาพมีรายละเอียดดังนี้

- 
แม่ข่าย หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นแกนนำของเครือข่ายมีหน้าที่ในการประสานงานระหว่างสมาชิกเครือข่าย
- 
องค์กรอื่น ๆ หมายถึง หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐ และเอกชน
- 
สพท. หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานศึกษาในเครือข่าย
- 
ลูกข่าย หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย มีหน้าที่ในการร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษาในเครือข่าย
- 
วัด หมายถึง ศาสนสถานที่เหมาะสมเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และอยู่ในชุมชนหรือชุมชนที่ใกล้เคียง
- 
ชุมชน หมายถึง ประชาชน กลุ่มคนในที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียนลูกข่ายที่สามารถติดต่อสื่อสารประสานงานกันโรงเรียนลูกข่ายได้
- 
แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สถานที่ หรือกลุ่มคน บุคคลที่สามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียนและประชาชนในชุมชนได้

←→ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายที่ต้องเกิดขึ้น

←---→ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในเครือข่าย



แผนภาพที่ 13 รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาบทบาทและหน้าที่ ของแต่ละ องค์ประกอบรวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียน การสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนารูปแบบเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีวิจัยแบบ ผสมผสาน คือการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

ประเด็นที่ศึกษา คือ ศึกษาองค์ประกอบ บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบของ เครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของเครือข่าย ตลอดจนพัฒนารูปแบบเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ในการนำไปใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูศึกษานิเทศก์ นักเรียน ปรากฏชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวทางในการสนทนากลุ่ม แบบสอบถามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน ปรากฏชุมชนหรือภูมิ ปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียน การสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดย นำเอกสารและข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์แล้วนำเสนอโดยบรรยาย 2) การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมมาสรุปเป็นองค์ประกอบต่างๆของรูปแบบ เครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา 3) การสรุป ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่าย โดยหาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 4) วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการ นำรูปแบบเครือข่ายไปใช้ โดยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน คือ 1) องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) บทบาทหน้าที่ ของแต่ละองค์ประกอบรวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวของระหว่างองค์ประกอบของเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ผลการพัฒนา รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. องค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบได้แก่ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านโครงสร้างของเครือข่าย หมายถึง รูปแบบของการดำเนินงาน ประสานงาน และความร่วมมือของหน่วยงาน สถานศึกษา ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย หมายถึง เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นร่วมกันของสมาชิกในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย หมายถึง งานหรือภารกิจที่สมาชิกในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันทำเพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกในเครือข่าย

4) ด้านกิจกรรมของเครือข่าย หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานของเครือข่าย ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะส่งผลให้เกิดการดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายมีความยั่งยืนและต่อเนื่อง ประกอบด้วย การประชุมกลุ่มเครือข่าย การอบรมสัมมนา การนำเสนอผลงานของเครือข่าย การติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกในเครือข่าย

5) ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย หมายถึง ผลการดำเนินงานของเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง

6) ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย หมายถึง สิ่งที่ส่งผลให้การดำเนินงานของเครือข่ายดำเนินไปด้วยดี สามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นการประสานงานของเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา เพื่อมุ่งเน้นการขยายผลการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดย เป็นเครือข่ายที่เริ่มต้นจากสถานศึกษาที่เป็นแกนนำในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบรวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างองค์ประกอบของเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 6 องค์ประกอบ สรุบบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบ ทั้งบุคคลและหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องระหว่างองค์ประกอบของเครือข่าย ดังนี้

1) ด้านโครงสร้างของเครือข่าย โครงสร้างของเครือข่ายควรมีลักษณะที่สำคัญดังนี้ (1) เครือข่ายต้องมีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อประสานงานกับสมาชิกในเครือข่าย (2) มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกของเครือข่ายและดำเนินกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย (3) มีคณะกรรมการของเครือข่ายที่มาจากสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อร่วมวางแผนการดำเนินงานของเครือข่าย มีการร่วมกันวางเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของเครือข่าย (4) เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย ระหว่างแม่ข่ายกับลูกข่าย ระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย โดยการเชื่อมโยงโครงสร้างของเครือข่ายอาจเกิดจากความสนใจของโรงเรียนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน ตามพื้นที่ใกล้เคียงหรือโครงสร้างการทำงานของกลุ่มสถานศึกษาเดิม (5) เครือข่ายควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย

2) ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย สำหรับวัตถุประสงค์ของเครือข่ายจะมีความสัมพันธ์กันกับด้านโครงสร้างของเครือข่าย โดยวัตถุประสงค์เกิดจากการพิจารณาร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเครือข่าย โดยวัตถุประสงค์หลักของเครือข่ายคือ (1) เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน (2) เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียนในเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (3) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ในโรงเรียนเครือข่าย

(4) เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน และผลที่จะเกิดกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง คือ เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

3) ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย องค์ประกอบด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่ายจะมีความสัมพันธ์ตามโครงสร้างของเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วยสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย ลูกข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (1) สถานศึกษาแม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา (2) สถานศึกษาลูกข่าย เป็นแบบอย่าง ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์ (3) เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ (4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงานของเครือข่าย (5) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา (6) หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการทำงาน of เครือข่าย ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย (7) สถานศึกษาที่เป็นลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับแม่ข่ายในการร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของเครือข่าย ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน ตลอดจนแสวงหาความรู้และเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป

4) ด้านกิจกรรมของเครือข่าย การจัดกิจกรรมของเครือข่ายเป็นสิ่งที่เครือข่ายต้องพิจารณาร่วมกันว่าจะดำเนินกิจกรรมใดบ้าง เพื่อให้การทำงานของเครือข่ายซึ่งการกำหนดกิจกรรมของเครือข่ายจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของเครือข่าย โดยสรุปกิจกรรมที่เครือข่ายควรจัดขึ้น ได้แก่ (1) การจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่ายได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง (2) มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย (3) มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกัน เช่นค่ายเศรษฐกิจพอเพียง อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (4) การจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่าย อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง (5) มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ หรือการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต และ (6) มีการนิเทศ

และประเมินผลการทำงานของเครือข่ายจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย

5) ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย การดำเนินการของเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหากการดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ของเครือข่าย จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ตามมา ได้แก่ (1) การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนในชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง (2) ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ (3) ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้ (5) ประชาชนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

6) ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย จากการวิจัยสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ (2) มีการประสานงานและสื่อสารกันภายในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร ครู นักเรียนให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของเครือข่ายและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการเรียนการสอน (3) เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อประสานความสัมพันธ์และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเครือข่าย (4) ได้รับ การส่งเสริม สนับสนุนจาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

3. ผลการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากการศึกษาจากกรณีศึกษา การตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ และการสำรวจความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายไปใช้สรุปได้ว่ารูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.96 โดยทั้ง 6 ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.87-4.07 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย รองลงมาคือ ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย เท่ากับด้านโครงสร้างของเครือข่าย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 , 4.02 , 3.94

ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านกิจกรรมของเครือข่าย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 สำหรับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายไปใช้ สรุปได้ว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเป็นไปได้ในระดับมากในการปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.57 และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายไปใช้ในแต่ละด้านทั้ง 6 ด้านสรุปได้ว่ามี 5 ด้านมีความเป็นไปได้ในระดับมากในการปฏิบัติ ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย ด้านโครงสร้างของเครือข่าย ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย และด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.68, 3.63, 3.56, 3.54, และ 3.52 ตามลำดับ ส่วนด้านกิจกรรมของเครือข่าย มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ละด้านทั้ง 6 ด้าน สรุปได้ว่ารายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับที่ควรมีในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญในการดำเนินงานของเครือข่ายดังนี้

1) ด้านโครงสร้างของเครือข่าย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่ารายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับได้แก่ (1) โครงสร้างของเครือข่ายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุน ส่งเสริม และติดตามการดำเนินงานของเครือข่าย ($\bar{X} = 4.04$) (2) มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย ($\bar{X} = 4.00$) และ (3) ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย ($\bar{X} = 4.04$)

2) ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย สรุปได้ว่าเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 3 วัตถุประสงค์ ได้แก่ (1) เพื่อส่งเสริมครูในโรงเรียนเครือข่ายให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.13$) (2) เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.09$) (3) เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{X} = 4.08$)

3) ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่ารายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ลำดับด้านบทบาทหน้าที่หลักๆของสมาชิกเครือข่ายเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ควรคำนึงถึงในการจัดตั้งเครือข่าย ได้แก่ (1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงาน ของเครือข่าย ($\bar{X} = 4.00$) (2) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการ

พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ ($\bar{X} = 3.98$) (3) แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาเครือข่าย เป็นแบบอย่างให้คำปรึกษาในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษายควรมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเรียนรู้เพื่อพร้อมที่จะเป็นแม่ข่ายต่อไปในอนาคต ($\bar{X} = 3.92$)

4) ด้านกิจกรรมของเครือข่าย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่าเครือข่ายควรมีกิจกรรมที่สำคัญๆ ใน 3 ลำดับแรกของเครือข่าย ได้แก่ (1) มีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่ายได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.91$) (2) มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ($\bar{X} = 3.89$) (3) มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย ($\bar{X} = 3.88$)

5) ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่าผลลัพธ์ที่จะเกิดจากการดำเนินงานของเครือข่าย 3 ประเด็นหลัก ๆ ได้แก่ (1) ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 4.09$) (2) ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้ ($\bar{X} = 4.06$) (3) ประชาชนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.01$)

6) ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายหลัก ๆ 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของสมาชิกในเครือข่ายและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายด้วยจิตอาสา ($\bar{X} = 4.09$) (2) ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่ายอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.05$) (3)ผู้บริหาร ครู นักเรียน ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของเครือข่ายและนำหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นุรณการกับการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.02$)

จากการผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 6 องค์ประกอบมีความสำคัญสำหรับการดำเนินงานของเครือข่ายในลักษณะของความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงระหว่างเหตุและผล เช่น ด้านกิจกรรมต่างๆของเครือข่าย กับ ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย โดยด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายเป็นเหตุ ด้านกิจกรรมเป็นผล ด้านกิจกรรมของเครือข่ายเป็นเหตุที่ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ของเครือข่าย ดังนั้นในการจัดตั้งเครือข่ายควรคำนึงถึงองค์ประกอบด้านต่างๆของเครือข่าย เพื่อให้การทำงานของเครือข่ายมีการดำเนินไปได้ด้วยดีและ เกิดความยั่งยืนของเครือข่าย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นที่น่าสังเกตบางประการที่ค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยพิจารณานำเสนอใน 3 ประเด็นหลักคือ ลักษณะทางโครงสร้างของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับขององค์ประกอบเครือข่าย ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

1. ลักษณะทางโครงสร้างของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงสร้างของเครือข่ายวัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการดำเนินการของเครือข่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบด้านโครงสร้างของเครือข่ายที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ พบว่าลักษณะทางโครงสร้างเป็นลักษณะของเครือข่ายแบบกระจาย โดยมีแกนนำเป็นตัวกลางในการประสานงานต่างๆ ในเครือข่าย มีสถานศึกษาที่เป็นสมาชิกเครือข่ายไม่มากและไม่บ่อยเกินไปเพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงานต่าง ๆ ในเครือข่าย ลักษณะการรวมตัวของเครือข่ายเกิดจากความสนใจและสมัครใจในการเข้าร่วมเครือข่าย ที่สนใจในเรื่องเดียวกัน เนื่องจากเป็นเครือข่ายเริ่มต้นของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาจึงมีลักษณะของเครือข่ายเป็นเครือข่ายกระจาย หากมีการดำเนินงานในระยะหนึ่ง เครือข่ายกระจายจะสามารถขยายตัวออกเป็นเครือข่ายกระจายเชิงซ้อน เมื่อเครือข่ายเบื้องต้นมีความเข้มแข็งแล้ว

ซึ่งสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ที่กล่าวว่า ระยะเวลาก่อตัวของเครือข่าย เป็นระยะเริ่มต้นของการเกิดเครือข่าย อาจจะเป็นเนื่องจาก การเริ่มของแกนนำ และเกิดจากความตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องรวมตัวกันเป็นเครือข่าย แต่สมาชิกยังมีจำนวนน้อยและจำกัดเฉพาะคนเพียงบางกลุ่มหรือบางพื้นที่เท่านั้น ในระยะนี้วัตถุประสงค์ของเครือข่ายยังไม่ชัดเจนมากนัก ระบบบริหารมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ คนภายนอกเครือข่ายส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักเครือข่ายเพราะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเครือข่ายยังไม่กระจายออกไปกว้าง ยังต้องใช้เวลาพอสมควรจึงจะเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เงินทุนในการดำเนินงานส่วนใหญ่ จะเป็นเงินทุนจากสมาชิก การระดมทุนมีจำนวนจำกัด บางเครือข่ายอาจจะจบลงในขั้นตอนนี้ หากเครือข่ายผ่าน ระยะนี้ไปจะเข้าสู่ระยะขยายตัว ซึ่งมีแนวคิดในการดำเนินงาน วัตถุประสงค์และเป้าหมายของเครือข่ายเริ่มชัดเจนมากขึ้น จึงดึงดูดให้คนเกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมเครือข่ายเพิ่มขึ้น จึงทำให้เครือข่ายเริ่มขยายตัวในเชิงปริมาณ การบริหารจัดการเครือข่ายให้เกิดระบบที่ดี จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นการดำเนินงานเป็นไปอย่างคล่องตัวมีประสิทธิภาพ และเครือข่ายขยายตัวออกไปมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบเนื่องจากองค์ประกอบดังกล่าวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การทำงานของเครือข่ายประสบความสำเร็จ เช่นองค์ประกอบด้านโครงสร้างของเครือข่าย ถือเป็นร่างหรือกรอบของการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย ให้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ และการทำงานของเครือข่ายบรรลุวัตถุประสงค์ของเครือข่าย องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับผลลัพธ์ของเครือข่าย กล่าวคือวัตถุประสงค์ของเครือข่ายเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการทำงานของเครือข่าย โดยมีเป้าหมายคือผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย นอกจากนั้นองค์ประกอบด้านกิจกรรมของเครือข่ายยังมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ที่เกิดจากเครือข่าย คือกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย นอกจากนั้นองค์ประกอบด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับองค์ประกอบอื่นๆของเครือข่ายเกือบทุกด้านไม่ว่าจะเป็น ด้านกิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายเป็นเหตุที่ทำให้เกิดองค์ประกอบด้านอื่นๆ

2. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่าความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบเครือข่ายไปใช้พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ซึ่งถือว่ามีเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเรียงตามลำดับความเหมาะสมแยกตามองค์ประกอบทั้ง 6 ประการ เรียงลำดับจากเหมาะสมมากไปหาน้อยได้ดังนี้ องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย องค์ประกอบด้าน

ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย องค์ประกอบด้านโครงสร้างของเครือข่าย องค์ประกอบด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของเครือข่าย และองค์ประกอบด้านกิจกรรมของเครือข่าย จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบด้านกิจกรรมของเครือข่ายมีความเหมาะสมน้อย กว่าองค์ประกอบด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมต่างๆที่ระบุไว้ในองค์ประกอบด้านกิจกรรมของเครือข่ายไม่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่จะนำรูปแบบเครือข่ายไปใช้

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่า องค์ประกอบด้านกิจกรรมของเครือข่าย มีความเป็นไปได้น้อยกว่าองค์ประกอบด้านอื่นๆเมื่อเทียบกับทั้ง 6 องค์ประกอบ แสดงถึงความสอดคล้องกันระหว่างความเป็นไปได้และความเหมาะสม ทั้งนี้องค์ประกอบด้านกิจกรรมของเครือข่ายในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลที่หลากหลาย เทียบกับการพัฒนาจากกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด อาจไม่สนองความต้องการที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค ดังนั้นในการนำรูปแบบไปทดลองใช้ อาจมีการปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆให้มีความเหมาะสมกับท้องถิ่นนั้นๆ

3) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้วยเครือข่ายกับการพัฒนาการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่าเมื่อมีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาโดยการร่วมมือกันทำงานในรูปแบบของเครือข่าย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากการดำเนินงานของเครือข่ายส่งผลให้ ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน เห็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมและชัดเจนจากตัวอย่างที่ถูกต้อง สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมกับบทบาทของตนเอง และภูมิสังคม สามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ รวมทั้งครูมีความรู้ความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชนกับโรงเรียน เมื่อประชาชนที่อยู่ในชุมชนของเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามเป้าหมายของการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สังคมและเจตนารมณ์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 ที่มุ่งหวังให้ประชาชนทุกภาคส่วนของสังคมดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งตั้งอยู่บนเงื่อนไขของความรอบรู้และคุณธรรม

ดังนั้นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จ การขับเคลื่อนในลักษณะของเครือข่าย เป็นแนวทางที่สำคัญให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น และสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาและชุมชนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะของการนำการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาที่เป็นต้นแบบหรือแกนนำเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 135 โรงเรียน ควรนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้เพื่อร่วมกันสร้างเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้สถานศึกษาต้นแบบหรือแกนนำเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นแบบอย่างและเป็นพี่เลี้ยงให้กับสถานศึกษาอื่นๆได้มาเรียนรู้จากต้นแบบที่ถูกต้อง เพื่อร่วมกัน ขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ให้กับสถานศึกษา หน่วยงาน และชุมชนที่ใกล้เคียง

3. สถานศึกษาที่เป็นลูกข่ายหรือสมาชิกเครือข่าย ควรมีการแสวงหาความรู้ เรียนรู้การทำงานจากสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบหรือแม่ข่าย ศึกษารูปแบบการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของแม่ข่าย เพื่อมาเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้สถานศึกษาที่เป็นลูกข่ายควรมีการเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่าย มีการศึกษาหาความรู้อยู่เสมอเพื่อเตรียมพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นแม่ข่ายต่อไปในอนาคต

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาคควรนำรูปแบบที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางสำหรับสร้างเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2550 จำนวน 135 แห่ง เป็นแม่ข่ายในการดำเนินงานของเครือข่าย ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนแกนนำให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง และตรงกันเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความชัดเจนและความเข้าใจในที่ถูกต้องก่อนการขยายผลสู่สถานศึกษาอื่น และชุมชนต่อไป

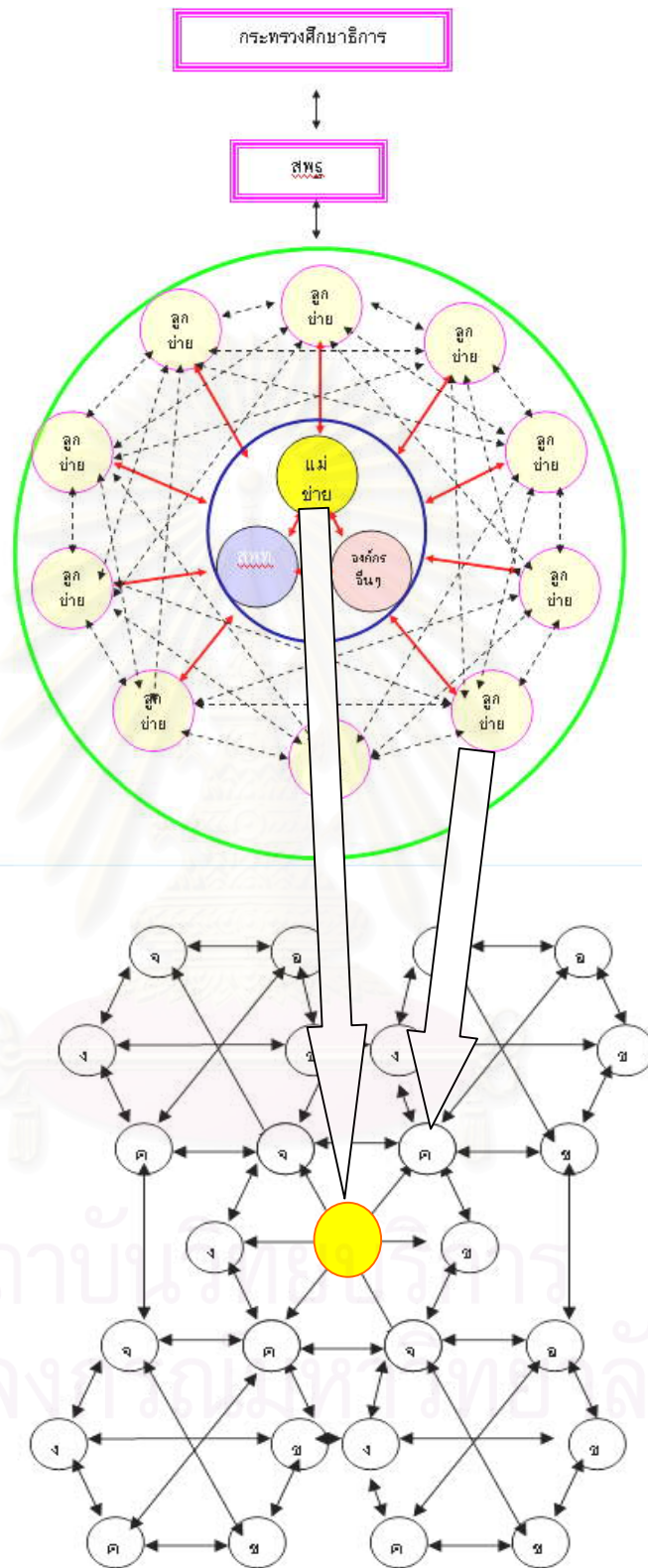
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาต่างๆ อย่างจริงจัง จากผลการวิจัยพบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการทำงานของเครือข่าย หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การสนับสนุนงบประมาณ วิทยากร รวมทั้งให้ขวัญและกำลังใจจากการทำงานของบุคลากรในเครือข่าย เมื่อเครือข่ายได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากจาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะส่งผลให้การดำเนินงานของเครือข่ายประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ได้พัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากในการนำไปใช้ ดังนั้นควรมีการนำรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้นี้ ไปทำการศึกษาโดยการทดลองใช้ และประเมินความสำเร็จของเครือข่าย จากผลงานของเครือข่าย หรือด้านอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และได้รูปแบบเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเพียงรูปแบบเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ในบริบทของกลุ่มสถานศึกษา ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทภายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้ได้รูปแบบเครือข่ายที่ครอบคลุมและมีความละเอียดมากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับประเทศเพื่อให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งขึ้น และเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนภาคส่วนต่างๆ มีความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบเครือข่ายที่ได้จากการวิจัยนี้ไปดำเนินการโดยใช้การวิจัยเชิงทดลอง โดยนำรูปแบบเครือข่ายไปทดลองใช้กับสถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งเสริมการขยายผลสู่สถานศึกษาอื่นๆ และศึกษาผลการทำงานของเครือข่าย นอกจากนี้ควรมีการทำการศึกษาเชิงปฏิบัติการโดยมีส่วนร่วมของโรงเรียน 135 แห่ง เพื่อพัฒนาให้เป็นแม่ข่ายและเกิดการขยายผลในลำดับต่อไปจากรูปแบบเครือข่ายกระจาย สู่เครือข่ายแบบกระจายเชิงซ้อน ดังแผนภาพที่ 14



แผนภาพที่ 14 การพัฒนาจากเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากเครือข่าย
 กระจายเป็นเครือข่ายกระจายเชิงซ้อน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกษม บุญอ่อน. (2522). "เดลฟาย : เทคนิคในการวิจัย," *คุรุปริทัศน์*. 4(10) : 26-28
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : ชัคเซส มีเดีย.
- เกียรติวัฒน์ อัครเส. (2543). *การดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนิษฐา วิทยาอนุมาส. (2547). "การวิจัยแบบเดลฟาย : เทคนิคและปัญหาที่พบในงานวิจัย," *ในรวมบทความเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา*. หน้า 23-39. กรุงเทพมหานคร : ชมรมผู้สนใจงานวิจัยทางการศึกษา กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2529). *รายงานการประชุมระดับชาติ เรื่อง การพัฒนาเครือข่ายสถาบัน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2541). *เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)*. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชะนวนทอง ธนสุกาญจน์. (ม.ป.ป.). *การสนทนากลุ่ม*. เอกสารประกอบการอบรมโครงการพัฒนาเพื่อการศึกษาเรื่องเอตส์. เอกสารอัดสำเนา.
- ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี. (2543) *การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐฐา คุ่มบาง. (2546). *การศึกษาการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐลิดา ระหา. (2542). *การศึกษากระบวนการพัฒนาเครือข่ายครูเพื่อเด็กเพื่อชุมชนจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แหมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธีรพงศ์ ปุกสันทียะ. (2543). การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- นฤมล นิราทร. (2543). การสร้างเครือข่ายการทำงาน ข้อพิจารณาบางประการ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิตา ชูโต. (2545). การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- ประจักษ์ นาหนองตูม. (2543). การศึกษาการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ ของโรงเรียนโครงการเศรษฐกิจพอเพียง . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียานุช พิบูลสรารุณ. (2549). การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการเศรษฐกิจพอเพียง . เอกสารประกอบการบรรยาย.
- ปรียานุช พิบูลสรารุณ. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. เอกสารประกอบการสัมมนา “พัฒนาผู้นำตามรอยพระราชดำรัส ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”.
- ภาวิณี บุญเสริม. (2546). การวิเคราะห์องค์ประกอบและการศึกษาภูมิหลังที่สัมพันธ์กับสมรรถภาพ ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลีลาภรณ์ บัวสาย. (2549). เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้ สานข่ายขยายผล. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ลำพอง กลมกุล. (2548). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการในชั้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2549). แผนปฏิบัติราชการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อรองรับนโยบายรัฐบาล. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550-2551.
- สนธยา พลศรี. (2550). เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน. ครั้งที่พิมพ์ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สนั่น สุขเหลือ. (2547). ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการส่งเสริมโครงการตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. (2543). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เสรี พงศ์พิศ. (2548). *เครือข่ายยุทธวิธีเพื่อประชาชนเข้มแข็ง กรุงเทพมหานคร : สถาบันส่งเสริม
วิสาหกิจชุมชน*
- เสกสรร สามสี. (2545). *การประเมินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
ทฤษฎีใหม่ ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- สุวิมล ณะผลเลิศ. (2542) *การศึกษาและพัฒนาทักษะการคิดเพื่อปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจ
พอเพียงตามแนวพระราชดำริ กรณีศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนห้วยทราย
ประชาสรรค์ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.งานวิจัยหน่วยงาน โครงการร่วมมือระหว่าง
คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อ
ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.*
- อภิชัย พันธเสน. (2549). *สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง . พิมพ์ครั้งที่ 2 .
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.*
- อนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง . (2550). *การสร้างกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
พอเพียง. ได้รับเมื่อ มีนาคม 2550. จาก <http://www.sufficiencyeconomy.org/>*

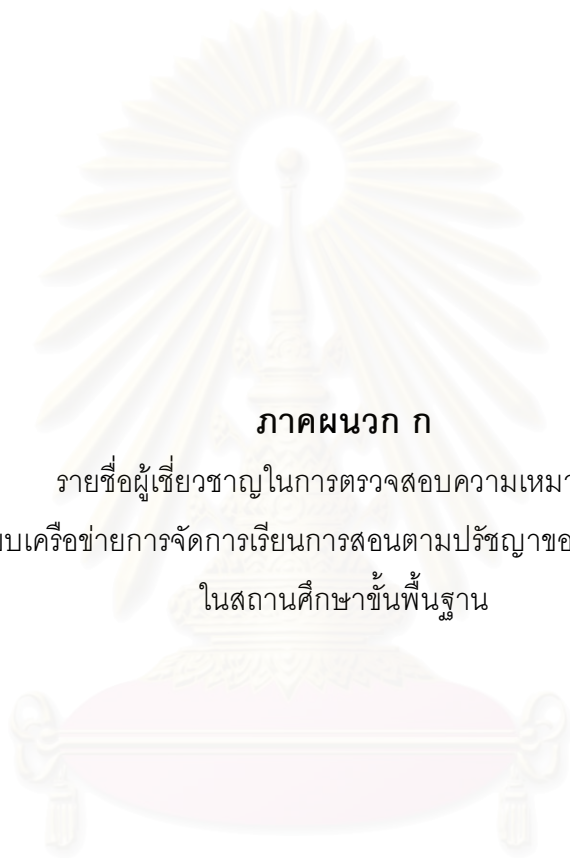
ภาษาอังกฤษ

- Charles, J. E. et al. (2007). Building a Leadership Network Supporting Science Education Reform in Rural East Alabama. *Science Educator*. Retrieved Spring, 2007. Available from <http://web.ebscohost.com>. [April 29, 2007]
- Dalkey, N. C. and Helmer, O. (1963). An experimental application of the Delphi method to the use of experts. *Management sciences* Vol. 9: 458-467.
- Jensen C. (1996). *Delphi in Depth: Power Techniques from the Experts Berkeley* . Singapore McGraw-Hill.
- Johnson, P. L. (1993). *ISO 900 Meeting the New International Standard* . Singapore: McGraw-Hill.
- Kurth-Schai, R.: Poolpatarachewin, C.: and Pitayanuwat, S. (1998). Using the Delphi cross –culturally: Towards the development of policy. In J. J. Cogan; and R. Derricott (eds.), *Cityzensship for the 21st Century: An International Perspective on Education*, pp 77-92. London: Kogan Page Limited.
- Yin, R. K. (1994). *Case Study Research Design and Methods* . California: Sage Publication.



ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสม
ของรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายการจัดการ
เรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยใช้เทคนิคเดลฟาย**

1. ดร.ปริยานุช พิบูลสรวุฑ ตำแหน่ง หัวหน้าโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
ผลงานทางวิชาการ/การวิจัย1) หนังสือ“สรุปผลการสัมมนา การพัฒนากรอบแนวคิดและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง2) หนังสือนานาชาติถามเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” 2547 และ ฉบับปรับปรุง 2549 สศช 3)หนังสือ “เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร” 2546 สศช. 3) หนังสือชุด“กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลงานทางวิชาการ/การวิจัย การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก
3. นางวชิราภรณ์ ช่างปรุง ตำแหน่ง ครู คศ.2 วิทยฐานะชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลงานทางวิชาการ/การวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย ได้แก่ กำลังทำแผนบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงกับสหกรณ์โรงเรียน
4. นางนภาพร อักษรทอง ตำแหน่ง ครู คศ.3 วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช ผลงานทางวิชาการ/การวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย ได้แก่ กำลังดำเนินการโครงการธนาคารโรงเรียน โครงการมาเป็นผู้ให้กันเถอะ (จิตอาสา) และโครงการละครโทรทัศน์นำเศรษฐกิจพอเพียง

5. นายอุตสาหกรรม ศิวาโมกษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช
6. นายบุญส่ง สีลา ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ อันดับ ศศ.2 วิทยฐานะชำนาญการ ผลงานทางวิชาการ/การวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง หรือเครือข่าย การศึกษาคุณลักษณะสมรรถภาพและ คำนิยมในการปฏิบัติงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
7. นางอรชร จันทร์ผ่อง ตำแหน่ง ครู ศศ.1 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์ ผลงานทางวิชาการ/การวิจัย เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง หรือเครือข่าย ได้แก่ การวิจัย 1)การพัฒนากิจกรรม เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา 2) ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อกิจกรรมฐานตามรอยพ่อ พออยู่ พอกิน และ พอเพียง ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการ ศึกษาของโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์ และรายงานการประเมินโครงการสืบสานงานพระราชดำริ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย
8. นายประทีป เมืองงาม ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ ศศ.3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนจุฬารัตน์วิทยาลัย เพชรบุรี ผลงานทางวิชาการ/การวิจัย เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง หรือเครือข่าย ได้แก่ 1). วิทยากรการเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ 2) กรรมการทำตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ 3) กรรมการสร้างเครื่องมือประเมินสถานศึกษาพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ

9. นายวิรัช กิมทอง
ตำแหน่ง ครู คศ.3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ผลงานทางวิชาการ/การวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้คิดปะกับชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงสู่จิตอาสา
10. นายสำเร็จ อาษาศรี
ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี ผลงานทางวิชาการ/การวิจัยฯ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย ได้แก่ รายงานการวิจัยการศึกษาและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี และหนังสือส่งเสริมการอ่านชุดเศรษฐกิจพอเพียงเล่ม 1-5 สำหรับช่วงชั้นที่ 1-2
11. นายอุดม ทศนุ้ม
ตำแหน่ง คีษานินเทศก์ / หัวหน้ากลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล อันดับ คศ.2 วิทยฐานะชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลงานทางวิชาการ/การวิจัย เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย ได้แก่ รายงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2548 และรายงานการจัดการศึกษา สพท.พบ เขต 2 ปี 2549
12. นายทวี สุขบัติ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ผลงานทางวิชาการ/การวิจัย เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย ได้แก่ รายงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี เครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
13. นางกัญพินา เชื่อมชิต
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน คศ.4 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เพชรบุรี ผลงานทางวิชาการ/การวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย ได้แก่ บทความทางวิชาการ ; การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.

โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย เพชรบุรี, โรงเรียนพอเพียง :
 จุฬารัตน์ราชวิทยาลัย เพชรบุรี , การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจ
 พอเพียงเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน

14. นายศักดิ์ดา สรรเสริญ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขาสำโรง อธิบดี คศ.2
 วิทยฐานะชำนาญการผลงานทางวิชาการ/การวิจัยเกี่ยวกับ
 เศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย ได้แก่ เอกสารสารคดี “
 อาชีพชุมชนคนลุ่มน้ำประแส” ใช้ประกอบการดำเนิน
 โครงการสืบสานวิถีชีวิตสู่เศรษฐกิจพอเพียงลุ่มน้ำประแส
15. นางจินดา อยู่เป็นสุข ตำแหน่ง ครู อธิบดี 9 วิทยฐานะเชี่ยวชาญ สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1
 ผลงานทางวิชาการ/การวิจัย เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
 หรือเครือข่าย ได้แก่ แผนการสอนที่นำไปใช้ในการจัดการ
 เรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
16. นายวิโรจน์ โคตรธนู ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่ากกหุ้งสว่าง
 อธิบดี คศ.2 วิทยฐานะชำนาญการ
17. นายพีรพัฒน์ วัชรินทรางกูร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย
 เพชรบูรณ์ ระดับ 9 วิทยฐานะเชี่ยวชาญ ผลงานทาง
 วิชาการ/การวิจัยฯ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือ
 เครือข่าย ได้แก่ โครงการสร้างนักเรียน สร้างสังคม สู่ความ
 พอเพียง : ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
18. นายจตุภูมิ เขตจัตุรัส ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ผลงานทางวิชาการ/การวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือ
 เครือข่าย ได้แก่ ดำเนินการด้านเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการใน
 ชั้นเรียน ตั้งแต่ปี 2548 อบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน
 ให้กับครูอย่างต่อเนื่อง

19. นางกาญจนา ศรีทอง ตำแหน่งครู คศ.3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดโรงเรียนราชวินิตมัธยม ผลงานทางวิชาการ/การวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย ได้แก่ 1) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิชาภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) คณะวิทยากรเผยแพร่การจัดทำหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา
20. นายคณศ เทพสุวรรณ ตำแหน่ง ครู อันดับ คศ.2 วิทยฐานะชำนาญการ สังกัดโรงเรียนเทศบาลจามเทวี จังหวัดลำพูน
21. นางกรรณิการ์ มาบุญมี ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลจามเทวี ผลงานทางวิชาการ/การวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย ได้แก่ การรายงานประเมินโครงการศึกษาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนเทศบาลจามเทวี
22. นางสาวลำพอง กลมกุล ตำแหน่ง ครู โรงเรียนนานาชาติ ผลงานทางวิชาการ/การวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย ได้แก่ การพัฒนาโมเดลเครือข่ายการปฏิบัติการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน
23. พระมหาสุทิตย์ อาภากะโร นักวิจัยเครือข่าย ผลงานทางวิชาการ/การวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงหรือเครือข่าย ได้แก่ 1) การศึกษาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณีเส้นทางสายลำน้ำกก 2) สภาพที่ปรึกษาฯ ในความคาดหวังของสังคมไทยและความเชื่อมโยงเครือข่ายภาคประชาชน
24. นางอัจฉรา มนุศิศิลป์ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนกัลยาณวัตรจังหวัดขอนแก่น
25. นางทัศนพร ผาณิตบุศย์ ตำแหน่ง ครู โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น



ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา

ประเด็นคำถาม

ด้านโครงสร้างของเครือข่ายและวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

1. การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาของท่านมีลักษณะอย่างไร
2. สถานศึกษาของท่านได้มีการร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร
3. การขยายผลการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยอาศัยการขับเคลื่อนในลักษณะของเครือข่ายสถานศึกษานั้นดีหรือไม่อย่างไร
4. ท่านคิดว่าเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาควรประกอบด้วยบุคคล หรือหน่วยงานใดบ้าง
5. วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอะไรบ้าง

ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย และกิจกรรมของเครือข่าย

1. ท่านคิดว่าบุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างไรในการดำเนินการของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
2. ท่านคิดว่าผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทหน้าที่อะไรบ้าง
3. ท่านคิดว่ากิจกรรมที่เครือข่ายควรจัดขึ้นในเครือข่ายควรมีกิจกรรมอะไรบ้างอย่างไร

ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

1. ท่านคิดว่าผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดจากการจัดการเรียนการสอนในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีอะไรบ้าง
2. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบการสัมภาษณ์ ครูผู้สอน

ประเด็นคำถาม

ด้านโครงสร้างของเครือข่ายและวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

1. การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาของท่านมีลักษณะอย่างไร
2. สถานศึกษาของท่านได้มีการร่วมมือกันกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร
3. การขยายผลการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยอาศัยการขับเคลื่อนในลักษณะของเครือข่ายสถานศึกษานั้นดีหรือไม่อย่างไร
4. ท่านคิดว่าเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาควรประกอบไปด้วยบุคคล หรือหน่วยงานใดบ้าง
5. วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอะไรบ้าง

ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย และกิจกรรมของเครือข่าย

1. ท่านคิดว่าบุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างไรในการดำเนินการของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
2. ท่านคิดว่าครูผู้สอนของโรงเรียนเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไรบ้าง
3. ท่านคิดว่ากิจกรรมที่เครือข่ายควรจัดขึ้นในเครือข่ายควรมีกิจกรรมอะไรบ้างอย่างไร

ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

1. ท่านคิดว่าผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดจากการจัดการเรียนการสอนในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีอะไรบ้าง
2. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบการสัมภาษณ์บุคลากรทางการศึกษา

ประเด็นคำถาม

ด้านโครงสร้างของเครือข่ายและวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

1. ปัจจุบันสถานศึกษาในกลุ่มสถานศึกษาหรือในเขตพื้นที่การศึกษาในความรับผิดชอบของท่านได้มีการร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร
2. ท่านคิดว่าการขยายผลการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยอาศัยการขับเคลื่อนในลักษณะของเครือข่ายสถานศึกษานั้นดีหรือไม่อย่างไร
3. ท่านคิดว่าเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาควรประกอบไปด้วยบุคคล หรือหน่วยงานใดบ้าง
4. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายอย่างไร

ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย และกิจกรรมของเครือข่าย

1. ท่านคิดว่าบุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างไรในการดำเนินการของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
2. ท่านคิดว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไรบ้างในเครือข่าย
3. ท่านคิดว่ากิจกรรมที่เครือข่ายควรจัดขึ้นในเครือข่ายควรมีกิจกรรมอะไรบ้างอย่างไร

ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

1. ท่านคิดว่าผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดจากการจัดการเรียนการสอนในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอะไรบ้าง
2. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบการสัมภาษณ์ปราชญ์ชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเด็นคำถาม

ด้านโครงสร้างของเครือข่ายและวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

1. ท่านคิดว่าโรงเรียนต่าง ๆ ที่จัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการรวมกลุ่มกันทำงานหรือไม่อย่างไร
2. ท่านคิดว่าเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาควรประกอบไปด้วยบุคคล หรือหน่วยงานใดบ้าง
3. ท่านคิดว่าเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ควรมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายอย่างไรบ้าง

ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย และกิจกรรมของเครือข่าย

1. ท่านคิดว่าบุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างไรในการดำเนินการของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
2. ท่านปราชญ์ชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียน เครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไรบ้างในเครือข่าย
3. ท่านคิดว่ากิจกรรมที่เครือข่ายควรจัดขึ้นในเครือข่ายควรมีกิจกรรมอะไรบ้างอย่างไร

ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

1. ท่านคิดว่าผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดจากการจัดการเรียนการสอนในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีอะไรบ้าง
2. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบการสัมภาษณ์นักเรียน

ประเด็นคำถาม

ด้านโครงสร้างของเครือข่ายและวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

1. นักเรียนคิดว่าโรงเรียนต่าง ๆ ที่จัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการรวมกลุ่มกันในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่อย่างไร
2. นักเรียนคิดว่ากลุ่มหรือเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ควรมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายอย่างไรบ้าง

ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย และกิจกรรมของเครือข่าย

1. นักเรียนคิดว่าบุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย ควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างไรในการดำเนินการของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
2. ท่านในฐานะนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไรบ้างในเครือข่าย
3. นักเรียนคิดว่ากิจกรรมที่เครือข่ายควรจัดขึ้นสำหรับนักเรียน ในเครือข่ายควรมีกิจกรรมอะไรบ้างอย่างไร

ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

1. นักเรียนคิดว่าผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดจากการจัดการเรียนการสอนในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีอะไรบ้าง
2. นักเรียนคิดว่าคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

(ฉบับที่ 1)

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL NETWORK MODEL BASED
ON THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN BASIC EDUCATION
INSTITUTIONS)

นิสิตผู้รับผิดชอบโครงการ นายเทวิล ศรีสองเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณี แกมเกตุ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**คำชี้แจงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย**

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบของเครือข่ายบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย ตลอดจนความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของเครือข่าย

2. การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรก ดำเนินการโดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากโรงเรียนเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 โรงเรียน เพื่อศึกษารูปแบบของเครือข่ายในเบื้องต้น ขั้นตอนที่สอง ดำเนินการโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบที่ได้จากการศึกษาในขั้นต้น ขั้นตอนที่สาม ดำเนินการโดยการนำรูปแบบเครือข่ายที่ได้จากสองขั้นตอนแรกมาสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้น

3. ในการตรวจสอบรายการขององค์ประกอบด้านต่างๆของเครือข่ายซึ่งดำเนินการโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อช่วยในการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่าย โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของท่าน 3 รอบดังนี้

รอบที่ 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ว่าท่าน เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร หากท่านเห็นว่ารายการใดในองค์ประกอบต่างๆควรปรับปรุงแก้ไข ขอความกรุณาท่านได้โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รอบที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีจัดอันดับความสำคัญของรายการที่แสดงเกณฑ์แต่ละข้อว่าท่าน เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และหากท่านเห็นว่ารายการใดควรปรับปรุงแก้ไข ขอความกรุณาท่านช่วยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้วย

รอบที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ท่านได้ทบทวนคำตอบของตนเองแล้วอาจเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หรือยืนยันคำตอบเดิม ซึ่งในรอบนี้จะแสดงข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยระบุค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คำนวณได้ พร้อมทั้งระบุเหตุผลการตอบของท่านในรอบที่ 2 ไว้ด้วย เพื่อเป็นข้อมูลให้ท่านได้ใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจของท่านอีกครั้งหนึ่ง

แบบสอบถามรอบที่ 1

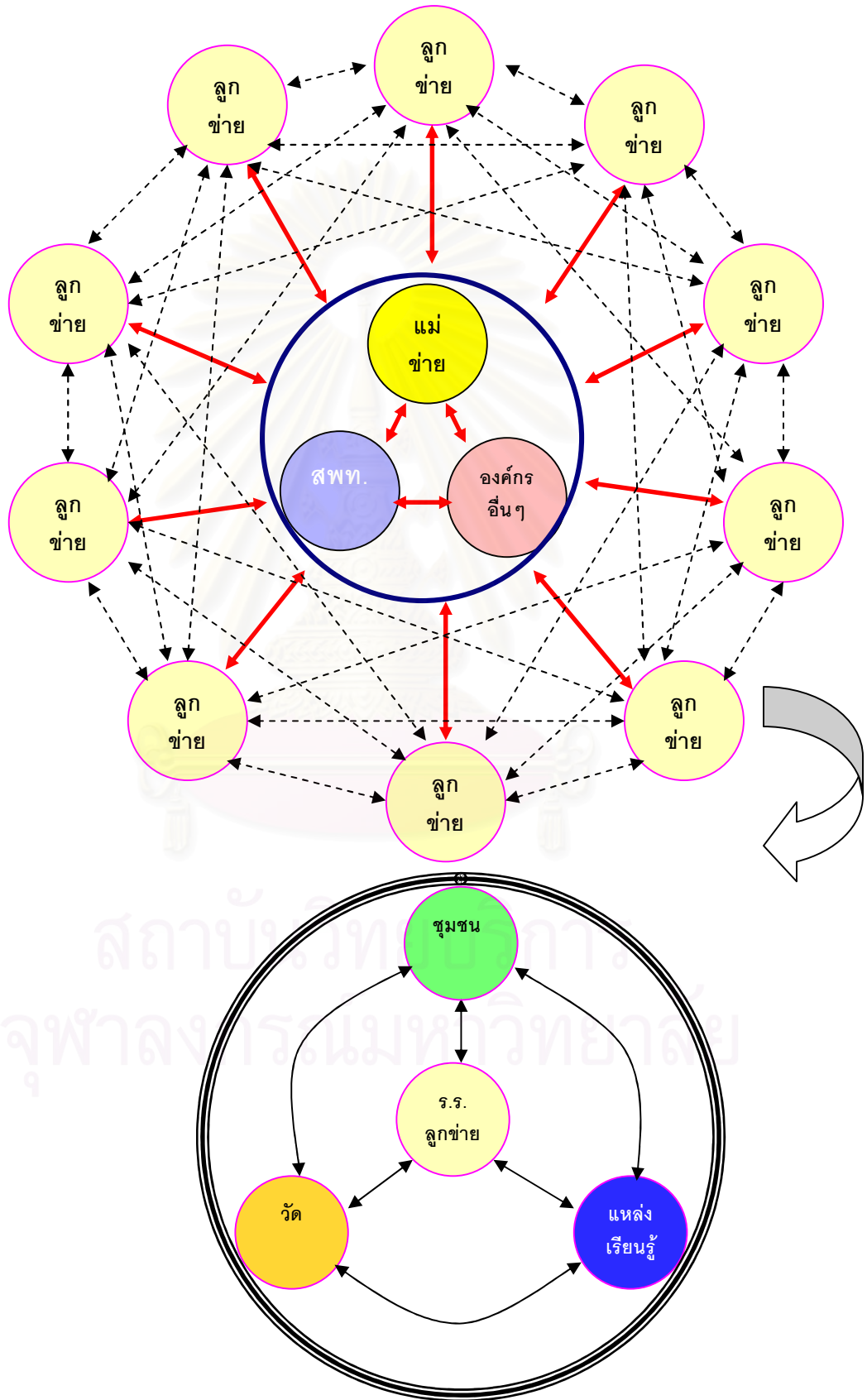
แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรายการขององค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของรูปแบบ
เครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

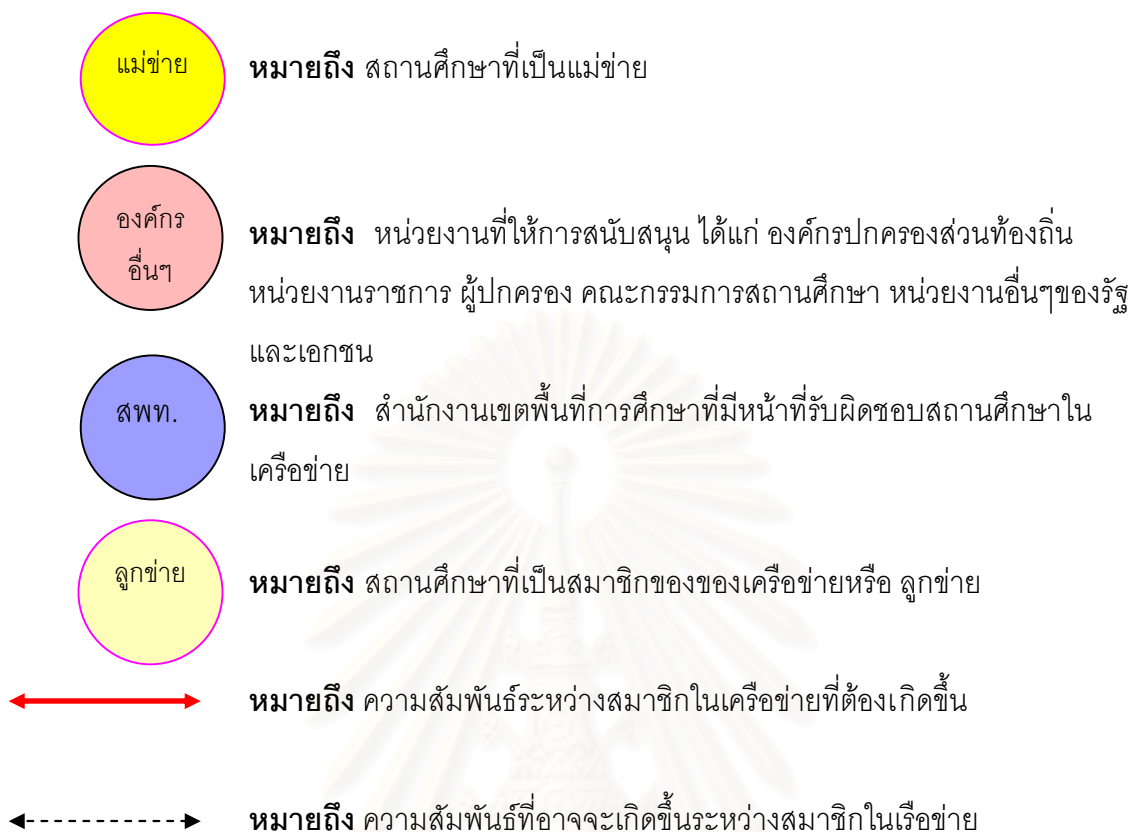
คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ในแต่ละด้านโดยพิจารณาว่าท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร ต่อรูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ท่านแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างอิสระ

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่เกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งมีลักษณะดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบเครือข่าย





1. โครงสร้างของเครือข่าย

โครงสร้างของเครือข่าย หมายถึง ลักษณะของการประสานความร่วมมือของคน กลุ่มคน หน่วยงาน สถานศึกษา ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- 1.1 มีการประสานความร่วมมือของเครือข่ายระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา
- 1.2 มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย
- 1.3 มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย
- 1.4 มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในเครือข่าย
- 1.5 มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย
- 1.6 การรวมกลุ่มของเครือข่ายเกิดขึ้นจากความสมัครใจ
- 1.7 มีหน่วยงานที่สนับสนุน ส่งเสริม และติดตาม
- 1.8 มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน
ราชการผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

- เห็นด้วย
- ไม่เห็นด้วย เพราะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายการที่ควรเพิ่มเติมแก้ไข

2. วัตถุประสงค์ของเครือข่าย

วัตถุประสงค์ของเครือข่าย หมายถึง เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นร่วมกันของสมาชิกในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

- 2.1 เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักเรียน ครู ผู้บริหาร และประชาชนในชุมชน
- 2.2 เพื่อร่วมมือกันพัฒนานุเคราะห์ในเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 2.3 เพื่อส่งเสริมครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเครือข่าย
- 2.4 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียนเครือข่าย
- 2.5 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน
- 2.6 เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและทุกภาคส่วนของสังคม

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

- เห็นด้วย
- ไม่เห็นด้วย เพราะ

.....

.....

รายการที่ควรเพิ่มเติมแก้ไข

.....

.....

.....

3. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย

บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย หมายถึง งานหรือภารกิจที่สมาชิกในกลุ่มเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ร่วมกัน ทำเพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ สมาชิกในเครือข่าย ประกอบด้วย

3.1 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูน ประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาเครือข่าย

3.2 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นต้นแบบในการดำเนินงานและประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย

3.3 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงให้กับเครือข่าย

3.4 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับเครือข่ายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับเครือข่าย

3.5 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อ เป็นเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ

3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงานของเครือข่าย

3.7 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการทำงานของ เครือข่าย ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย

3.8 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับแม่ข่ายในการร่วมกันกำหนด แผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของเครือข่าย

3.9 ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร นักเรียนและ ประชาชนในชุมชน ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน

3.10 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน

3.11 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่ายมีการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

- เห็นด้วย
- ไม่เห็นด้วย เพราะ

.....

.....

รายการที่ควรเพิ่มเติมแก้ไข

.....

.....

4. กิจกรรมของเครือข่าย

กิจกรรมของเครือข่าย หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานของเครือข่ายส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะส่งผลให้เกิดการดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายมีความยั่งยืนและต่อเนื่อง ประกอบด้วย การประชุมกลุ่มเครือข่าย การอบรมสัมมนา การนำเสนอผลงานของเครือข่าย การติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ได้แก่

4.1 มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

4.2 มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่าย เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย

4.3 มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

4.4 มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

4.5 มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบเอกสารสนเทศ หรือการจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

- เห็นด้วย
- ไม่เห็นด้วย เพราะ

.....

.....

.....

รายการที่ควรเพิ่มเติมแก้ไข

.....
.....
.....

5. ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย

ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย หมายถึง ผลการดำเนินงานของเครือข่ายการจัดการเรียน การสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.1 ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้

5.2 ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสม

5.3 การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และ ประชาชนทุกภาคส่วนของสังคม ดำเนินไปด้วยความสมดุล มั่นคงและยั่งยืน

5.4 ประชาชนทุกภาคส่วนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุลและยั่งยืน

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

- เห็นด้วย
- ไม่เห็นด้วย เพราะ

.....
.....
.....

รายการที่ควรเพิ่มเติมแก้ไข

.....
.....
.....

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย หมายถึง องค์ประกอบที่ส่งผล ให้การดำเนินงานของเครือข่ายดำเนินไปด้วยดี สามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของเครือข่าย ได้แก่

6.1 ผู้บริหาร ครู นักเรียน สามารถวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

6.2 ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

6.3 ครูให้ความร่วมมือในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียน และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการกับการเรียนการสอน

6.4 นักเรียนให้ความร่วมมือในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวได้

6.5 เครือข่ายได้รับความร่วมมือจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน ในการส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย

6.6 ความสามัคคีของสมาชิกในเครือข่าย

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย เพราะ

.....

รายการที่ควรเพิ่มเติมแก้ไข

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

(รอบที่ 2)

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL NETWORK MODEL BASED
ON THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN BASIC EDUCATION
INSTITUTIONS)

นิสิตผู้รับผิดชอบโครงการ นายเทวิด ศรีสองเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณี แกมเกตุ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**คำชี้แจงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย**

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบของเครือข่าย บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย ตลอดจนความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของเครือข่าย

2. การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรกดำเนินการโดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากโรงเรียนเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 โรงเรียน เพื่อศึกษารูปแบบของเครือข่ายในเบื้องต้น ขั้นตอนที่สอง ดำเนินการโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบที่ได้จากการศึกษาในขั้นต้น ขั้นตอนที่สาม ดำเนินการโดยการนำรูปแบบเครือข่ายที่ได้จากสองขั้นตอนแรกมาสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายที่พัฒนาขึ้น

3. ในการตรวจสอบรายการขององค์ประกอบด้านต่างๆของเครือข่ายซึ่งดำเนินการโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อช่วยในการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่าย โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของท่าน 3 รอบดังนี้

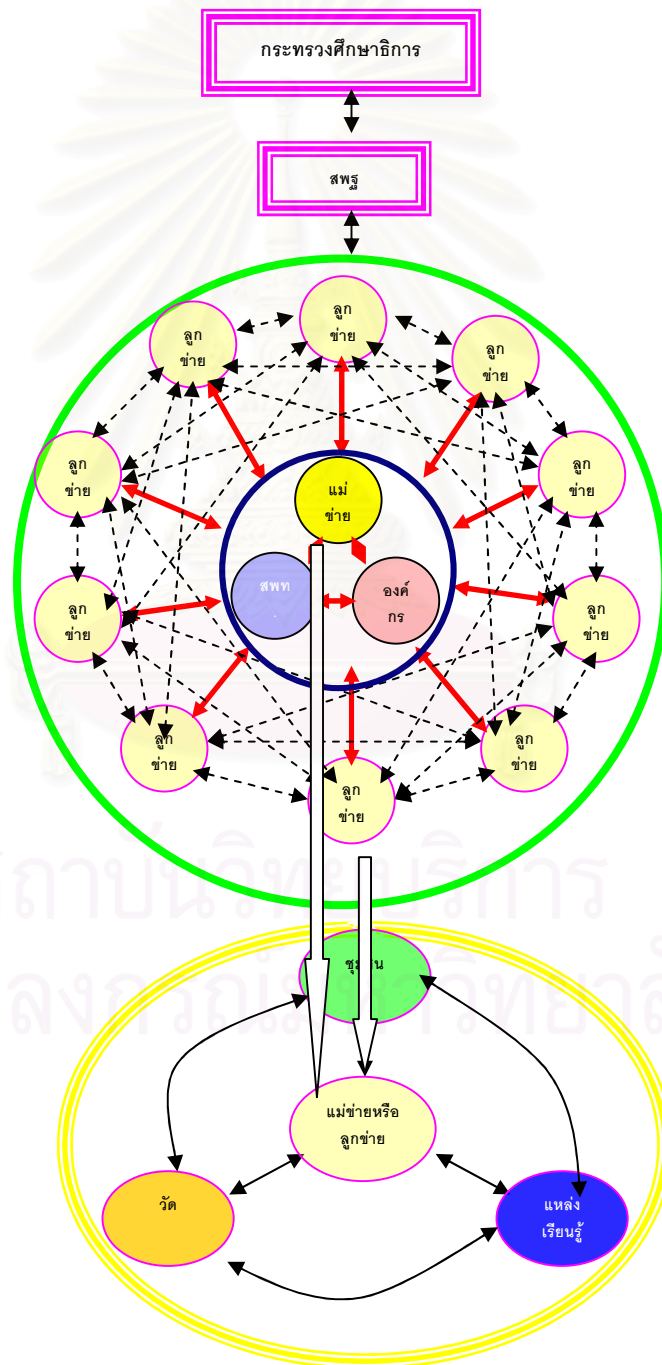
รอบที่ 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ว่าท่าน เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร หากท่านเห็นว่ารายการใดในองค์ประกอบต่างๆควรปรับปรุงแก้ไข ขอความกรุณาท่านได้โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รอบที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีจัดอันดับความสำคัญของรายการที่แสดงเกณฑ์แต่ละข้อว่าท่าน เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และหากท่านเห็นว่ารายการใดควรปรับปรุงแก้ไข ขอความกรุณาท่านช่วยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้วย

รอบที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ท่านได้ทบทวนคำตอบของตนเองแล้วอาจเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หรือยืนยันคำตอบเดิม ซึ่งในรอบนี้จะแสดงข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยระบุค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่คำนวณได้ พร้อมทั้งระบุเหตุผลการตอบของท่านในรอบที่ 2 ไว้ด้วย เพื่อเป็นข้อมูลให้ท่านได้ใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจของท่านอีกครั้งหนึ่ง

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งมีลักษณะดังนี้



- แม่ข่าย** หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นแกนนำของเครือข่ายมีหน้าที่ในการประสานงานระหว่างสมาชิกเครือข่าย
- องค์กรอื่นๆ** หมายถึง หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐ และเอกชน
- สพท.** หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานศึกษาในเครือข่าย
- ลูกข่าย** หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย มีหน้าที่ในการร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษาในเครือข่าย
- วัด** หมายถึง ศาสนสถานที่เหมาะสมเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และอยู่ในชุมชนหรือชุมชนที่ใกล้เคียง
- ชุมชน** หมายถึง ประชาชน กลุ่มคนในที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียนลูกข่ายที่สามารถติดต่อสื่อสารประสานงานกันโรงเรียนลูกข่ายได้
- แหล่งเรียนรู้** หมายถึง สถานที่ หรือกลุ่มคน บุคคลที่สามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียนและประชาชนในชุมชนได้

←→ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายที่ต้องเกิดขึ้น

←- - - - -> หมายถึง ความสัมพันธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในเครือข่าย

1. โครงสร้างของเครือข่าย

โครงสร้างของเครือข่าย หมายถึง รูปแบบของการดำเนินงาน ประสานงาน และความร่วมมือของหน่วยงาน สถานศึกษา ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายการจัดการเรียนการสอน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. วัตถุประสงค์ของเครือข่าย

วัตถุประสงค์ของเครือข่าย หมายถึง เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นร่วมกันของสมาชิก ในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย

บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย หมายถึง งานหรือภารกิจที่สมาชิกในกลุ่มเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันทำ เพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกในเครือข่าย

4. กิจกรรมของเครือข่าย

กิจกรรมของเครือข่าย หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานของเครือข่ายส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะส่งผลให้เกิด การดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายมีความยั่งยืนและต่อเนื่อง ประกอบด้วย การประชุมกลุ่มเครือข่าย การอบรมสัมมนา การนำเสนอผลงานของเครือข่าย การติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกในเครือข่าย

5. ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย


ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย หมายถึง ผลการดำเนินงานของเครือข่ายการจัดการเรียน การสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย หมายถึง สิ่งที่ส่งผลให้การดำเนินงานของ เครือข่ายดำเนินไปด้วยดี สามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

แบบสอบถามรอบที่ 2

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน


คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างของเครือข่าย ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย ด้านกิจกรรมของเครือข่าย ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายฯ โดยพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายตามรายละเอียดในข้อความที่ระบุ แล้วทำเครื่องหมาย  ลงในช่องสำหรับเลือกตอบในแต่ละข้อ ซึ่งการตอบแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมมากที่สุด**
- 4 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมมาก**
- 3 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมปานกลาง**
- 2 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมน้อย**
- 1 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมน้อยที่สุด (ไม่เหมาะสม)**

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของ รูปแบบเครือข่ายในแต่ละ ด้าน				
	5	4	3	2	1
00. ด้านโครงสร้างของเครือข่าย					
1.1 มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อ ประสานงานกับสมาชิกในเครือข่าย	✔				

คำอธิบาย

1) คำตอบ  ในช่อง ระดับความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่าย ซึ่งตรงกับหมายเลข 5 แสดงว่าผู้ตอบเห็นว่า ด้านโครงสร้างของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน **เหมาะสมมากที่สุด** ที่จะต้องมีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อประสานงานกับสมาชิกในเครือข่าย

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของ รูปแบบเครือข่ายในแต่ละ ด้าน				
	5	4	3	2	1
1. ด้านโครงสร้างของเครือข่าย					
1.1 มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อ ประสานงานกับสมาชิกในเครือข่าย					
1.2 มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกของเครือข่าย และดำเนินกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย					
1.3 มีคณะกรรมการของเครือข่ายที่มาจากสถานศึกษาใน เครือข่าย เพื่อร่วมวางแผนการดำเนินงานของเครือข่าย					
1.4 มีการวางเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของเครือข่าย					
1.5 มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับ เครือข่าย					
1.6 มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ ข่าย และลูกข่าย					
1.7 มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับลูกข่าย					

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของ รูปแบบเครือข่ายในแต่ละ ด้าน				
	5	4	3	2	1
1.8 มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย					
1.9 การเชื่อมโยงโครงสร้างของเครือข่ายอาจเกิดจากความ โรงเรียนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน ตามพื้นที่ที่ใกล้เคียง หรือ โครงสร้างการทำงานของกลุ่มสถานศึกษาเดิม					
1.10 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุน ส่งเสริม และ ติดตามการดำเนินงานของเครือข่าย					
1.11 มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วิทยากร และด้านอื่นๆ สำหรับดำเนินการในเครือข่าย เช่น องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ สมาคมผู้ประกอบการ คณะกรรมการสถานศึกษา วัด ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐและเอกชน					
2. ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย					
2.1 เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน					
2.2 เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียน ในเครือข่าย ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ในจัดการเรียนการสอน					
2.3 เพื่อส่งเสริมครูในโรงเรียนเครือข่ายให้นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน					
2.4 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ในโรงเรียนเครือข่าย					
2.5 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่งกัน และกัน					
2.6 เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา					

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของ รูปแบบเครือข่ายในแต่ละ ด้าน				
	5	4	3	2	1
3. ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย					
3.1 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และ สถานศึกษาลูกข่าย					
3.2 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นแบบอย่าง ให้คำปรึกษา ในการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างมี ประสิทธิภาพ					
3.3 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย					
3.4 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อแจ้ง ข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย					
3.5 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์ และเป็นแหล่ง เรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ					
3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการ ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงานของเครือข่าย					
3.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการทำงานของเครือข่าย ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย					
3.8 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับแม่ข่าย ในการร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการ ของเครือข่าย					
3.9 ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ให้สามารถนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน					

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของ รูปแบบเครือข่ายในแต่ละ ด้าน				
	5	4	3	2	1
3.10 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครูให้นำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการ เรียนการสอนของครูในโรงเรียน					
3.11 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ การทำงานจากแม่ข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน พัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป					
4. ด้านกิจกรรมของเครือข่าย					
4.1 มีการจัดอบรมให้ความรู้ และจัดกิจกรรมให้ครูและ บุคลากรในเครือข่ายได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง					
4.2 มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในเครือข่าย					
4.3 มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อ ร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อย ภาคเรียน ละ 1 ครั้ง					
4.4 มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อย ภาคเรียนละ 2 ครั้ง					
4.5 มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูล สารสนเทศ การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ หรือการเผยแพร่ ทางอินเทอร์เน็ต					
4.6 มีการนิเทศและประเมินผลการทำงานของเครือข่ายจากผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย					
5. ด้านผลลัพธ์ที่เกิดจากเครือข่าย					
5.1 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนทุกภาคส่วนของสังคม ดำเนิน ไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง					

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของ รูปแบบเครือข่ายในแต่ละ ด้าน				
	5	4	3	2	1
5.2 ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเอง อย่างเหมาะสมและสามารถขยายผลการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้					
5.3 ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนไป					
5.4 ประชาชนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม					
6. ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย					
6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายให้การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ					
6.2 มีการประสานงานและสื่อสารกันในเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ					
6.3 ผู้บริหาร ครู นักเรียน ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม ของเครือข่ายและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการดำเนินชีวิต และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้บูรณาการกับการเรียนการสอน					
6.4 เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อประสานความสัมพันธ์และ เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเครือข่าย					
6.5 เครือข่ายได้รับ การส่งเสริม สนับสนุนจาก องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน					
6.6 ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของสมาชิกในเครือข่ายและ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินงานกิจกรรมของเครือข่ายด้วยจิตอาสา					
6.7 มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย					

แบบสอบถามรอบที่ 3

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง แบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ให้ท่านได้ทราบภาพรวมของ
ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และทบทวนคำตอบของตนเองจากผลการตอบ
แบบสอบถามในรอบที่ผ่านมา และพิจารณาทบทวนคำตอบของท่าน โดยในรอบนี้ท่าน
อาจเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันคำตอบเดิมได้ เพื่อประกอบการพิจารณาดังกล่าวผู้วิจัยได้
แสดงความสอดคล้องของแต่ละข้อความจากการตอบในรอบที่ 2 ของผู้ตอบทุกท่านด้วย
การระบุค่ามัธยฐาน (median) ค่าพิสัยควอร์ไทล์ (interquartile range) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ที่คำนวณได้และแสดงคำตอบของท่านในรอบที่ผ่านมาดังนี้

สัญลักษณ์ \diamond หมายถึง ค่ามัธยฐานของระดับความคิดเห็นจากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งหมด

สัญลักษณ์ \square หมายถึง ขอบเขตของพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งหมด

สัญลักษณ์ $|$ หมายถึง ขอบเขตของพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งหมดมีค่าเป็น 0 คือความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สัญลักษณ์ \bullet หมายถึง ตำแหน่งคำตอบของท่านในรอบที่ผ่านมา

หลังจากการพิจารณาภาพรวมของคำตอบจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและตำแหน่งคำตอบของ
ท่านในรอบที่ผ่านมาแล้ว ขอความกรุณาท่านใส่เครื่องหมาย \checkmark ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของ
ท่าน ระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียด
ที่ระบุ นั้น **เหมาะสมมากที่สุด**

4 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียด
ที่ระบุ นั้น **เหมาะสมมาก**

3 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียด
ที่ระบุ นั้น **เหมาะสมปานกลาง**

- 2 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมน้อย**
- 1 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมน้อยที่สุด (ไม่เหมาะสม)**

กรณีที่ท่านยืนยันคำตอบเดิม **เฉพาะข้อที่อยู่นอกเหนือขอบเขตพิสัยระหว่างควอร์ไทล์** กรุณาแสดงเหตุผลประกอบ

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของรูปแบบเครือข่ายในแต่ละด้าน					\bar{X}	SD	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
00. ด้านโครงสร้างของเครือข่าย								
1.1 มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อประสานงานกับสมาชิกในเครือข่าย	◇ 	✓		●		4.88	0.37	สถานศึกษาแม่ข่าย ต้อง เป็นศูนย์กลางการทำงาน
1.2 มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกของเครือข่ายและดำเนินกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย	✓ ●	◇				4.80	0.50	เครือข่ายต้องมีสถานศึกษาลูกข่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

คำอธิบาย

ข้อ 1.1 หมายความว่า คำตอบในรอบที่ผ่านมา (●) ไม่อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ของกลุ่มและในรอบนี้ผู้ตอบเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ (✓) ซึ่งอยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอร์ไทล์และใกล้เคียงกับมัธยฐาน จึงต้องแสดงเหตุผลประกอบการเปลี่ยนแปลงคำตอบ

ข้อ 1. หมายความว่า คำตอบในรอบที่ผ่านมา (●) ไม่อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ของกลุ่มและในรอบนี้ผู้ตอบยืนยันคำตอบเดิม (✓) ซึ่งไม่อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ จึงจำเป็นต้องแสดงเหตุผลประกอบการยืนยันคำตอบเดิมที่ไม่เหมือนกับที่คนส่วนใหญ่ตอบ

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของรูปแบบ เครือข่าย ในแต่ละด้าน					\bar{X}	SD	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
1. ด้านโครงสร้างของเครือข่าย								
1.1 มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อประสานงานกับสมาชิกในเครือข่าย						4.83	0.38	
1.2 มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกของเครือข่ายและดำเนินกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย						4.79	0.50	
1.3 มีคณะกรรมการของเครือข่ายที่มาจากสถานศึกษาในเครือข่าย เพื่อร่วมวางแผนการดำเนินงานของเครือข่าย						4.75	0.53	
1.4 มีการวางเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของเครือข่าย						4.83	0.38	
1.5 มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย						4.67	0.48	
1.6 มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย						4.88	0.33	
1.7 มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับ ลูกข่าย						4.50	0.78	
1.8 มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย						4.67	0.48	
1.9 การเชื่อมโยงโครงสร้างของเครือข่ายอาจเกิดจากความสนใจของโรงเรียนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน ตามพื้นที่ที่ใกล้เคียง หรือโครงสร้างการทำงานของกลุ่มสถานศึกษาเดิม						4.38	0.88	
1.10 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนส่งเสริม และติดตามการดำเนินงานของเครือข่าย						4.54	0.78	

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของรูปแบบ เครือข่าย ในแต่ละด้าน					\bar{X}	SD	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
1.11 มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วิทยากรและด้านอื่นๆ สำหรับดำเนินการในเครือข่าย เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ สมาคม ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา วัด ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน	● ◇ └─┘					4.71	0.46	
2. ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย								
2.1 เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน	● ◇ 					4.79	0.42	
2.2 เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียน ในเครือข่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	● ◇ └─┘					4.75	0.44	
2.3 เพื่อส่งเสริมครูในโรงเรียนเครือข่ายให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน	● ◇ 					4.88	0.34	
2.4 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ในโรงเรียนเครือข่าย	● ◇ 					4.92	0.28	
2.5 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน	● ◇ └─┘					4.71	0.46	
2.6 เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	● ◇ 					4.79	0.51	

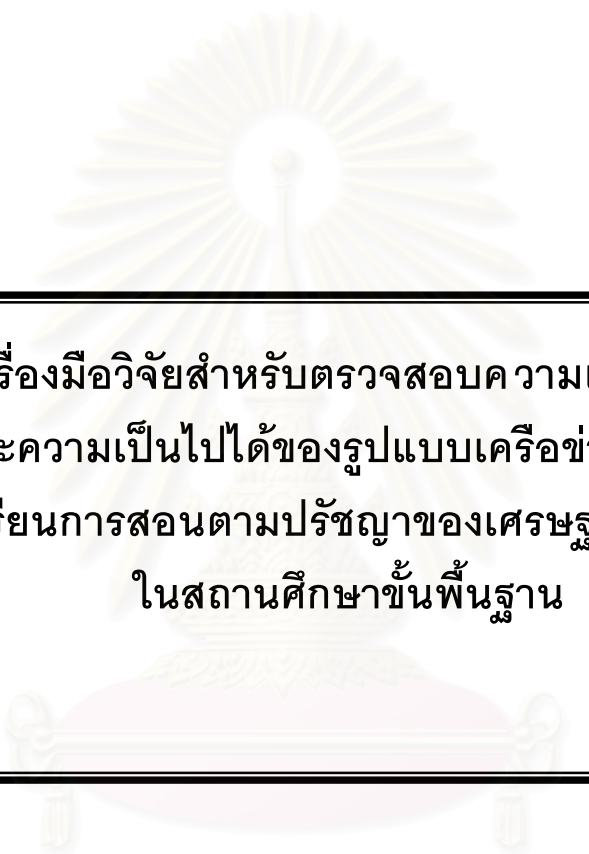
รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของรูปแบบ เครือข่าย ในแต่ละด้าน					\bar{X}	SD	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
3. ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย								
3.1 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคณะ ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาเครือข่าย	● ◇ └┘					4.67	0.48	
3.2 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็น แบบอย่าง ให้คำปรึกษาในการดำเนินงาน และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่าย อย่างมีประสิทธิภาพ	● ◇ └┘					4.79	0.42	
3.3 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและ เป็นพี่เลี้ยงให้กับลูกข่าย	● ◇ └┘					4.75	0.44	
3.4 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับ ลูกข่ายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย	● ◇ └┘					4.79	0.51	
3.5 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนา ระบบข้อมูลสารสนเทศของเครือข่ายเพื่อ ประชาสัมพันธ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับ หน่วยงานอื่นๆที่สนใจ	● ◇ └┘					4.67	0.57	
3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาท หน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการ ทำงานของเครือข่าย	● ◇ └┘					4.50	0.78	
3.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐและ เอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการ ทำงานของเครือข่าย ตลอดจนสนับสนุน ปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย	● ◇ └┘					4.58	0.58	

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของรูปแบบ เครือข่าย ในแต่ละด้าน					\bar{X}	SD	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
3.8 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับแม่ข่ายในการร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของเครือข่าย	● ◇ 					4.75	0.53	
3.9 ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	● ◇ └┬┘					4.67	0.57	
3.10 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนครูให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน	● ◇ 					4.83	0.38	
3.11 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้การทำงานจากแม่ข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป	● ◇ 					4.79	0.42	
4. ด้านกิจกรรมของเครือข่าย								
4.1 มีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่ายได้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง	● ◇ 					4.83	0.38	
4.2 มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่าย	● ◇ 					4.83	0.38	

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของรูปแบบ เครือข่าย ในแต่ละด้าน					\bar{X}	SD	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
4.3 มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะกันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	● ◇ └┘					4.67	0.48	
4.4 มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง	● ◇ └┘					4.46	0.59	
4.5 มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ หรือการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต	● ◇ └┘					4.58	0.58	
4.6 มีการนิเทศและประเมินผลการทำงานของเครือข่ายจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย	● ◇ └┘					4.50	0.51	
5. ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย	●							
5.1 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนทุกภาคส่วนของสังคม ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง	● ◇ └┘					4.58	0.58	
5.2 ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและสามารถ ขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้	● ◇ └┘					4.67	0.70	

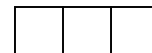
รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของรูปแบบ เครือข่าย ในแต่ละด้าน					\bar{X}	SD	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
5.3 ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้มีความสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้	● ◇ 					4.83	0.38	
5.4 ประชาชนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม	● ◇ └┬┘					4.50	0.66	
6. ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย								
6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้การส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ	● ◇ 					4.79	0.42	
6.2 มีการประสานงานและสื่อสารกันในเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	● ◇ 					4.75	0.53	
6.3 ผู้บริหาร ครู นักเรียน ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของเครือข่ายและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการกับการเรียนการสอน	● ◇ └┬┘					4.67	0.48	
6.4 เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อประสานความสัมพันธ์และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเครือข่าย	● ◇ └┬┘					4.67	0.48	

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความเหมาะสมของรูปแบบ เครือข่าย ในแต่ละด้าน					\bar{X}	SD	เหตุผล
	5	4	3	2	1			
6.5 เครือข่ายได้รับ การส่งเสริม สนับสนุน จาก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน ราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่นๆของรัฐ และเอกชน	● ◇ ┌──┐					4.50	0.66	
6.6 ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของ สมาชิกในเครือข่ายและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายด้วยจิตอาสา	● ◇ 					4.75	0.53	
6.7 มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนิน กิจกรรม ของเครือข่าย		● ◇ ┌──┐				4.29	0.81	



เครื่องมือวิจัยสำหรับตรวจสอบความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของรูปแบบเครือข่ายการจัด
การเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามที่เคารพทุกท่าน

ด้วย นายเทวิล ศรีสองเมือง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขา ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ แกมเกตุ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา จึงขอความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบรูปแบบเครือข่าย การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบเครือข่าย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับสมบูรณ์ ในการนี้ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านผู้บริหาร ครู – อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ประชาชนชุมชนหรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่านในทุกข้อคำถามและข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการ คำตอบของท่านจะเป็นความลับและจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด

อเนื้องานวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

นายเทวิล ศรีสองเมือง

นิสิตบัณฑิตศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายฯ จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงตามข้อมูลของท่าน

1. เพศ
 1. ชาย
 2. หญิง
2. สถานภาพ
 1. ผู้บริหาร
 2. ครูผู้สอน
 3. บุคลากรทางการศึกษา
 4. นักเรียน
 5. ประชาชน ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากรชุมชน
 6. อื่นๆ(ระบุ).....
3. ภูมิลำเนาปัจจุบันตั้งอยู่
 1. ภาคกลาง
 2. ภาคใต้
 3. ภาคเหนือ
 4. ภาคตะวันออก
 5. ภาคตะวันตก
 6. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. สถานศึกษาเปิดสอนในระดับ
 1. ประถมศึกษา (ช่วงชั้นที่1และช่วงชั้นที่ 2)
 2. ประถมศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา(ช่วงชั้นที่1 – 3)
 3. มัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3)
 4. มัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 4)
 5. มัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่3-4)
5. ขนาดสถานศึกษา (ตามเกณฑ์สพฐ)
 1. ขนาดที่ 1 จำนวนนักเรียน 1-120 คน
 2. ขนาดที่ 2 จำนวนนักเรียน 121-200 คน
 3. ขนาดที่ 3 จำนวนนักเรียน 201-300 คน
 4. ขนาดที่ 4 จำนวนนักเรียน 301-500 คน
 5. ขนาดที่ 5 จำนวนนักเรียน 501-1500 คน
 6. ขนาดที่ 6 จำนวนนักเรียน 1501-2500 คน
 7. ขนาดที่ 7 จำนวนนักเรียน 2501 คนขึ้นไป

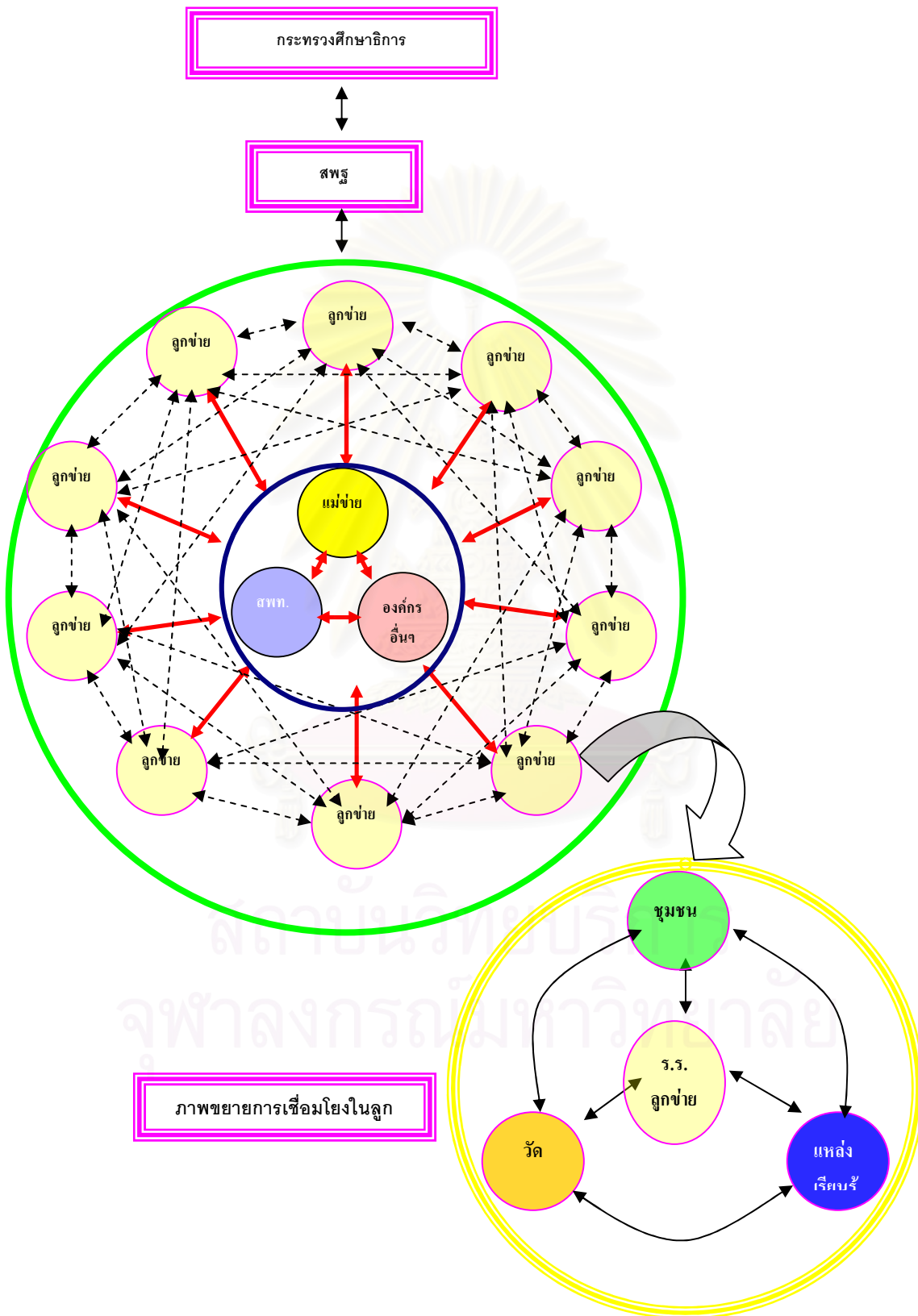
คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านพิจารณารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นี้ และตอบแบบสอบถามในตอนที 2

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบจำลอง (model) ของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของเครือข่ายบทบาทหน้าที่ ความเชื่อมโยง และการดำเนินงานของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งความรู้ ทรัพยากร บุคลากร โดยมีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งการศึกษาคั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำรูปแบบเครือข่ายที่ได้ไปเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มสถานศึกษาอื่นๆ สามารถนำไปปรับใช้ในในกลุ่มเครือข่าย เพื่อให้การประสานความร่วมมือกันให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในเครือข่าย การพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

เครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ โครงสร้างของเครือข่าย วัตถุประสงค์ของเครือข่าย บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย กิจกรรมของเครือข่าย ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งมีลักษณะดังแผนภาพที่ 1 และรายละเอียด ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน



นิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษาวิจัย



แม่ข่าย

หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นแกนนำของเครือข่ายมีหน้าที่ในการประสานงานระหว่างสมาชิกเครือข่าย



องค์กร
อื่น ๆ

หมายถึง หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆของรัฐ และเอกชน



สพท.

หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานศึกษาในเครือข่าย



ลูกข่าย

หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย มีบทบาทในการร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษาในเครือข่าย



วัด

หมายถึง ศาสนสถานที่เหมาะสมเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และอยู่ในชุมชนหรือชุมชนที่ใกล้เคียง



ชุมชน

หมายถึง ประชาชน กลุ่มคนในที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียนลูกข่ายที่สามารถติดต่อสื่อสารประสานงานกับโรงเรียนลูกข่ายได้

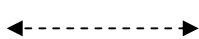


แหล่ง
เรียนรู้

หมายถึง สถานที่ หรือกลุ่มคน บุคคลที่สามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียนและประชาชนในชุมชนได้



หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายที่ต้องเกิดขึ้น



หมายถึง ความสัมพันธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในเครือข่าย

1. ด้านโครงสร้างของเครือข่าย

โครงสร้างของเครือข่าย หมายถึง รูปแบบของการดำเนินงาน ประสานงาน และความร่วมมือของหน่วยงาน สถานศึกษา ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

วัตถุประสงค์ของเครือข่าย หมายถึง เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นร่วมกันของสมาชิกในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย

บทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย หมายถึง งานหรือภารกิจที่สมาชิกในเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันทำเพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกในเครือข่าย

4. ด้านกิจกรรมของเครือข่าย

กิจกรรมของเครือข่าย หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานของเครือข่ายส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายมีความยั่งยืนและต่อเนื่อง ประกอบด้วย การประชุมกลุ่มเครือข่าย การอบรมสัมมนา การนำเสนอผลงานของเครือข่าย การติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกในเครือข่าย

5. ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย

ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย หมายถึง ผลการดำเนินงานของเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง

6. ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย หมายถึง สิ่งที่ส่งผลให้การดำเนินงานของเครือข่ายดำเนินไปด้วยดี สามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของเครือข่าย

คำชี้แจง คำถามในตอนที่ 2 นี้เป็นข้อคำถามที่มีการให้คะแนนแบบมาตราส่วนค่า (Rating Scale) ที่มีระดับการให้คะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ดังนี้

ในช่องของความเหมาะสม ระดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมมากที่สุด**
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมมาก**
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมปานกลาง**
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมน้อย**
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **เหมาะสมน้อยที่สุด หรือไม่เหมาะสม**

ในช่องของความเป็นไปได้ ระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **มีความเป็นไปได้มากที่สุดในการปฏิบัติ**
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **มีความเป็นไปได้มากในการปฏิบัติ**
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามรายละเอียดที่ระบุ นั้น **มีความเป็นไปได้ปานกลางในการปฏิบัติ**

ข้อคำถาม	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6.7 มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย										

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก ค

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ที่ ศธ 0512.6(2755)/

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

7 ธันวาคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตเข้าไปทำการศึกษาวิจัย
เรียน

ด้วยนายเทวิล ศรีสองเมือง นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ กำลังดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. วรณีย์ แกมเกตุ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ภาควิชาฯ พิจารณาเห็นว่าสถานศึกษาของท่านเป็นโรงเรียนเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง ที่สมควรนำมาศึกษาเป็นหนึ่งในกรณีศึกษาครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ นิสิตเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)
หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578



ที่ ศธ 0512.6(2755)

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

12 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบรูปแบบเครือข่าย

เรียน ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนายเทวิล ศรีสองเมือง นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี แกมเกตุ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตได้จัดทำเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายการจัดการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 3 รอบ (ขึ้นอยู่กับฉันทามติ) ในการนี้ภาควิชาพิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอทราบเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัยครั้งนี้ และใคร่ขอความกรุณาจากสละเวลาตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 ส่งกลับมาภายใน 1 สัปดาห์ เพื่อประมวลความคิดเห็นของท่านสร้างแบบสอบถามรอบต่อไป ความคิดเห็นของท่านในครั้งนี้จะมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบเครือข่ายและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ ภาควิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578



ที่ ศธ 0512.6(2755)/139

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

3 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนายเทวิล ศรีสองเมือง นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. วรวิณี แกมเกตุ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และวิทยากรชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายเทวิล ศรีสองเมือง ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)
หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578



ที่ ศธ 0512.6(2755)/357

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

3 กรกฎาคม 2551

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนายเทวิล ศรีสองเมือง นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. วรวิณี แกมเกตุ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และวิทยากรชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายเทวิล ศรีสองเมือง ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)
หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578



ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบชั้นทามติของผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

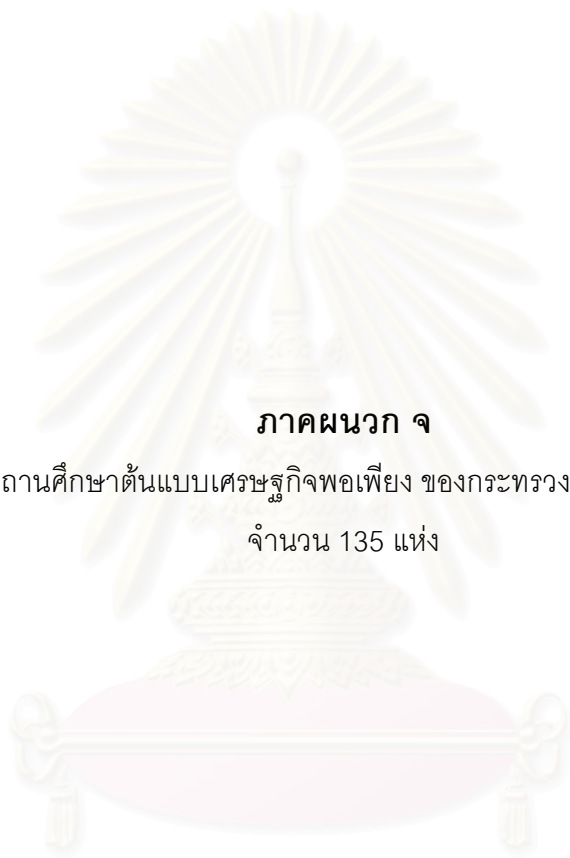
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 2

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	Mdn	Q3-Q1	mdn- Mo	\bar{X}	SD	ฉันท ามติ
1. ด้านโครงสร้างของเครือข่าย						
1.1 มีสถานศึกษาที่เป็นแม่ข่ายทำหน้าที่เป็นศูนย์กลาง เพื่อประสานงานกับสมาชิกในเครือข่าย	5	0	0	4.83	0.38	ได้
1.2 มีสถานศึกษาที่เป็นลูกข่าย ซึ่งเป็นสมาชิกของ เครือข่ายและดำเนินกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย	5	0	0	4.79	0.50	ได้
1.3 มีคณะกรรมการของเครือข่ายที่มาจากสถานศึกษา ในเครือข่าย เพื่อร่วมวางแผนการดำเนินงานของ เครือข่าย	5	0	0	4.75	0.53	ได้
1.4 มีการวางเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของ เครือข่าย	5	0	0	4.83	0.38	ได้
1.5 มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรที่ เกี่ยวข้องกับเครือข่าย	5	1	0	4.67	0.48	ได้
1.6 มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่ เป็นแม่ข่าย และลูกข่าย	5	0	0	4.88	0.33	ได้
1.7 มีการประสานความร่วมมือระหว่างลูกข่ายกับ ลูกข่าย	5	1	0	4.50	0.78	ได้
1.8 มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกใน เครือข่าย	5	1	0	4.67	0.48	ได้
1.9 การเชื่อมโยงโครงสร้างของเครือข่ายอาจเกิดจาก ความสนใจของโรงเรียนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน ตาม พื้นที่ใกล้เคียง หรือโครงสร้างการทำงานของกลุ่ม สถานศึกษาเดิม	5	1	0	4.38	0.88	ได้
1.10 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุน ส่งเสริม และติดตามการดำเนินงานของเครือข่าย	5	1	0	4.54	0.78	ได้
1.11 มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วิทยากรและด้านอื่นๆ สำหรับดำเนินการในเครือข่าย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ สมาคมผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา วัด ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆของรัฐและเอกชน	5	1	0	4.71	0.46	ได้
2. ด้านวัตถุประสงค์ของเครือข่าย						
2.1 เพื่อขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง นักเรียน	5	0	0	4.79	0.42	ได้

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	Mdn	Q3-Q1	mdn- Mo	\bar{X}	SD	จันท มติ
2.2 เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียน ในเครือข่าย ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในจัดการเรียนการสอน	5	0.75	0	4.75	0.44	ได้
2.3 เพื่อส่งเสริมครูในโรงเรียนเครือข่ายให้นำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการ จัดการเรียนการสอน	5	0	0	4.88	0.34	ได้
2.4 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู นักเรียน ในโรงเรียนเครือข่าย	5	0	0	4.92	0.28	ได้
2.5 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร แหล่งเรียนรู้ ซึ่ง กันและกัน	5	1	0	4.71	0.46	ได้
2.6 เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	5	0	0	4.79	0.51	ได้
3. ด้านบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเครือข่าย						
3.1 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรใน สถานศึกษา และสถานศึกษาลูกข่าย	5	1	0	4.67	0.48	ได้
3.2 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นแบบอย่าง ให้ คำปรึกษาในการดำเนินงานและประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ของเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ	5	0	0	4.79	0.42	ได้
3.3 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยง ให้กับลูกข่าย	5	0.75	0	4.75	0.44	ได้
3.4 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ประสานงานกับลูกข่ายเพื่อ แจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับลูกข่าย	5	0	0	4.79	0.51	ได้
3.5 แม่ข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศของเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์ และเป็น แหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นๆที่สนใจ	5	1	0	4.67	0.57	ได้
3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการ ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามการทำงานของเครือข่าย	5	1	0	4.50	0.78	ได้
3.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐและเอกชน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการ ทำงานของเครือข่าย ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยในการ ดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย	5	1	0	4.58	0.58	ได้
3.8 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความร่วมมือกับแม่ ข่ายในการร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน กิจกรรม โครงการของเครือข่าย	5	0	0	4.75	0.53	ได้

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	Mdn	Q3-Q1	mdn- Mo	\bar{X}	SD	จันท มติ
3.9 ลูกข่ายมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ให้ สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	5	1	0	4.67	0.57	ได้
3.10 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนครู ให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ ในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน	5	0	0	4.83	0.38	ได้
3.11 ลูกข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ การทำงานจากแม่ข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน พัฒนาตนเองให้มีความพร้อมเพื่อการเป็นแม่ข่ายต่อไป	5	0	0	4.79	0.42	ได้
4. ด้านกิจกรรมของเครือข่าย						
4.1 มีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้ และจัดสัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูและบุคลากรในเครือข่ายได้ พบปะกันอย่างต่อเนื่อง	5	0	0	4.83	0.38	ได้
4.2 มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาในเครือข่ายเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันในเครือข่าย	5	0	0	4.83	0.38	ได้
4.3 มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในเครือข่ายได้พบปะ กันเพื่อร่วมสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันอย่าง น้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	5	1	0	4.67	0.48	ได้
4.4 มีการจัดประชุมคณะกรรมการของเครือข่ายอย่าง น้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง	4.5	1	0.5	4.46	0.59	ได้
4.5 มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของเครือข่ายในรูปแบบ ข้อมูลสารสนเทศ การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ หรือ การเผยแพร่ทางอินเตอร์เน็ต	5	1	0	4.58	0.58	ได้
4.6 มีการนิเทศและประเมินผลการทำงานของเครือข่าย จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนการทำงาน ของเครือข่าย	4.5	1	0.5	4.50	0.51	ได้
5. ด้านผลลัพธ์ที่จะเกิดจากเครือข่าย						
5.1 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา หน่วยงานต่างๆ และประชาชนในชุมชน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง	5	1	0	4.58	0.58	ได้
5.2 ครู บุคลากร นักเรียนในเครือข่ายสามารถนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและสามารถ ขยาย ผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้	5	0.75	0	4.67	0.70	ได้

รูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	Mdn	Q3-Q1	mdn- Mo	\bar{X}	SD	จันท มติ
5.3 ครูในสถานศึกษาเครือข่ายมีความรู้ มีความสามารถ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ บูรณาการการจัดการเรียนการสอนได้	5	0	0	4.83	0.38	ได้
5.4 ประชาชนในเครือข่ายสามารถนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ อย่างเหมาะสม	5	1	0	4.50	0.66	ได้
6. ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย						
6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายมีความรู้ความ เข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและให้การ ส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของเครือข่ายอย่าง สม่ำเสมอ	5	0	0	4.79	0.42	ได้
6.2 มีการประสานงานและสื่อสารกันในเครือข่ายอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	5	0	0	4.75	0.53	ได้
6.3 ผู้บริหาร ครู นักเรียน ให้ความร่วมมือในการร่วม กิจกรรมของเครือข่ายและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บูรณาการกับการ เรียนการสอน	5	1	0	4.67	0.48	ได้
6.4 เครือข่ายมีการจัดกิจกรรมเพื่อประสาน ความสัมพันธ์และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเครือข่าย	5	1	0	4.67	0.48	ได้
6.5 เครือข่ายได้รับ การส่งเสริม สนับสนุนจาก องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่นๆของรัฐ และเอกชน	5	1	0	4.50	0.66	ได้
6.6 ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ของสมาชิกใน เครือข่ายและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมของ เครือข่ายด้วยจิตอาสา	5	0	0	4.75	0.53	ได้
6.7 มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินกิจกรรม ของ เครือข่าย	4	1	1	4.29	0.81	ได้



ภาคผนวก จ

สถานศึกษาต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ของกระทรวงศึกษาธิการ

จำนวน 135 แห่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**สถานศึกษาต้นแบบที่จัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 153 แห่ง**

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สู่สถานศึกษา ในระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 10 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยในระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็น
แบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง ไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง ซึ่งในปี 2550 มีสถานศึกษาสมัครขอเข้ารับการประเมินเพื่อเป็น
สถานศึกษาแบบอย่าง และผ่านการคัดเลือก จำนวน 135 แห่ง ประกอบด้วย สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 112 แห่ง สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษานอก
โรงเรียน จำนวน 1 แห่ง สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
จำนวน 14 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน 3 แห่ง สังกัด
กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง และสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น จำนวน 1 แห่ง ดังรายชื่อ
ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

ที่	สถานศึกษา	สังกัด	จังหวัด
	เขตตรวจราชการที่ 1		
1	โรงเรียนพานพิทยาคม	สพฐ.	เชียงราย
2	โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย	สพฐ.	เชียงใหม่
3	โรงเรียนบ้านนาแก้วประชารัฐ	สพฐ.	ลำปาง
4	โรงเรียนบ้านสันวิไล	สพฐ.	ลำพูน
5	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์น่าน	สพฐ.	น่าน
6	โรงเรียนสันติวิทยา	สช.	เชียงราย
7	โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ตึ่น	สพฐ.	ลำพูน
8	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่ฮ่องสอน	สพฐ.	แม่ฮ่องสอน
9	โรงเรียนบ้านหนองบัวแดง	สพฐ.	เชียงราย
10	โรงเรียนแม่สรวยพิทยาคม	สพฐ.	เชียงราย
11	โรงเรียนปายวิทยาคาร	สพฐ.	แม่ฮ่องสอน
12	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่	สพฐ.	เชียงใหม่
13	โรงเรียนแม่พริกวิทยา	สพฐ.	ลำปาง
14	โรงเรียนบ้านเปาปมดงยาง	สพฐ.	แพร่

ที่	สถานศึกษา	สังกัด	จังหวัด
15	โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์พะเยา	สพฐ.	พะเยา
16	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30	สพฐ.	เชียงใหม่
17	โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม	สพฐ.	เชียงราย
18	โรงเรียนศูนย์ปางมะผ้าในโครงการตามพระราชดำริ	สพฐ.	แม่ฮ่องสอน
19	โรงเรียนขุนยวมวิทยา	สพฐ.	แม่ฮ่องสอน
20	โรงเรียนประชาราชาวิทยา	สพฐ.	ลำปาง
21	โรงเรียนบ้านป่าลาน	สพฐ.	แม่ฮ่องสอน
22	โรงเรียนบ้านหมอแปง	สพฐ.	แม่ฮ่องสอน
23	โรงเรียนร่มเกล้าปางตอง	สพฐ.	แม่ฮ่องสอน
24	โรงเรียนราชานุเคราะห์	สพฐ.	พะเยา
25	โรงเรียนสองแคววิทยาคม	สพฐ.	เชียงใหม่
26	วิทยาลัยการอาชีพเกาะคา	สอศ.	ลำปาง
27	โรงเรียนเทศบาลจามเทวี	อปท.	ลำพูน
28	โรงเรียนสังวาลย์วิทยา	สพฐ.	แม่ฮ่องสอน
29	โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม	สพฐ.	เชียงราย
30	โรงเรียนบ้านวังซัน	สพฐ.	แพร่
	เขตตรวจราชการที่ 2		
31	โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยเพชรบูรณ์	สพฐ.	เพชรบูรณ์
32	โรงเรียนบ้านหนองไผ่	สพฐ.	นครสวรรค์
33	โรงเรียนบ้านปางซ้าย	สพฐ.	นครสวรรค์
34	โรงเรียนวังแฉมวิทยาคม	สพฐ.	กำแพงเพชร
35	โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยอุทัยธานี	สพฐ.	อุทัยธานี
36	โรงเรียนบ้านโป่งสามสิบ	สพฐ.	อุทัยธานี
37	โรงเรียนวังข่อยพิทยาศาสตร์	สพฐ.	นครสวรรค์
38	โรงเรียนวัดพร้าว	สพฐ.	พิจิตร
	เขตตรวจราชการที่ 3		
	ไม่มีสถานศึกษาผ่านเกณฑ์		

ที่	สถานศึกษา	สังกัด	จังหวัด
	เขตตรวจราชการที่ 4		
39	โรงเรียนจิระศาสตร์วิทยา	สพฐ.	พระนครศรีอยุธยา
40	โรงเรียนสุนทรโฆเมตตาประชาสรรค์	สพฐ.	ปทุมธานี
41	โรงเรียนรัตนานิเบศร์	สพฐ.	นนทบุรี
42	โรงเรียนเซนต์จอห์น บัณฑิต	สช.	พระนครศรีอยุธยา
	เขตตรวจราชการที่ 5		
43	โรงเรียนท่าซ้อพิยากม	สพฐ.	ระยอง
44	โรงเรียนเมธีอิมมาคูเลตคอนแวนต์	สช.	ชลบุรี
45	โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์	สช.	จันทบุรี
46	โรงเรียนวัดดอนท่านา	สพฐ.	ฉะเชิงเทรา
47	โรงเรียนลาซาลจันทบุรี	สช.	จันทบุรี
48	โรงเรียนกิตติวิทยา	สพฐ.	ตราด
49	โรงเรียนบ้านหนองใหญ่	สพฐ.	ฉะเชิงเทรา
50	โรงเรียนเซนต์ปอลคอนแวนต์	สช.	ชลบุรี
51	โรงเรียนร่มเกล้าวัฒนานคร	สพฐ.	สระแก้ว
52	โรงเรียนอนุบาลวัฒนานคร	สพฐ.	สระแก้ว
53	โรงเรียนสว่างศรีท้าวธรรมสถาน	สพฐ.	ฉะเชิงเทรา
54	โรงเรียนมัธยมพระราชทานนายาว	สพฐ.	ฉะเชิงเทรา
55	โรงเรียนวัดสวนส้ม	สพฐ.	สมุทรปราการ
	เขตตรวจราชการที่ 6		
56	โรงเรียนศรีวิชัย	สพฐ.	นครปฐม
57	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน อำเภอหนองหญ้าปล้อง	กศน.	เพชรบุรี
58	วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี	สอศ.	กาญจนบุรี
59	โรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัยเพชรบุรี	สพฐ.	เพชรบุรี
60	โรงเรียนวัดหนองกลางดง	สพฐ.	ราชบุรี
	เขตตรวจราชการที่ 7		
61	โรงเรียนกัลยาณวัตร	สพฐ.	ขอนแก่น

ที่	สถานศึกษา	สังกัด	จังหวัด
62	โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน	สพฐ.	ขอนแก่น
63	โรงเรียนสนามบิน	สพฐ.	ขอนแก่น
64	โรงเรียนโพนทองวิทยายน	สพฐ.	ร้อยเอ็ด
65	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 27	สพฐ.	หนองคาย
66	โรงเรียนเล็งถ่อนโนนสมบูรณ์	สพฐ.	อุดรธานี
67	โรงเรียนปอพานพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	สพฐ.	มหาสารคาม
68	โรงเรียนธวัชบุรีพิทยาคม	สพฐ.	ร้อยเอ็ด
69	โรงเรียนดงใหญ่พิทยาคมรัชมังคลาภิเษก	สพฐ.	มหาสารคาม
70	โรงเรียนโคกกล่ามพิทยาคม	สพฐ.	ร้อยเอ็ด
71	โรงเรียนเซียงขวัญพิทยาคม	สพฐ.	ร้อยเอ็ด
72	โรงเรียนอาโอยามา 2	สพฐ.	หนองคาย
73	โรงเรียนโนนสังวิทยาการ	สพฐ.	หนองบัวลำภู
74	โรงเรียนบ้านเดื่อ	สพฐ.	หนองคาย
	เขตตรวจราชการที่ 8		
75	โรงเรียนตุมใหญ่วิทยา	สพฐ.	บุรีรัมย์
76	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นางรอง	สพฐ.	บุรีรัมย์
77	โรงเรียนพุทไธสง	สพฐ.	บุรีรัมย์
78	โรงเรียนเมืองยาง “คุรุราษฎร์อุทิศ”	สพฐ.	นครราชสีมา
79	โรงเรียนบ้านโนนผักหวาน	สพฐ.	ชัยภูมิ
80	โรงเรียนบ้านดงบังช้างสมบูรณ์	สพฐ.	บุรีรัมย์
81	โรงเรียนบ้านคูขาด	สพฐ.	บุรีรัมย์
82	โรงเรียนบ้านหนองปรือ (รัฐราษฎร์พัฒนา)	สพฐ.	นครราชสีมา
83	โรงเรียนสำโรงทาบพิทยาคม	สพฐ.	สุรินทร์
84	โรงเรียนบ้านดงหลบ	สพฐ.	นครราชสีมา
85	โรงเรียนศิขรภูมิพิสัย	สพฐ.	สุรินทร์
86	โรงเรียนบ้านโคกกลางสามัคคี	สพฐ.	สุรินทร์
87	โรงเรียนบ้านหนองยาง	สพฐ.	บุรีรัมย์
88	โรงเรียนเมืองโพธิ์ชัยพิทยาคม	สพฐ.	บุรีรัมย์

ที่	สถานศึกษา	สังกัด	จังหวัด
89	โรงเรียนวัดจันทาราม	สพฐ.	นครราชสีมา
90	โรงเรียนบ้านโคกนาครท่าม่วง	สพฐ.	บุรีรัมย์
	เขตตรวจราชการที่ 9		
91	โรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนอนุเคราะห์)	สพฐ.	อุบลราชธานี
92	โรงเรียนบ้านโนนเขื่องจงเจริญ	สพฐ.	อุบลราชธานี
93	โรงเรียนธาตุพนม	สพฐ.	นครพนม
94	โรงเรียนกัณฑ์ลักษณวิทยา	สพฐ.	ศรีสะเกษ
95	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29	สพฐ.	ศรีสะเกษ
96	โรงเรียนพอกพิทยาคมรัชมังคลาภิเษก	สพฐ.	ศรีสะเกษ
97	โรงเรียนบ้านชำแจแง	สพฐ.	ศรีสะเกษ
98	โรงเรียนบ้านห้วยตามอญ	สพฐ.	ศรีสะเกษ
99	โรงเรียนบ้านสิงห์	สพฐ.	ยโสธร
100	โรงเรียนสหस्थันต์ศึกษา	สพฐ.	กาฬสินธุ์
101	โรงเรียนน้ำเย็นวิทยา	สพฐ.	อุบลราชธานี
102	โรงเรียนบ้านทุ่งโพธิ์	สพฐ.	ศรีสะเกษ
103	โรงเรียนบ้านหนองขนาน	สพฐ.	ศรีสะเกษ
104	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สกลนคร	สพฐ.	สกลนคร
105	โรงเรียนบ้านหนองเอียนดง "ราษฎร์สงเคราะห์"	สพฐ.	มุกดาหาร
106	โรงเรียนบ้านสามัคคี	สพฐ.	อำนาจเจริญ
	เขตตรวจราชการที่ 10		
107	โรงเรียนสุราษฎร์ธานี 2	สพฐ.	สุราษฎร์ธานี
108	โรงเรียนบ้านทรายขาว	สพฐ.	ชุมพร
	เขตตรวจราชการที่ 11		
109	โรงเรียนบ้านขอนแก่น	สพฐ.	นครราชสีมา
110	โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง	สพฐ.	นครราชสีมา
111	โรงเรียนบ้านนาแสน	สพฐ.	สงขลา
112	โรงเรียนวชิรธรรมสถิต	สพฐ.	พัทลุง

ที่	สถานศึกษา	สังกัด	จังหวัด
113	โรงเรียนวัดนางประหลาด	สพฐ.	ตรัง
114	โรงเรียนห้วยยอด	สพฐ.	ตรัง
115	โรงเรียนบ้านทุ่งหัวนา	สพฐ.	นครศรีธรรมราช
116	โรงเรียนวัดสถิตย์ชลธาร	สพฐ.	สงขลา
117	โรงเรียนบ้านนา	สพฐ.	สงขลา
118	โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง	สพฐ.	สงขลา
119	โรงเรียนบ้านโคกค้าย	สพฐ.	สงขลา
120	โรงเรียนบ้านทุ่งเกราะ	สพฐ.	นครศรีธรรมราช
121	โรงเรียนลานสกาประชาสรรค์	สพฐ.	นครศรีธรรมราช
122	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 8	สพฐ.	นครศรีธรรมราช
	เขตตรวจราชการที่ 12		
123	วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี	สอศ.	ปัตตานี
124	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 10	สพฐ.	นราธิวาส
	เขตตรวจราชการ กทม.		
125	โรงเรียนราชวินิตมัธยม	สพฐ.	กรุงเทพมหานคร
126	โรงเรียนโยธินบูรณะ	สพฐ.	กรุงเทพมหานคร
127	โรงเรียนช่างตาครูส์คอนแวนท์	สช.	กรุงเทพมหานคร
128	โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)	สพฐ.	กรุงเทพมหานคร
129	โรงเรียนเทพศิรินทร์	สพฐ.	กรุงเทพมหานคร
130	โรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า	สช.	กรุงเทพมหานคร
131	โรงเรียนวัดสามง่าม	กทม.	กรุงเทพมหานคร
132	โรงเรียนคลองกุ่ม	กทม.	กรุงเทพมหานคร
133	โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม	กทม.	กรุงเทพมหานคร
134	โรงเรียนวัดชัยฉิมพลี	กทม.	กรุงเทพมหานคร
135	โรงเรียนสยามบริหารธุรกิจ	สช.	กรุงเทพมหานคร



ภาคผนวก จ
ประมวลภาพระหว่างดำเนินการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกรณีศึกษาที่ 1
โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เพชรบุรีและโรงเรียนสมาชิกเครือข่าย



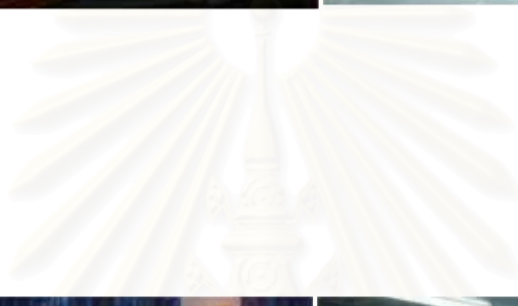
สัมภาษณ์นักเรียน



สัมภาษณ์ครูพระ



ภาพจากการวิเคราะห์ของนักเรียน



สถาบันวิทยบริการ
ภาพสนทนากลุ่มเพื่อสรุปรูปแบบเครือข่าย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกรณีศึกษาที่ 1
โรงเรียนบ้านกุดเชียงหมี จังหวัดยโสธรและโรงเรียนสมาชิกเครือข่าย



สัมภาษณ์นักเรียน



สัมภาษณ์ครู



สัมภาษณ์ประชาชนชุมชน



กิจกรรมของโรงเรียนสมาชิกเครือข่าย



สถาบันวิทยบริการ
ภาพสนทนากลุ่มเพื่อสรุปรูปแบบเครือข่าย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายเทวิล ศรีสองเมือง เกิดเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2521 สำเร็จปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.) คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการประถมศึกษา (โครงการเพชรในตม รุ่นที่ 12) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ ปีการศึกษา 2544

ประวัติการทำงาน ปี พ.ศ. 2544 - 2546 รับราชการครู ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 3 ที่โรงเรียนบ้านดินจี่ ตำบลดินจี่ อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี พ.ศ. 2546 - 2549 รับราชการครู ตำแหน่ง ครู คศ. 1 โรงเรียนบ้านเหล่าภูพานวิทยา และลาศึกษาต่อ สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2549 และระหว่างลาศึกษาต่อได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย ด้านมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ปัจจุบันรับราชการครู อันดับ คศ.1 โรงเรียนบ้านเหล่าภูพานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย